

Bundel - Raadscommissie van 2 oktober 2024

Agenda bijlagen

Korte weergave raadscommissie 2 oktober 2024

Ondertiteling raadscommissie 2 oktober

- 1 Opening en mededelingen
- 2 Vaststelling agenda
U kunt de actuele agenda hier vinden.
- 3 Rondvraag Publiek (Bij inspreker Lange wordt de al aangekondigde motie betrokken)
De heer Lange spreekt alsnog in. De Motie over hetzelfde onderwerp kan hierbij betrokken worden.
Motie D66 Texel, PvdA pro Texel, GroenLinks Texel en VVD Texel - Ook in De Waal de vlag weer in top
- 4 Rondvraag Commissieleden
- 5 Uitvoeringsagenda Toeristische Toekomstplan
De raad stelt de uitvoeringsagenda 2025-2027 over het Toeristisch Toekomstplan Texel, Texel in balans (naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland) vast. Deze agenda bestaat uit prioriteiten en acties die het college voor de komende periode essentieel vindt. In een later stadium worden aanvullende activiteiten, in samenspraak met stakeholders, geagendeerd. Door vaststelling van deze agenda is de continuering van uitvoering van het Toeristisch Toekomstplan Texel op basisniveau geborgd voor de periode 2025-2027.
Bestuurlijk advies NIEUW
Bestuurlijk advies OUD
Bijlage 1. Toeristische uitvoeringsagenda 2025-2027
- 6 Reconstructie parkeerterreinen Paal 12 en 15
In de kustvisie voor de westkust van Texel wordt aangegeven dat met de verhoging van de buitenste rij duinen en de gewenste toename van de hoeveelheid zand in de vooroever, ook de parkeerterreinen bij de strandlagen zullen moeten worden verhoogd. Om overlast door water en stuifzand te voorkomen en de parkeerterreinen duurzaam en voor de langere termijn in te richten, is het voorstel om de parkeerterreinen bij Paal 12 en 15 deze winter als eerste aan te pakken. In de afgelopen drie jaren zijn kredieten beschikbaar gesteld tot een bedrag van €860.000.
Dit is echter onvoldoende om de beoogde reconstructie te kunnen uitvoeren. Voorgesteld wordt, teneinde een inhaalslag te kunnen maken en gebruik te kunnen maken van schaalvoordelen, tevens een krediet beschikbaar te stellen om deze winter eveneens het parkeerterrein bij paal 15 te kunnen reconstrueren. Gevraagd krediet voorziet ook in de nog te maken kosten voor het maken van een Plan van Aanpak voor de overige parkeerterreinen bij strandlagen.
Bestuurlijk advies
Bijlage 1. Texel Paal 12
Bijlage 2. Texel Paal 15
- 7 Integrale waterveiligheidsstrategie Texel
In het Deltaprogramma 2021 is opgenomen dat voor alle eilanden een integrale waterveiligheidsstrategie (IWVS) zal worden opgesteld. Het is in verband met de voorziene zeespiegelstijging wenselijk om te anticiperen op het restrisico van een overstroming. Door het kiezen van een ambitieniveau beperken we de gevolgen voor de inwoners en de vitale infrastructuur en verkleinen we het beroep dat in geval van een overstroming op de crisisbeheersing gedaan moet worden.
Dossier 1954 voorblad
Bestuurlijk advies
Bijlage 1. Integrale waterveiligheidsstrategie Texel - NIEUW
Bijlage 1. Integrale waterveiligheidsstrategie Texel - OUD
- 8 Aanwijzingsbesluit Functionaris Gegevensbescherming
Alle bestuursorganen van de gemeente dienen op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming een functionaris gegevensbescherming aan te stellen, welke toezicht houdt op de verwerking van persoonsgegevens die onder diens verantwoordelijkheid plaatsvindt. Het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester hebben mevrouw A. Kraan-Vos als zodanig aangewezen. Tevens heeft het college besloten om mevrouw A. Kraan-Vos te benoemen tot functionaris gegevensbescherming in het kader van de Wpg.
Voorgesteld wordt om mevrouw A. Kraan-Vos mede aan te wijzen als functionaris gegevensbescherming van de gemeenteraad.
Dossier 2021 voorblad
Bestuurlijk advies
- 9 Bindend advies lichtmasten voetbalveld Vliestraat in Oosterend

Er is een aanvraag omgevingsvergunning ingediend om te kunnen afwijken van het tijdelijk deel van het omgevingsplan voor het Vliestraat 21 in Oosterend. Het gaat om het plaatsen van 6 lichtmasten met een hoogte van 15 meter. Maximaal is een hoogte van 12 meter toegestaan. Op basis van de Omgevingswet kan meegewerkt worden aan een afwijking van het omgevingsplan op basis van een omgevingsvergunning voor een Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa). Hiervoor is in deze situatie ook een bindend advies van de gemeenteraad noodzakelijk.

Bestuurlijk advies

Bijlage 1. Aanvraag omgevingsvergunning

Bijlage 2. Situatietekening

Bijlage 3. Ontwerptekening masten

Bijlage 4. Onderbouwing

- 10 Texel in de Regio (Informatie vanuit het college over gemeenschappelijke regelingen zoals HVC, GGD en Omgevingsdienst)
Portefeuillehouders kunnen op deze plaats de gemeenteraad informeren over wetenswaardigheden die zich hebben voorgedaan in organisaties waarmee de gemeente samenwerkt via verlengd bestuur, bijvoorbeeld.
- 11 Informatie over Texelse onderwerpen vanuit burgemeester of college, zoals: Openbare Orde en veiligheid, het stikstofdossier.
- 12 Mondelinge beantwoording Rondvragen Commissie (voor zover niet reeds beantwoord)
- 13 Sluiting

Korte weergave raadscommissie 2 oktober 2024

De vergadering eindigde om 21:59 uur en er keken 55 mensen digitaal mee. De paarse tekst beschrijft wat er tijdens de vergadering is besproken en besloten; de zwarte tekst stond al op de agenda. De [vergadering is hier terug te kijken](#).

1 Opening en mededelingen

- Burgemeester Pol komt iets later; hij is onderweg vanuit Den Haag.
- **De heer Soyer (GroenLinks Texel)** vertelt over het bezoek van de Tweede Kamercommissie van Infrastructuur en waterstaat, die op Ameland waren om te spreken over de concessie van de Wadden-veren. Interessante dag; leuk ook om een 10-tal Kamerleden aan het werk te zien. Uiteindelijk blij met de uitzondering voor Texel, de TESO; dat wij geen concessie nodig hebben.

2 Vaststelling agenda

U kunt de actuele agenda [hier vinden](#).

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3 Rondvraag Publiek (Bij inspreker Lange, namens de Dorpscommissie De Waal, wordt de al aangekondigde motie betrokken)

De heer Lange spreekt alsnog in. De Motie van *D66 Texel, PvdA pro Texel en GroenLinks Texel: Ook in De Waal de vlag weer in top* over hetzelfde onderwerp kan hierbij betrokken worden.

De heer Lange spreekt in. Essentie inspraak:

In 2020 wapperde voor het laatst de vlag van de kerktoren. En dat vinden we enorm jammer. Na reparatie kerktoren is de vlaggenmast niet teruggeplaatst. Wel twee verzoeken gedaan aan het college, die helaas zijn afgewezen vanwege - met name - afwezigheid omgang om de toren en ook: liever niet weer een gat in het dak maken. Maar de vraag is: willen we daar kunnen vlaggen? Wij vinden van wel.

Onderwerpen van debat (inspraak en motie):

- Over een raam, net onder het schuine dak.
- Mogelijkheid: hydraulische vlaggenmast, die in gedeeltes naar buiten gaat.
- Vlaggen draagt bij aan leefbaarheid.
- Kerk van kerkbestuur; toren van gemeente.

Toezegging:

- **De heer Soyer (GroenLinks Texel)** refereert aan het [convenant dorpscommissies met de gemeente](#) en dan met name afspraken over omgang met brieven van dorpscommissies (ontvangstbevestiging binnen een week en binnen 3 weken uitgebreide reactie). Een check bij de Dorpscommissie leverde op dat dit niet gedaan is bij de [brief die zij op 12 juni 2024](#) hebben gestuurd, **wethouder Hooijschuur** geeft aan van wel. Dit wordt voor de zekerheid nog even gecheckt.
- N.a.v. een vraag van **de heer Hoogerheide (Texels Belang)** geeft wethouder Hooijschuur aan dat hij bereid is te kijken of er iets mogelijk is halverwege de toren (of het dakraam, zoals ingebracht door de **heer Polderman (van Hart voor Texel)**).

VERVOLG: De indieners bepalen zelf of de motie wordt ingediend tijdens de raadsvergadering op 16 oktober 2024.

Rondvraag Commissieleden

De heer Albers (VVD Texel) vraagt wat burgemeester Pol vindt van het idee dat minister Van Weel recent inbracht, over het huisvesten van politie in gemeentehuis of Dorpshuis.

Burgemeester Pol antwoordt dat dit idee is gelanceerd naar aanleiding van een de sluiting van een politiebureau ergens in het land. Dat is op Texel niet aan de orde. En wat daarbij dan ook speelt, is dat voor bepaalde politiediensten - zoals het cellencomplex en opslag dienstwapens - dergelijke huizen niet geschikt zijn. We volgen de discussie, maar vooral op afstand, dus.

De heer Polderman (Hart voor Texel) heeft een vraag over de omleiding bij de Ruijslaan; klein stukje tegen het verkeer in gereden, maar omdat die weg smal is, leidt dat soms tot gevaarlijke situaties. Beseft dat het nodig is, maar is er iets anders mogelijk?

De heer Hooijschuur geeft aan dat dit onderwerp kan worden meegenomen in het gesprek dat al gepland staat met de Vereniging van Strandexploitanten (waar de heer Polderman voorzitter van is) en de projectleider van (ook) de Boodtlaan.

Uitvoeringsagenda Toeristische Toekomstplan

De raad stelt de uitvoeringsagenda 2025-2027 over het Toeristisch Toekomstplan Texel, Texel in balans (naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland) vast. Deze agenda bestaat uit prioriteiten en acties die het college voor de komende periode essentieel vindt. In een later stadium worden aanvullende activiteiten, in samenspraak met stakeholders, geagendeerd. Door vaststelling van deze agenda is de continuering van uitvoering van het Toeristisch Toekomstplan Texel op basisniveau geborgd voor de periode 2025-2027.

Onderwerpen van debat:

- Rol, status, bemensing en taken Klankbordgroep. Afspraken en verwachtingen, kaders en mandaten.
- Dagtoerisme.
- Over sportieve jeugd; het veld is aan zet.
- Prijs-kwaliteitsverhouding op Texel; geen rol gemeente (behoudens het zorgen dat kampeerplaatsen kampeerplaatsen blijven).
- Effecten inzicht in daadwerkelijk benutte bedden; inzicht in te ontvangen toeristenbelasting.
- Over de balans (tussen economie en toerisme enerzijds en ecologie en leefbaarheid anderzijds).
- Minder over proces en agenda en meer over inhoud.
- Moment van bespreking paraplu bestemmingsplan (december 2024, waarschijnlijk).

Toezeggingen en afspraken:

- De volgende 5 vragen van **mevrouw Koot (GroenZwart)** worden, zo geeft wethouder Kieft aan, meegenomen op het moment dat de Klankbordgroep aan die thema's toe is:
  1. Kunt u aangeven wanneer het wenselijk en noodzakelijk is om een vergunningsstelsel voor logies met ontbijt in te voeren?
  2. Bij pijler vier geeft u aan '... *geeft het college aan de verantwoording voor eerste lijn gezondheidszorg voor toeristen onder andere bij de gemeente neer te gaan leggen.*' Betekent dit dat de gemeente huisartsen in dienst gaat nemen voor de eerste lijn medische zorgen voor toeristen? En wordt dit dan, als we niet oppassen, juist een voorbeeld van een oneerlijke verdeling van de lusten en lasten? Immers, de lusten zoals inkomsten uit toerisme zijn voor de ondernemer en de lasten, zoals gebrek aan zorg en aanvullende kosten voor de eerste lijn gezondheidszorg, zouden dan ten laste komen van de gemeenschap.

3. In hoofdstuk 3, punt 2, geeft u aan sociale media, internet en apps dergelijke te ontwikkelen voor een betere spreiding van toeristen, zowel op locatie als in tijd. Is een mogelijk gevolg dat het straks overal en altijd druk is? Als u dus Apps en dergelijke gaat ontwikkelen voor spreiding van toeristen op locatie en tijd? En waarom gaat dit spreidingsbeleid dan niet botsen met de kernwaarde rust en ruimte?
4. De naam van de Klankbordgroep toerisme wordt op voorstel van de klankbordgroep gewijzigd met de toevoeging leefbaarheid. Hoe gaat de klankbordgroep de leefbaarheid hierin wegen en kwantificeren? En worden er leden toegevoegd die speciaal de leefbaarheid in gaan brengen?
5. Eén van de pijlers van het toeristisch toekomstplan is: wees duurzaam in woorden en daden. Dat is pijler zes. Die is nu niet opgenomen in deze uitvoeringsagenda. De laatste weken zijn er veel vragen over de duurzaamheid van Cruiseschepen gesteld. Is het mogelijk om dit mee te nemen in de Uitvoeringsagenda 2025?
  - **Wethouder Kieft** zegt toe in gesprek te gaan met de Klankbordgroep over de formule waarmee we verder gaan met elkaar. Als de raad zelf rol, functie en leidraad van de Klankbordgroep wil aftikken, dan moet de raad daar zelf initiatief voor nemen.

VERVOLG: BESPREEKSTUK raadsvergadering 16 oktober 2024

6 **Reconstructie parkeerterreinen Paal 12 en 15**

In de kustvisie voor de westkust van Texel wordt aangegeven dat met de verhoging van de buitenste rij duinen en de gewenste toename van de hoeveelheid zand in de vooroever, ook de parkeerterreinen bij de strandslagen zullen moeten worden verhoogd. Om overlast door water en stuifzand te voorkomen en de parkeerterreinen duurzaam en voor de langere termijn in te richten, is het voorstel om de parkeerterreinen bij Paal 12 en 15 deze winter als eerste aan te pakken. In de afgelopen drie jaren zijn kredieten beschikbaar gesteld tot een bedrag van €860.000.

Dit is echter onvoldoende om de beoogde reconstructie te kunnen uitvoeren. Voorgesteld wordt, teneinde een inhaalslag te kunnen maken en gebruik te kunnen maken van schaalvoordelen, ook een krediet beschikbaar te stellen om deze winter eveneens het parkeerterrein bij paal 15 te kunnen reconstrueren. Gevraagd krediet voorziet ook in de nog te maken kosten voor het maken van een Plan van Aanpak voor de overige parkeerterreinen bij strandslagen.

De heer Conijn geeft een toelichting namens het college.

Onderwerpen van gesprek:

- Combinatie met zandsuppletie helaas niet mogelijk.
- Duinzand gebruiken; kostenbesparing.
- Subsidies (naar verwachting 1,2 miljoen).
- Strandhuisjes.
- Zand van de kerven.
- Watermanagement SBB; hoe zinvol is het om nu veel geld uit te geven aan de parkeerterreinen, als die bij flinke regen helemaal niet meer bereikbaar zijn?
- Parkeerterreinen '*liggen op 1 oor*'.
- Werking Moksloot.
- Over water, naar duikers en sluisjes (niet snel genoeg).
- Zand aanvoeren via het water i.p.v. vrachtwagens.

Toezeggingen:

- N.a.v. een vraag van **de heer Lely** (PvdA pro Texel) geeft wethouder Hooijschuur aan dat een schets verstrekt kan worden waarop locatie strandhuisjes is aangegeven.

- N.a.v. vragen van **de heer Albers (VVD Texel)**, **Polderman (Hart voor Texel)** en **Oosterhof (Texels Belang)** geeft **wethouder Hooijschuur** aan (met de heer Conijn) dat de parkeerterreinen zo worden aangelegd, dat ook de waterdruk op de omgeving minder wordt. Wel zal ook het gesprek met SBB gevoerd gaan worden, over watermanagement in de gebieden met onze wegen en de Moksloot (extra schouw).
- **Burgemeester Pol** zegt toe de situatie ook te gaan bekijken vanuit het Openbare Orde en Veiligheidsperspectief, in reactie op **de heer Polderman (Hart voor Texel)**.

VERVOLG: BESPREEKSTUK raadsvergadering 16 oktober 2024

7

Integrale waterveiligheidsstrategie Texel

In het Deltaprogramma 2021 is opgenomen dat voor alle eilanden een integrale waterveiligheidsstrategie (IWVS) zal worden opgesteld. Het is in verband met de voorziene zeespiegelstijging wenselijk om te anticiperen op het restrisico van een overstroming. Door het kiezen van een ambitieniveau beperken we de gevolgen voor de inwoners en de vitale infrastructuur en verkleinen we het beroep dat in geval van een overstroming op de crisisbeheersing gedaan moet worden.

Onderwerpen van debat:

- Ambitieniveau 2+ (alleen zorg en gezondheid uit ambitieniveau 3).
- Over de rol Rijksoverheid bij water en bodem.
- Over realiseren doorgaande en beschikbare route na overstroming.
- Texel is de droogste plek in de provincie ('hoe druk wordt het dan?'); planvorming Veiligheidsregio relevant?

Toezeggingen:

- N.a.v. inbreng van **de heer Berger (GroenLinks Texel)** geeft **burgemeester Pol** aan dat hij nog een keer zal kijken naar bijv. locaties huisartsenposten en voor de raadsvergadering nog terugkomt op de wijze waarop de zorg nu in het plan zit. (Maar ook: dit stuk is een startpunt van bewustwording).

VERVOLG: BESPREEKSTUK raadsvergadering 16 oktober 2024

8

Aanwijzingsbesluit Functionaris Gegevensbescherming

Alle bestuursorganen van de gemeente dienen op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming een functionaris gegevensbescherming aan te stellen, welke toezicht houdt op de verwerking van persoonsgegevens die onder diens verantwoordelijkheid plaatsvindt. Het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester hebben mevrouw A. Kraan-Vos als zodanig aangewezen. Ook heeft het college besloten om mevrouw A. Kraan-Vos te benoemen tot functionaris gegevensbescherming in het kader van de Wpg.

Voorgesteld wordt om mevrouw A. Kraan-Vos mede aan te wijzen als functionaris gegevensbescherming van de gemeenteraad.

VERVOLG: BESPREEKSTUK raadsvergadering 16 oktober 2024

9

Bindend advies lichtmasten voetbalveld Vliestraat in Oosterend

Er is een aanvraag omgevingsvergunning ingediend om te kunnen afwijken van het tijdelijk deel van het omgevingsplan voor het Vliestraat 21 in Oosterend. Het gaat om het plaatsen van 6 lichtmasten met een hoogte van 15 meter. Maximaal is een hoogte van 12 meter toegestaan. Op basis van de Omgevingswet kan meegewerkt worden aan een afwijking van het omgevingsplan op basis van een omgevingsvergunning voor

een Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa). Hiervoor is in deze situatie ook een bindend advies van de gemeenteraad noodzakelijk.

Onderwerpen van debat:

- Toekomstig gebruik lichtmasten op oude veld (mag niet).
- De 15 meter bouwhoogte; dit geldt alleen die 6 masten/SVO; niet het hele gebied.

VERVOLG: BESPREEKSTUK raadsvergadering 16 oktober 2024

- 10   Texel in de Regio (Informatie vanuit het college over gemeenschappelijke regelingen zoals HVC, GGD en Omgevingsdienst)**
Portefeuillehouders kunnen op deze plaats de gemeenteraad informeren over wetenswaardigheden die zich hebben voorgedaan in organisaties waarmee de gemeente samenwerkt via verlengd bestuur, bijvoorbeeld.
- Niemand nam het woord.
- 11   Informatie over Texelse onderwerpen vanuit burgemeester of college, zoals: Openbare Orde en veiligheid, het stikstofdossier.**
- Niemand nam het woord.
- 12   Mondelinge beantwoording Rondvragen Commissie (voor zover niet al beantwoord)**
- (Het antwoord op de vraag van de heer Albers (VVD Texel) is ingevuld bij het agendapunt Rondvraag.)*
- 13   Sluiting om 21.59.**

1 Opening en mededelingen

Voorzitter raadscommissie

Goedenavond allemaal. Welkom bij deze commissievergadering van twee oktober. Iedereen welkom, mensen op de tribune, de mensen die als luisteraars aan de radio gekluisterd zitten of op een andere manier deze vergadering volgen. We hebben een redelijk rustige agenda, hoop ik. We zullen het zien. Wat dat betreft, is dit mijn opening. Als mededeling heb ik vandaag dat burgemeester Pol wat zal later zal aanschuiven, want die zit aan de overkant in Den Haag bij een bespreking. Hij doet zijn best om deze of de volgende boot te hebben terug naar het eiland.

Henry Soyer

Heeft iemand anders nog mededelingen op dit moment? Meneer Soyer. Leuk dat u de boot noemt, want zaterdag een week geleden kwam de Tweede Kamercommissie Infrastructuur en Waterstaat naar Ameland. De gemeenteraden en de burgemeesters van de Waddeneilanden waren uitgenodigd om aanwezig te zijn. Aanleiding was de komende concessie voor de Waddenveren. Allereerst mogen wij erg blij zijn met onze TESO. Ik moest om elf uur op het gemeentehuis zijn en daarom moest ik de boot van half acht hebben, want de boot daarna en de boot daarna waren allemaal volgeboekt. Ook de gewone passagiersboot met 650 zitplaatsen. Het blijkt dat de Amelanders in het seizoen niet met hun auto naar de overkant kunnen op vrijdag en maandag, want dan is die volgeboekt met toeristen. En er is geen voorrang. De andere eilanden willen graag invloed hebben op die concessie. Je kunt je voorstellen waar het dan over gaat. Maar ze mogen alleen opmerkingen maken over de nota van aandachtspunten - voor mij een nieuw woord - en daarna het plan van eisen voor de concessie. Daar willen ze wel graag invloed op. Wij hebben als raad ook formeel geen invloed, behalve één van de 3.650 aandelen van de TESO, maar de Texelaars zelf hebben wel invloed. Dat merk je elke keer op de aandeelhoudersvergadering. Het was in ieder geval ook goed om een stuk of tien kamerleden aan het werk te zien, van PVV en BBB tot mijn buurvrouw. Daar Glimina Chakor van de GroenLinks/PVDA-fractie. Ik moet eerlijk zeggen: wat zij doet, lijkt heel veel op wat wij hier doen. Uiteindelijk ben ik heel blij met onze uitzondering, namelijk de maatschappelijke

Voorzitter raadscommissie

onderneming TESO, waardoor wij geen concessie nodig hebben. Bedankt. -Dank u, ook namens ons allemaal dat u daar voor ons aanwezig kon zijn. Dank u voor deze mededeling.

2 Vaststelling agenda

Voorzitter raadscommissie

Iemand anders nog mededelingen? Nee. Ga ik naar de vaststelling van de agenda. Is er iemand die op- of aanmerkingen over de agenda heeft? Nee, dan stellen we hem zo vast.

3 Rondvraag Publiek (Bij inspreker Lange wordt de al aangekondigde motie betrokken)

Voorzitter raadscommissie

Dan beginnen we met de Rondvraag Publiek en we hebben een inspreker, de heer Lange. Daarna gaan we de motie behandelen die in samenhang met uw inspraak vanavond op de agenda staat. U krijgt vijf minuten het woord van mij. Ik geef u één minuut voordat de vijf minuten voorbij zijn

Inspreker

een seintje. Daarna kunt u nog even blijven staan om eventuele vragen aan u te beantwoorden. Ga uw gang. Heel goed. Dank u wel, voorzitter. Geachte commissieleden, leden van het college en toehoorders. Mijn naam is Guus Lange en ik woon in De Waal, in het oude huis van Edo. Daar zie je het beeld van De Waal met de vlag in de top van de kerk. Deze foto dateert van 2020, want dat was de laatste keer dat de vlag uit de kerk gestoken was. Dat beeld hebben we dus niet meer. In 2020 hebben we van de gemeente het bericht gekregen dat dat niet meer verder kon, omdat er te veel inwatering was in de kerk via de mast. Daardoor zou de hele bovenkant verrotten en vernacheld zijn. Het terugplaatsen van de mast was niet aan de orde. Ze hebben toen besloten om de mast maar voor de kerk in het gras te zetten beneden. Daar hebben wij eerst een mondelijk bericht van gekregen. Toen hebben wij een brief geschreven. Daarna hebben we de burgemeester op zijn kennismakingsronde geïnformeerd wat er aan de hand was en of hij daar nog eens in wou duiken. Dat heeft die gedaan en toen hebben we een tweede afwijzingsbrief van de gemeente gekregen. Daarin staat dat het niet te doen is om die mast neer te zetten, omdat wij als enig dorp met een kerktoeren op Texel geen omgang hebben over deze dingen. Dus je kan hem niet makkelijk naar buiten steken. Opnieuw een mast door het dak heen steken, zou weer tot lekkage leiden. Ook de grootte van de mast en de vlag zou een bezwaar zijn in de arbowetgeving. Dat zou allemaal niet samen kunnen. U merkt al dat dit allemaal praktische bezwaren. Maar volgens ons is de eerste vraag: willen we wel of niet een vlag in de kerktoeren in de Waal? Overal in Nederland zie je minder vlagen. Hier zie je nog hoe mooi dit eruitziet in De Waal op 5 mei. En dan denk: wij moeten toch proberen om die vlag daar weer bovenin te krijgen. Hij hoort daar. Bijna elk dorp in Nederland heeft een vlag in een kerktoeren. In de hele wereld is het zo dat als er wat te vieren of te herdenken is, zet je een vlag in de top. Wij kunnen dat nu niet meer en dat vinden we erg jammer. Ik spreek in naam van de Dorpscommissie. Zij doet haar uiterste best met Ouwe Sunder, Sinterklaas, Pasen, Kerst en noem maar op. De samenhang in de gemeente is belangrijk en daar horen vlaggen bij. We kunnen dit als Dorpscommissie niet in die toeren doen, maar wel ergens op de grond waar niemand de vlag ziet. Behalve als je net om die hoek woont. Het hoort erbij en we willen het graag terug. Daarom ben ik heel blij met de motie die ingediend wordt door een aantal partijen om die mast toch proberen terug te krijgen. De gemeente hoeft dat niet alleen te doen. Wij willen daarin graag meedenken.

Voorzitter raadscommissie

Dank u wel. -Dank u wel. Ik hoefde niet eens een seintje te geven. U bent keurig binnen de tijd gebleven.

Henry Soyer

Ik kijk even rond. Ik zie diverse handen omhoog gaan. Meneer Soyer. -Dank u wel, voorzitter. Bij de brief die u half juni gestuurd heeft,

Inspreker

zag ik ook een aantal extra foto's van andere kerktoeren met doorgestoken vlaggen. Weet u of dat veel in Nederland gebeurt en wat daar de problematiek is? -Ik heb geen idee van aantallen, maar op een middagje internetten kom je veel dingen tegen. Ik heb vergelijkbare kerktoeren met zadeldaken gevonden, waar er toch een mast doorheen gestoken wordt. Er zijn oplossingen, maar je moet er wel naar zoeken. In Koudum hebben ze een hydraulische vlaggenmast die in gedeeltes naar buiten gaat. Ik zie wel vaker meerdere onderdelen van zo'n mast. Het moet technisch wel mogelijk zijn, maar je moet daar even

Voorzitter raadscommissie

onderzoek naar doen. En daar willen wij graag over meedenken. Meneer Polderman.

Erik Polderman

Dank u, voorzitter. Ik heb zelf in De Waal gewoond. Ik vind het een prachtig uitzicht om te zien. Ik kan me herinneren dat er net onder het schuine stuk een raam zit. Is dat raam te gebruiken? Is er een mogelijkheid om hem daar in te steken,

Inspreker

als al het andere echt niet mogelijk lijkt te zijn? We hebben voorgesteld in onze brief om te kijken of die galmgaten er misschien uit zouden mogen. Ik kan me dat raam niet herinneren. Ik ben zelf nog nooit boven geweest. Maar volgens mij zijn er tal van mogelijkheden als de wil er is. Als er financiële problemen zijn, willen we ook daarover meedenken en proberen geld hiervoor te vinden. Die zijn er wel in Nederland. De gemeente hoeft dit niet allemaal zelf te betalen. Is dit een antwoord op uw vraag?

Cees Hoogerheide

Een dakraam zou misschien een hele goede oplossing zijn. Meneer Hoogerheide. -Dank u wel. Bedankt voor uw inspreken. Het aantal vlaggen in uw straat viel mij op. Dat was ook maar beperkt, dus die betrokkenheid is zeker niet erg hoog. In onze straat hangt op vier mei

Voorzitter raadscommissie

de straat altijd vol met Nederlandse vlaggen. Ik hoorde daar geen vraag in. Heeft iemand anders nog vragen op dit moment? Nee? Meneer Soyer, een nabrander? Aan het college? Dat doen we zo meteen. Dan bedank ik u voor uw inspraak. Neemt u plaats

Inspreker

en dan kunt u de rest van de beraadslaging over dit onderwerp

Henry Soyer

volgen vanaf de tribune. Dank u wel. -Dank u. Meneer Soyer, ik geef u het woord voor een vraag aan het college. Dank u wel. Ik heb een vraag over de procedure aan het college. En dat heeft - sorry hoor - weer te maken met burgerparticipatie. Over de inhoud komen we straks wel bij de motie te spreken. De brief waarop de inspraak gebaseerd is, werd half juni verstuurd. Voor zover wij begrepen hebben, is er geen ontvangstbevestiging of een reactie verstuurd op deze brief. Het convenant dat wethouder Hooijschuur met de Dorpscommissie nog geen jaar geleden heeft gesloten, staat in artikel 5.1 over de afspraken hoe er met de beantwoording van brieven wordt omgegaan. Kortweg: binnen een week een ontvangstbevestiging sturen en binnen drie weken een uitgebreide reactie met een antwoord of een planning voor de beantwoording van de brief. De vraag aan het college:

Voorzitter raadscommissie

wat is de reden dat het convenant niet is nagekomen?

Cees Hooijschuur

Dank u wel. -Dank u wel. Meneer Hooijschuur, ga uw gang. -Dank u wel. Meneer Soyer, dat is wel nagekomen. Ik heb de brief voor mij liggen. We communiceren via het Kerkbestuur en de Dorpscommissie heeft daar een afschrift van gekregen. De kerk is van de kerkgemeenschap van de drie dorpen. Wij gaan over de toren.

Henry Soyer

We hebben wel degelijk op- en aanmerkingen gegeven. Wat u zegt, klopt niet. Ik weet zeker dat er meerdere brieven over

Voorzitter raadscommissie

en weer zijn gegaan. -Meneer Soyer. Dit is een convenant tussen de Dorpscommissie en de gemeente, niet met het Kerkbestuur. Daarin staat binnen een week een bevestiging sturen en binnen drie weken een inhoudelijke reactie. Ik heb het nagevraagd bij het secretariaat van De Waal en zij geven aan geen reactie

ontvangen te hebben. Dus als dat toch gebeurd is, bied ik mijn excuses aan. Maar ik zou het fijn vinden

Cees Hooijschuur

als u controleert of het inderdaad gebeurd is. Dank u wel. Daar kunt u rustig even naar kijken. -Ja, ik zoek het even uit. Nou, dan kunt u daar rustig even naar kijken op. Ja, ik zoek het even uit. Goed. Dan gaan we naar het volgende onderwerp en dat is de motie ingediend door D66, PvdA pro Texel en GroenLinks. Ik heb ondertussen begrepen ook ondersteund door de VVD. Meneer Hoogerheide, wilt u nu al iets zeggen of mogen eerst de indieners de motie even...? Heel graag, want het is toch de normale gang van zaken dat de indieners eerst de kans krijgen om te vertellen waar de motie over gaat.

Els Whyte

Mevrouw Whyte, D66, ga uw gang. -Er is al een heleboel over gezegd. Wij als D66 vonden dat een heel goed idee. Wij vinden ook dat dit in het dorp hoort. Ik merk in Oosterend hoe fijn het is om op Koningsdag - of wat dan ook - die vlag te zien wapperen. Dat is heel leuk en bij ons wordt er waarschijnlijk meer gevlagd dan in De Waal. Dorp tegen dorp, dat snap je wel. Wij denken dat u daar gelijk in heeft. Ik ga hem niet helemaal op oplezen, maar u snapt dat wij erachter staan. Vandaar dat we een motie indienen en hopen dat er alternatieven meegenomen worden. Daarom roepen we het college op - samen met PvdA pro Texel, GroenLinks en de VVD - om samen met de Dorpscommissie van De Waal te zoeken naar alternatieven en praktische oplossingen om te kunnen vlaggen vanaf de kerktoeren. Daarbij geïnspireerd door de wijze waarop het in andere gemeenten wel is gelukt om die vlag buiten te krijgen; om de gemeenteraad te informeren over het eindresultaat; als er een oplossing gevonden is en daar middelen voor nodig zijn, dit aan de gemeenteraad

Voorzitter raadscommissie

voor te leggen. Dat is onze motie. -Dank u wel.

Henry Soyer

Dan ga ik even naar de mede-indieners. Meneer Soyer. Dank u wel, voorzitter. Ik had voordat ik tien jaar geleden terug op Texel kwam, niet gedacht dat ik me ooit druk zou maken over vlaggen. Maar dat doe ik en wij als raad dus wel. Vlaggen zijn een symbool van verbondenheid of juist niet. Bij mijn huis in Oosterend heb ik een Nederlandse vlag, een kleintje die ik van mijn vader geërfd heb, en een Texelse vlag. Als raad hebben we in de periode dat ik in de raad zit, gesproken over: de Tibetaanse vlag, de mensenrechtenvlag, het vlaggenprotocol, de Regenboogvlag en wie erover vlaggen gaat. We hebben ons druk gemaakt over omgekeerde vlaggen en het hijsen van de Friese vlag. Het zal duidelijk zijn dat Texel veel met vlaggen heeft. Op dagen van vreugde, herinnering, maar ook van droefenis wil elk dorp daar uitdrukking aan geven. Dat kan in je voortuin of aan je voorgevel, maar een vlag op de kerktoeren symboliseert dat voor de hele gemeenschap.

Voorzitter raadscommissie

Vandaar dat we willen dat De Waal dat ook kan doen.

Anneke Visser-Veltkamp

Vandaar deze motie. Dank u wel. -Dank u wel. Mevrouw Visser. Dank u wel, voorzitter. We hebben in deze raad al jaren gesprekken over dat de leefbaarheid in de dorpen af en toe wat onder druk komt te staan. In De Waal is er geen school en zijn er geen winkels. Ik denk dat De Waal daarmee typisch een dorp is waar de leefbaarheid onder druk kan komen te staan. Dan wil ik niet beweren dat op het moment je geen vlag kan hijsen in de kerktop, dat iets doet met de leefbaarheid in het dorp. Maar als we traditiegetrouw een vlag hijsen op nationale feestdagen zoals Koningsdag, Bevrijdingsdag en Prinsjesdag, maar ook bij andere feestelijke gelegenheden zoals een huwelijk, verjaardag of het behalen van een diploma, denk ik wel dat het kan bijdragen aan de leefbaarheid in een dorp. Dan doel ik met name op het dorpsgevoel wat er in een dorp mee tot uitdrukking gebracht kan worden. Vandaar dat ik hoop dat het college serieus wil gaan kijken hoe het probleem - want ik geloof dat het een probleem is - opgelost is bij andere kerken en dat het college dan terugkomt met een kostenbatenafweging naar de

raad. Ik ben erg blij dat de kerk in De Waal zo mooi opgeknapt is en er voorlopig weer jaren tegen kan. Ik zou het onprettig vinden op het moment dat we door het naar buiten steken van een vlag, meteen al dat onderhoud alweer voor een deel teniet doen.

Voorzitter raadscommissie

Maar ik vind een vlag in het dorp wel heel belangrijk.

Joost Albers

Dank u wel. Meneer Albers. -Dank u wel, voorzitter. Ik woon niet in een dorp, dus ik doe niet mee aan: wij vlaggen meer dan jij. Maar ook ik heb sinds een jaar vlaggenmast. Mijn roots liggen qua familie wel in De Waal. De Waal gaat mij wel aan het hart. Toen wij dit tijdens de steunfractie in september bespraken, kwam direct het woord 'regelen' op tafel. Dat hoop ik met deze motie te bereiken en daarom ondersteunen we

Voorzitter raadscommissie

deze motie. Wat mij betreft, uitvoeren en regelen.

Cees Hoogerheide

Dank, voorzitter. -Dank u wel. Meneer Hoogerheide, dan bent u de eerste. -Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag is: is het technisch mogelijk? Ik zou dat graag van de wethouder horen.

Niels Rutten

Dat gaan we zo doen, als ik de anderen even de gelegenheid heb gegeven. Meneer Rutte. -Dank u, voorzitter. Wij zijn als CDA benieuwd naar welk dorp het meest vlagt. We hebben al eens eerder gehoord dat De Waal geen prioriteit heeft. Meneer Lange zegt dat als de wil er is, dit op te lossen moet zijn.

Voorzitter raadscommissie

We horen heel praktische bezwaren. Wij willen graag weten

Erik Polderman

of de wil er is bij het college. -Dank u wel. Meneer Polderman. Dank, voorzitter. Een mooi initiatief waar de Dorpscommissie zich hier zo voor uitsteekt en zelfs wil bijdragen in de kosten.

Voorzitter raadscommissie

Ik vind dat we hier goed naar moeten kijken en dit mogelijk moeten maken. Wij zullen deze ook steunen.

Cees Hooijschuur

Dank u wel. GroenZwart? Nee? Dan geef ik het woord aan de wethouder. -Dank u wel, voorzitter. Zoals u weet zijn de kerktorens op Texel van de gemeente. Er zijn drie kerkbesturen, De Cocksdorp, De Waal en De Hoorn. Samen vormen zij één kerkgemeenschap, maar dat even terzijde. Ik wil eerst vooropstellen dat we het dak van de kerk eerder hebben moeten vervangen dan nodig was. Normaal gaan daken 40 jaar mee, maar deze was helemaal verrot tot bijna aan het plafond in de kerk. Ook het orgel was aangetast door water, zoals ik heb begrepen van de technische dienst. Er was dus veel meer werk dan wij hadden begroot. Maar goed, we hebben wat rot was eruit gehaald en een compleet dak erop gezet. We hebben de oude pannetjes en klok er weer keurig opgezet. Ik ben zelf meerdere keren op die toren geweest. Mijn zwager hing vroeger de vlag buiten. Toen was hij nog jong en atletisch, maar als je ouder bent, lukt het je niet meer om diezelfde vlag buiten te hangen. Ik durf hier echt hardop te zeggen dat we met z'n allen goed hebben gekeken of het technisch mogelijk is om die vlag op die plek terug te hangen. Dat was niet van vandaag op morgen. We hebben gecommuniceerd met het kerkbestuur en een memo gestuurd naar de Dorpscommissie dat het niet uitvoerbaar is op deze plek. Er zit geen uitloop omheen en je kan er niet bijkomen. Dat zijn allemaal dingen die meespelen. Het moet ook wel zo zijn

dat iedereen die vlag aan de kerk kan ophangen, en niet alleen iemand die jong en dynamisch is en die trap opvliegt om die vlag naar buiten te steken. Die vlag die er hing was 6 meter lang en om deze door dat gat naar buiten te halen, moet je sterk zijn. Dat was de technische reden om de vlag niet terug te zetten op de toren, maar beneden. Misschien is halverwege de oplossing, maar daar hebben we niet naar gekeken. We hebben goed onderbouwd waarom het technisch niet mogelijk is. We hebben dus niet gezegd dat we dit niet gaan doen, omdat we er geen geld of tijd voor hebben. Er is echt goed over nagedacht, want de Dorpscommissie heeft er meerdere keren een brief over gestuurd. We hebben het antwoord gegeven dat het niet te doen is. We willen dit best onderzoeken, maar waarschijnlijk komt er hetzelfde antwoord. Het is aan u om daar geld aan te besteden, maar wij kunnen u nu al garanderen dat er geen vlag uit het dak gestoken kan worden. Er is op dit moment geen mogelijkheid toe.

Voorzitter raadscommissie

Dank u wel. Mevrouw visser. -Het is heel

Anneke Visser-Veltkamp

duidelijk dat iets wat niet kan, niet kan. Maar ik maak uit uw woorden op dat er vooral gekeken is naar de manier en plaats waar die vlag voorheen was. Het lijkt mij verstandig om dan met de voorbeelden die de Dorpscommissie in de brief bijgevoegd heeft, toch nog een keer in gesprek te gaan met de Dorpscommissie om op een andere plaats, maar wel op de toren, een vlaggenmast te realiseren. Ik was eerlijk gezegd verbaasd over de foto's die bij de ingezonden brief staat. Ik dacht ook: hoe krijg je een vlag in de top van die mast? Mijn buurman zei net: ze kunnen mensen op de maan zetten. Blijkbaar kunnen ze bij andere kerken vlaggen op een hele andere manier hijsen of construeren, als dat wij nu in De Waal hadden. Misschien dat het dan op een andere wijze toch wel mogelijk kan

Cees Hoogerheide

zijn. -Meneer Hoogerheide. Dank u wel, voorzitter. Het kerkbestuur is een afgeleide hiervan. Het is dan toch netjes om ook het kerkbestuur hierover te informeren. Is dat reeds gebeurd? U noemt 'halverwege'.

Voorzitter raadscommissie

Wat bedoelt u daarmee? Is het dan wel te realiseren? Ik geef even de mogelijkheid deze te beantwoorden. Er is trouwens nog een vraag gesteld door het CDA:

Cees Hooijschuur

is de wil erom het te proberen? -De wil om dat te doen is er. Meneer Hoogerheide, u heeft gelijk. Wij praten met de kerkbestuur, want die is eigenaar van het pand. Wij van de toren. Ik ben er zelf een paar keer geweest, ook om de haan terug te zetten. Er is een stuk lager aan de zijkant een raam, en misschien is dat een mogelijkheid. Hier gaat het over de vlag op het dak te zetten en dat is niet uitvoerbaar. Als wij een pan moeten vervangen op het dak, moeten wij voor 1.000 euro een kraan inhuren om één pannetje recht te leggen. Dat wordt een kostbare zaak. Hetzelfde met die vlaggenmast. Het zijn oude pannetjes, en als er eentje wegwaait, zullen we die pan toch weer moeten terug leggen anders is het dak binnen jaar weer helemaal rot. Dat zijn dingen die we allemaal hebben meegenomen. We hebben het dak teruggebracht naar de oude stijl. De pannen die er al oplagen, leggen we ook weer terug. We hebben deze pannen kunnen vinden en hebben het dak helemaal weer teruggebracht zoals het vroeger was. Arbotechnisch is het een heel lastige zaak. Het is niet dat we het niet willen. We willen heel graag weer een vlag boven op de top, maar moet arbotechnisch en kostendekkend uitvoerbaar zijn. Meneer Hoogerheide, nog een vervolgvraag. - Wethouder,

Cees Hoogerheide

bent u bereid om samen met de Dorpscommissie te kijken

Voorzitter raadscommissie

of halverwege een oplossing is? -Ik neem aan dat het antwoord

Cees Hooijschuur

daar 'ja' op is. -Daarover wil ik best met de mensen daar achterin de zaal over in gesprek gaan.

Erik Polderman

Dat dakraam is misschien nog niet eens zo'n slecht idee. Meneer Polderman. Ik kon me het raam goed herinneren, dus daar laat ik het bij. Dank u.

4 Rondvraag Commissieleden

Voorzitter raadscommissie

Iemand anders op dit moment nog over de motie? Voldoende besproken? Dan gaan we naar het volgende agendapunt:

Joost Albers

de rondvraag. Meneer Albers. -Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag voor de portefeuille van de burgemeester. Ik kan twee dingen doen: dit nu uitspreken zodat dit genoteerd wordt en de burgemeester even tijd krijgt om het te lezen,

Voorzitter raadscommissie

er dan dan straks op terugkomt, of straks stellen. Mar dat laat ik even nu. -Nu stellen en dan geef ik hem gelijk door. -Twee weken geleden heeft onze minister van V&J, de heer Van Weel een voorstel laten uitwerken over politie in het gemeentehuis of het dorpshuis. Nu weet ik dat wij een mooi politiebureau hebben. Ik heb een aantal voordelen wel scherp voor wanneer je de politie in het gemeentehuis zou situeren, al is dit maar een deel van de dag/week. Ik ben benieuwd hoe het college in de persoon van de burgemeester naar dat idee kijkt en of ze bekend is met het voorstel van de minister van V&J. Dat is de vraag. Dank u wel. -Hij is nu genoteerd door de griffie. Dan wordt die straks, als de burgemeester aanwezig is,

Erik Polderman

nog even herhaald. Ik zag nog een hand. Meneer Polderman. Dank u, voorzitter. Ik heb een vraag met betrekking tot de omleiding die er nu gaande is op de Ruijslaan om bij de Badweg te komen. Daar wordt nu tegen het verkeer ingereken op het laatste stuk. Van bewoners kregen we door dat er nu gevaarlijke situaties ontstaan, omdat die weg erg smal is. Ze begrijpen dat het moet omdat er op dit moment geen andere keuze is,

Voorzitter raadscommissie

maar is dit wel geschikt om het op deze manier te doen?

Cees Hooijschuur

Meneer Hooijschuur. -Meneer Polderman, ik begreep vanmiddag dat u hierover al hebt gesproken met een ambtenaar. Er werd mij toegezegd dat u volgende week met z'n allen samenzit over de strandslagen. Het is de bedoeling de projectmanager van de Bootlaan dan even aanschuift om u het één en ander uit te leggen. We gaan in gesprek om te kijken hoe we tot een oplossing kunnen komen;

Erik Polderman

U wordt op uw wenken bediend. -Dank u wel. Dit is wel een andere vraag dan die we woensdag willen stellen. Ik wil deze dus wel graag beantwoord hebben, en als dat woensdag is,

Voorzitter raadscommissie

is dat helemaal geen probleem. Misschien willen de overige leden dit ook zien. Ik ben daar in mijn functie als voorzitter

Cees Hooijschuur

van de Vereniging voor Strandexploitanten. Anders krijgen we daar verwarring over. Meneer Hooijschuur. -We zullen dit schriftelijk ook aan de andere mensen toesturen. Maar diezelfde man verschijnt bij u

Voorzitter raadscommissie

aan tafel voor een mondelinge toelichting. -Misschien kunt u ons ook nog inlichten over hoe het gegaan is. Iemand anders nog voor de rondvraag?

5 Uitvoeringsagenda Toeristische Toekomstplan

Voorzitter raadscommissie

Nee, dan gaan we naar agenda punt 5: de Uitvoeringsagenda Toeristische Toekomstplan. Dit is deel twee van het hele verhaal. We hebben deel één, twee en zes al een keer eerder behandeld. In dit geval staan deel drie, vier en vijf op de agenda. De raad stelt de Uitvoeringsagenda 2025-2027 over het Toeristische toekomstplan Texel vast, Texel in balans. Deze agenda bestaat uit prioriteiten en acties die het college voor de komende periode essentieel vindt. In een later stadium worden aanvullende activiteiten in samenspraak met stakeholders geagendeerd. Wie wil als eerste hier vragen over stellen aan het college? Ik zie mevrouw Koot. U mag de spits afbijten en de andere namen noteer ik even.

Veronne Koot

Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik heb vijf vragen. In het stuk wordt aangegeven dat het dat het mogelijk, wenselijk en noodzakelijk is om een vergunningstelsel voor logies met ontbijt in te voeren. Mijn vraag is: kunt u aangeven wanneer het wenselijk en noodzakelijk is om een vergunningstelsel voor logies met ontbijt in te voeren? Zal ik ze alle vijf achter elkaar even stellen? Oké. De tweede vraag, bij pijler vier geeft het college aan de verantwoording voor eerste lijn gezondheidszorg voor toeristen onder andere bij de gemeente neer te gaan leggen. Betekent dit dat de gemeente huisartsen in dienst gaat nemen voor de eerste lijn medische zorgen voor toeristen? Wordt dit dan, als we niet oppassen, een voorbeeld van een oneerlijke verdeling van de lusten en lasten? Immers, de lusten zoals inkomsten uit toerisme zijn voor de ondernemer. De lasten, zoals gebrek aan zorg en aanvullende kosten voor de eerste lijn gezondheidszorg, zouden dan ten laste komen van de gemeenschap. Ik hoop dat u begrijpt wat ik bedoel en dat niet negatief oppakt, maar graag uitleg over hoe u dat ziet. De derde vraag: in hoofdstuk 3.2 geeft u aan sociale media, internet en apps en dergelijke, te ontwikkelen voor een betere spreiding van toeristen, zowel op locatie als in tijd. Momenteel kan de Texelaar bijvoorbeeld als het op maandag- en woensdagochtend heel druk is in Den Burg nog makkelijk naar Den Hoorn of Oudeschild voor een paar snelle boodschappen. Dit is een voorbeeld. Ziet u het mogelijke gevolg dat het straks overal en altijd druk is, als u apps en dergelijke gaat ontwikkelen voor spreiding van toeristen op locatie en tijd? Waarom gaat dit spreidingsbeleid dan niet botsen met de kernwaarden rust en ruimte? Nu zijn er tijden waarop er rust en ruimtelijke beleving is. Met het spreiden gaat dat mogelijk verloren. Dat is mijn derde vraag. De vierde vraag: de naam van de klankbordgroep Toerisme wordt op voorstel van de klankbordgroep gewijzigd met de toevoeging leefbaarheid. Het wordt dus de klankbordgroep Toerisme & Leefbaarheid. Hoe gaat de klankbordgroep de leefbaarheid hierin wegen en kwantificeren? Daar ben ik erg benieuwd naar en ook of er leden worden toegevoegd die speciaal leefbaarheid gaan inbrengen in de klankbordgroep. Dan de laatste vraag. Pijler zes van Toeristische Toekomstplan is: wees duurzaam in woorden en daden. Deze is niet opgenomen in deze Uitvoeringsagenda. De laatste weken zijn er veel vragen over de duurzaamheid van cruiseschepen gesteld. Is het mogelijk om een beoordeling op de vraag of cruiseschepen passen bij het Toeristische Toekomstplan, op te nemen in deze Uitvoeringsagenda 2025-2027? Dat waren onze

Voorzitter raadscommissie

vijf vragen. -Het waren er iets meer hoor, want per vraag had u diverse kleine vragen. Aangezien het er zoveel zijn, geef ik eerst de wethouder het woord.

Rikus Kieft

Meneer Kieft, ga uw gang. -Dank u wel, voorzitter. Dat zijn ontzettend goede vragen, mevrouw Koot. Daarom staan er een aantal van die dingen op de agenda, omdat we die samen moeten gaan uitzoeken. Wat gaan we tegenkomen als we die richting opgaan? Wat voor consequenties zou dit kunnen hebben, hetzij voor de gemeenteraad zelf - budgettair of qua beleidsdoelstellingen - hetzij voor partners in het Toeristische Toekomstplan? Wie staat er aan de lat? Dus u stelt hele goeie vragen en die nemen we mee op het moment dat we in de klankbordgroep aan die thema's toe zijn. Dat is wat ik u kan toezeggen, maar ik kan er nu geen antwoord op geven.

Veronne Koot

Dat was wel heel snel. Mevrouw Koot. -Misschien is het handig om dan de reactie van de klankbordgroep op dit rijtje

Voorzitter raadscommissie

vragen aan de gemeenteraad te communiceren.

Rikus Kieft

Meneer Kieft. -Wat ik u toezeg, is dat wij met de klankbordgroep in gesprek zijn. Dat gaat over de wijze van betrokkenheid van de klankbordgroep en op welke manier zij tijd en energie zouden kunnen en willen investeren in dit type vragen. Dan komt dit lijstje op tafel en zal de klankbordgroepdaarin in samenspraak met ons naar kijken. Dan geven we daar een prioriteit aan of wachten we tot de derde Uitvoeringsagenda. Maar ik zeg u toe dat ik het inbreng in het gesprek met de klankbordgroep. En als we het dan oppakken,

Voorzitter raadscommissie

komt het vanzelf bij u terug. -Gezien het voorgaande, heb ik toch zelf even een vraag aan de wethouder: hoe gaan we dit agendastuk dan behandelen? U zegt nu dat u daar nog geen antwoord antwoord op kan en dit nog allemaal moet plaatsvinden.

Rikus Kieft

Kunt u even aan de commissieleden geven hoe we dan om moeten gaan met dit agendapunt? -Voorzitter, dat is opnieuw een goede vraag. Wij hebben uitgelegd dat dit een getrapte versie van de tweede Uitvoeringsagenda is. Wij weten wel welke prioriteit het college wil uitvoeren, dat staat erin. Maar wij weten nog niet welke prioriteiten vanuit de klankbordgroep op de agenda komen. Zo eenvoudig is het. Dus u kunt hier dingen zeggen over waar het college prioriteit aan moet geven. U kan dat aanvullen, amenderen of doorstrepen. Maar we kunnen nog niets zeggen over wat we in het gesprek met de klankbordgroep op tafel gaan krijgen. Daar gaan wij niet over. Daar gaan wij samen over

Voorzitter raadscommissie

in gesprek. -Dat vind ik toch enigszinsmoeilijk.

Erik Polderman

Ik geef eerst meneer Polderman het woord. -Dank u. We willen daar graag even op reageren, want er wordt ook gesteld in het stuk dat we nog niet weten wat de functie van de klankbordgroep is. Dus we kunnen wel wachten op de klankbordgroep, maar als we niet weten wat hun teweeg kunnen brengen,

Rikus Kieft

waar zijn we dan nu mee bezig? -Meneer Kieft. Volgens mij hebben wij de essentie van de vraag met betrekking door de klankbordgroep echt prima opgeschreven in dat stuk. We willen allemaal dat de klankbordgroep in goed gesprek met de gemeente over de toeristische toekomst van het eiland spart en tot eventueel beleidsvoorstellen via het college hier in de raad komt. Maar we moeten ook met elkaar praten over: houden we elkaar niet bezig? Dat gevoel hebben we in de afgelopen periode namelijk wel gehad. We stoppen er veel tijd in, maar wat levert het op? Dat heeft de klankbordgroep hier ook zelf verteld. We hebben

elkaar al goed in de ogen gekeken en gezegd: dat willen we niet. We moeten echt goed met elkaar in gesprek. Ik ga ervan uit dat wij een formule vinden waarmee we samen verder gaan. -Dan komen de inhoudelijke punten die de klankbordgroep ook zelf wil agenderen, weer op de agenda. Ik kan daar niet op vooruitlopen. Vandaar dat ik in antwoord op de vraag van de voorzitter zei: de punten die het college hier aandraagt, zijn bespreekbaar, discussieerbaar en eventueel amendeerbaar. Maar wij kunnen niet amenderen of voorschrijven wat de klankbordgroep wel of niet kan doen. We hebben, en dat staat duidelijk in het stuk,

Voorzitter raadscommissie

budget nodig voor vorig jaar, anders ligt het stil. Dit was ons al wel duidelijk. Meneer Hercules.

Eric Hercules

Voorzitter, ik wil graag even reageren op de heer Kieft en de manier waarop hij zegt dat we dit kunnen behandelen. We hebben niet zoveel vragen. Dat zal straks blijken in de mening die wij geven. Maar toch een opmerking over de klankbordgroep. U doet het nu voorkomen alsof dat een heel zware entiteit is die op hetzelfde niveau staat als college. Wij zien de klankbordgroep als een manier om input te krijgen uit de samenleving. We hebben bij eerdere besprekingen over toeristische toekomstplannen ook gezegd: zorg ervoor dat er een heel erg gewogen mening komt, niet alleen van ondernemers en bewoners. Er zijn veel andere manieren waarop het college een mening/visie kan vormen, en daarmee een voorstel kan geven aan de raad. Dus in die zin vinden wij de klankbordgroep heel belangrijk, maar niet zo uitiem belangrijk als u nu doet voorkomen. Of misschien heb ik daar

Rikus Kieft

de nuance verkeerd in gehoord. -Meneer Kieft, wilt u daarop reageren? Voorzitter, er is één ding volstrekt helder. Uiteindelijk gaat de raad over deze zaken. We hebben in het verleden een klankbordgroep ingesteld om het Toeristische Toekomstplan tot stand te kunnen brengen. Diezelfde klankbordgroep is meegenomen in de eerste Uitvoeringsagenda. In dat proces, en dat heb ik volgens mij al eerder een keer in deze raad gezegd, zijn we tot de conclusie gekomen dat dat misschien niet eens de goede formule of vorm van betrokkenheid was. Daar zijn teleurstellingen uit voortgekomen. Daar zijn ook aan onze kant verdere stappen gezet. Die hebben we hier besproken. Het college is eraan gehecht dat wij, voordat we stappen verder zetten met een klankbordgroep, met elkaar een duidelijk beeld hebben: wat verwachten wij nu van elkaar? En dan komt dat vanzelf hier terug in de raad. Is dat voldoende antwoord op uw vraag?

Jur Schuiringa

Er wordt 'ja' geknikt. Ik ga door naar meneer Schuiringa. Dank u, voorzitter. Ik vind het mooi dat de heer Kieft zegt dat het de vorige keer niet optimaal gegaan is. En dat is nog voorzichtig uitgedrukt. Het communicatieplan dat nu wordt voorgesteld, zorgt voor een verbetering. Ik ben blij dat we nu in een hele andere situatie zitten. Vorige keer was er nog de disruptie en onrust rond corona. Nu is alles weer normaal, en dat geeft een andere aanblik in de omgang met elkaar dan bij de vorige ronde. Deze agenda is een voorstel van het college en moet allemaal nog besproken worden. Hier komt dus niks uit. Het parapluplan wordt wel ingebracht. Wanneer wordt dit parapluplan in de raad gebracht om daarover te spreken? Want dat heeft nogal wat consequenties voor de toekomst en zal ook in de toekomstige plannen verwerkt moeten worden.

Voorzitter raadscommissie

Dank u. -Meneer Kieft,

Rikus Kieft

wanneer komt het parapluplan op tafel? -Voorzitter, eerst een opmerking over de eerste opmerking van de heer Schuiringa. Hier ligt een collegevoorstel om met de punten, die wij ingevuld hebben, verder te gaan en waar de gemeente voor aan de lat staat. Ik hoop dat u daar wat van gaat vinden en of u akkoord bent of niet. De planning voor het paraplubestemmingsplan is december. Daar moet ik één klein voorbehoud maken: december zit vol met agendapunten en misschien moeten we de keuze maken om sommige dingen door te schuiven naar januari-februari. Inhoudelijk koersen we

Voorzitter raadscommissie

met de voorbereiding op december. Voordat u het zegt,

Jur Schuiringa

ik vind ook dat dit tijd wordt. -Dank u wel. De heer Schuiringa, nog een nabrander. -Dank u, voorzitter. Het is dan duidelijk wanneer het bestemmingsplan op tafel komt. De agenda die het college opgesteld heeft, is nu een eerste inbreng. Meneer Hercules zei het ook al. Maar dit moet nog allemaal besproken worden met de klankbordgroep als wij dit hier vanavond vaststellen?

Voorzitter raadscommissie

Dat gebeurt pas in de raad. We bespreken het wel vanavond.

Rikus Kieft

Meneer Kieft. -Als de raad dit fiatteert, gaan we aan de slag met de dingen die erin staan en waarvoor de gemeente aan zet is. Ondertussen gaan we in gesprek met de klankbordgroep. De klankbordgroep kan zeggen: wij willen die punten ook graag op de agenda. Daar vinden wij als college wat van, en dat komt dan terug naar u om te kijken of u dat ook wilt. We gaan geen dingen op de agenda zetten en tijd aan besteden waarvan de raad uiteindelijk zegt:

Voorzitter raadscommissie

doe dat maar niet. Dat is zonde van onze tijd. Voldoende? -Nee. Er is nu duidelijkheid over waar u naartoe wilt. Ik had begrepen dat u eerst centen wilde, omdat u anders niet verder kon gaan. Maar dit komt er overheen.

Niels Rutten

Het is én én. Dank u. -Dan was meneer Rutten de volgende op mijn lijstje. Ga uw gang. -Dank u, voorzitter. De klankbordgroep is al een paar keer genoemd, want er is inderdaad gedoe geweest de vorige ronde. Dus we hopen dat er nu heldere afspraken en verwachtingen worden gemaakt. Wanneer en hoe kunt u de raad daarover informeren? Wij zouden als CDA het allemaal helder willen hebben wat er nu gaat gebeuren. U wilt onderzoek doen naar de verdeling tussen lusten en lasten. Dat klonk ons nogal communistisch in de oren. We hebben geen gemeentelijk recreatiebedrijf. We hebben marktregels. Welke kant wil het college op met dat onderzoek en die beleidslijn? U wilt onderzoek doen naar de exacte cijfers van het dagtoerisme. Op zich snappen we dat, maar we hebben al in de eerdere versies van het Toeristische Toekomstplan uitgebreid gesproken over dagtoerisme en geconcludeerd dat er niet zo veel knoppen zijn om aan te draaien. Bestaan er dan volgens u met meer, betere en gedetailleerde cijfers betere mogelijkheden om te sturen? Wanneer kunnen wij het volgende persbericht verwachten dat Texel vol en te druk is, en dat we het toerisme aan banden leggen?

Rikus Kieft

Ik hoop voorlopig niet. Meneer Kieft, ga uw gang. Voorzitter, dat zijn volgens mij vier vragen van de heer Rutten. Wanneer en hoe informeren over de resultaten van het gesprek met de klankbordgroep? Zodra wij eruit zijn. Ik hoop dat dat dit najaar lukt en dan zullen wij u daarover informeren. Dat heb ik al eerder toegezegd, ook vanavond nog, en staat in het stuk. Dat is één. Twee: verdelen van lusten lasten. In het college-uitvoeringsprogramma is een eerste verkenning opgenomen naar de lusten en lasten. Dat stuk is nog in bewerking, maar we willen de resultaten van het eerste en het tweede inwonersbelevingsonderzoek daarin meenemen, omdat daarin ook de noodzaak wordt verwoord dat je de toeristische sector als vitale sector van Texel in stand wil houden. Daarom moet je dus vinger aan de pols houden bij wat de bevolking daaraan ervaart. Dan heb je gelijk het verband tussen die twee dingen. Dan heb ik de derde vraag over het dagtoerisme. Er is ooit vastgesteld dat we daar weinig cijfers over hebben. Toch komt de discussie steeds terug. Is dat dan niet wat ons dat gevoel van verkeersdrukte - even samenvattend - geeft op de mooiste dagen van het jaar? We willen toch kijken of we daar beter een vinger achter kunnen krijgen. Dus dat is onderdeel van het monitoringsprogramma waar het college alvast mee wil beginnen. Als daar de conclusie wordt: sorry, we kunnen daarin de cijfers niets over vinden, dan houdt die discussie op. Maar wij denken dat we met nieuwe meetmethoden, algoritmes en een betere medewerking van de TESO, op dit statistische

niveau toch wat meer grip kunnen krijgen. Dan tot slot: wanneer komt het volgende persbericht dat Texel te druk zou zijn? Ik wijs erop dat de persaandacht deze zomer niet door de gemeente is geagendeerd, maar door het AMP op basis van oude berichten van jaren daarvoor. Dus die persberichten gaat u van ons niet zien. En als ze van derden komen, hebben wij daar geen invloed op.

Niels Rutten

Dank u wel. Voldoende op dit moment, meneer Rutten? Toch nog. Ga uw gang. -Hoe gaat u dan wel communiceren?

Voorzitter raadscommissie

U heeft net gezegd welke persbericht u niet gaat sturen, maar u kunt ook proactief... -Meneer Kieft.

Rikus Kieft

Voorzitter, dit is een hele open vraag en ik hem ook best open beantwoorden. Voor dit college is de toeristische sector van vitaal belang voor de leefbaarheid op het eiland. Dat willen wij boven- en achteraan alle berichten naar buiten toe zetten. We moeten zorgen dat dat zo blijft. Daarvoor moeten wij een aantal dingen doen

Voorzitter raadscommissie

en die staan nu ook in deze Uitvoeringsagenda.

Jacqueline Dros

Dan is mevrouw Dros aan de beurt. Ga uw gang. Dank u, voorzitter. Ik neem de vrijheid om ook wat vragen uit de tweede ronde er doorheen te pakken. Dat weet ik, maar ik heb een heel aantal mensen al dingen uit de tweede ronde horen naar voren brengen. Dus die gelegenheid wil ik ook graag te baat nemen. Wij hebben wat vragen gesteld vooraf. We begrijpen heel goed dat het college nu met de tweede Uitvoeringsagenda komt. Naar aanleiding van de evaluatie van die eerste Uitvoeringsagenda werd duidelijk dat er een aantal punten uit de eerste Uitvoeringsagenda nog in het rood staan. In de beantwoording van de vraag is duidelijk geworden waarom die nog in het rood staat en wat daarmee gaat gebeuren. Maar het was wellicht aardig geweest om in ieder geval bij de inleiding van de tweede Uitvoeringsagenda daar deze uitleg bij te geven. Ik zou er een vraag van kunnen maken: bent u het met mij eens? En dan doe ik het op z'n Schuiringa's. De eerste vraag gaat over de klankbordgroep. Velen hebben daar al wat over gezegd. Ook wat ons betreft was daar onduidelijkheid over en dat is nog steeds het geval. We hebben al wel een toezegging van de portefeuillehouder gekregen dat hij terugkomt met de conclusies die naar voren komen als hij met de klankbordgroep gesproken heeft. Maar eerlijk gezegd vinden wij dat niet genoeg. Het is geen raadsbesluit geweest om de klankbordgroep destijds in te stellen, en zeker niet om ze mee te nemen naar de tweede Uitvoeringsagenda. Op zich kan het een hele waardevolle groep zijn, maar wij, als GroenLinks, zouden toch wel graag onze mening willen geven over de samenstelling van deze groep, zeker nu de naam uitgebreid is - GroenZwart refereerde daar al even aan met leefbaarheid in de titel. Ik heb begrepen de dorpscommissies worden vertegenwoordigd door één persoon en de rest zijn allemaal vertegenwoordigers van ondernemers en organisaties. Daar zitten heel weinig inwoners in. Een ander punt dat ons niet duidelijk is, is wat nu precies de kaders van de klankbordgroep zijn. En als gevolg daarvan, wat hun mandaten en verantwoordelijkheid is. Daar zouden we graag wel iets over willen zeggen en besluiten, omdat naar ons idee een klankbordgroep - als je dat wat meer vertaalt naar wat dat is - een groep is waarin je vragen kan stellen, meningen vragen of noem maar op, maar niet zozeer een groep die echt beleid maakt. Dat lijkt het college nu toch wel te vragen in die tweede Uitvoeringsagenda, om ze daarbij te gebruiken. De vraag daarover aan de portefeuillehouder, naast dat hij toegezegd heeft dat hij terugkomt op de inhoud van de gesprekken met de klankbordgroep is: kunnen wij vervolgens als raad nog onze ideeën geven

Voorzitter raadscommissie

over de samenstelling en kaders? -Meneer Kieft, de evaluatie die meegenomen moet worden. De kaders, de samenstelling,

Rikus Kieft

verantwoording, bevoegdheden klankbordgroep. Ga uw gang. De eerste vraag is het makkelijkste, voorzitter. Was het handig geweest om het antwoord op uw schriftelijke vragen in het stuk te schrijven? Het antwoord is ja. De tweede vraag is behoorlijk complex. Dat komt omdat we met een klankbordgroep zitten die bij de totstandkoming van het eerste Toeristische Toekomstplan zijn meerwaarde bewezen heeft. Vervolgens is dat meegegaan, in dezelfde samenstelling, met de Uitvoeringsagenda. Daar had je een moment tussen kunnen nemen om te zeggen van: is voor de uitvoering dezelfde samenstelling nog wel nuttig of niet? En dat is precies het gesprek wat wij met de klankbordgroep willen voeren. Kunnen en willen ze er tijd insteken? Vindt de raad het nuttig dat ze er tijd insteken? Hebben ze hulp nodig om voldoende professionele inbreng te leveren? Die vragen hebben we ook benoemd in het stukje tekst. Maar eigenlijk roept u de vraag op: willen wij niet als raad een klankbordgroep installeren met een bepaald mandaat? Dat is een hele ingewikkelde vraag. Nu zou ik zeggen: doe dat niet, want het mandaat ligt helemaal bij de raad. Het is een klankbordgroep, niet meer en niet minder dan dat. Dus ik zit even te zoeken: wat geeft u het meeste comfort straks bij dat gesprek met de klankbordgroep en hoe we dat verder gaan doen? Als u zegt, en dan zal u een amendement moeten maken: wij willen de leidraad en het mandaat van de klankbordgroep zelf vaststellen, dan kan dat. Dan verwijs ik even naar een veel bredere discussie die de heer Huisman in de laatste raadsvergadering voor zomer ook al heeft neergelegd en die motie heeft die aangehouden: geef een beeld van hoeveel verschillende adviesgroepjes - al dan niet tijdelijk, langdurig, min of meer geïnstalleerd - er rond deze gemeenteraad cirkelen. En wat is daar de status van? Dat waren op zich zinvolle vragen, maar dat is een veel breder verhaal. Ik heb op dit moment nog niet een concreet antwoord op uw vraag. Als u daar het initiatief zelf in wil nemen door te zeggen: wij willen rol, functie en leidraad voor de klankbordgroep straks zelf aftikken als raad, kunt u dat initiatief nemen.

Voorzitter raadscommissie

Veel verder kan ik daar nu niet over gaan. -Dank u wel.

Jacqueline Dros

De bal ligt bij u. Mevrouw Dros. -Dan vind ik het eerlijk gezegd wel aardig en omdat dit een raadscommissievergadering is, even van andere fracties te horen hoe zij hierin staan. Dus over de samenstelling van de klankbordgroep en of het nog wel een klankbordgroep zou moeten zijn, of dat het misschien een andere naam zou moeten hebben,

Voorzitter raadscommissie

omdat je ze bepaalde verantwoordelijkheden wilt geven. De commissieleden hebben de vraag gehoord. Ik heb nog één persoon die in eerste instantie even vragen wil stellen en dan stel ik voor om daarna deze vraag in het algemeen op te pakken.

Erik Polderman

Meneer Polderman, u staat nog op mijn lijstje. Dank u, voorzitter. Ik las in het stuk dat we jongeren zien die graag willen sporten als potentiële bewuste bezoekers en dat we zelfs bijvoorbeeld een YouTuber als sportambassadeur willen inzetten. Dat is even inhoudelijk, want het lijkt mij dat een Texelaar dit gaat doen. Los daarvan zie ik in de klankbordgroep geen rol voor iemand die sport doet. Is het niet handig om een sportstichting eraan toe te voegen of andere sportaanbieders die namens de sporters kan praten? Dan had ik een vraag met betrekking tot het tweede onderzoeksbureau dat het inwonersbelevingsonderzoek zou nalopen, als ik het goed heb begrepen. Wanneer kunnen we hier resultaten van verwachten? Wat zijn de kosten daarvan? Dan had ik nog een opmerking over pijler vier. Daar wordt gesteld dat het belangrijk is dat we gekwalificeerd personeel aantrekken en deze langdurig kunnen behouden. Maar ik zie het niet echt terug in de pijler, dus moeten we deze ook niet nadrukkelijk toevoegen. We kunnen wel heel veel willen, maar als er geen personeel voor is,

Voorzitter raadscommissie

komen we dadelijk nergens. En dat was mijn laatste vraag. Dank u. Dan geef ik meneer Kieft het woord om deze even te beantwoorden.

Rikus Kieft

Voorzitter, in de opbouw van de agenda ziet u steeds wie eraan zet is bij een bepaald onderwerp. De sportieve jeugd hebben wij laten staan vanuit de eerste Uitvoeringsagenda omdat daar, voor zover ons bekend, geen concrete actie op genomen is. Maar het veld is aan zet en als dus vanuit het veld blijkt: hier willen we iets aan doen, dan kan daar een vraag aan de gemeente uit voortvloeien: kun je ons daarbij assisteren? Maar het veld is aan zet op dit onderdeel, dus bij uw mensen in de klankbordgroep. Via TOP lopen een daar een aantal lijntjes, en zou je dat kunnen agenderen. Het is een belangrijk onderwerp in verband met het toeristische profiel van Texel. De gemeente heeft hier nu niet de prioriteit aangegeven, omdat wij zo weinig capaciteit hebben en denken: we doen nu eerst die andere dingen. Dat is de eerste vraag. De tweede vraag is een goede vraag. Volgende week, negen oktober, krijgt u de second opinion te horen op het inwonersbelevingsonderzoek. Daarin worden alle vragen beantwoord die de VVD en tijdens de raadsvergadering door jullie werden gesteld. Ik nodig u allen uit om van half acht tot half negen daarbij te zijn. Daarna gaat het over de woonvisie. -Er

Voorzitter raadscommissie

staat er nog een vraag open over pijler vier: wordt dit nadrukkelijk toegevoegd?

Rikus Kieft

Voorzitter, dit is zo'n onderwerp wat eigenlijk in de bijlage hoort. We hebben van een aantal thema's gezegd om deze nog eens in de klankbordgroep te bespreken, terwijl het in andere participatieprojecten volop aan bod zal komen. Dat is een beetje dubbelop. Op het niveau van personeelshuisvesting lopen allerlei andere processen. In de woonvisie wordt er al aandacht aan besteed. We hebben een Nota Personeelshuisvesting.

Voorzitter raadscommissie

Dus om dat hier nog ook in mee te nemen, is er dubbelop.

Els Whyte

Dan kijk ik nog even rond. Mevrouw Whyte heeft nog behoefte aan een vraag. Nu ja, behoefte. Een nabrander. Bij pijler vier staat: stimuleer gastvrij en toekomstbestendig ondernemerschap. We zetten de pijlers in op gastvrijheid, want een consument wordt steeds kritischer. Ik heb gelezen dat de VVV de prijs-kwaliteitverhouding een beetje zoek is. Wij als D66 vinden dat ook. Wij hebben ook een achterban en horen dingen. Als een VVV dat zegt, vraag ik me af: kan een gemeente hier een advies ingeven of nog aandacht voor vragen?

Rikus Kieft

Of is dat buiten de gemeente? -Prijs-kwaliteit. Meneer Kieft. Voorzitter, de gemeente is participant in de VVV. Wij zijn in die zin ontzettend blij, met de rol die het VVV de afgelopen jaar gespeeld heeft onder aanvoering van Frank Spooren, die helaas weggaat. Hij stopt per één maart. Hij heeft steeds vanaf het allereerste begin gezegd: niet meer, niet minder, maar beter. Hij heeft ook de laatste paar jaar vrij ernstig gewaarschuwd over prijs-kwaliteit excessen. In bepaalde tijdspannes was er een prijsstelling van 23 procent voor dezelfde accommodatie. Als je jezelf uit de markt wil prijzen, is dat niet handig. De essentie van de vraag is: kan de gemeente hierop sturen? Het antwoord is: nee. Het antwoord is in die zin misschien niet helemaal nee, omdat wij wel de discussie kunnen activeren. Maar dit zijn de beslissingen van ondernemers. Wij kennen niet de middelen waardoor wij als gemeente daarop kunnen sturen. Eén van de indirecte middelen is zorgen dat kampeerplaatsen, kampeerplaatsen blijven. Dat is toch één van de goedkopere vormen van verblijfsrecreatie, maar veel verder zien wij ze niet.

Voorzitter raadscommissie

Als u ze wel ziet, meldt ze alsjeblieft. -Dank u wel. Ik zag mevrouw Van der Werf nog. Of wilt u nog, mevrouw Whyte?

Mariët van der Werf

Nee, dank u wel. Mevrouw Van der Werf. -Dank u, voorzitter. Bij pijler vijf over de nachtregistratie staat: effectief inzicht in het daadwerkelijk aantal per nacht benutte recreatieve. Dat betekent ook voor de toeristenbelasting, want als je het aantal beslaapte bedden rekent keer toeristenbelasting per nacht, kom je op een

bepaald bedrag uit.

Voorzitter raadscommissie

Dat komt niet overeen met wat we ontvangen.

Rikus Kieft

Sluit je hiermee dat tekort uit? -Meneer Kieft. Het zou kunnen dat we als gevolg daarvan een gat vaststellen tussen het aantal geregistreerde overnachtingen en het aantal afgedragen toeristen belastingen. Wat we daar vervolgens mee kunnen doen, weten we pas als we weten hoe groot dat gat is en waar het precies zit. Zit het in bepaalde sectoren? Zit het in bepaalde locaties? Veel eerder niet, maar het zou dus kunnen dat dat wel een handvat geeft

Voorzitter raadscommissie

om daar wat scherper op te sturen. -Mevrouw Van de Werf.

Mariët van der Werf

Dank. Ik had nog een vraag. We hebben ook nog een brief van Stichting Kernwaarden Texel ontvangen en zij stellen: een grote rol in het geheel is toegedicht aan de kennis van VVV en KADO waarbij onduidelijk is hoe representatief die is. Het college kan om een toelichting worden gevraagd om het doel

Voorzitter raadscommissie

van de benodigde monitoring. Bij deze, deze vraag.

Rikus Kieft

Meneer Kieft. Voorzitter, ik dacht zelf dat we dat vrij scherp hadden verwoord in de paragraaf. Maar ik wil het nog wel een keer toelichten: als je vaststelt dat de balans tussen ecologie, leefbaarheid en de toeristische sector heel belangrijk is om goed in balans te houden, want die toeristische sector is vitaal voor de Texelse economie en leefbaarheid, moet je meten: wat is de conditie van de ecologische situatie? Doet de toeristische sector het goed genoeg? De aspecten over prijskwaliteit is dan één van de dingen die jij beter in beeld wil krijgen. Waar zit het dan? Zijn het incidenten of is het structureel? Je wil ook bijhouden: is de bevolking nog steeds blij met het toerisme wat we hebben? Dus je moet vinger aan de pols houden op een aantal aspecten. Dat noemen ze balansindicatoren er is. De landelijke data-alliantie, die onder het Nationaal Bureau voor Toerisme en Congressen en het Ministerie van Economische hangt, is bezig met het ontwerpen van zo'n systeem. Als je de balans op je eiland intact wil houden, moet je weten

Voorzitter raadscommissie

wat de conditie van die balans is. Dat ga je monitoren.

Mariët van der Werf

Mevrouw Van de Werf. -Dank u, voorzitter. Hoor dat dan bij pijler vijf, waarin wordt gezegd: door het verzamelen van data willen we meer kennis en inzicht opdoen over welke bezoekers er zijn gewenst voor Texel?

Rikus Kieft

Meneer Kieft. -Dat is het hoofdstuk bestemmingsmanagement, destinatiemanagement. De VVV is al jaren bezig met te kijken of zij toeristen naar het eiland kunnen verleiden die juist komen op wat wij kenwaarden noemen, dus rust, ruimte en natuur. Daarom sluit de VVV contracten en campagnes met bijvoorbeeld een Nederlandse wandelbond. Ze hebben het met de Nederlandse fietsersbond geprobeerd. En dit omdat we denken dat die groep komt voor de rust en de ruimte hier op dit eiland. Mensen die voor die waarde komen,

Voorzitter raadscommissie

zullen daar ook zuinig op zijn. Dat is de achtergrond daarvan. Voldoende? Ja, dan ligt er nog een vraag open van GroenLinks. Mevrouw Dros, als ik het niet goed verwoord, mag u mij even herstellen. Hoe zien wij nu als commissie de functie en samenstelling van de klankbordgroep?

Niels Rutten

Is er iemand van de commissieleden die hierop wil reageren? Meneer Rutten, ga uw gang. -Dank u, voorzitter. Allereerst heb ik er een iets ander beeld bij dan mevrouw Dros, want als ik terugga naar het raadsbesluit van 22 september 2021, staat erbij besluitpunt 2e: dialoog en samenwerking met stakeholders voort te zetten in een structureel overleg toeristisch platform, waarbij andere genoemde zaken in het Toeristische Toekomstplan in gezamenlijkheid verder kunnen worden uitgewerkt. Dus de raad heeft er wel iets over gezegd in het toenmalige besluit. Daar is ook al een andere naam voor de klankbordgroep geponeerd. Ik herinner mij dit beslispuunt heel goed omdat ik tot ongenoegen van de toenmalige voorzitter van de gemeenteraad over dit specifieke puunt wilde stemmen, omdat ik er niet mee akkoord was. We vonden het als CDA heel belangrijk om goed met de sector te overleggen. Alleen een klankbordgroep, zoals die was samengesteld indertijd, vertegenwoordigt niet het hele eiland. En wat ons betreft, blijft dat nog steeds zo staan. Het is heel belangrijk om goed met de sector te overleggen en de partijen die daarin betrokken zijn. Maar er moet ook een betere binding zijn met de rest van het eiland, met de mensen die niet-direct werkzaam zijn in de toeristische sector. Ook hun stem moet ergens doorklinken en alleen via een Dorpscommissie met één vertegenwoordiger

Voorzitter raadscommissie

vonden wij nogal beperkt. -Dank u wel. Meneer Hercules.

Eric Hercules

Voorzitter, we hebben ook nog, hoop ik, tijd in de tweede termijn om een mening te geven over het stuk in de algemeenheid. Maar eerst een antwoord op de vraag van GroenLinks over de klankbordgroep. Meneer Rutten, achteraf gezien ben ik het met u eens. Wij hadden bij dat besluit over de dialoog met de klankbordgroep, denk ik, scherper moeten zijn dan we waren. Ik heb in eerdere inbreng al gezegd: wat ons betreft, is een klankbordgroep gewoon een klankbordgroep en niet een groep die beleid maakt. En zeker niet een belangengroep zoals die ongeveer verwoord is, waarin dan gelobbyd wordt om de raad tot bepaalde besluiten te dwingen. Ik vind dat het college alle instrumenten mag gebruiken, waaronder een klankbordgroep, een belevingsonderzoek, eigen kennis en alle kennis van de ambtenaren. Alle voelsprietten over het eiland uitgooien en zo komt u met goede voorstellen naar deze raad. Waar we zeker niet voor zijn, is om de klankbordgroep boven dat totale landschap van meningsvorming uit te tillen en dan ook nog mandaat en verantwoordelijkheid te geven. Als we dat gaan doen, kunnen we even goed

Voorzitter raadscommissie

de klankbordgroep in de plaats van het college zetten.

Jur Schuiringa

Dan ga ik naar meneer Schuiringa. -Ik denk er toch even anders over, meneer Hercules, maar dat is wel vaker. In de vorige ronde ging het mis met de tussentijdse rapportages. Als ik goed heb, moet er januari-februari een uitslag komen. Kom dan op één december en 15 januari mt tussentijdse standpunten naar ons. Dan weten wij ook hoe de situatie op dat moment is in het overleg. De vorige keer kwam de uitslag als een verrassing en was niemand tevreden over de communicatie heen en weer. Dank u.

Voorzitter raadscommissie

Wil iemand anders nog reageren op de klankbordgroep? Nee, dan geef ik het aan het college mee. U heeft een aantal meningen gehoord. Er is verzocht om een soort tussenevaluatie. Ik zou zeggen: doe er inhoudelijk uv voordeel mee.

Eric Hercules

Is er iemand die nog iets wil zeggen over dit agendapunt? Meneer Hercules. Voorzitter, we hebben een aantal vragen gesteld. Daar is helaas nog geen antwoord op gekomen. Wel over het parapluplan. Dank daarvoor. Wij wachten heel rustig af tot die antwoorden er zijn. Onze mening over het stuk en deze discussie is de volgende: de wethouder heeft een aantal malen gezegd dat hij niet concreter kan worden. Dat ligt volgens ons aan twee zaken. U neemt ons in dit stuk heel erg mee in het proces. Het is een heel procesmatig stuk. Het is een agenda zetten. U laat volgordes zien waarin u met mensen wil spreken en onderwerpen de revue wil laten passeren. U heeft het over ambtelijke ondersteuning. U trekt ons heel erg de uitvoering in en wat ons betreft, had dat gedeelte niet aan de raad hoeven te worden voorgelegd. Dat mag u als college zelf gaan uitvoeren. Het tweede gedeelte waar we onze interesse in hebben, is: we hebben een heleboel stukken op de rol staan. Er is de mobiliteits- en omgevingsvisie. Woeten het over duurzaamheid hebben. Het parapluplan, toerisme en dan ook nog eens dit Toekomstplan Toerisme Texel. Wij begrijpen dat het lastig is om alles te combineren en daarom hebben wij na beraad in onze fractie toch gezegd: jongens, we moeten niet te veel neuzelen over het proces. We moeten ook eens een keer aan de slag en dingen afmaken. Dat zou onze boodschap nu aan de commissie zijn, maar ik denk ook aan de raad: komt vanuit dit proces van de Toeristische Toekomstvisie met goede voorstellen die toerisme, economie, ecologie en leefbaarheid in balans houden. Sterker nog: verbeter de leefbaarheid en het toerisme op Texel. Komt u zo snel mogelijk met dat soort voorstellen, en laten we het niet te veel hebben

Voorzitter raadscommissie

over hoe we de uitvoering en het proces gaan inrichten.

Niels Rutten

Dank u wel. Dan zag ik meneer Rutten. -Dank u, voorzitter. Voor het CDA is een Texel zonder toerisme echt ondenkbaar. Het is een belangrijke economische pijler, en dankzij het toerisme is er veel te doen op het eiland. Daardoor hebben we een winkel- en horecabestand. We hebben er als gemeente veel kosten aan, maar door de toeristenbelasting hebben we weinig moeite, denk ik, om onze begroting iedere keer weer rond te zetten in vergelijking met sommige andere gemeenten. Daardoor staan wij er financieel sterk voor en zijn we in staat om dingen als een Thijssehuis neer te zetten. Wij vinden het wel jammer dat in de afgelopen jaren de positieve bijdrage van het toerisme behoorlijk ondersneeuwt en er soms een nare negatieve sfeer ontstaat rondom het toerisme. Daarom zijn we aan de ene kant er enorm voor om met een Toeristisch Toekomstplan aan de gang te gaan, omdat we het toerisme nodig hebben. Dus moeten we nadenken over: waar willen we naartoe met het toerisme? Wat willen we wel? Maar we moeten ook oog hebben voor waar het schuurt. Volgens ons is een belangrijk punt waardoor het schuurt en mensen dingen als te druk ervaren, toch het verkeer. De hoeveelheid blik op de weg. Een uitgesproken voorbeeld daarvan zijn de campers. Die worden in het stuk genoemd, maar wij hadden nog niet het idee dat de afgelopen periode veel oplossingen heeft opgeleverd. Het is een lastig onderwerp, maar dat blijft volgens ons een onderwerp om op de agenda te houden. Wij zijn bij de B&B's vooral heel benieuwd naar de evaluatie op basis van de registratieplicht die we hebben ingevoerd. Wat ons betreft, is het grootste knelpunt bij de B&B 's de overlast in woonwijken. Mensen ervaren het als te druk en dat heeft te maken met het gedrag van de toerist. Mensen zijn vooral kuddedieren. We zijn met z'n allen tegelijkertijd op dezelfde plek. Een ander voorbeeld is het toerisme tijdens corona. Collega Schuringa noemde het al. Het was een ander publiek en dat schuurde. Dat is volgens ons iets wat in de uitvoeringsagenda helder op het netvlies moet staan. Het gaat niet alleen om het aantal toeristen, maar ook om: wat doen de toeristen op welk moment? Dan tot slot, volgens ons zijn de heldere verwachtingen over en weer een belangrijk irritatiepunt geweest. Je zou heel wat ruis kunnen voorkomen, want wij denken dat de grootste teleurstellingen gewekt worden door de verwachtingen die je zelf hebt gewekt.

Voorzitter raadscommissie

Iemand anders nog inhoudelijk? Nee, dan ga ik dit agendapunt afsluiten

6 Reconstructie parkeerterreinen Paal 12 en 15

Voorzitter raadscommissie

en gaan we naar agendapunt zes: reconstructie parkeerterreinen Paal 12 en 15. In de kustvisie voor de westkust van Texel wordt aangegeven dat met de verhoging van de buitenste rij duinen en de gewenste toename van de hoeveelheid zand in de vooroever... Sorry, wat zegt Niels? Nee? Dan ga ik verder met waar ik mee bezig was. Ook de parkeerterreinen bij de strandslagen zullen moeten worden verhoogd. Om overlast door water en stuifzand te voorkomen en de parkeerterreinen duurzaam en voor langere termijn in te richten, is het voorstel om de parkeerterreinen bij Paal 12 en 15 deze winter als eerste aan te pakken. Daar wordt een bedrag voor gevraagd. Ik zie dat de wethouder naast me als eerste het woord wil hebben.

Cees Hooijschuur

Begrijp ik dat goed, meneer Hooijschuur. Dan kom ik daarna bij u, meneer Lely. Ga uw gang. -Dank u wel, voorzitter. Ik wil u laten kennismaken met de projectleider op de strandslagen, de heer Konijn. Hij heeft de twee projecten getrokken en wil het één en ander uitleggen over hoe we tot de beslissing zijn gekomen om twee strandslagen aan te bieden. Dus ik wil eerst de heer Konijn het één en ander laten uitleggen. Daarna kunt u vragen stellen.

Voorzitter raadscommissie

Handig als de voorzitter dat van tevoren weet, wethouder.

Ambtelijke ondersteuner

Meneer Konijn, welkom in ons midden. Ik geef u het woord. Ga uw gang. Dank u wel. De reconstructie van de parkeerterreinen is een project wat al een aantal jaren onderhanden is, en waarvoor u als raad al drie keer een bepaald krediet hebt beschikbaar gesteld. Ik heb dat op enig moment overgenomen van een projectleider die hier is vertrokken en op dat moment dachten wij: we gaan dit combineren met andere ontwikkelingen op het eiland, zoals het graven van de kerven en de strandsuppletie die gaande was. Dat heeft geresulteerd in oneindig veel overleg met het Hoogheemraadschap, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en niet te vergeten de Omgevingsdienst. Het resultaat daarvan was dat een combinatie met de strandsuppletie niet mogelijk was. Jammer van al de tijd die we erin hebben gestoken. Vervolgens bleken de andere dingen ook niet mogelijk en hebben we gezegd: we moeten naar een methode - waar ik persoonlijk nog steeds erg veel moeite mee heb - waarbij we zand aanvoeren via de haven van Oudeschild. Meteen komt dan de vergelijking met water naar de zee brengen op, want hier gaat het om zand naar de duinen brengen. Na zoveel vertraging hebben we dat opgepakt. We zijn in overleg gegaan met de Omgevingsdienst omwille van de stikstofproblematiek. We waren bijna klaar om een omgevingsvergunning aan te vragen, toen er bij het Hoogheemraadschap en dan met name een positief ingestelde bestuurder woonachtig op Texel zei: jongens, dit is te gek voor woorden wat we hier aan het doen zijn. Dat heeft ertoe geleid dat we onmiddellijk met het Hoogheemraadschap in gesprek zijn gegaan. En toen kwam de mogelijkheid om de flink gegroeide toppen van de duinen te mogen afgraven tot een minimale hoogte, in de omgeving van die parkeerterreinen. Dat zorgt voor heel wat besparing op de transportkosten, de Texelse wegen worden minder aangetast en et cetera. In die fase zitten we nu. Ik moet nog vertellen dat toen dit voorstel de procedure in gegaan is, we nog helemaal aan het begin van de onderhandelingen waren met het Hoogheemraadschap. Er waren dus de nodige wijzigingen. Maar naar aanleiding van de gestelde vragen, werd het duidelijk dat dit tot de nodige besparingen leidde. En zo zijn we tot het plan gekomen. U als raad heeft de opdracht gegeven om die parkeerterreinen te reconstrueren/op te hogen. In het stuk staat omschreven waarom dat moet gebeuren. Afgelopen winter werd het ook duidelijk waarom dit noodzakelijk was. En aangezien we nu toch bezig en al de nodige vertraging hebben opgelopen, hebben we gekeken of we dit konden combineren met de parkeerterreinen bij Paal 15. Vandaar dit voorstel en financieel valt het best mee. Het Staatsbosbeheer en het Hoogheemraadschap zijn akkoord. We zijn in volle onderhandeling met de Omgevingsdienst, maar ik heb er goede hoop in dat dit de komende weken zal leiden tot een omgevingsvergunning. En dan kunnen we

Voorzitter raadscommissie

aan de slag. -Dank u wel voor deze extra uitleg. Ik vroeg even aan de wethouder: hebben we dat krediet wat in het voorstel staat dan nog wel nodig?

Cees Hooijschuur

Maar daar krijgen we zo antwoord op hoorde ik. Wilt u dat antwoord eerst geven? Ga uw gang. Dank u wel, voorzitter, via u. In het voorstel staat 2,1 miljoen voor Paal 12. We gaan ook subsidies aanvragen, want het Rijk heeft gezegd dat we voor 50 procent subsidies kunnen aanvragen voor deze investering. We

hebben dit ook in de vragen beantwoord. Ongeveer 900.000 euro krijgen we dan terug. Meneer Konijn moet me maar corrigeren als dat niet zo is. We moeten nu minder zand aanvoeren via de haven, en dat is een kostenbesparing van 300.000 euro. We hebben ook een aanvraag ingediend bij de STIFT. Het hangt er een beetje van af wat zij geven. Voor de fietspaden hebben ze best veel geld gegeven. We zouden nu al een bedrag kunnen invullen, maar we moeten dit nog even afwachten. Er komt dus in totaal 1,2 miljoen terug. Dat is de stand van zaken. We hebben 2,1 miljoen gevraagd. De subsidies kan je pas in februari aanvragen, als ik het goed heb. Dus die kunnen we er nu nog niet aftrekken, maar we gaan er wel vanuit dat we 80 procent van dit bedrag terugkrijgen. Dat is een feit. Het is gelukt bij de fietspaden, en dat gaat waarschijnlijk hier ook lukken. Dat wat betreft strandslag Paal 12. Paal 15 was iets goedkoper, 1,9 miljoen uit mijn hoofd. Daar geldt hetzelfde riedeltje. We hebben al 860.000 euro bespaard. Dat komt niet in de richting van wat we nodig hebben, maar dat hangt samen

Voorzitter raadscommissie

met allerlei voorschriften en andere dingen. Dank u wel. Ik heb ondertussen al vier handen gezien.

Nils Lely

Meneer Lely was de allereerste. Daar ga ik mee beginnen. Ga uw gang. Dank u, voorzitter. We hadden wat vragen gesteld en deze zijn gisteren beantwoord. Maar ook die antwoorden gaven ons weer reden om ons te verdiepen in de vragen. We zijn blij met de aanpak van de strandslagen, want het is echt een zootje. Ik heb in de zomer zelfs nog uw zus moeten helpen, omdat ze vastzat in de bodemplaat. Onze eerste vraag was: hoe gaan we dit met de strandhuisjes doen? Er werd gezegd dat ze op de rand kunnen staan waar nu de campers staan. Ik had me daar een beeld bij gemaakt en ik weet dat dat niet helemaal correct is. Vanmorgen was ik op de strandslag. Weet u hoeveel strandhuisjes daar staan? Ik heb ze geteld en het waren er 120. Ongeveer twee derde van het huidige terrein en naast die letterlijke puinhoop stond vol. Dus dat zal hier nooit lukken. Ik sprak een exploitant van de strandhuisjes aldaar en die zei: als je het middenterrein invult met helm, kom je in de knoop met je paviljoen en je [onhoorbaar 0:50:39]. Ik weet niet hoe het eruit komt te zien, maar ik hoop niet zoals het er hier staat. Dat kan niet. Ik hoop dat u daarmee rekening houdt. De vraag over de standhuisjes zal nog een aardig antwoord behoeven. Het zand van de kerven mag niet gebruikt worden, maar dat was mijn vraag niet. Maar wel: als die kerven zand opleveren door verdere verstuiving, hoe gaat u dan bijvoorbeeld de sloten aanpakken die hierin zijn getekend? Daar heb ik geen antwoord op gekregen. Meer instuif is goed voor onze zeewering, maar dat zal ook op die plekken terechtkomen. Dat zijn de verdiepende vragen op de antwoorden die ik gekregen heb.

Voorzitter raadscommissie

Dit in eerste instantie, voorzitter. -Dank u wel. Ik zit even te twijfelen of ik eerst een rondje maak. Wilt u alle vragen in één keer? Ga uw gang.

Cees Hooijschuur

Meneer Konijn zal me wel aanvullen als ik het verkeerd zeg. We hebben de sloten meegetekend. Het water kan geen kant op. Het water kan alleen maar de natuur weer inlopen. Er is geen afwatering naar een andere sloot. Het water wat op de nieuwe strandslag komt, loopt af richting de natuur in de vallei. Dat is de bedoeling. De duintjes met de helmplanten is een opdracht vanuit het Staatsbosbeheer en het Hoogheemraadschap. Dat was een eis van hen om het op deze manier te doen.

Ambtelijke ondersteuner

Dat is een compromis met het Staatsbosbeheer en andere natuurpartijen op Texel, zodat het niet één grote verharde oppervlakte wordt.

Cees Hooijschuur

Dank u wel. De laatste vraag ging over de strandhuisjes. Meneer Hooijschuur. -Daar hebben we al antwoord op gegeven, want de strandhuisjes worden op een andere locatie neergezet. Die kunnen niet op die locatie blijven, want die hoop troep wordt daar neergelegd. Het wordt daar ook allemaal opgehoogd. De strandhuisjes worden naar een andere strandslag gebracht.

Voorzitter raadscommissie

We kunnen ze daaro niet laten staan. -Maar de vraag was:

Ambtelijke ondersteuner

kunnen ze in de toekomst daar wel blijven staan? Naast beide parkeerplaatsen is er nog een heel grote opslagruimte, deels van Rijkswaterstaat, die niet of nauwelijks wordt gebruikt. We kijken of we een permanente oplossing kunnen vinden, zodat we die strandhuisjes daar op een veel gedisciplineerde manier kunnen plaatsen. Dat is nu al aan de orde. Als je dit gedisciplineerder doet, denk ik dat je ze ook in het nieuwe plan kwijt kan. Maar de voorkeur gaat uit naar ze te verplaatsen naar andere terreinen waar er nu wel mogelijkheid toe is. We gaan ervoor zorgen.

Voorzitter raadscommissie

We moeten daarin voorzien.

Nils Lely

Dat is duidelijk. -Dank u wel. Meneer Lely, nog een aanvullende vraag. -Ik snap dat gedisciplineerde en dat zou goed zijn. Ik zie nu huisje aan huisje staan. Ik hoop echt dat daar ruimte voor over blijft. Ze staan er niet de hele tijd, maar wel allemaal tegelijk

Joost Albers

en dat is het grote punt. -Dank u wel. Meneer Albers. Dank u wel, voorzitter. Blij met de toevoeging van de heer Konijn en de besparingen op het totale budget. Een mooi voorbeeld van de Texelse veerkracht, zal ik het maar even noemen. Dus complimenten daarvoor. Wij waren inmiddels via een andere kant daarover geïnformeerd. Maar, wij als VVD zijn voor het opknappen van de parkeerterreinen. Dat is een unaniem raadsbesluit geweest. Ik leid mijn vragen een beetje in, want anders valt de context straks weg en dat vind ik zonde. We vinden dat bewoners en toeristen daarvoor betalen en dat moet beter. Maar wat ons betreft, is er letterlijk en figuurlijk één grondoorzaak die dit plan onder druk zet, en dat is het watermanagement van het Staatsbosbeheer in de gehele kuststrook. Ik heb sterk het gevoel dat we nu geld uit gaan geven, gelukkig minder, en we straks geen parkeerplaatsen bouwen, maar een soort terp die droog staat en de weg ernaartoe staat dan onder water. We hebben vorige week donderdag en vrijdag 30-40 millimeter water gehad. Acuut staan alle wegen naar de parkeerplek onder water. Daaruit komen onze zorgen en vragen, want ik denk dat het randvoorwaardelijk zou moeten zijn dat daar een verbetering in komt. Dan komt mijn eerste vraag: is de wethouder c.q. college het ermee eens dat een verbeterd watermanagement van Staatsbosbeheer randvoorwaardelijk moet zijn en blijven voor de uitvoering van dit plan? Daar zouden als onderdeel afdwingbare afspraken in moeten worden opgenomen. Tweede vraag: wanneer Staatsbosbeheer het watermanagement wel voor elkaar heeft - en ik zet hem echt een beetje scherp neer - verandert dan de acute noodzaak voor de investering voor het verhogen van de parkeerplaatsen van twaalf en vijftien en de andere parkeerplaatsen? Derde vraag: wat ons betreft, is het dan ook veel verstandiger om dat eerst af te wachten in plaats van nu miljoen uit te geven aan twee parkeerplaatsen. Is het college/de wethouder het met ons eens dat uitstel in deze misschien in het kader van de verbeteringen die het watermanagement van het Staatsbosbeheer gaat opleveren, een juiste en verstandige beslissing is? Vierde vraag: is er een garantie op eventuele subsidies? Zo nee, is er een back-up scenario achter de hand? Is er nagedacht over het risico van subsidies, dus dat je die aanvraagt nog niet hebt, maar wel begint, en dat veel subsidies daarna niet meer worden toegekend? Dat heeft ook te maken met mijn laatste en vijfde vraag: er wordt gesproken over starten in oktober 24. Vindt de wethouder dat wel reëel? Nogmaals, veel subsidies vervallen immers als je begint en op dat moment nog niet goedgekeurd is. Mijn grootste zorg zit bij de eerste twee vragen

Voorzitter raadscommissie

en de rol van Staatsbosbeheer. Dank u wel, voorzitter.

Cees Hooijschuur

Meneer Hooijschuur. -Wij hebben overleg met het Staatsbosbeheer. Zij zeggen dat het water dat er valt, niet door hen wordt opgeruimd. Het is niet hun prioriteit om het te laten afwateren. Ze leggen ook geen sloten aan in het gebied, want zij willen dat gebied vernatten. Dat is de reden waarom wij nu omhoog gaan, want

anders blijft erin dat gat veel water zitten. We hebben die gesprekken al twee keer gevoerd met een collega-wethouder. Men blijft echter bij het standpunt: het water dat valt, heeft geen prioriteit om dat weg te halen. De wegen die daarnaartoe lopen, kunnen dan eventueel onder water komen te staan. Dat ben ik met u eens. We hebben nog een plan ontwikkeld voor de wegen die in dat dalletje liggen. Als je dit uitstelt, blijft het feit dat je niet kan parkeren op die parkeerterreinen. Dit jaar heeft het heel lang geduurd voordat je erop kon, zoals collega Lely net ook al zei. Wij hebben de opdracht van de raad om die strandlagen aan te pakken en op te knappen. Ik ben het met u eens dat het heel veel geld is. Maar als we dit uitstellen, denk ik dat dit probleem zal blijven. Ik denk niet we Staatsbosbeheer zover krijgen dat ze daar een sloot gaan graven, althans niet binnen een kort tijdsbestek. Wat betreft de subsidieaanvraag: we hebben dit ook zo gedaan bij de fietspaden. Dus eerst het totale bedrag opgegeven en daarna de subsidie-aanvragen ingediend. Meneer Konijn heeft dit net ook al toegezegd. We hebben ook al een toezegging van de provincie. Je kan dit nooit voor 100 procent garanderen, maar in de stukken staat dat we 50 procent van het totale bedrag zullen terugkrijgen. Het bedrag is al wat minder geworden doordat we nu het zand uit de duinen mogen gebruiken, en niet moeten aanvoeren via vrachtwagens over de wegen.

Voorzitter raadscommissie

Ik denk dat we die subsidies al hebben aangevraagd.

Ambtelijke ondersteuner

Meneer Konijn. -Qua subsidies is de aanvraag bij STIFT al de deur uit. De subsidies vanuit de provincie worden begin volgend jaar opengesteld. Ik heb vandaag gehoord dat er vanuit de Rijksoverheid ook weer een regeling wordt opengesteld waar we een beroep op kunnen doen. We hebben dat dus vrij goed in de gaten. Er zit geen beperking om en we mogen daar alvast mee beginnen. Dat was ook een vraag die u stelde. Bij sommige regelingen is dat wel aan de orde, maar bij deze niet. Ik wil er nog aan toevoegen dat door de ophoging van de parkeerterreinen, het niet zo is dat het water niet kan infiltreren in de bodem. We gaan een waterdoorlatende verharding aanbrengen. Om het in technische termen te zeggen: de parkeerterreinen komen op één oor te liggen, waardoor het water afvoert. Aan de buitenkant leggen we sloten aan en die moeten worden beheerd, maar dat gebeurt nu ook al, even reagerend op uw vraag. Wij denken dat daardoor de waterdruk op de omgeving een stuk minder zal worden. Zoals de wethouder net al zei, we gaan het water afvoeren naar de valleien. Er komen ook twee nieuwe duikers

Voorzitter raadscommissie

die het water meer zullen afvoeren. -Ik snap het. Meneer Albers.

Joost Albers

Ik heb een heleboel vragen in m'n hoofd. Er komt straks nog een inhoudelijk gedeelte. Ik ben heel benieuwd hoe de andere fracties hierover denken, want ik vind dat de wethouder wel heel makkelijk de prioriteit van Staatsbosbeheer op nummer één zet, en de prioriteit van de gemeente opzij schuift. Ik verbaas me daarover. Mijn vraag is: is de wethouder ervan op de hoogte dat het Staatsbosbeheer in het hele duingebied stuwen heeft veranderd en weggehaald? Ik sprak van de week iemand die al in 1969 uit de Mokbaai werd gegooid en toen nog zag hoe de Moksloot zijn werk deed. Als je ergens een stop instopt, komt er volgens mij geen water meer uit. Je kan het dan op een andere manier laten weg zakken in de duinen, maar uiteindelijk stroopt het op en krijg je te veel water in de duinen. Ik kan me niet voorstellen dat de burgemeester straks een lintje doorknipt op een parkeerplek waar we met z'n allen niet kunnen komen.

Voorzitter raadscommissie

Ik vind dat vreemd. -Ik heb drie wethouders die willen reageren. Ik geef meneer Kieft als eerste het woord

Rikus Kieft

en ga het rijtje af. Ga uw gang. -Voorzitter, in de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie, die doorgeschoven is naar een volgende bespreking, staan er opmerkingen over welke bevoegdheden er zijn in het beheren van het oppervlakte- en grondwater. De conclusie is dat wij daar alleen aan een watertafel in heel goed onderling

overleg samen uit kunnen komen. Uw vraagstelling duidt er een beetje op alsof wij Staatsbosbeheer in dat opzicht iets zouden kunnen opleggen, maar dat is niet aan de orde.

Voorzitter raadscommissie

We kunnen dat alleen in goed onderling overleg doen.

Joost Albers

Dat punt wou ik nog even maken, voorzitter. Ga uw gang. Dit is wel een lekkere discussieavond. U zei, voorzitter, dat het een rustige avond zou worden. Dus ik dacht: daar ligt mijn kans. Even naar de wethouder: dat heb ik niet gezegd. Ik weet hoe de lijnen lopen richting Staatsbosbeheer, het mandaat dat de gemeente heeft in het duingebied en het mandaat van Staatsbosbeheer in combinatie met het Hoogheemraadschap. We hebben het daar al eerder over gehad in andere vergaderingen. Wat ik gezegd heb, is dat Staatsbosbeheer haar prioriteit uitspreekt en die prioriteit botst met het plan waar wij nu over moeten discussiëren en de raad geld voor moet beschikbaar moet stellen. Daar zit de botsing. Ik hou er niet van als er woorden in mijn mond worden gelegd. De botsing zit niet in de verantwoordelijkheden. Het gaat over de prioriteit die volgens mij haaks staat op het plan wat nu voorligt. Ik heb het idee, en ben heel benieuwd naar de andere commissieleden, dat wij nu iets gaan uitvoeren waarvan we van tevoren weten: we hebben straks een mooie parkeerplaats ingepast

Voorzitter raadscommissie

in het landschap, maar wij komen er niet. -We begrijpen uw punt.

Mark Pol

Meneer Pol, u was de volgende. Burgemeester, sorry. Nee, dat was een grapje, voorzitter. Er werd naar mij verwezen alsof ik alleen een lintje mag doorknippen

Cees Hooijschuur

in dit dossier. Ik laat het vooral over aan de portefeuillehouder. Meneer Hooijschuur. -U hebt een punt. Dat klopt, meneer Albers. Er zijn drie slechte parkeerterreinen. Dit zijn er al twee en dan is er nog eentje bij Paal 28. Paal 28 is vergelijkbaar met deze twee. Aan Paal 27 is het iets anders. Voor die drie parkeerterreinen hebben we dit bedrag nodig om het te kunnen uitvoeren. We moeten die wegen aanpakken of iets verhogen, maar daarover hebben we de discussie nog niet gevoerd. Ik zeg niet dat we niet kunnen discussiëren met het Staatsbosbeheer. Dat gaan we zeker doen en mijn collega, de heer Kieft, zit er altijd bij. We komen hier zeker nog over te discussiëren. We hebben al een paar keer een overleg gehad over de Moksloot en die pijp eronderdoor. Er wordt al een bredere pijp onderdoor gelegd, richting die kant. Dit gaat zeker nog een vervolg krijgen.

Voorzitter raadscommissie

Dank u wel. De stop aan het einde van die pijp

Ambtelijke ondersteuner

zal er dan ook uit moeten. Ik ga nog even naar meneer Konijn, want hij wilde nog wat toevoegen. -U zegt dat het een put blijft als we de boel niet ophogen, maar het ophogen van die parkeerterreinen is een onderdeel van de Kustvisie waarin de duinen groeien, breder en hoger worden. Als je niets aan de put op die parkeerplaats doet, wordt die alleen maar dieper, terwijl de duinen eromheen groeien en hoger worden. Dat is een aspect dat hierin meegenomen moet worden.

Voorzitter raadscommissie

Doe dan maar gelijk vier meter omhoog, anders zijn we binnen een paar jaar

Erik Polderman

weer aan de beurt. Meneer Polderman. -Dank u, voorzitter. Wij kunnen ons aardig aansluiten bij de VVD. Er zijn aardig wat vragen voor mijn voeten weggemaaid, maar fijn dat hij dat heeft aangekaart. Allereerst zijn we heel blij dat de gemeente deze parkeerplaatsen gaat aanpakken, want los van het feit van het water, waren ze ook niet meer toegankelijk. Laten we dat vooropstellen en het had al jaren geleden moeten gebeuren. Maar er kwamen wat dingen naar boven aan de hand van wat wij zagen: heeft de gemeente de mogelijkheid om een extra schouw bij de Moksloot aan te kaarten bij het Hoogheemraadschap? Als we dat zouden doen, kunnen we die dieper maken en kan er meer water worden afgevoerd. Ik wil niet in details treden, maar ik zie al geknik. De openbare orde en veiligheid is in het geding op het moment dat die toegangsweg onder water staat. Tot waar lopen onze grenzen? Ik heb het in de vorige vergadering al gesteld. Kunnen wij als gemeenteraad of college zeggen: tot hier kunnen wij gaan en nu moeten wij omwille van de veiligheid actie ondernemen? Ik snap dat het lastig is, maar de wegen hebben nog nooit zo onder water gestaan. Er is wat veranderd, en dat is niet alleen het weer. Ja, het regent meer en er is de klimaatadaptatie. Maar er is nog wat meer gebeurd, en daarom vinden wij erg lastig en moeilijk te begrijpen dat er wordt gezegd: het is gewoon zo en klaar. Kunnen we daar iets mee op het gebied van openbare orde en veiligheid? Dat zal voor de burgemeester zijn. Dan had ik nog een vraag over de sloot die eromheen komt. Worden wij daar eigenaar van of het Hoogheemraadschap? En dit in verband met het kunnen leeghalen van die sloot, want die zal binnen no time vol stuiven met zand. Dan kan er ook geen water in terechtkomen wat verder wegloopt. Kunnen we alsjeblieft garanderen dat er strandhuisjes terecht kunnen komen? Ik vind het niet helemaal netjes dat we stellen dat er strandhuisjes zomaar worden neergezet. We hebben twee weken de tijd om 600 strandhuisjes, even uit mijn hoofd, van het strand te halen. Dat wordt gedaan door bijvoorbeeld Marcel Bakker en die werkt echt heel hard. Dus laten we vooropstellen dat we allemaal ons best doen om ze zo goed mogelijk van het strand te krijgen en netjes neer te zetten. Twee weken is heel kort. Dat wilde ik nog gezegd hebben.

Voorzitter raadscommissie

Waarvan akte. Burgemeester, de openbare veiligheid

Mark Pol

komt in het geding als de wegen onder water staan. Wilt u daar iets over zeggen? -Misschien in algemene zin. Zodra de openbare orde en veiligheid in het geding komt, gaan we daarop acteren. Wat we afgelopen jaar gezien hebben, hangt voor mij heel erg samen met het weerbeeld. We hebben vorige jaar een hele natte periode gehad. Die verklaring kregen wij steeds te horen waarom die wegen naar de parkeerterreinen onder water stonden. Na een vrij lange droge periode zien wij dat dat ook weer het geval is. Daarom is het goed om daar wat dieper in te duiken en naar te kijken. Of dat meteen leidt tot allemaal vraagstukken op het gebied van de openbare orde en veiligheid, weet ik eerlijk gezegd niet. Het heeft economisch en nog meer effecten, maar dan kom ik weer bij de portefeuillehouder, die we met dit voorstel proberen op te vangen. Ik heb er nog niet met de bril van openbare orde en veiligheid naar gekeken. Wij hadden het beeld dat dit heel uitzonderlijk was. Maar ik zie wel wat er nu gebeurt,

Voorzitter raadscommissie

en het is misschien goed om er de komende periode op die manier nog eens naar te kijken. -Dan ga ik naar de wethouder.

Cees Hooijschuur

Worden wij eigenaar van de sloten? Het Hoogheemraadschap en de Moksloot. Ik begin met de strandhuisjes. De heer Konijn heeft al gezegd dat we daar plekken voor gaan reserveren. Ik ben er zeker vaker dat de sloot eromheen van de gemeente is. Wij gaan daar parkeerterreinen aanleggen, dus die sloten moeten wij onderhouden. Op die openbare weg zijn er ook fietspaden en ook die staan onder water. We bekijken nu of we deze iets kunnen verhogen. We denken na over oplossingen. In die wegen zijn er een paar elementen die naar beneden gaan. De Moksloot nemen we mee in het overleg met Staatsbosbeheer, samen met meneer Kieft. We gaan kijken

Voorzitter raadscommissie

of we het water naar die kant kunnen laten afvoeren.

Fred Oosterhof

Meneer Oosterhof. -Dank u wel, voorzitter. Meneer Albers, wij zijn het absoluut met u eens. Wij vinden ook dat er erg makkelijk wordt gezegd dat dit door het klimaat komt. Het terrein staat vol en er valt meer water. Maar het water komt niet snel genoeg bij de duikers, sluisjes en afwatering. Iedere grondeigenaar heeft de plicht om de sloten op orde te houden. We investeren veel geld in onze wegen en fietspaden. Bent u bereid om met het Waterschap en Staatsbosbeheer weer om tafel te gaan zitten en actie te ondernemen? Dit kan niet. Is het nodig om het hele terrein op te hogen? Volstaat het niet om een helft op te hogen en alles te bestraten? In de zomer heb je al die plekken nodig. Kan het zand niet aangevoerd worden per boot? Dat kan toch worden opgezogen. Tot zover mijn vragen. -Er

Voorzitter raadscommissie

zit hier iemand naast mij te stuiteren, maar ik geef toch eerst

Cees Hooijschuur

het woord aan de wethouder. Ga uw gang. -Meneer Oosterhof, verplicht onderhoud aan de sloten. Wij gaan niet over de sloten in hun gebied. Zij vinden het open houden van al die sloten geen prioriteit. Dat zien we nu ook en daar hebben we al een paar keer een discussie over gehad. Ik ben wel bereid om weer in gesprek te gaan om te kijken of we de sloten weer open krijgen zodat het water weg kan. Ik beloof niets, maar we kunnen het wel opnieuw vragen. Wat betreft de hoogte en grootte van het strandslag, wij huren dat in zijn geheel. Meneer Konijn heeft gezegd dat dit vanuit de duinen omhoog gaat. Het wordt tussen de 40 en 70 centimeter opgehoogd, als ik het goed heb. -Op sommige plekken meer dan twee meter. U hoort het tussen de 80 cm en twee meter. Bij Paal 12 ligt het diepste gat achter in die hoek. Het parkeerterrein dat wij overnemen van het Staatsbosbeheer, zal in zijn geheel worden opgehoogd. De uitvoering is zoals u op het plaatje kan zien. Er komt ook een nieuwe fietsenstalling. Ik kan meneer Konijn dit laten beantwoorden, maar het is heel simpel: wij mogen met een boot geen zand voor die duinen leggen en dan over de duinen heen schieten. We hebben daar al twee keer over gediscussieerd. We moeten het zand uit het IJsselmeer via Oudeschild aanvoeren. Dat is zand uit zoetwater. We mogen geen zand uit zout water. Die discussie

Fred Oosterhof

hebben we al drie keer gevoerd en dat gaat ons niet lukken. Meneer Oosterhof, voldoende antwoord? -Nee. Sorry. U heeft het over zout water, maar ik vraag of het kan met een boot vanuit het IJsselmeer en er dan omheen. Het is toch belachelijk dat we met vrachtwagens over het hele eiland gaan knorren. Er zijn nieuwe straten aangelegd. De toegangsweg is net helemaal nieuw bestraat en dan gaan wij er met vrachtwagens over rijden. Dat kan toch niet. Kan u mij schriftelijk iets doen toekomen over die schoonmaakkplicht? Ik kan het niet direct vinden, maar is het niet zo dat als onze wegen in hun gebied liggen, zij de schouwplicht hebben en het water snel genoeg wordt afgevoerd?

Cees Hooijschuur

Meneer Hooijschuur. -De wegen die in dat gebied liggen zijn van de gemeente, maar het gebied is van het Staatsbosbeheer. Wij onderhouden de wegen naar de strandslagen.

Voorzitter raadscommissie

Ik laat meneer Konijn even het antwoord geven over het zand. U zegt met een schip voor de kust en dan eroverheen. Ik denk dat we dan weer aan allerlei vergunningen moeten voldoen, maar ik geef meneer Konijn, via de voorzitter, daarover het woord.

Ambtelijke ondersteuner

Meneer Konijn. -Een belangrijk deel van de vertraging is dat wij tot in het uiterste hebben geprobeerd om dit te combineren met de strandsuppletie. Het is niet zo eenvoudig om een paar 1000 cube extra zand op het strand te brengen en dan via de zeereep de ophoging te doen. Daar hebben we immens veel overleg over gehad. We kregen geen vergunning van de Omgevingsdienst. Natura2000, stikstof, ik kan het allemaal noemen. Daarom hebben we gezegd: het moet dan anders, want het heeft al lang genoeg geduurd. Uw methode ligt voor de hand, maar we krijgen het niet voor elkaar. Wij denken dat we door deze ophoging in

combinatie met de groei van de duinen - dat wil ik toch even benadrukken - en de afwatering zoals we die nu hebben, de waterdruk op de omgeving anders wordt. Wij gaan ook een andere duiker aanleggen, waardoor we niet meer afvoeren via de Moksloot, maar via die diepe valleien in de duinen. Dat is een essentieel onderdeel van dit plan. -Meneer

Erik Polderman

Polderman, u bent al geweest. Heel kort. -Gaat dat ook invloed hebben op de dennen bij Paal 12? Daar ligt vooral het water

Voorzitter raadscommissie

en dat is ver van die parkeerplaats vandaan. Ja? Oké.

Veronne Koot

Mevrouw Koot. -Voorzitter, GroenZwart is blij met het opknappen van het parkeerterrein bij Paal 12. Jarenlang lag het er verwaarloosd bij. Het is de hoogste tijd. Ook de substantiële kosten kunnen we begrijpen en de benodigde financiën willen we beschikbaar stellen. Maar waarom gaan we voor misschien wel twee miljoen een parkeerterrein opknappen, als dan in geval van een natte winter blijkt dat men er maandenlang niet kan komen door een ondergelopen weg door de duinen en in het bos, zoals ook de VVD heel mooi verteld heeft? GroenZwart heeft daar vragen over gesteld en het antwoord op die vragen was dat u de bereikbaarheid in de winters niet kunt garanderen. Op de lange termijn zal het benodigde onderhoud aan de wegen plaatsvinden. Op de lange termijn. Wij vinden dat een jaarrond bereikbaarheid van het parkeerterrein een voorwaarde moet zijn. Als u voor misschien wel twee miljoen een parkeerterrein gaat opknappen in deze, zou ik heel graag samen met de VVD daar misschien nog een amendement voor willen opstellen. De vraag aan de wethouder: kunt u dit begrijpen? Welke middelen kunt u hiervoor inzetten? Ik had deze vraag opgeschreven, maar die zijn vanavond al uitgebreid aan de orde gekomen. Tot slot wil ik nog toevoegen: ik ben heel blij te horen dat er een oplossing is voor een gedeelte van de aanvoer van het zand dat hoogstwaarschijnlijk wel uit de duinen kan komen. Als dat uiteindelijk toch niet gaat lukken, wordt dat voor ons een no-go. Dat is, zoals de heer Konijn al zei, een vorm van water naar de zee dragen. Dat is een stap te ver. Dat willen we niet financieren.

Voorzitter raadscommissie

Dit was de bijdrage van GroenZwart. -Zoals u al zei, mevrouw Koot, zijn uw vragen al beantwoord.

Mart van Troost

Meneer Troost. -Dank u wel, voorzitter. Ook dank aan het college voor de beantwoording van onze vragen. Ik zit nog even met de definitie van een sloot. Of komt er een greppel? U zegt dat het afgevoerd wordt, maar in de beantwoording staat dat het niet afgevoerd wordt.

Ambtelijke ondersteuner

Ik geef meneer konijn het woord. -Zoals ik net al zei, is het de bedoeling dat het parkeerterrein op één oor komt te liggen, waardoor het water wordt afgevoerd naar de sloten rondom. Onder de strandslag komt een nieuwe duiker die het water afvoert in de valleien in afstemming met Staatsbosbeheer en het Hoogheemraadschap. Daar is meer dan voldoende waterberging. Er komt een sloot en het water wordt afgevoerd via een nieuwe duiker.

Mart van Troost

Eén sloot dus en geen greppel. -Het wordt echt een sloot. Is dat voldoende antwoord? -Als dat het is, gaan we helemaal akkoord. Maar in de beantwoording werd er niet aangegeven

Voorzitter raadscommissie

dat er een afvoer op zat. -Dat is dan

Joost Albers

bij deze opgehelderd. Ik kijk even rond. Meneer Albers. Ik dacht keurig te wachten tot de tweede ronde. Het begrip afvoer is volgens mij subjectief, voorzitter. Je kunt afvoeren en je moet lozen. Wat er nu wordt gezegd is: we voeren af vanuit Paal 12 naar een duinvallei. Maar we weten inmiddels en zeker na afgelopen donderdag en vrijdag, dat de duinvallei maar zoveel waterdruk heeft en dat er maar 30 of 40 millimeter hoeft te vallen en de boel onder water staat. Dus je kunt wel afvoeren, maar als je een badkuip hebt en je gooit daar steeds water bij, stroomt die op een gegeven moment over als je niet ergens een stop hebt om te lozen. Ik vind het prima dat er wordt afgevoerd via een sloot, een kanaal of wat dan ook. Maar uiteindelijk zul je moeten lozen en zolang je niet loost, hou je dit probleem. De wethouder gaf het net ook aan. Het ging weer over het woord prioriteit en daarbij kwam zelfs de optie op tafel om de fietspaden en de wegen te verhogen om uiteindelijk bij de parkeerplaatsen te kunnen komen. Die heb ik even laten landen en toen dacht ik: dat gaat ons een klap geld kosten als we dat willen. Voor mij is dit een niet te bevatten idee. Ik heb ooit een lezing gehad van het Novib en daar zeiden ze: als het dak lek is, moet je geen pannetjes neerzetten, maar moet je het dak repareren. Wij zijn nu pannetjes aan het neerzetten die een boel geld kosten, maar een heleboel twijfels oproepen.

Voorzitter raadscommissie

Daar wilde ik mee afsluiten. -Samengevat denk ik dat het college de schone taak heeft om aan het Hoogheemraadschap en Staatsbosbeheer onze zorgen over te brengen. We gaan dit stuk nu nog even

Nils Lely

inhoudelijk behandelen. Meneer Lely als eerste. Dank u, voorzitter. Als we met het aanrijden van het zand hier en daar wat zand morsen, komt die weg vanzelf omhoog. We zijn blij dat de financiën wat omlaag zullen gaan. Op onze vraag of er een mogelijkheid was voor het aanleggen van zonnepanelen, werd er gezegd dat er kabels komen te liggen. Ik zie op het plaatje ook een aantal laadplekken voor elektrische auto's. Het Staatsbosbeheer wil het steeds mooier maken. Eerst moesten de huisjes weg en nu dit. Ik wil graag nog een plattegrondje zien waar de huisjes komen te staan. Dat vind ik belangrijk om al dan niet ja te kunnen zeggen tegen dit plan. Ik denk dat dat iets waarover weer knelpunten gaan komen. Verder is het goed dat dit gebeurt,

Voorzitter raadscommissie

want we hebben daar een probleem. -Ik heb in het hele verhaal meegekregen dat er nog overleg is om nu werkplaatsen te gebruiken voor het opstellen van de strandhuisjes. Maar dat overleg is nog niet afgerond. Ik weet niet of dit antwoord

Ambtelijke ondersteuner

al direct te geven is. Ik kijk even naar meneer Konijn. Klopt dat? -Wij kunnen hier best wel een plaatje van maken, zonder gebruik te maken

Voorzitter raadscommissie

van de nieuwe opstel terreinen. -Bij deze meneer Lely. Iemand anders nog inhoudelijk? Nee. Ik heb het Toeristische Toekomstplan als bespreekstuk geagendeerd. Zijn jullie het daarmee eens? Ja. Ook dit stuk lijkt mij een bespreekstuk. Zijn jullie het daarmee eens? Dit even voor de griffie, zodat die ook weer helemaal mee is. Goed, dan gaan we naar de volgende: integrale waterveiligheidsstrategie Texel. In het Deltaprogramma is opgenomen dat voor alle eilanden

7 Integrale waterveiligheidsstrategie Texel

Voorzitter raadscommissie

een integrale waterveiligheidsstrategie zal worden opgesteld. Het is in verband met de voorziene zeespiegelstijging wenselijk om te anticiperen op het restrisico van een overstroming. Door het kiezen van één ambitieniveau beperken we de gevolgen voor de inwoners en de vitale infrastructuur en verkleinen we het

beroep dat in geval van een overstroming op de crisisbeheersing gedaan moet worden. Het college stelt voor om ambitieniveau twee uit mijn hoofd te kiezen. Iemand vragen?

Gijs Berger

Meneer Berger, ik zie u als eerste, dus u mag de spits afbijten. Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Waterveiligheid is in het vorige agendapunt ook al uitgebreid aan de orde geweest, op een iets ander niveau. Maar we willen rampen voor zijn en als ze zich voordoen, willen we vandaag goed voorbereid zijn en er goed op in kunnen spelen. Het rapport van HKV geeft daar een heleboel handvatten voor. We hebben er drie vragen over. Het college stelt voor om in de waterveiligheidsstrategie te kiezen voor ambitieniveau twee. Hierbij wordt gekozen voor het continueren van de hoofdinfrastructuur, zodat er na overstromingen sneller herstel gemaakt kan worden. Kiezen voor ambitieniveau drie vereist op termijn een aanzienlijk grotere ruimtelijke inspanning, omdat hierbij autosectoren, infrastructuur, landbouw, tuinbouw, visserij en gezondheid worden meegenomen. Voor de sector gezondheid gaat het dan bijvoorbeeld om de inrichting van praktijkruimtes, bereikbaar en in stand houden van gezondheidsvoorzieningen en het garanderen van bijvoorbeeld de continuïteit van apotheken. Hoe denkt het college erover om te gaan voor een ambitieniveau twee plus, waarbij niet alle ambities uit niveau drie worden meegenomen, maar wel die op het gebied van zorg en gezondheid? Als je je dan toch voorbereidt op een ramp, doe het dan goed. Ook op dit gebied, lijkt ons. De tweede vraag is: in het rapport van HKV werden er aantal aanbevelingen opgesteld, zoals over de bereikbaarheid na een overstroming. Gesteld wordt dat overwogen zou kunnen worden om op termijn te zorgen voor een doorgaande en beschikbare route na een overstroming die de kernen met elkaar verbindt. Is het college van plan deze aanbeveling over te nemen? Zo ja, hoe denkt het college dit in toekomstige plannen vorm te geven? Dan vraagt drie, de laatste: in de studie van HKV wordt over neerslag opgemerkt dat ontwerpeisen voor overstromingen ook een positief effect hebben op de afname van de kwetsbaarheid bij neerslag. De Rijksoverheid heeft de sturende rol van water en bodem uitgewerkt in 33 structurerende keuzes. Over neerslag wordt in dit kader aandacht gevraagd voor het hanteren van reserveringszones voor waterberging. Het is niet uitgesloten dat ook op Texel in de toekomst, en daar hebben we het net al over gehad, er vaker sprake zal zijn van hevige neerslag. Ook de PvdA heeft hier aandacht voor gevraagd in relatie tot gemalen en pompcapaciteit. Is het college met ons van mening dat hier in de besluitvorming over ruimtelijke ordening in de toekomst extra aandacht aan moet worden besteed?

Voorzitter raadscommissie

Zo ja, hoe zou dat vorm gegeven kunnen worden? Dank u wel. Eerst een rondje.

Joost Albers

Dan ga ik naar meneer Albers. -Dank u wel, voorzitter. Het gaat weer over water, dus mag ik weer het woord voeren. Dit plan gaat met name over rampen op Texel. Dat betekent dat we met de rug naar de zee staan en naar het eiland kijken: wat gebeurt er allemaal? Wat moeten we regelen? Dat is op zich prima, maar uit eigen ervaring weet ik dat er binnen de Veiligheidsregio Noord-Holland-Noord een planvorming is, waarbij er bij overstromingen op het vaste land - bijvoorbeeld een dijkdoorbraak bij Huisduinen - een groot gedeelte van Noord-Holland-Noord overstroomt. Texel is dan wel een droge plek. Dat zou kunnen betekenen, en dat is wel opgenomen in de planvorming van de regio, dat Texel een soort safe haven wordt voor mensen van de overkant. Dat zou volgens mij onderdeel moeten uitmaken van waterveiligheidsstrategie. Want in veel gevallen zijn en blijven wij de droogste plek van de provincie. Die scope mis ik in dit document. Mijn vraag aan het college is: hebben zij kennis over deze planvorming? Zijn zij bereid om deze mee te nemen en een passende oplossing voor te vinden

Anneke Visser-Veltkamp

in deze strategie? Dank u wel. -Mevrouw Visser. Dank u wel, voorzitter. In het antwoord op één van de vragen die wij al gesteld hebben, staat dat IWS al op de Friese Waddeneilanden is vastgesteld en dat het alleen op Terschelling nog als hamerstuk op de agenda komt. Naar aanleiding van de vraag van meneer Berger van GroenLinks: weet het college welke ambitieniveau de Friese Waddeneilanden hebben? Gaan zij voor twee, twee

Voorzitter raadscommissie

plus of twee plus plus? -Zover ik weet, staat in het stuk vermeld dat ze allemaal voor twee hebben gekozen. U mag nu alle vragen beantwoorden.

Mark Pol

Meneer Pol. -Dank u wel, voorzitter. Een bijzonder stuk. Het was niet mijn idee om het op te stellen, want dat was voor mijn tijd, maar bijzonder dat we dit met elkaar gedaan hebben. Ook omdat we zien dat er maar weinig plekken in Nederland zijn waar ze echt zo ver gaan als het gaat om die waterveiligheidsstrategieën. Er zijn simulaties van overstromingen en daar kom ik zo nog even op. Maar op deze manier kijken en vaststellen hoe we daar in de toekomst mee om moeten gaan, is nieuw. Ik beschouw dit stuk vooral als een soort startpunt van de bewustwording op dit gebied. We weten dat de zeespiegel blijft stijgen. We moeten op een eiland dan ook nadenken over: wat betekent dat niet alleen voor de adaptatie die we nodig hebben, maar vooral voor onze eigen veiligheid? Daarom zeg ik dat het vooral een startpunt is van die bewustwording. Zo kijk ik er vooral naar. Ik zal zo iets zeggen over die ambitieniveaus en waarom wij denken dat ambitieniveau twee de juiste is. Je kan zeggen 1.8, 2.3 of 2.2, maar dit gaat over de langere termijn. Het rapport laat ook zien dat er geen reden tot paniek is op de korte termijn. Het gaat dus over bewustwording en je voorbereiden op wat er mogelijk komen gaat en verwerken in allerlei plannen die we de komende periode toch aan het maken zijn. Ik heb al iets over het ambitieniveau gezegd, maar met ambitieniveau twee zeggen we: we kunnen schuilen, overleven en de basisinfrastructuur op orde houden. Die basisinfrastructuur betekent dus dat we ervoor zorgen dat mensen zich een tijdje kunnen redden. De scenario's waar dit rapport vanuit gaat, en daar heeft meneer Albers gelijk in, is dat er zo'n ernstige overstroming is waardoor we ons een tijdje zelf moeten zien te redden. Als wij overstromen, is er zeker ook een deel van Noord-Holland overstroomd. Daar wonen een heleboel mensen en dan zou het zomaar eens kunnen dat het lang duurt voordat er hier hulp is. Daarom hebben we geïnventariseerd of we voldoende plekken hebben waar we kunnen schuilen en overleven. Dat is het geval. Maar we moeten er ook voor zorgen om een deel van onze vitale infrastructuur op orde te houden, zodat je die periode met elkaar kan uitzingen. Een deel van die zorg zal daar echt wel bij horen, want dan zal je op termijn je huisartsenpost op een andere plek moeten gaan zetten. De vraag is of je dat over het hele eiland wil doen of op een paar specifieke plekken. Ambitieniveau twee is op de andere eilanden voorgesteld en vastgesteld. Op Terschelling is dit ook een hamerstuk, zeg ik meteen richting mevrouw Visser. Ik ga ervan uit dat ze daar hetzelfde zullen doen. Dat zit volgens mij allemaal in ambitieniveau twee, maar ik wil best nog even kijken of we in de toekomst nog iets extra's daarop zouden moeten doen. We kunnen een discussie houden over niveau twee of twee plus, maar het gaat mij erom dat we ons hierop moeten voorbereiden. In de omgevingsplannen moeten we hierover nadenken. We moeten onze infrastructuur zo aanleggen dat die past in het beeld dat we vanuit het rapport hebben meegekregen. Daarmee geef ik al een beetje het antwoord op de tweede vraag van meneer Berger: hoe zorgen we ervoor dat we die aanbevelingen ter harte nemen? Je moet deze scherp op het netvlies hebben. Als we ergens met groot onderhoud aan de gang gaan, moet je dit meewegen in de planvorming en moet je ervoor zorgen dat je dat wat hoger of op een andere manier aanlegt, om ervoor te zorgen dat het droog blijft op het moment dat dit scenario zich voordoet. Het gaat dus echt over het nadenken en voorbereiden op mogelijke rampen. Hetzelfde geldt voor waterberging. Gemalen en pompen zijn meegenomen in scenario twee. Mogelijks moeten we op een andere manier omgaan met waterberging om ervoor te zorgen dat we die vitale infrastructuur op orde blijven houden, mocht dat het geval zijn. Ik zie dat niet direct hier in het stuk staan, maar dan zullen we daar actie op moeten nemen. Daarom zeg ik dat dit stuk het startpunt is als het gaat om het nadenken over dit soort vraagstukken. De vraag van meneer Albers heb ik voor een deel al beantwoord. Ik weet niet of meneer Albers bedoelt dat als Noord-Holland overstroomt, mensen massaal hierheen gaan komen? Mijn inschatting is dat je eerder de andere opvlucht, dan met de boot deze kant opkomt. Maar goed, als wij dan droog zijn, is dat probleem in ieder geval hier niet in meegenomen. De Veiligheidsregio is wel nadrukkelijk betrokken bij de totstandkoming van dit rapport en in de uitwerking daarvan. Op Ameland kijken ze nog wat verder naar de effecten ervan. Daar lopen ze net iets voor omdat er net een pilot is geweest. Daar wordt ook onze Veiligheidsregio in betrokken. De lijntjes zijn gelegd. De vraag van mevrouw Visser heb ik ergens halverwege al beantwoord.

Voorzitter raadscommissie

Volgens mij zijn ze allemaal beantwoord. Ik kijk nog even rond

Mariët van der Werf

naar de vraagstellers. Ik weet dat mevrouw Van der Werf nog even het woord wil. Ga uw gang. -Dank, voorzitter. We hebben begrepen dat we nu op ambitieniveau één zitten, dat iedere twaalf jaar sowieso de dijken getoetst worden en de binnendijken heel wat kunnen opvangen als er wat gebeurt en er wordt. Al je even googelt op hoeveel de zeespiegel maximaal per jaar stijgt, wordt er 1,9 millimeter gezegd. Als je dat vanaf volgend jaar tot 2050 doet, zou dat betekenen dat de zeespiegel 4,75 centimeter stijgt. Dan zal ambitieniveau één waarschijnlijk voldoende zijn. Bij ambitie twee zijn de aanlegplaatsen voor schepen beschikbaar voor hulp. Ik denk dat we heel blij mogen zijn dat we de Mok hier hebben en op veel hulp kunnen rekenen

Voorzitter raadscommissie

als er wat gebeurt. -Dat is meer inhoudelijk dan een vraag.

Gijs Berger

Meneer berger. -Dank u wel, voorzitter. Ik wilde graag even reageren op de woorden van de portefeuillehouder, met name over de zorg en het ambitieniveau drie plus. De portefeuillehouder zegt zelf dat wij als eiland op onszelf zijn aangewezen en niet kunnen rekenen op hulp van de overkant, als het er op aan zou komen. Ik zou ervoor willen pleiten om daar extra aandacht aan te besteden in dit hele verhaal. Mijn vraag blijft en ik ben niet helemaal gerustgesteld door het antwoord.

Voorzitter raadscommissie

Misschien kunnen we er later nog een keer op terugkomen.

Mark Pol

Ik dacht dat de burgemeester had gezegd dat hij dat nog even nader zou bekijken, maar ik geef u graag het woord. Als het gaat over schuilen en overleven, heb je een vorm van zorg nodig en zal je iets in je infrastructuur moeten doen. Ik wil even uitzoeken hoe dat er nu letterlijk instaat en ervoor zorgen dat u dat voor de raadsvergadering schriftelijk krijgt. Dan kunnen we er dan verder over spreken.

Gijs Berger

Als u de behoefte heeft

Voorzitter raadscommissie

om dat er steviger in te zetten, kunnen we het daar uiteraard over hebben.

Anneke Visser-Veltkamp

Hartelijk dank. -Wordt het een bespreekstuk of wacht u even de schriftelijke vragen af? Ik heb een groot vertrouwen in het antwoord. Er staan nog vragen van het CDA open. -Dan behouden we dit als een bespreekstuk. Nog iemand op dit onderwerp? Nee. Dan gaan we door naar de volgende:

8 Aanwijzingsbesluit Functionaris Gegevensbescherming

Anneke Visser-Veltkamp

aanwijzingsbesluit Functionaris Gegevensbescherming. Alle bestuursorganen van een gemeente dienen op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming een functionaris gegevensbescherming aan te stellen, welke toezicht houdt op de verwerking van persoonsgegevens die onder dienstverantwoordelijkheid plaatsvindt. Het college van burgemeesters en wethouders en de burgemeester hebben mevrouw A. Kraan-Vos als zodanig gewezen. Tevens heeft het college besloten mevrouw A. Kraan-Vos te benoemen tot functionaris gegevensbescherming in het kader van de Wpg. Ik zie meneer Soyer,

Henry Soyer

ga uw gang. -Dank u wel, voorzitter. Toen ik dit agendapunt las, be kroop me direct de vraag: wat betekent dat voor ons als raad? Ik heb het eerst aan het ChatGPT gevraagd, toen aan de griffie en toen logisch aan de beoogde functionaris, mevrouw Kraan-Vos. Ik heb haar aan de telefoon gehad en haar de vraag gesteld: wat gaat u dan in praktijk voor de raad doen? Ze heeft me dat glashelder uitgelegd, maar ik was vooral gerustgesteld door de opmerking: dat bespreken we steeds met de griffie. Maar het lijkt me verstandig om dat ook in de openbaarheid te doen. Ik had het overigens graag als toelichting op het besluit gezien. Vandaar twee vragen aan het college: wat gaat de functionaris gegevensbescherming voor de gemeenteraad doen? Aangezien zij voor de drie gemeentelijke bestuursorganen benoemd is, of beter gezegd gaat worden: zit daar een verschil

Voorzitter raadscommissie

in werkzaamheden tussen? Dat was het. -Dank u wel.

Mark Pol

Meneer Pol, ga uw gang. U beschikt als raad over informatie die mogelijk over persoonsgegevens en dergelijke gaat. Daar moet op toegezien worden, en dat vraagt de autoriteit van ons. Dat betekent dat we voor alle drie de bestuursorganen een functionaris moeten aanstellen die in de gaten houdt of wij ons aan alle richtlijnen en eisen houden die daarvoor gesteld zijn. Deze functionaris is inmiddels ingesteld voor het college en voor het bestuursorgaan burgemeester. Als raad heeft u die dus nog aan te wijzen. Het zou kunnen dat er hier stukken ter sprake komen met daarin persoonsgegevens. Het is aan haar om ervoor te zorgen dat we de goede richtlijnen uitvoeren, en om de raad te adviseren over hoe u stukken en dergelijke zal moeten lezen. Ik stel me voor

Henry Soyer

dat dat haar werkzaamheden zullen zijn. -Meneer Soyeer. Als ik u goed begrijp, zegt u: op het moment dat er een raadstuk komt waar de AVG een rol in speelt, zullen we in het raadstuk

Mark Pol

zien wat het advies van de functionaris is. Gaat zij ook als onze AVG'er aan ons rapporteren of zoiets?

Voorzitter raadscommissie

Of gebeurt het allemaal achter de schermen en via de griffie? Meneer Pol. -Ik schat in vooral achter de schermen, tenzij zij dat nodig acht. Dan heeft zij die mogelijkheid. Ook als toetsingsorgaan bij de griffie: doen we het op de goede manier? Staat het er op de goede manier in? Haar expertise kan dan gebruikt worden om ervoor te zorgen dat de stukken op de goede manier bij de raad terechtkomen. Ik schat niet in dat er heel regelmatig contact zal zijn tussen de functionaris en de raad, tenzij u dat wenst. Er wordt instemmend geknikt. Kan dit door als hamerstuk? Nee. Mevrouw Visster. -Dank u wel.

Anneke Visser-Veltkamp

Ik heb schriftelijk nog vragen gesteld die nog niet beantwoord zijn. Voor het besluit is vooral de vraag van belang of je met terugwerkende kracht, zoals in het raadsbesluit staat, ingeschreven kan worden. Ik kom op mijn werk tegen dat dit bij veel registers niet kan. Maar in ons besluit staat nu dat we dat wel met terugwerkende kracht gaan doen. Dus ik zou die vraag graag

Voorzitter raadscommissie

voor de raadsvergadering beantwoord zien. -Misschien kan dat nu meteen.

Mark Pol

Die beantwoording zal er voor de raadsvergadering zijn. Mevrouw Kraan-Vos is voor de gehele gemeente aangemeld op één februari. Dat is het aanwijzingsmoment

Voorzitter raadscommissie

en daardoor kan het. Maar die schriftelijke beantwoording

Cees Hoogerheide

komt uw kant op. -Daar gaat mijn hamerstuk. Meneer Hoogerheide. -Dank u wel, voorzitter. Volgens mij en ik hoor dat graag, stelt het college deze mevrouw aan, niet de raad. Het is een volledige bevoegdheid van het college. Ik zie nu een naam en had er vanavond graag

Voorzitter raadscommissie

ook een gezicht bij willen zien. Dat had het misschien wat vriendelijker gemaakt. -Dank u voor deze opmerking.

Jur Schuiringa

Meneer Schuiringa. -Ik ben helemaal blij en tevreden

Voorzitter raadscommissie

met onderzoek van meneer Soyer en de antwoorden

Mark Pol

van meneer Pol. Dank u. -Of het college bevoegd is? Nee, alle bestuursorganen in de gemeente dienen deze functionaris aan te wijzen. Voor het college en de burgemeester geldt dat. Als u ertoe zou besluiten om mevrouw Kraan-Vos aan te wijzen, is dat dezelfde persoon. Maar de gemeenteraad moet dat zelfstandig doen. Alle bestuursorganen dienen dit te doen,

Voorzitter raadscommissie

dus het is niet een volledige collegebevoegdheid. Dat klopt niet helemaal. -Is daarmee dit stuk afgehandeld? Dan wordt het een bespreekstuk omdat er nog vragen open staan. Gaan we naar agendapunt

9 Bindend advies lichtmasten voetbalveld Vliestraat in Oosterend

Voorzitter raadscommissie

negen: bindend advies lichtmasten voetbalveld Vliestraat in Oosterend. Er is een aanvraag omgevingsvergunning ingediend om te kunnen afwijken van het tijdelijke deel van het omgevingsplan voor de Vliestraat 21 in Oosterend. Het gaat om het plaatsen van zes lichtmasten met een hoogte van vijftien meter. Maximaal is een hoogte van twaalf meter toegestaan. Er staan nu palen van achttien meter. Dat is ongeveer

Henry Soyer

de samenvatting van dit stuk. Meneer Soyer, ik zie u als eerste. Dank u wel. Even een hele korte inleiding die in de tweede ronde zou kunnen, maar ik verwacht dat dit een snel punt wordt. Ik ben blij dat de oude masten blijven staan, vooral voor de telecommtoepassingen en vooralsnog niet gebruikt zullen worden als lichtmast. Hierdoor is flexibiliteit in de toekomst geborgd, maar voor alle zekerheid: mogen de lichten in de oude masten op zich wel gebruikt worden op het moment dat er in de toekomst weer wat verandert en de watt-containers weggaan?

Voorzitter raadscommissie

Meteen of verzamelen? Verzamelen. Meneer Hoogerheide.

Cees Hoogerheide

Ik heb begrepen dat het geen aanstellingsbeleid is wat we hier vaststellen, maar het is een aanwijzingsbesluit.

Voorzitter raadscommissie

Dat maakt het duidelijker. -Dat was nog het vorige punt.

Fred Oosterhof

Meneer Oosterhof. -Dank u wel, voorzitter. Het advies lichtmasten: geldt de vijftien meter alleen voor de SVO of voor het hele gebied? Wordt het een vijftien meter eenmalige toestemming voor deze locatie? Of is het simpel gezegd

Voorzitter raadscommissie

iets heel praktisch om de paaltjes in te korten?

Jur Schuiringa

Dank u. Dan kijk ik nog even rond. Meneer Schuiringa, ga uw gang. -Ik vind het een prima plan om de verlichting op orde te brengen. Voor mij zit er nog een dingetje achteraan: als we met een BOPA aan de gang gaan, zegt de Omgevingswet dat dit in één keer geldt voor het omgevingsplan en moet dit direct ingevoerd worden, theoretisch. Als we hiermee instemmen als raad, zou dit betekenen dat dit voor heel Texel geldt. Dat is de consequentie dan.

Voorzitter raadscommissie

Of vergis ik mij? Dank u. -Nog meer vragen op dit moment?

Cees Hooijschuur

Ik geef de wethouder het woord, meneer Hooijschuur. Dank u wel, voorzitter. Dit geldt alleen voor het voetbalveld, meneer Schuiringa. Maar ik vraag het na en kom daar schriftelijk op terug. Deze lichtmasten zijn een eenmalige actie. De andere voetbalvelden hebben al lichtmasten. Dit is een kwestie van ruilen met de containers die al aan die school staan. Die masten gaan van het C- naar het B-veld. Ik heb ook begrepen dat er ledlampen komen en dus minder licht dan voorheen zal geven dan die grote lampen die je trainingsvelden ziet. Meneer Soyer, de zendmast staat niet bij dat veld, maar bij de straat. Wij staan niet toe dat er reclame of andere dingen aan worden opgehangen. Deze mast zal alleen worden gebruikt voor het licht. De zendmast wordt nog geactualiseerd en daar komen we nog op terug. U haalt beiden door elkaar.

Henry Soyer

Of heb ik het niet goed begrepen? -Meneer Soyer, herhaal even uw vraag. Er staan nu vier zendmasten die tevens als lichtmasten gebruikt worden. Die worden niet meer gebruikt op het moment dat er nieuwe lichtmasten aan het B-veld zijn. Ik neem aan dat dat C-veld de komende 50 jaar nog blijft bestaan. Als die containers bijvoorbeeld weggaan, mag SVO dat veld dan gebruiken

Voorzitter raadscommissie

met de lichtmasten? -Ga uw gang.

Cees Hooijschuur

Nee, ze moeten het opnieuw aanvragen om er gebruik van te mogen maken.

Fred Oosterhof

Meneer Oosterhof. -Dank u, voorzitter. Wethouder, het gaat mij om de vijftien meter bouwhoogte. Geldt deze toestemming eenmalig voor die plek

Cees Hooijschuur

of voor het hele gebied? -Alleen voor deze zes masten op dat veld.

Voorzitter raadscommissie

Niet voor de rest eromheen. -Alle onduidelijkheden weggenomen? Er was nog één schriftelijk antwoord toegezegd. Dan wordt het dus toch een bespreekstuk.

10 Texel in de Regio (Informatie vanuit het college over gemeenschappelijke regelingen zoals HVC, GGD en Omgevingsdienst)

Voorzitter raadscommissie

Agendapunt tien: Texel in de regio, informatie vanuit het college

11 Informatie over Texelse onderwerpen vanuit burgemeester of college, zoals: Openbare Orde en veiligheid, het stikstofdossier.

Voorzitter raadscommissie

over de gemeenschappelijke regelingen. Ik kijk even opzij. Nee. Informatie over Texelse onderwerpen vanuit de burgemeester of college,

12 Mondelinge beantwoording Rondvragen Commissie (voor zover niet reeds beantwoord)

Voorzitter raadscommissie

zoals openbare orde en dergelijke. Nee, dan hebben we nog een vraag openstaan van de heer Albers en dat ging over de politie.

Mark Pol

U heeft de vraag ondertussen van de griffie gekregen. Ik heb hem in de auto op weg hiernaartoe beluisterd. De aanleiding van de minister om hier een opmerking over te maken, is een sluiting van een politiebureau ergens in Wolvega. De Tweede Kamer vindt daar iets van. Daarop heeft de minister gezegd: ik kan me voorstellen dat als je een heel bureau moet sluiten, je toch een deel van de specifieke politiediensten kunt onderbrengen in een gemeentehuis, een station of iets dergelijks. Dit is op Texel niet aan de orde. We gaan niet ons politiebureau sluiten. Dat zou ook een beetje vreemd zijn, omdat er nogal wat politiediensten in dat bureau plaatsvinden die je niet zomaar in het gemeentehuis zou kunnen of willen hebben. Denk aan nachtdiensten, cellencomplex, wapenopslag en dat soort dingen. Die horen toch echt in het politiebureau thuis. Ik volg deze discussie met interesse, maar vooral op afstand.

Joost Albers

Beantwoord dat uw vraag, meneer Albers? -Ja, want ik heb gevraagd naar het standpunt van het college en dat is duidelijk. Het is goed dat de burgemeester op tijd de vragen heeft,

Mark Pol

zodat die zich mooi kan voorbereiden. Dus dat is een tip voor de rest.

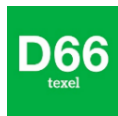
Voorzitter raadscommissie

Dank je wel. -Ik had dat anders

13 Sluiting

Voorzitter raadscommissie

wel zo uit mijn mouw geschud. -Dat is een mooi einde van deze vergadering. Dan wil ik de vergadering bij deze sluiten. Ik bedank u allen voor uw inzet en uw aanwezigheid of luisterend als publiek. Ik wens u nog een fijne rest van de avond.

Motie

Ook in De Waal de vlag weer in top

Raad	16-10-2024
Portefeuillehouder	R. van de Belt
Programma	3 Mooi en gastvrij Texel / Texel werkt

Toelichting

De [brief van de Dorpscommissie van De Waal](#) van 12 juni 2024 opent met deze zin:

‘Als enig dorp op Texel en misschien wel in heel Nederland wappert op hoogtijdagen geen vlag meer vanaf de kerktoren, het symbool van onze kleine samenleving en hét hart van De Waal ...’.

Wij denken dat de Dorpscommissie van De Waal gelijk heeft als zij, in diezelfde brief, stelt dat het gezamenlijk vieren en vlaggen een belangrijk onderdeel vormt van de dorpsamenleving.

We begrijpen dat er argumenten zijn die herplaatsing van de vlaggenmast compliceren (zoals zorg over schade door inwateren), maar we weten *ook* dat er in het land heel veel voorbeelden zijn van vlaggenmasten op kerktorens die wel probleemloos, veilig en zonder tot lekkage te leiden, zijn geplaatst.

Er zijn dus mogelijkheden en alternatieven en daarom vinden wij dat (nog) een poging ondernomen moet worden om te zoeken naar praktische oplossingen zodat ook in De Waal weer gevlagd kan worden.

Vandaar deze motie.

Roept het college op

- om samen met de Dorpscommissie van De Waal te zoeken naar alternatieven en praktische oplossingen om te kunnen vlaggen vanaf de kerktoren, daarbij geïnspireerd door de wijze waarop het op andere kerktorens, ook in andere gemeenten, wél is gelukt.
- de gemeenteraad te informeren over het eindresultaat en, als een oplossing gevonden is en daar middelen voor nodig zijn, dit aan de gemeenteraad voor te leggen.

Advies

Zaaknummer 3404514

Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2025-2027

Programma

3 Mooi en gastvrij Texel / Texel werkt

Advies

Voorgesteld wordt te besluiten:

1. De uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2025-2027 vast te stellen.
2. Hiervoor een bedrag van € 365.000,- op te nemen in de programmabegroting 2025.

Toelichting

De raad stelt de uitvoeringsagenda 2025-2027 over het Toeristisch Toekomstplan Texel, Texel in balans (naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland) vast.

Deze agenda bestaat uit prioriteiten en acties die het college voor de komende periode essentieel vindt. In een later stadium worden aanvullende activiteiten, in samenspraak met stakeholders, geagendeerd.

Door vaststelling van deze agenda is de continuering van uitvoering van het Toeristisch Toekomstplan Texel op basisniveau geborgd voor de periode 2025-2027.

Bijlagen

1. Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2025-2027

Consequenties

Financieel	☒	Inkoop/Aanbesteding	☐	Belanghebbenden	☒
Personeel/Organisatie	☒	Deregulering	☐	Structuurvisie	☐
Juridisch	☒	Majeure risico's	☐		
Beleid	☐	Beheer	☐		

Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2025-2027

Samenvatting

Deze uitvoeringsagenda 2025-2027 is afgeleid van het [Toeristisch Toekomstplan Texel, Texel in balans \(naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland\)](#), vastgesteld in februari 2021.

Deze [eerste Uitvoeringsagenda 2022-2024](#) is vastgesteld in de Raad van februari 2022.

Deze tweede uitvoeringsagenda is getrapt opgebouwd. De eerste trap bestaat uit prioriteiten en acties die het college voor de komende periode essentieel vindt. Voorbeelden van acties die in de uitvoeringsagenda staan zijn:

- Gesprek met de klankbordgroep over betrokkenheid stakeholders bij deze tweede uitvoeringsagenda en vroegtijdig afstemmen van wederzijdse verwachtingen en mogelijkheden,
- vervolgstappen zetten in het streven naar een goede evenwichtige verdeling van de lusten en lasten van het toerisme voor alle inwoners,
- inzetten op bewuste en waardevolle bezoekers van ons eiland,
- aansluitend bij landelijke systematiek van balansindicatoren het monitoren van de balans tussen toerisme, leefbaarheid, ecologische draagkracht,
- acties voortvloeiend uit het Paraplubestemmingsplan (pilot bij groepsverblijven, innovatie kampeermiddelen).

De tweede trap van de uitvoeringsagenda 2025-2027 biedt ruimte voor aanvullende activiteiten die in samenspraak met stakeholders geagendeerd worden. Zoals op het gebied van gastvrij en toekomstbestendig ondernemen. Hierbij wordt uitgegaan van “Wat is goed voor Texel en voor de inwoners van Texel?”.

Door vaststelling van deze agenda is de continuering van uitvoering van het Toeristisch Toekomstplan Texel op basisniveau geborgd voor de periode 2025-2027.

Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2025-2027

Argumenten tot advies

De uitvoeringsagenda toerisme en recreatie geeft invulling aan de in het Toeristisch Toekomstplan Texel genoemde onderwerpen. In het Toeristisch Toekomstplan Texel is aangegeven hoe toerisme en recreatie beheersbaar kan worden gehouden de komende jaren. In de eerste uitvoeringsagenda, waarvoor de raad opdracht heeft gegeven, zijn de adviezen uit het Toeristisch Toekomstplan Texel vertaald in concrete acties en projecten. De raad is over de uitvoering van de eerste uitvoeringsagenda geïnformeerd middels een [RIB](#) in februari 2024.

Deze tweede uitvoeringsagenda 2025-2027 bevat prioriteiten en acties (zie voorgaande samenvatting) die het college voor de komende periode essentieel vindt. Gezien het grote belang van toerisme voor Texel en de dynamiek waarmee toerisme zich ontwikkelt is continuering van de uitvoering van het Toeristisch Toekomstplan Texel op tenminste basisniveau gewenst. Bij het opstellen van de agenda is rekening gehouden met beperkt beschikbare ambtelijke capaciteit. Daarnaast moet de financiering voor de komende periode, niet alleen op activiteitsniveau maar ook voor de ambtelijke ondersteuning, in de gemeentelijke begroting worden geregeld.

Alternatieven

Zonder (financiële) besluitvorming stagneert de spreekwoordelijke ‘vinger aan de pols’, met betrekking tot de ontwikkeling van het toerisme op Texel.

Consequenties van het advies

- Financieel

TOTAAL OVERZICHT KOSTEN			
	2025	2026	2027
Projectbegeleiding/ regie uitvoeringsagenda	50.000	50.000	50.000
Communicatie rondom diverse pijlers	20.000	20.000	20.000
Ondersteuning klankbordgroep	PM	PM	PM
Bewonersprofijt			35.000
Monitoring	40.000	40.000	40.000
Projectbegeleiding invoeren nachregister	PM	PM	PM
TOTAAL	€ 110.000	€ 110.000	€ 145.000

Dekking

Er is geen dekking. Financiële verantwoording wordt afgelegd in de Programmabegroting.

Toelichting: De kosten voor de uitvoeringsagenda toerisme en recreatie 2025-2027 zijn opgenomen in de begroting 2025.

Personele/Organisatorische consequenties

Het aanjagen, coördineren en uitvoeren van het Toeristisch Toekomstplan Texel vergt capaciteit. Het invoeren van een registratieplicht voor toeristische verhuur van woningen en ook de inzet van toezicht en handhaving op deze terreinen vraagt een langere termijn inzet dan vooraf opgesteld. Zonder (financiële) besluitvorming kunnen de werkzaamheden niet worden voortgezet.

Belanghebbenden

De betrokken stakeholders uit de klankbordgroep, met daarin een afvaardiging van cultuur, zorg, natuur, agrarisch, horeca, TOP, TESO, VVV Texel hebben aangegeven ook voor de uitvoeringsagenda 2025-2027 een bijdrage te willen leveren aan de uitvoering. De wijze waarop, is onderwerp van gezamenlijk gesprek.

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie

- Wet ruimtelijke ordening (Wro)/Omgevingswet
- Structuurvisie Texel op koers 2020
- Wet toeristische verhuur van woonruimte als wijziging van de huisvestingswet 2014
- Paraplu bestemmingsplan Verblijfsrecreatie Texel

Aanleiding / Voorgeschiedenis / Eerdere besluiten

- [Toeristisch Toekomstplan Texel, Texel in balans \(naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland\)](#) - 22 september 2021
- [Raadsbesluit Uitvoeringsagenda toerisme en recreatie 2022-2024](#) - 16 februari 2022
- [RIB 24-009 Evaluatie en nieuwe uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2024-2027](#) - 16 februari 2024
- [evaluatie uitvoeringsagenda 2022-2024](#) - 16 februari 2024

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Zaaknummer 3404514

Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2025-2027

Doelenboom

Programma

3	Mooi en gastvrij Texel / Texel werkt

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Gelet op

- Het Toeristisch Toekomstplan 'Texel in balans'- naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland
- het uitgangspunt dat een goede balans tussen toerisme, economie, ecologie en landschap belangrijk is
- wensen en behoeften vanuit de samenleving (inwoners, ondernemers, bestuurders) ten aanzien van toerisme

Overwegende

- toerisme bijdraagt en waarde toevoegt aan de Texelse samenleving en
- de Texelse samenleving betrokken is bij en bijdraagt aan de uitvoering van toeristisch beleid
- een aantal zaken prioriteit hebben om de toeristische sector duurzaam en kwalitatief te verbeteren.

Besluit

1. De uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2025-2027 vast te stellen.
2. Hiervoor een bedrag van € 365.000,- op te nemen in de programmabegroting 2025.

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 16-10-2024,

De griffier,

De voorzitter,

Bijlagen

1. Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2025-2027

Advies

Zaaknummer 3404514

Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2025-2027

Programma

3	Mooi en gastvrij Texel / Texel werkt

Advies

Voorgesteld wordt te besluiten:

1. De uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2025-2027 vast te stellen.
2. Hiervoor een bedrag van € 365.000,- op te nemen in de programmabegroting 2025.

Toelichting

De raad stelt de uitvoeringsagenda 2025-2027 over het Toeristisch Toekomstplan Texel, Texel in balans (naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland) vast.

Deze agenda bestaat uit prioriteiten en acties die het college voor de komende periode essentieel vindt. In een later stadium worden aanvullende activiteiten, in samenspraak met stakeholders, geagendeerd.

Door vaststelling van deze agenda is de continuering van uitvoering van het Toeristisch Toekomstplan Texel op basisniveau geborgd voor de periode 2025-2027.

Bijlagen

1. Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2025-2027

Consequenties

Financieel	☒	Inkoop/Aanbesteding	☐	Belanghebbenden	☒
Personeel/Organisatie	☒	Deregulering	☐	Structuurvisie	☐
Juridisch	☒	Majeure risico's	☐		
Beleid	☐	Beheer	☐		

Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2025-2027

Samenvatting

Deze uitvoeringsagenda 2025-2027 is afgeleid van het [Toeristisch Toekomstplan Texel, Texel in balans \(naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland\)](#), vastgesteld in februari 2021.

Deze [eerste Uitvoeringsagenda 2022-2024](#) is vastgesteld in de Raad van februari 2022.

Deze tweede uitvoeringsagenda is getrapt opgebouwd. De eerste trap bestaat uit prioriteiten en acties die het college voor de komende periode essentieel vindt. Voorbeelden van acties die in de uitvoeringsagenda staan zijn:

- Gesprek met de klankbordgroep over betrokkenheid stakeholders bij deze tweede uitvoeringsagenda en vroegtijdig afstemmen van wederzijdse verwachtingen en mogelijkheden,
- vervolgstappen zetten in het streven naar een goede evenwichtige verdeling van de lusten en lasten van het toerisme voor alle inwoners,
- inzetten op bewuste en waardevolle bezoekers van ons eiland,
- aansluitend bij landelijke systematiek van balansindicatoren het monitoren van de balans tussen toerisme, leefbaarheid, ecologische draagkracht,
- acties voortvloeiend uit het Paraplubestemmingsplan (pilot bij groepsverblijven, innovatie kampeermiddelen).

De tweede trap van de uitvoeringsagenda 2025-2027 biedt ruimte voor aanvullende activiteiten die in samenspraak met stakeholders geagendeerd worden. Zoals op het gebied van gastvrij en toekomstbestendig ondernemen. Hierbij wordt uitgegaan van “Wat is goed voor Texel en voor de inwoners van Texel?”.

Door vaststelling van deze agenda is de continuering van uitvoering van het Toeristisch Toekomstplan Texel op basisniveau geborgd voor de periode 2025-2027.

Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2025-2027

Argumenten tot advies

De uitvoeringsagenda toerisme en recreatie geeft invulling aan de in het Toeristisch Toekomstplan Texel genoemde onderwerpen. In het Toeristisch Toekomstplan Texel is aangegeven hoe toerisme en recreatie beheersbaar kan worden gehouden de komende jaren. In de eerste uitvoeringsagenda, waarvoor de raad opdracht heeft gegeven, zijn de adviezen uit het Toeristisch Toekomstplan Texel vertaald in concrete acties en projecten. De raad is over de uitvoering van de eerste uitvoeringsagenda geïnformeerd middels een [RIB](#) in februari 2024.

Deze tweede uitvoeringsagenda 2025-2027 bevat prioriteiten en acties (zie voorgaande samenvatting) die het college voor de komende periode essentieel vindt. Gezien het grote belang van toerisme voor Texel en de dynamiek waarmee toerisme zich ontwikkelt is continuering van de uitvoering van het Toeristisch Toekomstplan Texel op tenminste basisniveau gewenst. Bij het opstellen van de agenda is rekening gehouden met beperkt beschikbare ambtelijke capaciteit. Daarnaast moet de financiering voor de komende periode, niet alleen op activiteitsniveau maar ook voor de ambtelijke ondersteuning, in de gemeentelijke begroting worden geregeld.

Alternatieven

Zonder (financiële) besluitvorming stagneert de spreekwoordelijke ‘vinger aan de pols’, met betrekking tot de ontwikkeling van het toerisme op Texel.

Consequenties van het advies

- Financieel

TOTAAL OVERZICHT KOSTEN			
	2025	2026	2027
Projectbegeleiding/ regie uitvoeringsagenda	50.000	50.000	50.000
Communicatie rondom diverse pijlers	20.000	20.000	20.000
Ondersteuning klankbordgroep	PM	PM	PM
Bewonersprofijt			30.000
Monitoring	40.000	40.000	40.000
Projectbegeleiding invoeren nachtregister	PM	PM	PM
TOTAAL	€ 110.000	€ 110.000	€ 145.000

Dekking

Er is geen dekking. Financiële verantwoording wordt afgelegd in de Programmabegroting.

Toelichting: De kosten voor de uitvoeringsagenda toerisme en recreatie 2025-2027 zijn opgenomen in de begroting 2025.

Personele/Organisatorische consequenties

Het aanjagen, coördineren en uitvoeren van het Toeristisch Toekomstplan Texel vergt capaciteit. Het invoeren van een registratieplicht voor toeristische verhuur van woningen en ook de inzet van toezicht en handhaving op deze terreinen vraagt een langere termijn inzet dan vooraf opgesteld. Zonder (financiële) besluitvorming kunnen de werkzaamheden niet worden voortgezet.

Belanghebbenden

De betrokken stakeholders uit de klankbordgroep, met daarin een afvaardiging van cultuur, zorg, natuur, agrarisch, horeca, TOP, TESO, VVV Texel hebben aangegeven ook voor de uitvoeringsagenda 2025-2027 een bijdrage te willen leveren aan de uitvoering. De wijze waarop, is onderwerp van gezamenlijk gesprek.

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie

- Wet ruimtelijke ordening (Wro)/Omgevingswet
- Structuurvisie Texel op koers 2020
- Wet toeristische verhuur van woonruimte als wijziging van de huisvestingswet 2014
- Paraplu bestemmingsplan Verblijfsrecreatie Texel

Aanleiding / Voorgeschiedenis / Eerdere besluiten

- [Toeristisch Toekomstplan Texel, Texel in balans \(naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland\)](#) - 22 september 2021
- [Raadsbesluit Uitvoeringsagenda toerisme en recreatie 2022-2024](#) - 16 februari 2022
- [RIB 24-009 Evaluatie en nieuwe uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2024-2027](#) - 16 februari 2024
- [evaluatie uitvoeringsagenda 2022-2024](#) - 16 februari 2024

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Zaaknummer 3404514

Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2025-2027

Doelenboom

Programma

3	Mooi en gastvrij Texel / Texel werkt

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Gelet op

- Het Toeristisch Toekomstplan 'Texel in balans'- naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland
- het uitgangspunt dat een goede balans tussen toerisme, economie, ecologie en landschap belangrijk is
- wensen en behoeften vanuit de samenleving (inwoners, ondernemers, bestuurders) ten aanzien van toerisme

Overwegende

- toerisme bijdraagt en waarde toevoegt aan de Texelse samenleving en
- de Texelse samenleving betrokken is bij en bijdraagt aan de uitvoering van toeristisch beleid
- een aantal zaken prioriteit hebben om de toeristische sector duurzaam en kwalitatief te verbeteren.

Besluit

1. De uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2025-2027 vast te stellen.
2. Hiervoor een bedrag van € 365.000,- op te nemen in de programmabegroting 2025.

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 9-10-2024,

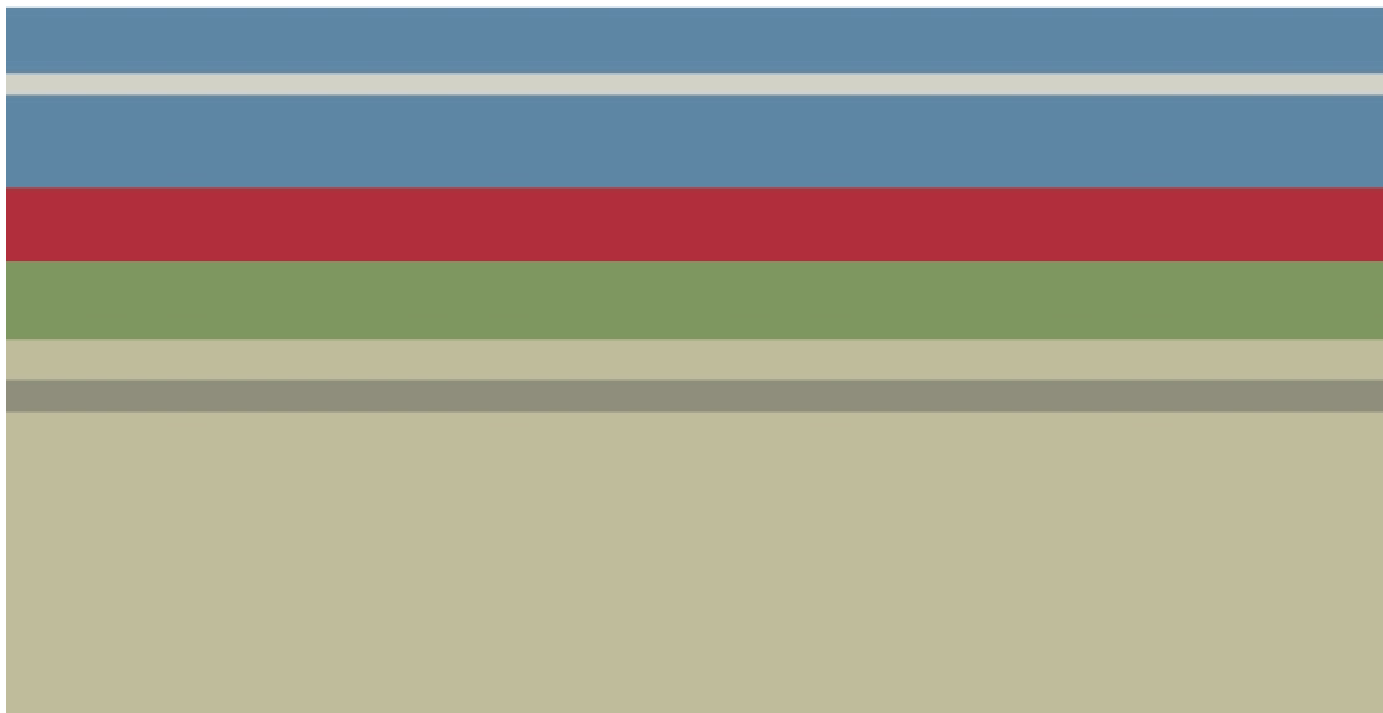
De griffier,

De voorzitter,

Bijlagen

1. Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2025-2027

Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel

5 september 2024

Tweede Uitvoeringsagenda 2025-2027

Draagvlak toerisme op Texel behouden en versterken.

Inhoudsopgave

Uitvoeringsagenda 2025-2027	3
Uitvoeringstaken	5
Pijler 3: Creëer bewust en waardevol bezoek	5
3.1 Onderzoek naar Bewonersprofijt	
3.2 Verleg het accent in communicatie en promotie	
3.3. Zet in op sportieve jeugd	
Pijler 4: Stimuleer gastvrij en toekomstbestendig ondernemerschap	6
4.1 Zet in op gastvrij ondernemerschap	
4.2 Stimuleer/faciliteer verblijfsaccomodaties die passen bij Texel en haar bezoekers	
4.3 Analyseren van mogelijkheden in veiligheidsdomein	
4.4 Verbeteren Texels retail duurzaam en verantwoord en versterken samenwerking	
Pijler 5: Stuur vanuit inzicht en heldere regelgeving	7
5.1 Invoeren nachtregister en vergunningstelsel logies en ontbijt	
5.2 Balansindicatoren	
Acties voortvloeiend uit Paraplubestemmingsplan	
Kostenoverzicht uitvoeringsagenda.....	8
Bijlage I	8
Pijler 1: Stel het landschap met haar authentieke elementen centraal	9
Pijler 2: Houd elk Texels dorp uniek, leefbaar en vitaal	9
Pijler 6: Wees duurzaam in woorden en daden	9

Uitvoeringsagenda 2025-2027

Inleiding

Op 22 september 2021 is het Toeristisch Toekomstplan Texel, Texel in balans (naar een authentiek, duurzaam en gastvrij eiland) door de gemeenteraad vastgesteld. Het Toeristisch Toekomstplan bevat een zestal strategische prioriteiten (pijlers) met adviezen om toerisme en recreatie op Texel beheersbaar te houden voor nu en in de toekomst. Bij de vaststelling van het Toeristisch Toekomstplan heeft het college de opdracht gekregen een eerste uitvoeringsagenda voor een periode van twee jaar, 2022- 2024, op te stellen. Deze [eerste Uitvoeringsagenda 2022-2024](#) is vastgesteld in de Raad van februari 2022.

In de [RIB Evaluatie Uitvoeringsagenda 2022-2024](#) bent u geïnformeerd over de [Evaluatie van de Eerste Uitvoeringsagenda van het Toeristisch Toekomstplan Texel](#).

Bij de aanbeveling staat dit:

“Voor de uitvoering van de gestelde doelen uit het Toeristisch Toekomstplan Texel is de uitvoeringsagenda een adequaat instrument gebleken. De zes strategische pijlers uit het Toeristisch Toekomstplan Texel bleken breed en ongelijksoortig opgezet. Prioritering blijft nodig, in de komende jaren.

Een aantal acties schuift door naar de 2e Uitvoeringsagenda. Voor de 2e Uitvoeringsagenda zal opnieuw goed gekeken moeten worden naar urgentie en prioritering, wie kan wat doen, met welke intensiteit. Ook is het van belang de wederzijdse verwachtingen tussen klankbordgroep en gemeente te blijven expliciteren om daarover geen onduidelijkheden te laten ontstaan.”

Ambitie voor 2030, zoals vastgelegd in het TTP:

Wij streven naar toerisme en recreatie dat waarde toevoegt aan de Texelse samenleving en onderscheidend is waarbij Texel haar eigen identiteit en uniciteit heeft behouden en zelfs duurzaam verbeterd. Texel is een fijn eiland waar het heerlijk is om te wonen, werken en gastvrij bezoekers te ontvangen.

Opbouw Tweede uitvoeringagenda getrap

Deze Tweede Uitvoeringsagenda wordt getrap opgebouwd. De eerste trap bestaat uit de prioriteiten en acties die het college voor de komende periode essentieel vindt. Daarbij is rekening gehouden met beperkt beschikbare ambtelijke capaciteit.

Ook moet de financiering voor de komende periode in de gemeentelijke begroting worden geregeld, niet alleen op activiteitenniveau maar ook voor de ambtelijke ondersteuning. Deze is namelijk tot op heden niet structureel onderdeel van de gemeentelijke formatie, maar incidenteel. Zonder financiële besluitvorming kunnen de werkzaamheden niet worden voortgezet.

Rol Klankbordgroep

Tevens is programmatisch ruimte ingebouwd voor aanvullende activiteiten die in samenspraak met de Klankbordgroep noodzakelijk worden geacht; dit is de tweede trap.

De klankbordgroep heeft eerder aangegeven ook voor deze uitvoeringsagenda een bijdrage te willen blijven leveren aan de uitvoering. Daarbij wordt uitgegaan van “Wat is goed voor Texel en voor de inwoners van Texel?” Bewonersprofijt zal hierbij een belangrijke rode draad zijn. Het gaat om een juiste balans tussen de lusten en lasten van toerisme en een zo optimaal mogelijke leefbaarheid op ons mooie eiland. Vanuit deze invalshoek is dan ook door de Klankbordgroep zelf besloten om de naam te wijzigen in: Klankbordgroep Toerisme en Leefbaarheid.

De wijze van betrokkenheid van de Klankbordgroep is nog onderwerp van gesprek tussen college en Klankbordgroep, vandaar de getrapte opbouw waarmee deze Tweede Uitvoeringsagenda aan de Raad wordt voorgelegd. Zowel Klankbordgroep als college vinden het van belang duidelijkheid te krijgen welke input vanuit de klankbordgroep mag worden verwacht en kan worden gegeven, om de wederzijdse verwachtingen goed op elkaar af te stemmen. Mogelijk komt hier nog een verzoek aan de Raad uit voort voor een vorm van professionele ondersteuning voor de Klankbordgroep, voor het overgrote deel van de leden betreft het immers vrijwilligerswerk.

Dubbelingen vermijden

De Klankbordgroep is een bijzondere vorm van participatie, waarbij omwille van ieders tijdsbeslag onnodige dubbelingen vermeden moet worden. Diverse onderwerpen uit de 6 pijlers die wel in het Eerste Uitvoeringsagenda waren opgenomen, komen niet terug in de Tweede Uitvoeringsagenda. Zij blijven uiteraard wel onderdeel van het TTP. De zes strategische pijlers uit het Toeristisch Toekomstplan Texel zijn breed opgezet, maar ook ongelijksoortig, een aantal acties vallen onder een ander beleidsterrein dan toerisme en recreatie. Een voorbeeld hiervan is het verbeteren van de kwaliteit van de buitenruimte uit Pijler 1. Deze actie valt onder de Omgevingsvisie en Programma's daaruit voortvloeiend en zal dan ook daar worden geadresseerd. Zie verder ook Bijlage I.

Andere onderwerpen komen aan bod bij o.m., de Woonvisie, de Mobiliteitsvisie, het Duurzaamheidsprogramma, en kunnen door de diverse stakeholders via de daarbij behorende participatietrajecten worden behartigd.

Dit betekent dat deze 2^e Uitvoeringsagenda zich concentreert op de pijlers 3, 4 en 5.

Acties voortvloeiend uit Paraplubestemmingsplan

Tot slot: uit het paraplubestemmingsplan volgt een aantal acties voor de klankbordgroep. Een voorbeeld hiervan is de evaluatie en advisering over de 3-jarige pilot over het toestaan van kampeermiddelen bij groepsaccommodaties aan het college. Een ander voorbeeld is het meedenken met innovatie van kampeermiddelen. Na besluitvorming over het paraplubestemmingsplan zullen deze acties worden toegevoegd aan de uitvoeringsagenda 2025-2027, nadat met de Klankbordgroep is besproken wat daar verder voor nodig is.

Uitvoeringstaken

Pijler 3: Creëer bewust en waardevol bezoek

Texel richt zich op een bezoeker die zich bewust is dat hij te gast is op een eiland met een natuurlijke beleving. Een bezoeker die de kernwaarden van Texel omarmt, en dan vooral de rust en ruimte in de natuurlijke omgeving respecteert en zich hier ook naar gedraagt. Er moet een natuurlijk evenwicht zijn tussen de toeristen, hun gewenste gedragen en de gevolgen hiervan voor de inwoners.

3.1 Onderzoek naar Bewonersprofijt

Wat gaan we doen? De gemeente streeft naar een goede evenwichtige verdeling van de lusten en lasten van het toerisme voor alle inwoners. Dit is noodzakelijk om een leefbaar eiland te houden voor inwoners. Het beoogde resultaat wat we willen behalen is het verkrijgen van inzicht in hoe de inwoners anno 2024 aankijken tegen het toerisme op Texel. Is er een goede balans tussen de lusten en lasten? Hoe kan een inwoner zo optimaal mogelijk profiteren van het toerisme? Een eerste stap is al gemaakt met het uitzetten van een onderzoek naar de lusten en lasten van het toerisme en het inwonersbelevingsonderzoek in juni 2024. We gaan in het eerste kwartaal van 2025 aan de slag met vervolgstappen en keuzes op een rij zetten.

Wie is aan zet? Gemeente in samenwerking met inwoners, onderzoeksbureau, klankbordgroep (bij het bespreken van zinvolle vervolgacties)

3.2 Verleg het accent in communicatie en promotie

Wat gaan we doen? Zet kernwaarden als ruimte, rust, diversiteit en landschap en unieke dorpen meer in de etalage en vraag om respect voor de omgeving. Het regionale Retailbeleid blijft ongewijzigd. Een doelstelling uit het Texelse Retailbeleid is om meer beleving in de dorpen te brengen opdat de gast ook langer in een dorp verblijft. Hier wordt door zowel ondernemers als gemeente, met de inrichting van de openbare ruimte, op ingespeeld. Er wordt met regelmaat onderzoek gedaan door VVV Texel en KADOTexel, naar welk type gast voldoet aan criteria 'bewust en waardevol'. Er is in zomer 2024 een begin gemaakt om Texel te ontwikkelen als 'Health destination'. Hierbij wordt ingespeeld op de (duitse) bewuste en waardevolle Texelbezoeker die in het voor- en naseizoen Texel bezoekt en de kernwaarden van het eiland hoog waardeert. Het betreft geen nieuwe markt maar een marktverdieping.

De VVV Texel zet de marketing daarnaast eiland breed in. De boodschap moet in ieder geval bevatten dat iedereen respect houdt voor de omgeving waar men in verblijft (bewust bezoek). Omdat ook een betere spreiding van bezoekers gewenst is, in zowel locatie als in tijd, wordt ingezet op de promotiemogelijkheden, zoals social media en internet, die we hebben in sturing door communicatie en aanbod van activiteiten. In de eerste uitvoeringsagenda werd aandacht besteed aan campers; deze kampeervorm blijft onze aandacht houden ook in de tweede uitvoeringsagenda. Evenals dagtoerisme. Als gemeente hebben we geen beschikking over harde cijfers dagtoerisme. Dit wordt een eerste vereiste om daarna stappen te kunnen zetten om de druk hiervan te limiteren.

Een instrument dat gebruikt kan worden onder deze pijler is een vervolg geven aan het rapport 'Zichtbaar maken cultuurhistorische waarden Texel' (zie pijler 1.2 uit de [Uitvoeringsagenda 2022-2024](#)).

Deze actie is een continue proces gedurende de looptijd van deze uitvoeringsagenda.

Wie is aan zet? VVV Texel, KADOTexel, die waar gewenst de Klankbordgroep raadplegen

3.3 Zet in op sportieve jeugd

Wat gaan we doen? Jongeren zijn bewust bezig met gezondheid en sport; het zijn de potentiële bewuste bezoekers. Indien zich mogelijkheden voordoen vanuit bijvoorbeeld provincie kan gemeente Texel hier op aanhaken. Een voorbeeld hiervan is het Texelse wandelnetwerk of een youtuber als sportambassadeur.

Wie is aan zet? VVV Texel, klankbordgroep

Pijler 4: Stimuleer gastvrij en toekomstbestendig ondernemerschap

In deze pijler zetten we in op gastvrijheid. De consument wordt steeds kritischer en vindt een hoge kwaliteitsbeleving belangrijk. Diversiteit in aanbod van horeca en accommodaties, vooral in het middensegment, is gewenst. Ook innovatie mag gestimuleerd worden. Het aantrekken van gekwalificeerd personeel en deze langdurig te behouden voor het eiland is een vereiste. In tegenstelling tot vroeger wordt er nu gesegmenteerd op lifestyle.

4.1 Zet in op gastvrij ondernemerschap

Wat gaan we doen? Klankbordgroep tweede trap

Wie is aan zet? Klankbordgroep

4.2 Stimuleer/faciliteer verblijfsaccommodaties die passen bij Texel en haar bezoekers

Wat gaan we doen? Klankbordgroep tweede trap

De gemeente blijft, net als tijdens de eerste uitvoeringsagenda, inzetten op de Taskforce Vitale verblijfsrecreatie. Deze taskforce biedt ondernemers expertise, ondersteuning en instrumenten om aan de slag te gaan met revitaliseren, vitaliseren of excelleren van verblijfsaccommodaties. Ondernemers kunnen al een aantal jaren een beroep doen op de Taskforce Vitale Verblijfsrecreatie voor advies.

Wie is aan zet? Klankbordgroep, gemeente

4.3 Analyseren van mogelijkheden in veiligheidsdomein

Wat gaan we doen? We dragen zorg voor een veilig Texel. Gastvrijheid betekent dat de gasten acute 1e-lijns gezondheidszorg kunnen verkrijgen als men verblijft op Texel. Een tijdelijke oplossing is een algemeen centraal telefoonnummer. Gemeente, ondernemers en huisartsen moeten dit onderwerp verder met elkaar uitwerken tot een concrete structurele oplossing en tot die tijd dit onderwerp op de agenda houden.

De planning is om dit in Q2 2025 verder uit te werken en te consolideren voor de jaren erna.

Wie is aan zet? Zorgverleners, gemeente, TOP

4.4 Verbeteren Texelse retail duurzaam en verantwoord en versterken samenwerking

Wat gaan we doen? Klankbordgroep tweede trap

Na het koopstromenonderzoek zal er een nieuwe regionale retailvisie volgen. De lokale visie is gelinkt aan de regionale retailvisie. Uiteraard zal hierbij participatie van stakeholders plaats vinden.

Wie is aan zet? Klankbordgroep

Pijler 5: Stuur vanuit inzicht en heldere regelgeving

Door het verzamelen van data willen we meer kennis en inzicht opdoen over welke bezoekers zijn gewenst voor Texel, waar bevinden ze zich en hoe kunnen we deze groep (nog beter) bereiken? Daarbij zoeken we naar mogelijkheden hoe we het gedrag van deze bezoekers zo kunnen sturen dat dit niet teveel impact heeft op de directe leefomgeving van de Texelaars.

5.1 Invoeren nachtregister en vergunningstelsel logies en ontbijt

Wat gaan we doen? Eerder zijn moties en amendementen in de raad ingediend m.b.t. dit onderwerp met als voornaamste doel om meer inzicht te krijgen in het exacte aantal daadwerkelijk verhuurde bedden op Texel. En ook om meer grip te krijgen op inning van toeristenbelasting bij alle aanbieders, dus niet alleen bij logies met ontbijt. Er is gestart met de registratieplicht. Hierdoor is een inzichtelijk beeld gegeven in waar en door wie recreatieve verhuur in woningen op Texel.

Vervolgstep, zoals genoemd in het [TTP](#) (p90), en in de aangenomen [motie](#) dd 22 september 2021, is het instellen van een meldplicht/ nachtregister.

Een digitale nachtregistratie biedt een effectief inzicht in het daadwerkelijk aantal per nacht benutte recreatieve bedden. Daarna kunnen, indien dat wenselijk en noodzakelijk wordt geacht, aanvullende maatregelen zoals een vergunningstelsel voor logies en ontbijt worden voorgesteld aan de raad. Dit is ook een pijler uit het programma 3 'Mooi en gastvrij Texel' uit het college uitvoeringsprogramma, waarbij de toeristische druk beter moet worden gereguleerd. Uitwerken van deze vervolgstappen zal circa een jaar in beslag nemen. De raad zal over de voorgang geïnformeerd worden middels raadsinformatiebrieven.

Wie is aan zet? Gemeente

5.2 Balansindicatoren

Wat gaan we doen? Het NBTC (Nationaal Bureau voor Toerisme en Congressen) werkt via de LDA (Landelijke Data Alliantie) aan een gesystematiseerde en landelijk uniforme datamonitoring. Het betreft de gebruikelijke data met betrekking tot accommodaties, werkgelegenheid, bezoekersaantallen etc. Tevens wordt gewerkt aan een goed stelsel van objectieve balansindicatoren waarmee de toeristisch-recreatieve balans kan worden gemonitord. Dergelijke data geven indicaties waar en wanneer knelpunten (kunnen) ontstaan. Zij kunnen ook wijzen op onbenut potentieel. Als we willen monitoren wat de effecten van het gemeentelijk beleid zijn, zullen we moeten gaan meten. Aansluiting bij landelijke systematiek is dan wenselijk.

Samen met de VVV en KadoTexel zal worden gewerkt aan een gezamenlijke onderzoeksprogrammering waarbij het belangrijk is dat we het met alle stakeholders eens zijn welke balansindicatoren voor Texel het meest betekenisvol zijn. Het inwonersbelevingsonderzoek dat in 2019 voor de eerste keer werd uitgevoerd en in juni 2024 herhaald, is daar essentieel onderdeel van. Ook zullen afspraken moeten worden gemaakt over het monitoren en behouden van het ecologisch draagvlak, samen met terreinbeheerders en provincie, die immers verantwoordelijk zijn voor het natuurbeheer.

Daarnaast zijn de gegevens beschikbaar uit het continue onderzoek van KADOTexel onder de Texelbezoekers.

Wie is aan zet? Gemeente, VVV, KADOTexel, klankbordgroep

Acties voortvloeiend uit Paraplubestemmingsplan

Uit het paraplubestemmingsplan volgt een aantal acties voor de klankbordgroep. Een voorbeeld hiervan is de evaluatie en advisering over de 3-jarige pilot over het toestaan van kampeermiddelen bij groepsaccommodaties aan het college. Een ander voorbeeld is het meedenken met innovatie van kampeermiddelen. Na besluitvorming over het paraplubestemmingsplan zullen deze acties worden toegevoegd aan de uitvoeringsagenda 2025-2027, nadat met de Klankbordgroep is besproken wat daar verder voor nodig is. De Raad zal daar over worden geïnformeerd.

Kostenoverzicht uitvoeringsagenda

In het Toeristisch Toekomstplan Texel (pagina 29-37) zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen voor de verdere uitvoering. Voor het slagen hiervan is, naast de samenwerking met stakeholders, de beschikbaarheid over capaciteit en middelen van belang. In de tabel hieronder is per pijler aangegeven wat er nodig is aan financiële middelen in 2025, 2026 en 2027. Hierbij is rekening gehouden met lopende initiatieven of samenwerkingsverbanden. Het gaat dus om extra middelen die bij de Gemeente Texel nodig zijn voor het houden van regie (projectleider), maar ook op het uitvoeren van een aantal taken die niet binnen de huidige begroting passen of waar nader algemeen onderzoek voor nodig is. Initiatieven die door betrokken stakeholders worden getrokken (als trekker of aanjager), bijvoorbeeld via de VVV of TOP, worden door deze partijen voorzien van eigen mankracht en middelen.

TOTAAL OVERZICHT KOSTEN			
	2025	2026	2027
Projectbegeleiding/ regie uitvoeringsagenda	50.000	50.000	50.000
Communicatie rondom diverse pijlers	20.000	20.000	20.000
Ondersteuning klankbordgroep	PM	PM	PM
Bewonersprofijt			30.000
Monitoring	40.000	40.000	40.000
Projectbegeleiding invoeren nachtregister	PM	PM	PM
TOTAAL	€ 110.000	€ 110.000	€ 145.000

Bijlage I

Onderstaande pijlers blijven uiteraard onderdeel van het TTP maar komen niet terug in de 2^e Uitvoeringsagenda. Het betreft de pijlers die door de stakeholders via andere participatietrajecten kunnen worden beïnvloed. Mocht de Klankbordgroep besluiten dat het beter is om in plaats van ieders afzonderlijke participatie, te komen tot een gezamenlijke inbreng, dan kan dat natuurlijk ook (zonder in dubbeling te vervallen, dus niet en/en maar of/of).

Pijler 1: Stel het landschap met haar authentieke elementen centraal

De eigenheid van Texel wordt in hoge mate bepaald door de gevarieerde rijkdom aan natuur en cultuurlandschappen. De kernwaarden rust en ruimte en rijkdom aan natuur zijn een belangrijke sterkte van Texel. De verschillende kwaliteiten van het landschap op Texel met haar authentieke elementen (zoals bijvoorbeeld de tuunwallen of de waddenvoerders Waalenburg) zijn echter niet bij elke bezoeker bekend en zouden in de communicatie nog beter belicht kunnen worden. Hier schuilt ook een gevaar; de druk op de natuur wordt ook groter.

Verzoek van de klankbordgroep is de titel van pijler 1 aan te passen; *stel het landschap en de natuur met haar authentieke elementen centraal*. Door deze nuancering ligt de focus niet alleen op het landschap maar ook op de natuur zoals het bos- en duingebied.

Wat gaan we doen? De aspecten uit pijler 1 komen aan de orde in de Omgevingsvisie, en na vaststelling van de visie in de diverse programma's onder de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie is een integrale gemeentelijke visie voor de langere termijn met betrekking tot de fysieke en sociale ruimte. Stakeholders, de klankbordgroep en dorpscommissies zijn onderdeel van de participatieprocedure voor het opstellen van de Omgevingsvisie.

Dit betekent dat er in deze Tweede Uitvoeringsagenda geen concrete uitvoeringstaken zullen worden opgenomen.

Pijler 2: Houd elk Texels dorp uniek, leefbaar en vitaal

Texel heeft zeven authentieke mooie dorpen, met ieder zijn eigen charme. De inwoners hebben veel te danken aan het toerisme en het merendeel van de inwoners realiseert zich dat ook. Er is een meer dan gemiddeld voorzieningsniveau en een breed bestand aan winkels en horeca. Elk dorp verdient het om uniek en leefbaar te blijven, ook in de toekomst.

Wat gaan we doen? De aspecten uit pijler 2 komen eveneens aan de orde in de Omgevingsvisie, waarbij de klankbordgroep, stakeholders en dorpscommissies een rol spelen in de participatie. Dit betekent ook voor deze pijler dat er in deze nota geen concrete uitvoeringstaken zullen worden opgenomen. Wel is een taak weggelegd om als klankbordgroep, vertrekkend vanuit het Toeristisch Toekomstplan Texel, te adviseren over elementen die het vraagstuk Toerisme en Leefbaarheid raken.

Het is zinvol om in de planning van de Omgevingsvisie ruimte te reserveren voor de advisering vanuit de klankbordgroep, zowel gevraagd als ongevraagd, over opduikende actuele thema's die raken aan het toeristische karakter van Texel in relatie tot de leefbaarheid.

Dit betekent dat er in deze Tweede Uitvoeringsagenda geen concrete uitvoeringstaken zullen worden opgenomen.

Pijler 6: Wees duurzaam in woorden en daden

Duurzaamheid wordt bij deze pijler bedoeld als in de breedste zin van het woord. Het gaat om het duurzaam verbeteren van Texel als woon- en werkomgeving, én als vakantiebestemming. Dat kan ook al in kleine zaken toegepast worden, bijvoorbeeld in de inkoop. **In deze Tweede Uitvoeringsagenda zijn geen concrete uitvoeringstaken opgenomen; waar nodig komen deze aan de orde in duurzaamheidsprogramma en mobiliteitsvisie.**

Advies

Zaaknummer 3488901

Reconstructie parkeerterreinen paal 12 en 15**Programma**

2	Goede bereikbaarheid
8	Goed wonen

Raadsvoorstel

Voorgesteld wordt te besluiten:

1. De reeds beschikbaar gestelde kredieten van in totaal € 860.000 aan te vullen tot het benodigd bedrag van € 2.060.000, hiervoor een krediet beschikbaar te stellen van € 1.200.000 teneinde het parkeerterrein bij paal 12 te kunnen reconstrueren.
2. Een krediet beschikbaar te stellen van €1.900.000 om tegelijk met voornoemd parkeerterrein ook het parkeerterrein bij paal 15 te reconstrueren.
3. De extra kapitaallasten, voor zowel de reconstructie bij paal 12 als bij paal 15, ad € 186.000 structureel mee te nemen met de programmabegroting 2025.
4. Het college opdracht geven om o.a. subsidie aan te vragen bij de provincie Noord Holland en STIFT van naar verwachting minimaal € 900.000 per parkeerterrein dus in totaal een bedrag van € 1.800.000.

Toelichting

In de kustvisie voor de westkust van Texel wordt aangegeven dat met de verhoging van de buitenste rij duinen en de gewenste toename van de hoeveelheid zand in de vooroever, ook de parkeerterreinen bij de strandlagen zullen moeten worden verhoogd. Om overlast door water en stuifzand te voorkomen en de parkeerterreinen duurzaam en voor de langere termijn in te richten, is het voorstel om de parkeerterreinen bij Paal 12 en 15 deze winter als eerste aan te pakken.

In de afgelopen drie jaren zijn kredieten beschikbaar gesteld tot een bedrag van €860.000. Dit is echter onvoldoende om de beoogde reconstructie te kunnen uitvoeren. Voorgesteld wordt, teneinde een inhaalslag te kunnen maken en gebruik te kunnen maken van schaalvoordelen, tevens een krediet beschikbaar te stellen om deze winter eveneens het parkeerterrein bij paal 15 te kunnen reconstrueren. Gevraagd krediet voorziet ook in de nog te maken kosten voor het maken van een Plan van Aanpak voor de overige parkeerterreinen bij strandlagen.

Bijlagen

1. 3D tekeningen

Consequenties

Financieel	☒	Inkoop/Aanbesteding	☒	Belanghebbenden	☐
Personeel/Organisatie	☐	Deregulering	☐	Structuurvisie	☐
Juridisch	☐	Majeure risico's	☐		
Beleid	☐	Beheer	☐		

Reconstructie parkeerterreinen paal 12 en 15

Samenvatting

De toename van bezoekers aan de stranden en het Programma Zandige Kust heeft gevolgen voor de bereikbaarheid en bruikbaarheid van de parkeervoorzieningen. Het gaat zowel om het parkeren van fietsen als van auto's.

Per 1 januari 2021 is het beheer van de parkeervoorzieningen door Staatsbosbeheer (SBB) overgedragen aan de Gemeente Texel. Onder andere omdat de parkeerterreinen ook binnen het regime van betaald parkeren vallen is het wenselijk de toegankelijkheid en uitstraling te verbeteren. De ervaringen van afgelopen winter, waarin sprake was van extreme regenval illustreren de noodzaak en urgentie van ophoging en reconstructie van de parkeerplaatsen.

Ook vanuit de paviljoenhouders is er al langere tijd behoefte aan een verbetering en upgrade van deze parkeerterreinen.

De definitieve uitwerking per parkeerterrein sluit waar mogelijk aan op gerelateerde projecten en/of visiedocumenten waarvan nu bekend zijn:

- Toeristische Toekomstvisie (mobiliteitsvisie auto's/fietsen)
- Kustvisie (dynamisch kustbeheer, verhogen en verbreden duinen)
- Strategie en uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Texel 2024-2028

De voorgenomen ophoging maar bovenal reconstructie van de parkeerterreinen geeft ook invulling aan het voornemen van het college -zoals verwoord in het collegeprogramma- om het fietsverkeer op Texel te stimuleren en het aantal autokilometers op Texel te verminderen. Ook de veiligheid op en rond de parkeerterreinen wordt door realisatie van de ontwerpen gediend.

Reconstructie parkeerterreinen paal 12 en 15

Argumenten tot advies

In de kustvisie waarin de Provincie Noord-Holland, Defensie, Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en Gemeente Texel samenwerken om te komen tot een gedragen kustvisie wordt de reconstructie, maar bovenal ophoging van een aantal parkeerterreinen bij strandlagen expliciet benoemd. Als beheerder van de parkeerterreinen staat de Gemeente Texel hiervoor aan de lat. In de afgelopen jaren heeft de gemeenteraad kredieten beschikbaar gesteld van in totaal €860.000 voor de voorbereiding hiervan en het als eerste reconstrueren maar bovenal verhogen van het parkeerterrein bij paal 12.

Vanuit het beheer van de parkeerterreinen is de afgelopen jaren duidelijk geworden dat met name de parkeerterreinen bij de strandlagen 12, 15 en 28 moeten worden aangepakt. De reconstructie van het parkeerterrein bij paal 12 is als hoogste prioriteit benoemd. De noodzaak hiertoe is afgelopen winter ook wel gebleken, toen dit parkeerterrein maanden onder water heeft gestaan ten gevolge van de lage ligging en de langdurige extreme regenval. Om zoveel mogelijk voortgang te houden in dit traject is besloten om de tegelijkertijd met de voorbereiding van de reconstructie van het parkeerterrein bij paal 12 ook het parkeerterrein bij paal 15 op te pakken, opdat een mogelijke combinatie van uitvoering ook zal leiden tot schaalvoordelen.

Gezien de ligging van de parkeerterreinen in Natura 2000 gebied, is de aanpak van de parkeerterreinen bij de strandlagen een complexe zaak. De afgelopen jaren is getracht de reconstructie/ophoging bij paal 12 en 15 te combineren met al geplande strandsuppleties. Om hiermee de haalbaarheid van het project te vergroten (o.a. beperken van de stikstofuitstoot). Na veel voorbereiding met de betrokken aannemer resulteerde dit in een 'no go' vanuit de betrokken partijen als HHNK, Staatsbosbeheer, en de vergunningverlener, de Omgevingsdienst. Het verkrijgen van een vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming (WNB) was niet mogelijk door de effecten op het omringende Natura 2000 gebied. Vervolgens is geprobeerd een link te leggen met de voorgenomen plannen voor het realiseren van een aantal kerven in de duinen van Texel. Daarbij komt immers veel zand vrij. Echter ook hier waren teveel obstakels om voor het gebruik van dit zand een vergunning in het kader van de WNB te verkrijgen.

Vervolgens is in bouwteamverband gestart met de uitwerking van plannen waarbij het benodigde zand dient te worden aangevoerd per schip. Resultaat is een ontwerp, dat wordt gedragen door zowel Staatsbosbeheer als het Hoogheemraadschap, voor de parkeerterreinen bij paal 12 als paal 15. De langdurige regenval en bijbehorende wateroverlast over de afgelopen winter gaven de urgentie aan, en de eerder gelegde prioriteit bij reconstructie van het parkeerterrein werd daarbij ook bevestigd.

Voor het ontwerp voor beide parkeerterreinen zijn ook de prijsvoorstellen van de aannemer ontvangen. Deze zijn substantieel hoger dan oorspronkelijk begroot en worden voor een deel verklaard door de forse kostenpost ten gevolge van het aanvoeren en transporteren van zand. Na uitvoerig overleg met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord lijkt het er op dat de noodzakelijke vergunningen in het kader van de WNB tijdig zullen worden verstrekt.

De heringerichte parkeerterreinen zijn straks veiliger voor met name fietsers, maar ook automobilisten zullen een veiliger parkeerterrein ervaren door o.a. het schuin parkeren en het aangeven van eenrichtingsverkeer. Daarom zal ook zodra de regeling weer is opengesteld, een beroep worden gedaan op een bijdrage vanuit de 'regeling kleine infrastructuur' van de provincie Noord-Holland. Ook zal bij STIFT een verzoek worden gedaan voor een bijdrage.

Voor ligt nu de keus om deze winter alleen het parkeerterrein bij paal 12 te reconstrueren en daarvoor een aanvullend krediet beschikbaar te stellen (waarschijnlijk grotendeels te dekken uit subsidies) of ook gebruik te maken van de schaalvoordelen door eveneens een krediet beschikbaar te stellen voor reconstructie van het parkeerterrein bij paal 15. De keuze voor alleen reconstructie van het parkeerterrein bij paal 12 zal zijn dat de reconstructie van het parkeerterrein bij paal 15 wordt doorgeschoven. In dat geval zal de reconstructie van dit parkeerterrein dan worden opgenomen in het komende Plan van Aanpak wat begin 2025 aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd. Als bijlagen zijn van zowel het parkeerterrein bij paal 12 als van paal 15 een artist-impression toegevoegd. De uiteindelijke realisatie zal nog wel wat afwijken van deze plaatjes.

Planning

Het voornemen is de ophoging/reconstructie van bij voorkeur beide parkeerterreinen deze winter te gaan vorm geven. Planning is midden oktober 2024 de voorbereidende werkzaamheden op te starten en direct na de herftsvakantie einde oktober met beide parkeerterreinen tegelijkertijd aan de slag te gaan. De werkzaamheden dienen voor het begin van het broedseizoen (15 maart 2025) gereed te zijn. De beperkte periode waarin het werk gedaan dient te worden vereist een spoedige start, waardoor wachten op de resultaten van de begrotingsbesprekingen niet mogelijk is.

Laatste ontwikkelingen

Het met de meerdere betrokken partijen, met ieder zijn eigen verantwoordelijkheden, maken van de plannen kostte veel tijd. Wel lijkt er de afgelopen maanden een betere samenwerking te ontstaan waarbij in afstemming ook mogelijke kostenreductie in beeld komt. Daar waar tot voor kort het gebruik van zand vanuit de duinen en/of het strand geen optie bleek, is er nu ruimte om te kijken of dat wel georganiseerd kan worden. Vanuit het Hoogheemraadschap wordt gekeken of er toch zand vanuit de duinen beschikbaar kan komen, of dat het vrijkomende zand vanuit de te realiseren kerven kan worden gebruikt. Hoewel er niet kan worden volstaan met alleen duinzand, zal dit de aanvoer van straatzand substantieel verminderen. Het financiële voordeel zal door deze oplossing oplopen tot naar verwachting minimaal €200.000 per strandslag, maar bovenal veel minder transport over de Texelse wegen noodzakelijk maken.

“Doorkijk’ naar overige strandslagen

Er wordt gewerkt aan een inventarisatie van de benodigde maatregelen voor de parkeerterreinen bij paal 9,17,21,28,30 en 33. De benodigde bodem-, flora en faunaonderzoeken zijn uitgevoerd en naar analogie van de ontwerpen van paal 12 en 15 wordt een kostenraming per parkeerterrein gemaakt. In vervolg op deze inventarisatie wordt nu gewerkt aan een Plan van Aanpak. Aangezien al deze parkeerterreinen -met uitzondering van die bij paal 28- aanzienlijk minder ingrijpende ingrepen behoeven, zullen deze werkzaamheden - op basis van een ruwe inschatting- een investering vragen van 5 miljoen euro.

Dit is een bedrag waarvoor op basis van uitvoeringsplannen een krediet zal worden gevraagd en is een bedrag waarbij nog geen rekening is gehouden met eventueel te verkrijgen subsidies.

Alternatieven

Gekozen kan worden voor de volgende alternatieven:

- Het niet verhogen van het krediet met als gevolg geen reconstructie deze winter.
- Beschikbaar stellen extra krediet om alleen het parkeerterrein bij paal 12 te reconstrueren.
De reconstructie van het parkeerterrein bij paal 15 wordt dan onderdeel van het momenteel in voorbereiding zijnde Plan van Aanpak waarin alle in aanmerking komende parkeerterreinen verder zijn uitgewerkt. Hiermee wordt de grootste overlast aangepakt, en blijft er ruimte om paal 15 mee te nemen in een bredere afweging.
- Beschikbaarstellen extra krediet voor reconstructie parkeerterrein bij paal 12 en beschikbaar stellen krediet voor reconstructie parkeerterrein bij paal 15.
Beide parkeerterreinen tegelijkertijd ophogen/reconstrueren leidt tot schaalvoordelen (inkoop materialen en efficiënter inzet van machines), en biedt het voordeel dat er voortgang in de aanpak is.

Consequenties van het advies

- **Financieel**

Kosten

Structureel vanaf 2025 € 186.000

Toelichting

In de programmabegroting van 2022 (€ 200.000), 2023 (€ 200.000) en 2024 (€ 460.000) is in totaal € 860.000 aan krediet beschikbaar gesteld.

Voor uitvoering van het plan voor Paal 12 is € 1.200.000 extra krediet nodig wat leidt tot € 72.000 aan extra kapitaallasten.

Om ook het parkeerterrein bij Paal 15 te reconstrueren is een krediet van € 1.900.000 nodig, wat leidt tot € 114.000 aan kapitaallasten.

De kapitaallasten voor zowel de reconstructie bij paal 12 als bij paal 15 worden structureel meegenomen bij de Programmabegroting 2025.

Door te streven naar plan optimalisatie (met name door gebruik van lokaal zand) en verwachte subsidies zullen de extra kapitaallasten naar verwachting lager uitvallen.

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie

- Het project wordt uitgevoerd binnen de gebruikelijke kaders voor het werken aan de openbare infrastructuur.

Communicatie

- In het project is veel overleg met de direct betrokkenen. Meer algemene communicatie over de werkzaamheden loopt mee met de communicatie over de Kustvisie.

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Zaaknummer 3488901

Reconstructie parkeerterreinen paal 12 en 15

Doelenboom

Programma

2	Goede bereikbaarheid
8	Goed wonen

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Besluit

1. Het totaalbedrag opgebouwd uit drie kredieten van in totaal €860.000 euro aan te vullen met €1.200.000 tot het benodigde bedrag van €2.060.000 teneinde het parkeerterrein bij paal 12 te kunnen reconstrueren.
2. Een krediet beschikbaar te stellen van €1.900.000 om tegelijk met voornoemd parkeerterrein ook het parkeerterrein bij paal 15 te reconstrueren.
3. De extra kapitaallasten ad €186.000 structureel mee te nemen met de programmabegroting 2025.
4. Het college opdracht geven om o.a. subsidie aan te vragen bij de provincie Noord Holland en STIFT van naar verwachting minimaal € 900.000 per parkeerterrein dus in totaal een bedrag van € 1.800.000.

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 16-10-2024,

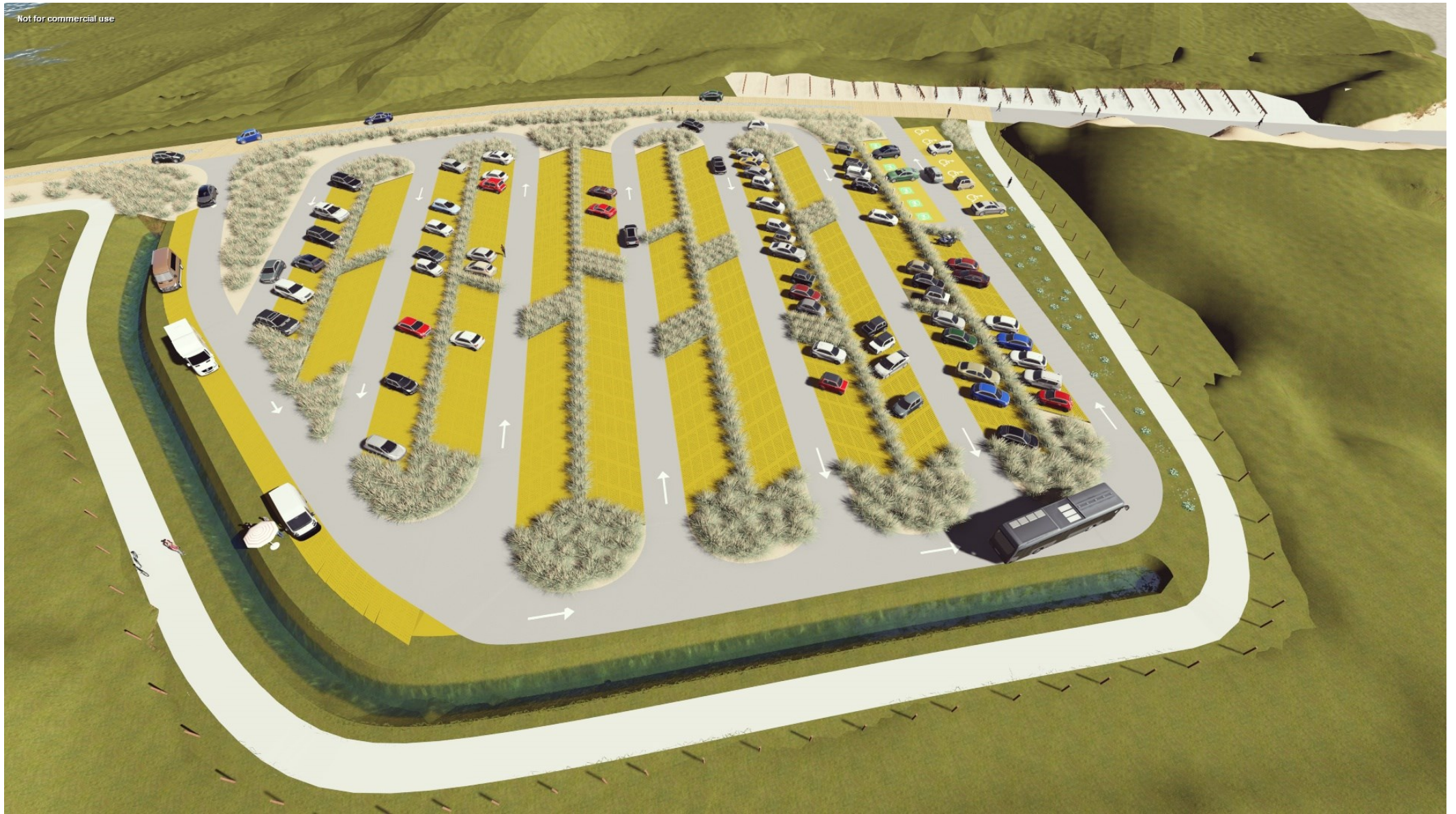
De griffier,

De voorzitter,

Bijlagen

1. 3D tekeningen

Raadscommissie

Dossiernummer	1954
Extern Zaak ID	3465037
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 oktober 2024
Agendapunt	7
Titel	Integrale waterveiligheidsstrategie Texel
Organisatieonderdeel	Beleid & Vergunningen
Portefeuillehouder	Burgemeester
Aanleiding	Overig

Bijlagen
Bestuurlijk advies
Bijlage 1. Integrale waterveiligheidsstrategie Texel - NIEUW
Bijlage 1. Integrale waterveiligheidsstrategie Texel - OUD

Geagendeerd	Vergaderdatum
B&W	9 juli 2024
Raadscommissie	2 oktober 2024
Raadsvergadering	16 oktober 2024

Toelichting

In het Deltaprogramma 2021 is opgenomen dat voor alle eilanden een integrale waterveiligheidsstrategie (IWVS) zal worden opgesteld. Het is in verband met de voorziene zeespiegelstijging wenselijk om te anticiperen op het restrisico van een overstroming. Door het kiezen van een ambitieniveau beperken we de gevolgen voor de inwoners en de vitale infrastructuur en verkleinen we het beroep dat in geval van een overstroming op de crisisbeheersing gedaan moet worden.

Advies

Zaaknummer 3465037

Integrale Waterveiligheidsstrategie Texel**Programma**

1	Veiligheid op orde

Advies

Voorgesteld wordt te besluiten:

1. De integrale waterveiligheidsstrategie Texel vast te stellen
2. Te kiezen voor ambitieniveau 2 (schuilen, overleven en basis voor herstel vitale structuren)
3. De aanbevelingen uit de integrale waterveiligheidsstrategie op te volgen

Toelichting

In het Deltaprogramma 2021 is opgenomen dat voor alle eilanden een integrale waterveiligheidsstrategie (IWVS) zal worden opgesteld. Het is in verband met de voorziene zeespiegelstijging wenselijk om te anticiperen op het restrisico van een overstroming. Door het kiezen van een ambitieniveau beperken we de gevolgen voor de inwoners en de vitale infrastructuur en verkleinen we het beroep dat in geval van een overstroming op de crisisbeheersing gedaan moet worden.

Bijlagen

1. Integrale waterveiligheidsstrategie Texel

Consequenties

Financieel	☐	Inkoop/Aanbesteding	☐	Belanghebbenden	☐
Personeel/Organisatie	☐	Deregulering	☐	Structuurvisie	☐
Juridisch	☐	Majeure risico's	☐		
Beleid	☐	Beheer	☐		

Integrale Waterveiligheidsstrategie Texel

Samenvatting

In het Deltaprogramma 2021 is opgenomen dat een integrale waterveiligheidsstrategie (IWVS) wordt opgesteld voor ieder Waddeneiland voor hoogwater en overstromingen op basis van de principes van meerlaagsveiligheid. De focus bij de uitwerking van de IWVS ligt op de ruimtelijke inrichting waarbij het huidige preventiebeleid uitgangspunt is. De eilanden zijn in geval van overstroming enige tijd op zichzelf aangewezen. Met de ruimtelijke planvorming ligt de nadruk op de leefbaarheid, de vitale functies en het herstel na een overstroming. Een meer robuuste inrichting leidt tot minder afhankelijkheid van het vasteland en heeft positieve effecten op de crisisbeheersing in het geval van een overstroming.

Inleiding / aanleiding

In het Deltaprogramma (2021) is opgenomen dat voor ieder Waddeneiland een integrale waterveiligheidsstrategie (IWVS) wordt opgesteld, op basis van meerlaagsveiligheid (1. Preventie, 2. Ruimtelijke Ordening, 3. Crisisbeheersing). Bij het opstellen van de integrale waterveiligheidsstrategie is ervan uitgegaan dat laag 1 op orde is en blijft.

Omdat er landelijk nog weinig ervaring was opgedaan hoe een dergelijke strategie zou moeten worden opgesteld is eerst in 2022-2023 een pilot uitgevoerd voor het buitendijkse gebied van Vlieland en het binnendijkse gebied van Ameland. Na het succesvol afronden van de pilot hebben de afzonderlijke eilandcolleges ingestemd met een vervolg om te komen tot een (meerlaags) integrale waterveiligheidsstrategie (IWVS) per eiland. De vervolgstudie is, net als de pilot, uitgevoerd door HKV, adviesbureau op het gebied van water en veiligheid. Over de pilot en het vervolgtraject zijn de gemeenteraden geïnformeerd tijdens een gezamenlijke digitale raadsbijeenkomst op 13 juli 2023.

De vervolgstudie is nu afgerond. Er is een eindrapportage opgeleverd in 5 afzonderlijke eilandrapporten. In elk rapport is een uitgebreide managementsamenvatting opgenomen. Naar deze managementsamenvatting wordt kortheidshalve verwezen.

Doel / beoogd resultaat

Handvaten verkrijgen om Texel in de toekomst meer klimaatrobuust in te richten. Resultaten van deze studie zullen worden gebruikt voor de omgevingsvisies en omgevingsplannen. Daarnaast biedt de studie handvaten voor het opstellen van handelingsperspectieven bij overstroming voor de gemeente en veiligheidsregio's.

Een keuze maken voor de toekomst

De gemeenteraad wordt gevraagd de 'Integrale Waterveiligheidsstrategie Texel' vast te stellen. Daarnaast wordt de raad gevraagd een ambitieniveau te kiezen. Voor het in de toekomst omgaan met het (rest)risico van overstroming en de stijgende zeespiegel is het van belang om te bepalen welk ambitieniveau wordt nagestreefd.

Het rapport met op te volgen aanbevelingen en het bepaalde ambitieniveau vormen gezamenlijk de integrale waterveiligheidsstrategie. Aanvullend daarop zal de veiligheidsregio een handelingsperspectief bij overstroming opstellen. Op Texel zal dit mogelijk niet apart voor het

eiland gebeuren maar de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord is betrokken geweest bij de IWVS en zal de resultaten hiervan meenemen in hun eigen handelingsspectief.

Conclusies

De rapportage leidt tot de volgende conclusies:

- Op het eiland zijn er voldoende mogelijkheden voor inwoners en toeristen om tijdens en na een overstroming op het eiland te schuilen.
- Voor vitale en kwetsbare objecten kunnen voorzieningen worden getroffen om de kwetsbaarheid te verkleinen zodat sneller herstel kan plaatsvinden.
- De impact van zeespiegelstijging verschilt voor het binnendijks en buitendijks gebied. Binnendijks zorgen de waterkeringen voor een ondergrens in de kans van voorkomen van overstromingen. Voor het buitendijks gebied betekent zeespiegelstijging dat overstromingen vaker zullen voorkomen, tenzij het gebied meegroeit met de zeespiegel of dat waterkerende elementen ook worden versterkt.
- Er is ruimte nodig om waterkeringen en buitendijks gebied op orde te houden. Deze ruimte vraag neemt toe naar mate de zeespiegel stijgt.

Aanbevelingen en aandachtspunten

Voor de gemeenten zijn er na afronding van deze studie nog verschillende vervolgstappen te zetten. In de rapportage worden deze geadresseerd als aanbevelingen en aandachtspunten:

De belangrijkste aanbevelingen betreffen, kort samengevat:

1. Communiceer met bewoners en toeristen over de mogelijkheden om te overleven, op basis van een door de veiligheidsregio's vastgestelde strategie.
2. Stel het ambitieniveau vast en veranker dat in het omgevingsplan.
  - a. Stel kaders en richtlijnen op voor o.a. ontwerphoogten en zorg voor bereikbare routes naar verschillende woonkernen
  - b. Ga in overleg met beheerders van vitale objecten over mogelijke maatregelen
3. Bepaal aan de hand van de opgedane inzichten of er objecten zijn die acute aandacht vragen.
4. Stel de typering van vitale objecten eenduidig vast in de omgevingsplannen, en onderhoud deze gegevens in samenspraak met veiligheidsregio en waterbeheerder(s).
5. Actualiseer reserveringszones rond primaire keringen en waterkerende elementen in het buitendijks gebied, alsmede ruimte voor het meegroeien van duinen.
6. Bepaal indien nodig eisen en verantwoordelijkheden voor (onderhoud) van beschermingswerken in buitendijks gebied.

Verder worden in de rapportage aandacht gevraagd voor:

- De beschikbaarheid en kwaliteit van de overstromingsscenario's, met name buitendijks. De verwachting is dat Rijkswaterstaat vanaf 2024 deze informatie actualiseert in het kader van de Europese Hoogwaterrichtlijn. HKV beveelt aan met de nieuwe scenario's de aandachtspunten nog eens in meer detail te bekijken.
- Bij het opstellen en controleren van de database is gebleken dat de definitie van vitale en kwetsbare objecten niet altijd even eenduidig is. Aanbevolen wordt om een eenduidige lijst op te stellen die ook wordt beheerd en wordt ontsloten zodat die zowel voor ruimtelijk beleid als voor crisisbeheersing kan worden gebruikt.

Ambitieniveaus

In de studie zijn drie ambitieniveaus beschouwd, waarbij voor elk ambitieniveau zichtbaar is gemaakt voor welke kwetsbare/vitale objecten bij die ambitie mogelijk maatregelen nodig zijn.

In hoofdlijnen houden de ambities in:

- Ambitie 1: Schuilen en overleven:

Bewoners en toeristen kunnen op een droge schuilplaats worden ondergebracht. Levensmiddelen, hulpverleningsmiddelen zijn veiliggesteld en er worden beschermingsmaatregelen genomen om de continuïteit van crisiscentra en de aansluitpunten van de energievoorzieningen te waarborgen of snel te herstellen.

- Ambitie 2: Schuilen, overleven en basis voor herstel vitale infrastructuur:

Hoofdinfrastructuur van nutsvoorzieningen (drinkwater, waterhuishouding met stuwen en (riool)gemalen, gas, elektra en ICT) blijft functioneren. Aanlegplaatsen voor schepen zijn beschikbaar voor hulp van het vasteland inclusief ontsluiting via doorgaande wegen over het eiland. Materiaal en materieel voor herstelwerkzaamheden en noodvoorzieningen worden voorafgaand aan de overstroming veiliggesteld (aannemers, gemeentewerf etc.).

- Ambitie 3: Schuilen, overleven en basis voor herstel vitale infrastructuur ++:

Alle functies moeten gecontinueerd worden. Scholen en zorg, winkels etc. moeten kunnen doorgaan.

Ruimte vraag meegroeien duinen en voorlanden

De ambitieniveaus hebben invloed op hoe de ruimte wordt ingericht. Daarnaast geldt een ruimte vraag voor het (natuurlijk) meegroeien van duinen en voorlanden. Er zullen versterkingen nodig zijn bij zowel harde als zachte waterkeringen. Hierin worden drie varianten onderscheiden:

-variant 1: meegroeien zoals het nu gaat

-variant 2: stimuleren meegroeien duinen en voorlanden

-variant 3: extra stimuleren meegroeien duinen en voorlanden

De waterschappen en Rijkswaterstaat zijn verantwoordelijk voor de primaire keringen. De gemeente zal m.b.t. het meegroeien een rol spelen bij de communicatie en eventuele aanpassing van het bestemmingsplan (of omgevingsplan). Dit zal een samenwerking zijn tussen waterschap/Rijkswaterstaat en gemeente en andere beheerders.

Argumenten tot advies

Voorgesteld wordt om:

1. De integrale waterveiligheidsstrategie vast te stellen
2. Te kiezen voor ambitieniveau 2
3. De aanbevelingen op te volgen

1.1 De integrale waterveiligheidsstrategie is een afspraak uit het Deltaprogramma Wadden

In het Deltaprogramma (2021), is afgesproken dat voor ieder Waddeneiland een integrale waterveiligheidsstrategie wordt opgesteld. Met het afronden van deze rapportage wordt aan die afspraak voldaan. De uiteindelijke implementatie geschiedt met de opvolging van de aanbevelingen en het vaststellen van een handelingsperspectief door de Veiligheidsregio's.

1.2 De gemeente is (mede) verantwoordelijk voor laag 2 (ruimtelijke ordening) binnen meerlaagsveiligheid

Binnen het Nationaal Waterplan (2009) is het begrip meerlaagsveiligheid geïntroduceerd met daarbij behorende verantwoordelijkheden:

Laag 1: preventie (bijvoorbeeld primaire keringen)

Verantwoordelijk: Rijk, Rijkswaterstaat, provincies en waterschappen.

Laag 2: ruimtelijke ordening (bijvoorbeeld ophogen infrastructuur, aanpassing riolering)

Verantwoordelijk: Rijk, provincie en gemeenten. De integrale waterveiligheidsstrategie heeft gevolgen voor de toekomstige inrichting van Laag 2. Gemeenten moeten zorgen voor een klimaatrobuuste inrichting van hun gebied.

Laag 3: crisisbeheersing (bijvoorbeeld evacuatieplannen)

Verantwoordelijk: Rijk, provincie, veiligheidsregio's en gemeenten.

Op basis van het eindadvies van de Beleidstafel wateroverlast en hoogwater zijn er eind 2022 twee lagen toegevoegd, zoals ook genoemd in de Kamerbrief Water en Bodem sturend:

Laag 0: Integraal onderdeel Waterbewustzijn: Nederlanders moeten zelfredzamer worden door meer bewust te zijn van de risico's.

Laag 4: Herstel: Als er toch schade optreedt, wordt het snel en klimaatrobuust hersteld.

Laag 0 wordt in de eindrapportage in de aanbevelingen benoemd, Laag 4 wordt geadresseerd in het vast te stellen ambitieniveau.

1.3 De conclusies en aanbevelingen geven inzicht hoe we veilig kunnen blijven wonen op Texel

Uit de studie blijkt dat er voldoende schuilmogelijkheden zijn voor inwoners en toeristen. Voor vitale en kwetsbare objecten kunnen voorzieningen worden getroffen om de kwetsbaarheid te verkleinen zodat herstel kan plaatsvinden. Dit kan gebeuren bij nieuwbouw of renovatie van een object.

De informatie uit de rapportage zal worden opgenomen in de omgevingsvisie en zo zorgen voor een goed afwegingskader bij het beoordelen van (nieuw)bouw van (vitale of kwetsbare) objecten. Bovendien kan de informatie uit de studie gebruikt worden in gesprekken met belangrijke partners als Rijkswaterstaat, waterschap en veiligheidsregio.

2.1 Met ambitieniveau 2 wordt een keuze gemaakt voor veiligheid én herstel

Voor het in de toekomst omgaan met het (rest)risico van overstroming en de stijgende zeespiegel is het van belang om te bepalen welk ambitieniveau wordt nagestreefd.

In de studie worden argumenten aangedragen die bij die keuze een rol kunnen spelen (paragraaf 2.7):

- Kosten/baten

Er wordt vanuit gegaan dat maatregelen pas worden genomen bij ver- of nieuwbouw.

De baten worden gezien als vermeden schade bij overstroming.

De eventuele extra kosten voor een te kiezen ambitieniveau kunnen niet worden gegeven omdat het van veel verschillende omstandigheden afhangt (tijd, locatie, verantwoordelijke, etc.).

Daarbij zal het steeds gaan om kosten bij verbouw, nieuwbouw of renovatie. Acute verplaatsing of verbouw van objecten is niet aan de orde. Het te kiezen ambitieniveau zal gaan gelden als extra kader bij ver- of nieuwbouw.

- Verantwoordelijkheden

Dit ziet m.n. op het opstellen van beleid, vergunningverlening en handhaving op het gebied van overstromingsbestendig bouwen.

- Uitvoerbaarheid

Dit ziet o.a. op de benodigde capaciteit om de ambitie te vertalen naar beleid en uitvoering.

- Leefbaarheid

Gaat om welke betekenis het gekozen ambitieniveau heeft op de leefbaarheid.

2.2 Eilanden langer op zichzelf aangewezen

Hoe groter de ruimtelijke ambitie, des te meer het mogelijk is dat de Waddeneilanden voor zichzelf kunnen zorgen bij en na een overstroming. Dit is nodig omdat in geval van een dijkdoorbraak de kans groot is dat ook op het vasteland grote schade zal zijn door overstromingen en de bijbehorende storm. In dat geval zal de hulp lastig op gang kunnen komen en zijn mensen enige tijd op zichzelf aangewezen.

2.3 Ambitieniveau 2: schuilen, overleven en basis voor herstel vitale infrastructuur

Na weging van voorgaande argumenten stelt het college voor om in gezamenlijkheid (d.w.z. dat alle eilanden dezelfde keuze maken) te kiezen voor ambitieniveau 2. Met dit ambitieniveau kiezen de eilanden niet alleen voor schuilen en overleven, maar zorgen we óók voor herstel van de vitale infrastructuur na een overstroming.

Twee extra argumenten die deze keuze ondersteunen zijn:

- Het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) stelt dat Nederland in 2050 klimaat robuust moet zijn ingericht.
- Met ambitie 2 wordt voldaan aan het eindadvies van de Beleidstafel wateroverlast: Als er toch schade optreedt, wordt het snel en klimaat robuust hersteld.

3.1 De aanbevelingen op te volgen

Om verder invulling te geven aan het gekozen ambitieniveau is het nodig uitwerking te geven aan de aanbevelingen uit de integrale waterveiligheidsstrategie.

Vervolg proces handelingsperspectief (crisisbeheersing, laag 3)

Veiligheidsregio Fryslân is vorig jaar gestart met de Pilot handelingsperspectief 'overstroming van Ameland' voor het opstellen van een handelingsperspectief en evacuatieplan voor Ameland, waarbij goed gebruik is gemaakt van de data en analyses uit de IWVS. De pilot is in de afrondende fase en zal een vervolg krijgen op de andere eilanden. Veiligheidsregio Noord-Holland Noord stelt haar eigen handelingsperspectief en evacuatieplan op maar is aangesloten bij de Pilot 'overstroming van Ameland' en neemt de resultaten hiervan mee.

Kanttekeningen en risico's

Blijvende aandacht noodzakelijk

Er zijn voldoende schuilmogelijkheden waardoor er geen directe actie vereist is. Toch is het, met het oog op de toekomst en de verwachte zeespiegelstijging, van belang de rapportage blijvend onder de aandacht te houden. Zonder directe noodzaak is er een risico voor het verslappen van de aandacht. Blijvende aandacht (ook bij partners zoals Rijkswaterstaat) is met name ook belangrijk voor buitendijkse gebieden, zoals de veerhavens die ook in de toekomst goed bereikbaar moeten blijven.

Alternatieven

Door helemaal geen maatregelen te nemen m.b.t. levensmiddelen, hulpverleningsmiddelen en het waarborgen van de continuïteit van crisiscentra en de aansluitpunten van energie zullen overlevingskansen in geval van overstroming verkleint zijn. De herstelperiode zal aanzienlijk langer zijn. Ook zal niet worden voldaan aan de opgave die volgt uit het Deltaprogramma (2021) om Nederland in 2050 klimaatrobust te hebben ingericht.

Kiezen voor ambitie 1 betekent dat de vitale infrastructuur beschadigd raakt waardoor herstel langer duurt en er een groter beroep op de crisisdiensten gedaan wordt. Kiezen voor ambitie 3 daarentegen zal een grotere impact hebben en meer middelen vereisen voor wat betreft de ruimtelijke ordening en het (ver)bouwen van objecten. Alle functies moeten immers gecontinueerd worden voordat mensen terugkeren naar hun woning.

Financiële consequenties

Het benodigde budget voor deze studie (destijds geschat op ca. € 50.000,-- totaal) zouden in eerste instantie worden bekostigd vanuit de gemeentelijke begrotingen, waarbij afrekening zou plaatsvinden op basis van de vastgestelde verdeelsleutel voor de 5 eilanden. Geprobeerd zou worden Cofinanciering te verkrijgen van de overige Deltaprogramma Waddengebied (DPW) partners. Bij het DPW is hiertoe een verzoek ingediend, met als uiteindelijk resultaat dat het gehele bedrag ad. € 43.875 excl. BTW, is bekostigd door het DPW.

Kosten voor de eilanden zijn wel gemaakt in extra presentaties en een extra verduidelijking in het kaartmateriaal. Deze passen ruim binnen de begroting van € 50.000,-- (totaal voor alle eilanden)

Vaststelling van de strategie leidt niet tot directe kosten. Deze zijn pas aan de orde voor de beheerders van de objecten bij verbouw, nieuwbouw of renovatie. Acute verplaatsing of verbouw van objecten is niet aan de orde. Het te kiezen ambitieniveau zal gaan gelden als extra kader bij verbouw of nieuwbouw. Ook bij gesprekken met andere partners. Dit vergt alertheid bij de eilanden zelf. Implementatie in omgevingsplannen zullen enige extra kosten met zich meebrengen, maar kunnen naar verwachting via bestaande budgetten en capaciteit worden opgevangen.

Communicatie

Zoals eerder vermeld volgt de opdracht voor het opstellen van de waterveiligheidsstrategie uit het Deltaprogramma. Het ligt dan ook voor de hand om in de lijn van deze opdracht zowel intern als extern bekendheid te geven aan de uitkomsten van de eiland strategieën. Daarom is gekozen voor de raadsbrede informatieavond op 13 juni 2024 en daarna afzonderlijke instemming op de eilanden zelf.

Extern zullen presentaties worden gegeven aan verschillende onderdelen van het Deltaprogramma en wellicht ook op het Deltacongres.

Daarnaast zal er een persbericht worden verstuurd en zal er aandacht zijn in de nieuwsbrieven op de eilanden.

Verdere communicatie als uitvloeisel van de IWVS volgt uit aanbeveling 1 en zal met de veiligheidsregio's worden opgepakt.

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Zaaknummer 3465037

Integrale Waterveiligheidsstrategie Texel

Doelenboom

Programma

1	Veiligheid op orde

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Overwegende

- -In het Deltaprogramma 2021 is opgenomen dat voor alle eilanden een integrale waterveiligheidsstrategie zal worden opgesteld
- -Het in verband met het restrisico van overstroming en de voorziene zeespiegelstijging wenselijk is hierop te anticiperen

Besluit

1. De integrale waterveiligheidsstrategie Texel vast te stellen
2. Te kiezen voor ambitieniveau 2 (schuilen, overleven en basis voor herstel vitale structuur)
3. De aanbevelingen uit de integrale waterveiligheidsstrategie op te volgen

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 16-10-2024,

De griffier,

De voorzitter,

Bijlage

1. Integrale Waterveiligheid Strategie Texel

Integrale waterveiligheid strategie Waddeneilanden

Texel

Opdrachtgever

Gemeentes Texel, Vlieland, Terschelling,
Ameland, Schiermonnikoog en
Samenwerkingsverband Waddeneilanden

Integrale waterveiligheid strategie

Texel

Eindrapport

Auteurs

B. Kolen
C. Wegman
B. Strijker

4634.20
januari 2024

Managementsamenvatting

De Waddeneilanden zijn uniek in Nederland. In geval van een (dreigende) overstroming kan de verbinding met het vasteland enige tijd wegvallen. De herstelperiode kan lang duren, zeker als er schaarste is aan middelen en andere delen van Nederland ook zijn getroffen. In het Deltaprogramma 2021 is opgenomen dat een integrale waterveiligheidsstrategie wordt opgesteld voor ieder Waddeneiland voor hoogwater en overstromingen op basis van de principes van meerlaagsveiligheid. De focus bij de uitwerking van de waterveiligheidsstrategie voor de Waddeneilanden ligt op de ruimtelijke inrichting waarbij het huidige preventiebeleid uitgangspunt is. In geval van een overstroming zijn de eilanden enige tijd op zichzelf aangewezen, waarbij ook het vooraf verlaten van het eiland erg lastig is. Bij de normering van waterkeringen is er rekening mee gehouden dat niemand voorafgaand aan de dijkdoorbraak de eilanden kan verlaten (een evacuatiefractie van 0%). Met de ruimtelijke planvorming ligt de focus op de leefbaarheid, de vitale functies en het herstel na een overstroming. Een meer robuuste inrichting en het hebben van schuilmogelijkheden leidt tot minder afhankelijkheid van het vasteland en minder beroep op de crisisbeheersing in het geval van overstroming.

In het onderzoek zijn verschillende ambitieniveaus beschouwd voor het ruimtelijk beleid. Het ruimtelijk beleid draagt bij aan snellere terugkeer naar een normale(re) situatie na een overstroming. Het ruimtelijk beleid heeft ook impact op de crisisbeheersing, hoe robuuster de inrichting op de Waddeneilanden hoe groter de leefbaarheid bij rampen en hoe kleiner de opgave bij hulpverlening. Drie mogelijke ambities zijn geformuleerd, uitgaande van de maximale waterdieptes die kunnen optreden bij extreme situaties.

- Ambitie 1: Schuilen en overleven
- Ambitie 2: Schuilen, overleven en basis voor herstel vitale infrastructuur
- Ambitie 3: Schuilen, overleven en basis voor herstel vitale infrastructuur ++

Een nog ambitieuzere optie om de impact aan alle bebouwing voorkomen is theoretisch mogelijk maar bestempeld als onhaalbaar en dan ook niet verder uitgewerkt.

Het ambitieniveau zelf is een keuze voor bestuurders die primair ligt bij de gemeente zelf. Om de impact van deze keuzes inzichtelijk te maken is in kaart gebracht wat de consequenties zijn voor de huidige objecten die nu op het eiland liggen. Hierbij is gekeken naar de schuilmogelijkheden op het eiland en de impact op verschillende objecten. Er zijn 3 zichtjaren uitgewerkt: de huidige situatie, 2050 en 2100. Hierbij is rekening gehouden met versterkingen van primaire waterkeringen de gevolgen van orde 1 meter zeespiegelstijging in 2100 (dat komt overeen met de tijdlijn extreem in kennisprogramma zeespiegelstijging). Ook is onderscheid gemaakt in de impact op binnendijkse en buitendijkse gebieden. Voor binnendijkse gebieden is gekeken naar de maximale waterdiepte bij verwachte en extreme overstromingen, ook is gekeken naar de waterdiepte in de eindsituatie waarbij weer water onder vrij verval terug naar zee is gestroomd. Voor buitendijks gebied is gekeken naar de overstromingskaarten die zijn opgesteld terugkeertijden van 10 tot 10.000 jaar. Voor buitendijkse gebieden is ook gekeken naar de ontwikkeling van afslagprofielen bij extreme stormen omdat deze ook groter kunnen worden door zeespiegelstijging.

TEXEL	BINNENDIJKS			BUITENDIJKS		
	Aantal object en	Obv maximale waterstand (en na een overstroming)		Aantal object en	Obv maximale waterstand bij 1/10.000 gebeurtenis	
AMBITIE 1						
SECTOR		Heden	2100		Heden	2100
NIET ZELFREDZAMEN	16	14 (2)	14 (9)	0	0	0
AANLANDPUNT	1	0 (0)	0 (0)	0	0	0
HULPDIENSTEN EN	9	6 (0)	7 (3)			
ONDERSTEUNING				2	2	2
LEVENS MIDDELEN	13	9 (0)	9 (3)	0	0	0
AMBITIE 2						
WATERHUISHOUDING	15	9 (3)	9 (10)	0	0	0
DRINKWATER	2	1 (0)	1 (1)	0	0	0
ENERGIE	22	19 (4)	19 (13)	3	1	2
VEILIGHEID	1	0 (0)	0 (0)	1	1	1
ICT&TELECOM	17	12 (2)	12 (10)	1	1	1
AMBITIE 3						
LANDBOUW, TUINBOUW EN VISSERIJ	17	2 (1)	2 (1)			
				0	0	0
GEZONDHEID	17	20 (0)	21 (9)	0	0	0
INFRASTRUCTUUR	17	6 (0)	6 (1)	0	0	0

Tabel 1: Aantal objecten in huidige situatie en 2100 dat kwetsbaar is voor overstromingen in de huidige situatie en in 2100 bij een extreme overstroming. Voor primaire waterkeringen is onderscheid gemaakt in de maximale waterstand tijdens de overstroming en enkele dagen na de overstroming als het water vrij is kunnen afstromen. Voor buitendijks gebied is uitgegaan van het extreemste scenario wat het meest vergelijkbaar is met de binnendijkse situatie.

Om het ambitieniveau te realiseren zijn maatregelen nodig. Het uitgangspunt is hierbij dat deze worden genomen op het moment van nieuwbouw of groter vervangingsopgave bij deze objecten. Mogelijke ingrepen zijn de locatiekeuze, het ontwerp en de inrichting op een locatie en lokale beschermingsmaatregelen. Al deze ruimtelijke en lokale maatregelen niet voorzien of zeer kostbaar zijn kan ook worden gekeken naar meer beschermingsmaatregelen voor grotere gebieden (zowel binnendijks als buitendijks). Voor sommige objecten of processen kan het zinvol zijn om ook nu al maatregelen te nemen. Het gaat dan vooral om organisatorische maatregelen gericht op rampenplannen en snel herstel. Denk hierbij aan evacuatie van kwetsbare mensen, informatie over schuilplaatsen voor bewoners en toeristen, veiligstellen van het hulpverleningsmateriaal op het eiland (inclusief benodigd materiaal loonbedrijven). Er zijn in het onderzoek geen objecten geïdentificeerd waarvoor het risico nu al te hoog en waarvoor nu al fysieke ruimtelijke maatregelen noodzakelijk zijn, echter dit oordeel is vooral een politiek maatschappelijke keuze en niet aan de onderzoekers. Om deze maatregelen in de toekomst te kunnen nemen is wel ruimte nodig. De vraag is hoeveel ruimte reserveren wenselijk is, deze keuze voor het zichtjaar is hierbij van belang ook omdat zeespiegelstijging hierna nog zal doorgaan. Maar ook omdat het onzeker is hoe de toekomst en de maatschappij er over meer dan 100 jaar uitziet. Het reserveren van ruimte kan ook nodig zijn om natuurlijke oplossingen te stimuleren om de duinen sneller mee te laten groeien.

In het onderzoek zijn de volgende conclusies getrokken:

1. De impact van zeespiegelstijging is duidelijk anders voor het binnendijks en buitendijks gebied. Voor het binnendijkse gebied zorgen de waterkeringen voor een ondergrens in de kans van voorkomen van overstromingen. Voor het buitendijks gebied betekent zeespiegelstijging dat overstromingen vaker voorkomen, tenzij het gebied meegroeit met

de zeespiegel of dat waterkerende elementen ook worden versterkt. Voor Texel geldt dat de impact buitendijks in vergelijking met bijvoorbeeld Vlieland en Terschelling veel beperkter is.

2. Er zijn voldoende mogelijkheden voor inwoners en toeristen om op het eiland te schuilen. Van de ruim 13.000 in kaart gebrachte objecten heeft het merendeel een droge begane grond of verdieping gedurende de overstroming. In deze schatting is er vanuit gegaan dat tijdens het seizoen dat er dijkdoorbraken mogelijk zijn er vrijwel geen mensen kamperen.
3. Voor vitale en kwetsbare objecten kunnen voorzieningen worden getroffen om de kwetsbaarheid te verkleinen zodat sneller herstel kan plaatsvinden. Als criterium is hierbij een extreme overstroming gekozen omdat het ruimtelijk beleid aanvullend is op de bescherming door waterkering, en om de leefbaarheid snel te herstellen wetende dat het vaste land mogelijk ook is getroffen. Het aantal objecten (en stakeholders) waarop de 3 verschillende ambitieniveaus in kaart zijn gebracht neemt toe naarmate de ambitie hoger ligt. In Tabel 1 is het aantal kwetsbare objecten opgenomen per ambitieniveau.
4. Om de waterkeringen en buitendijks gebied op orde te houden is er wel ruimte nodig die groter wordt naarmate de zeespiegel stijgt.

Op basis van deze conclusies zijn de volgende aanbevelingen opgesteld:

1. Over evacuatie en schuilen: Zorg dat bewoners en toeristen bekend (kunnen) zijn met mogelijke schuillocaties en wat van hen verwacht wordt om enkele dagen te overleven. Voor de uitwerking van dit handelingsperspectief is risico- en crisiscommunicatie het vertrekpunt. Aanbevolen wordt dat de veiligheidsregio hiervoor een strategie opstelt op basis van de uitwerking van rampenplannen (waarin ook de mogelijkheden om vooraf het eiland te verlaten nog worden gemaximaliseerd). Aanbevolen wordt ook de eilandgemeentes en recreatiebedrijven bij de uitvoering te betrekken omdat deze daadwerkelijk het contact hebben met de inwoners en toeristen.
2. Bereikbaarheid na een overstroming van kernen op Texel: De bereikbaarheid na een overstroming is een aandachtspunt. Overwogen kan worden op termijn te zorgen voor een doorgaande en beschikbare route na een overstroming die de kernen verbindt.
3. De eisen aan objecten bij nieuwbouw en vervangingsopgave: De gemeente wordt geadviseerd het ambitieniveau vaststellen waarbij het gaat de kaders die gelden voor verschillende functies en objecten bij voor nieuwe ontwikkelingen en renovatie. Het vastgestelde ambitieniveau zal in omgevingsplannen moeten worden verankerd zodat er duidelijkheid is voor alle stakeholders.
4. Het verdient aanbeveling om de typering van vitale objecten eenduidig vast te stellen in omgevingsplannen van de gemeente en de lijst met deze objecten ook te beheren en onderhouden en hierover afspraken te maken met de veiligheidsregio en waterbeheerders.
5. Actuele risico's: De gemeente wordt geadviseerd om op basis van de opgedane inzichten te bepalen of er nu al objecten of netwerken acute aandacht vragen. In eerste instantie wordt geadviseerd hiervoor objectgerichte rampenplannen op te stellen, als deze het risico nog niet afdekken zijn mogelijke fysieke maatregelen noodzakelijk.
6. Ruimtelijke reserveringen: Conform de ambities binnen water en bodem sturend wordt geadviseerd om de reserveringszones rondom primaire waterkeringen te actualiseren, maar ook het ruimte reserveren voor het meegroeien van duinen en voorlanden vast te leggen en versterkingen van kades en keringen in buitendijks gebied.
7. Bescherming buitendijks gebied: Bepaal eisen en verantwoordelijkheden voor (onderhoud) van beschermingswerken in buitendijks gebied, dit is een taak voor de gemeente omdat deze keringen niet onder verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat of het waterschap

vallen. In het buitendijks gebied op Vlieland liggen ook waterkeringen die worden beheerd door de gemeente, er liggen ook keringen waarvan niet bekend is wie deze onderhoud.

Verder zijn de overige aandachtspunten opgesteld:

- De beschikbaarheid en kwaliteit van de buitendijkse overstromingsscenario's is een aandachtspunt. De huidige kaarten kunnen worden verbeterd door beter rekening te houden met ongereguleerde kerende elementen.
- Eenduidigheid over de definities van vitale en kwetsbare objecten is wenselijk. Er bestaan nu geen landelijke lijst over welke objecten als vitaal of kwetsbaar wordt verstaan. Hierdoor kan het mogelijk zijn dat de indeling zoals nu gehanteerd op de eilanden afwijkt van andere regio's.
- Het toegankelijk maken en houden van de informatie voor beleidsmakers in de uitvoering is een aandachtspunt, dit vereist ook dat de basisdata (als het BAG) actueel is.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling	1
1.3	Aanpak en begeleiding van de werkzaamheden	2
1.4	Uitgangspunten	2
1.5	Leeswijzer	3
2	Ambitieniveaus voor meerlaagsveiligheid	4
2.1	Inleiding	4
2.2	Meerlaagsveiligheid strategie voor de Waddeneilanden	4
2.3	Ruimtelijk beleid gericht op gevolgverkleining	5
2.4	Relatie met water en bodem sturend	6
2.5	Ambitieniveaus ruimtelijk beleid voor (vitale en kwetsbare) objecten	9
2.6	Natuurlijke processen met impact op de ruimtevraag	17
2.7	Afwegingskader voor de te kiezen ambitie	21
3	Beschermd gebied door primaire waterkeringen	22
3.1	Inleiding	22
3.2	Overstroombaar gebied	23
3.3	Eisen aan objecten bij verschillende ambitieniveaus – Texel	25
3.4	Ruimtebeslag voor versterken van waterkeringen	29
3.5	Maatregelen	30
4	Buitendijks gebied	32
4.1	Inleiding	32
4.2	Overstroombaar gebied	32
4.3	Eisen aan objecten bij verschillende ambitieniveaus	34
4.4	Afslagprofielen	36
4.5	Maatregelen	46
5	Synthese en aanbevelingen	47
5.1	Synthese	47
5.2	Conclusies en aanbevelingen	51
	Bijlagen	55
A	Meegroeien	57

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het Deltaprogramma 2021 is opgenomen dat een integrale waterveiligheidsstrategie wordt opgesteld voor ieder Waddeneiland voor hoogwater en overstromingen (kortweg waterveiligheid).

Deltaprogramma 2021

Voor ieder Waddeneiland wordt een integrale waterveiligheidsstrategie opgesteld. Hierbij wordt ook het lange termijn-kustbeheer betrokken. De integrale strategieën betreffen de waterveiligheid (primaire waterkeringen met zandsuppletie, dynamisch kustbeheer, kwelderontwikkeling, innovatieve dijkconcepten), een klimaat adaptieve en water robuuste ruimtelijke inrichting en crisisbeheersing. Ook is er aandacht voor 'slimme combinaties', de toename van de kans op een overstroming en de risico's voor infrastructuur in buitendijkse gebieden. Het streven is om voor 2025 de integrale strategie per eiland te hebben vastgesteld. Bij een versnelde zeespiegelstijging kunnen de risico's in de buitendijkse gebieden een knelpunt worden. Mogelijk zullen dan verdergaande maatregelen nodig zijn.

Het uiteindelijke doel zoals geformuleerd in het Deltaprogramma is om per Waddeneiland een integrale waterveiligheidsstrategie op te stellen. De aanleiding voor deze integrale waterveiligheidsstrategie volgt uit de normering van primaire waterkeringen waarbij is aangenomen dat niemand (zowel inwoners als toeristen) voorafgaand aan de overstroming het eiland kan verlaten. Deze integrale waterveiligheidsstrategie heeft tot doel om de leefbaarheid en het herstel na een overstroming te vergroten en te bespoedigen, deze strategie wordt opgesteld voor hoogwater en overstromingen op basis van de principes van meerlaagsveiligheid. Om deze strategie op te kunnen stellen is eerst een pilot uitgevoerd voor een binnendijks (pilot Ameland) en buitendijks (pilot Vlieland) gebied.

1.2 Doelstelling

Het doel van studie is om voor Texel de ruimtelijke consequenties van verschillende ambitieniveaus voor een waterveiligheidsstrategie op de Waddeneilanden uit te werken. Deze ambities zijn een aanvulling op de wettelijk bescherming door primaire waterkeringen en kustlijn zorg en kunnen een invulling zijn van de uitwerking van enkele aspecten van water en bodem sturend. Op basis van deze inzichten in de consequenties kunnen dan keuzes worden gemaakt over het ambitieniveau waarna dat praktisch in beleid en regelgeving kan worden vertaald (deze keuzes en het uitwerken van beleid valt buiten de scope van dit onderzoek).

1.3 Aanpak en begeleiding van de werkzaamheden

De werkzaamheden zijn voor alle Waddeneilanden uitgevoerd in opdracht van de Gemeente Vlieland. De werkzaamheden zijn begeleid door een werkgroep met hierin alle eilandgemeenten, de Veiligheidsregio Fryslân en Noord-Holland Noord, het Samenwerkingsverband De Waddeneilanden, de provincie Fryslân en Noord-Holland en het Wetterskip Fryslân en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). De studie is gefinancierd door het Deltaprogramma Waddengebied. De

verschillende objecten die in kaart zijn gebracht, de buitendijkse overstromingen en de concept rapportage zijn per eiland bilateraal besproken en vastgesteld.

De aanpak zoals toegepast in dit onderzoek is ontwikkeld en getest in een pilot voorafgaand aan deze studie. De studie is uitgevoerd in samenwerking met alle Waddeneilanden. Voor ieder Waddeneiland is een vergelijkbaar rapport geschreven.

Op basis van het inzicht in de consequenties van mogelijke ambitieniveaus kan een keuze worden gemaakt voor het ambitieniveau van de integrale waterveiligheidsstrategie en mogelijke maatregelen. De uitwerking in de studie biedt ook informatie die gebruikt kan worden voor toekomstige ruimtelijke vraagstukken bij de implementatie van het beleid.

1.4 Uitgangspunten

Bij de uitvoering van de studie zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Voor de informatie over objecten is uitgegaan van de Kernregistratie Objecten (KRO) en beschikbaar gesteld door de veiligheidsregio. De maandelijks geactualiseerde kaartlaag is een verzameling van objecten uit diverse landelijke registraties in één kaartbeeld. De kaartlaag bevat gegevens van registraties zoals BAG, BRT, WOZ, Handelsregister, RRGs en LRKP. Dit bestand is door de gemeente gecontroleerd, gecorrigeerd en aangevuld.
- Er is gekeken naar 3 zichtjaren, de huidige situatie, 2050 en 2100. Voor de eisen voor nieuwe objecten is het zichtjaar 2100 gebruikt als referentiesituatie gezien de levensduur van deze nieuwbouw.
- Er is uitgegaan van 1,21 m zeespiegelstijging in 2100. Dit komt overeen met W+ uit de KNMI 2014 klimaatscenario's, dit scenario wordt ook vaak gebruikt voor het ontwerpen van waterkeringen. In 2023 zijn door het KNMI de nieuwe inzichten van de klimaatscenario's gepresenteerd, deze nieuwe inzichten komen voor hetzelfde emissiescenario vrijwel overeen met die van 2014. Het scenario is ook vergelijkbaar met de tijdlijn extreem zoals kennisprogramma zeespiegelstijging deze hanteert. Deze scenario's zijn de bovenkant van de gehanteerde hoekpunten maar houden geen rekening met mogelijke versnelling door smelten van de poolkap op Antarctica.
- Voor de terugkeertijden van extreme waterstanden op de Waddenzee en Noordzee is uitgegaan van Hydra-NL en Riskeer (voor de duinen).
- Voor de overstromingsscenario's is uitgegaan van Landelijk Informatiesysteem Water en Overstromingen (LIWO). Deze database wordt door Rijkswaterstaat onderhouden en is gebaseerd op informatie over kansen en gevolgen van overstromingen aangeleverd door waterschappen en provincies. De zeespiegelstijging in 2050 en 2100 is vertaald naar een toeslag van de waterstanden op reeds overstroomde gebieden, gebieden die nieuw overstroomd zijn hierdoor niet in kaart gebracht maar vermoedelijk beperkt in omvang.
- Wanneer een object als getroffen moet worden aangemerkt, is lastig te definiëren. Uiteindelijk gaat het er om dat het object zijn functie niet verder kan uitoefenen (verlies van functie) als gevolg van water dat in/tegen het object staat. De waterdiepte waarbij een object zijn functie verliest kan enorm variëren. In deze studie beschouwen we een object als getroffen wanneer er meer dan 20cm water staat op de plek van het object. Hiermee wordt dus rekening gehouden met een iets hoger vloerpeil van veel gebouwen, aanwezigheid van drempels en dat veel kritieke infrastructuur vaak op pootjes staan (bv vanwege bluswater).

- Er zijn verschillende ambitieniveaus bepaald op basis van de vitale sectoren die door het Deltaprogramma worden onderscheiden (zie <https://klimaatadaptatienederland.nl/kennisdossiers/>).
-

1.5 Leeswijzer

De aanleiding voor de studie is beschreven in hoofdstuk 1. In hoofdstuk 2 is beschreven wat we onder de strategie van meerlaagsveiligheid voor de Waddeneilanden verstaan, en hoe vervolgens verschillende ambitieniveaus zijn geformuleerd. De toepassing voor het binnendijks gebied is beschreven in hoofdstuk 3, de toepassing voor het buitendijks gebied in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 bevat de synthese en de aanbeveling voor een vervolg.

Er is een apart Excel bestand met informatie over de beschouwde objecten, en wat maatgevende waterstanden zijn. Dit Excel bestand is apart beschikbaar bij alle eilanden, ook kan de informatie online worden ontsloten via een digitale viewer.

2 Ambitieniveaus voor meerlaagsveiligheid

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de meerlaagsveiligheid benadering geschetst, en hoe deze kan worden ingevuld voor de waterveiligheidsstrategie. De focus ligt hierbij op de ruimtelijke ontwikkeling en de leefbaarheid na een overstroming. De impact (en benodigde inspanning) van het ruimtelijk beleid is afhankelijk van de gestelde ambities. In dit hoofdstuk zijn de mogelijke ambitieniveaus geschetst die samen met de werkgroep zijn uitgewerkt.

2.2 Meerlaagsveiligheid strategie voor de Waddeneilanden

Het Nederlandse overstromingsbeleid is gebaseerd op een risicobenadering. Er zijn verschillende typen maatregelen mogelijk om de kans op een overstroming of de gevolgen van een overstroming te verkleinen. Het geheel wordt ook wel aangeduid met de term meerlaagsveiligheid, waarbij drie lagen worden onderscheiden:

1. Preventie: Deze laag bestaat eruit dat de primaire waterkeringen op sterkte worden gebracht en gehouden zodat ze voldoen aan de eisen aan de Waterwet¹. Het onderhoud aan waterkeringen en de uitvoering van zandsuppleties worden door het waterschap en Rijkswaterstaat uitgevoerd.
2. Ruimtelijke inrichting: Dit betreft alle ruimtelijke ontwikkelingen, zowel binnen- als buitendijks. Door in het ruimtelijk beleid rekening te houden met het overstromingsrisico kan de kwetsbaarheid van Texel worden verkleind. Het gaat hierbij om de locatiekeuze van nieuwe ontwikkelingen (of verplaatsingen van objecten), en het ontwerp en de inrichting. Naast de gemeenten spelen ook andere publieke en private partijen als object- of landeigenaar spelen hierbij een rol omdat die verantwoordelijk zijn voor hun eigen objecten (of assets) of een rol hebben in ruimtelijk beleid. De bij de ruimtelijke ontwikkelingen horen ook reserveringszones. Deze zones zijn erop gericht op ruimte vrij te houden van ontwikkelingen om toekomstige knelpunten voor dijkversterkingen te voorkomen of verkleinen.
3. Crisisbeheersing: Dit betreft het zoveel mogelijk voorkomen van schade en slachtoffers in geval van een dreiging. De crisisbeheersing richt zich op het opvangen van de mensen (inwoners en toeristen) op de Waddeneilanden zelf (0% evacuatiefractie). Dit betreft met name de veiligheidsregio, waarin ook weer de lokale overheden betrokken zijn. Het is natuurlijk mogelijk dat vooraf nog mensen het eiland verlaten, hier is echter niet vanuit gegaan.

In 2017 zijn de nieuwe normen voor waterkeringen vastgesteld. Deze normen zijn gebaseerd op twee principes waarbij voor de Waddeneilanden verondersteld is dat niemand kan evacueren naar het vasteland voorafgaand aan de overstroming:

1. Iedereen moet kunnen rekenen op dezelfde minimale bescherming: het basisbeschermingsniveau, uitgedrukt in Lokaal Individueel Risico (LIR).

---

¹ Per 1 januari 2024 de Omgevingswet; zie <https://iplo.nl/thema/water/waterveiligheid/>

2. Waar de gevolgen van een overstroming zeer groot zijn, is een kleinere overstromingskans passend, op basis van het groepsrisico en een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA)

Deze normen staan in deze uitwerking van de meerlaagsveiligheid niet ter discussie. Waterkeringen worden versterkt indien nodig zodat deze aan de eisen blijven voldoen. Hetzelfde geldt voor de kustlijn­zorg. Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor de kustlijn­zorg en het onderhouden van de kustlijn. Als gevolg hiervan kan het nodig zijn om suppleties uit te voeren. Het buitendijks gebied wordt niet beschermd door primaire waterkeringen. Er zijn soms waterkeringen aangelegd waarbij onduidelijk is wie verantwoordelijk is voor deze versterkingen. Hier nemen de risico's toe in het buitendijks gebied bij zeespiegelstijging omdat de kans van voorkomen toeneemt als deze keringen niet worden versterkt.

Het ruimtelijk beleid (nieuwbouw, herstructurering) heeft tot doel om de impact van een overstroming te verkleinen, en de zelfredzaamheid te vergroten. Omdat ervanuit wordt gegaan dat niemand de eilanden voorafgaand of direct na een overstroming kan verlaten staat de leefbaarheid centraal. Het gaat hierbij niet om het ten allen tijden continueren van het leven zoals we dat nu kennen. Het gaat er wel om dat mensen op het eiland tijdens en direct na een overstroming voor zichzelf kunnen zorgen en kunnen overleven. Na verloop van tijd is het natuurlijk wel weer mogelijk om de eilanden te verlaten en zal het water ook weer wat gezakt zijn als de stormopzet is afgenomen. Het gaat er ook om, dat het herstel naar een normale situatie wordt bespoedigd. Het waterbewustzijn (en kennis van het handelingsperspectief) is van belang voor de crisisbeheersing. Het waterbewustzijn kan worden beïnvloed door campagnes en communicatie, het waterbewustzijn kan ook worden versterkt door in de ruimtelijke omgeving (met bijvoorbeeld monumenten of markeren van overstromingshoogtes) duidelijk de relatie met water aan te geven. Het waterbewustzijn is dan een inherent onderdeel van laag 2 en laag 3. De crisisbeheersing is erop gericht om de gevolgen of impact te verkleinen als het misgaat.

Het ruimtelijk beleid kan er ook op gericht zijn om ruimte te behouden (of creëren) voor toekomstige ingrepen in het watersysteem. Denk hierbij aan ruimte voor waterkeringen omdat zeespiegelstijging ook na de gekozen zichtjaren doorgaat. Door ruimte vrij te houden kan het amoveren van toekomstige bebouwing worden voorkomen, of kan zo gebouwd worden dat het makkelijk aanpasbaar of verplaatsbaar is.

De lagen van meerlaagsveiligheid hebben een relatie. Als de preventie beter is komen overstromingen minder vaak voor en zou de noodzaak om maatregelen te nemen in laag 2 en wellicht 3 kleiner worden. De kans op een overstroming staat echter niet ter discussie al is dat wettelijk en theoretisch mogelijk. Ook laag 2 en laag 3 hebben onderlinge afhankelijkheid. Huidige kwetsbaarheden voor vitale en kwetsbare infrastructuur, en de bestaande ruimtelijke inrichting, zijn bepalend voor het handelingsperspectief en de leefbaarheid tijdens of in de herstelfase na een hoogwater of overstroming. Door het in de toekomst verkleinen van deze kwetsbaarheden door middel van ruimtelijk beleid neemt het handelingsperspectief toe en zal sneller de leefbaarheid weer zijn verbeterd. Daarentegen zal het altijd zo zijn dat er een risico is omdat een kans van nul niet reëel is en er altijd gevolgen zijn.

2.3 Ruimtelijk beleid gericht op gevolgverkleining

De meerlaagsveiligheid strategie voor de Waddeneilanden richt zich op de ruimtelijke omgeving (laag 2), en indirect op crisisbeheersing (laag 3). Door de ruimtelijke omgeving minder kwetsbaar

te maken neemt het beroep op de crisisbeheersing af, en neemt het herstellvermogen op de eilanden toe. De vraag is echter wat de ambities zijn met het ruimtelijke beleid, met andere woorden op hoeveel objecten en gebieden is dit van toepassing? Kosten en gevolgreductie moeten hier tegen elkaar worden afgewogen. In deze paragraaf zijn 4 mogelijke ambities beschreven ten aanzien van ruimtelijk beleid voor objecten. Vervolgens is ook ingegaan op de ruimtelijk impact van (en voor) natuurlijke processen. Omdat de buitendijkse gebieden onderdeel zijn van de identiteit van de Waddeneilanden is naast de bescherming van vitale objecten en andere gebouwen ook van belang zicht te hebben op hoe deze buitendijkse gebieden zich ontwikkelen en wat de impact is op de bescherming van de vitale objecten.

2.4 Ambitieniveaus ruimtelijk beleid voor (vitale en kwetsbare) objecten

2.4.1 Inleiding

Binnen het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie zijn de vitale en kwetsbare functies gedefinieerd², het gaat hierbij om de volgende functies:

- Energie: elektriciteit, aardgas, olie
- Telecom/ICT: basisvoorzieningen voor communicatie t.b.v. respons bij een overstroming, publiek netwerk
- Waterketen: drinkwater; afvalwater
- Gezondheid
- Keren en beheren oppervlaktewater: gemalen
- Transport: hoofdinfrastructuur
- Chemisch en Nucleair: chemie; nucleair; Infectueuze stoffen/ Genetisch gemodificeerde organismen.

Deze functies zijn niet concreet ingevuld met een lijst van objecten die hieronder vallen. Bijvoorbeeld voor elektriciteit kan het voor de Waddeneilanden gaan om de stations voor aansluiting op het landelijke net, maar ook om onderstations voor aansluiting van individuele woningen op het net. Functies als wonen, werken, recreatie en natuur zijn ook niet benoemd, maar hier zouden vanuit ruimtelijke adaptatie wel eisen aan gesteld kunnen worden. Deze vallen echter buiten de scope dit niet realistisch wordt geacht. In Tabel 1 is het aantal objecten op het eiland opgenomen per sector.

In deze studie is uitgegaan van de kernregistratie objecten (KRO) zoals deze beschikbaar is bij de veiligheidsregio's. Deze dataset is een verzameling van objecten uit diverse landelijke registraties zoals BAG, BRT, WOZ, Handelsregister, RRGs en LRKP. Dit bestand aan objecten is tijdens de pilots nog aangevuld met objecten op basis van een beheerdersoordeel. Hiermee is er een complete dataset die de basis is voor de uitwerking van het ruimtelijk beleid. Deze dataset is vervolgens gekoppeld aan de ruimtelijke ambities.

---

² <https://klimaatadaptatienederland.nl/kennisdossiers/vitale-kwetsbare-functies/>

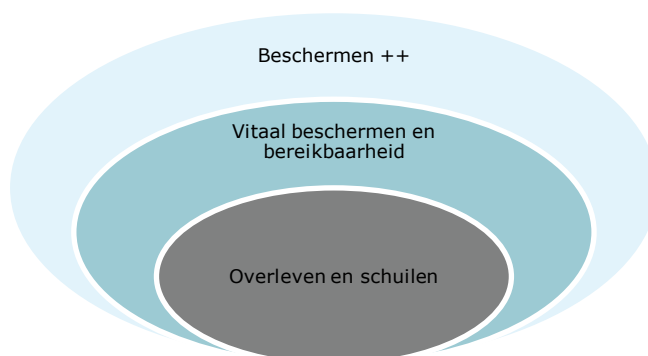
SECTOR	AANTAL OBJECTEN OP TEXEL
GEBOUWDE OMGEVING EN RUIMTELIJKE ORDENING	8892
RECREATIE EN TOERISME	4468
NIET ZELFREDZAMEN	16
AANLANDPUNT	1
HULPDIENTEN EN ONDERSTEUNING	11
LEVENS MIDDELEN	13
WATERHUISHOUDING	15
DRINKWATER	2
ENERGIE	25
VEILIGHEID	2
ICT&TELECOM	18
LANDBOUW, TUINBOUW EN VISSERIJ	3
GEZONDHEID	22
INFRASTRUCTUUR	7

Tabel 1 Aantal objecten per sector op Texel.

2.4.2 Verschillende ambitieniveaus en scenario's

Er is onderscheid gemaakt in 4 niveaus van de ruimtelijke ambities waarbij de leefbaarheid op de Waddeneilanden centraal staat. We gaan er hierbij vanuit dat bewoners en toeristen voorafgaand, tijdens en direct na een overstroming de Waddeneilanden niet kunnen verlaten en op de eilanden moeten overleven. Na verloop van tijd kunnen mogelijk wel mensen het eiland verlaten indien men dat wil. Belangrijk is om hierbij te beseffen dat de voorbereidingstijd bij een dijkdoorbraak wellicht kort kan zijn, maar dat deze nooit geheel onverwacht zal zijn. Bij een dijkdoorbraak zal altijd sprake zijn van een zeer zware storm waarbij op de eilanden zelf de impact al voelbaar zal zijn (bv door tijdelijk stopzetten van de veerverbinding). Hierdoor is het ook mogelijk op de eilanden al voorbereidingsmaatregelen te nemen.

De ambities richten zich alle op nieuwbouw en grootschalige renovatie van de (vitale en kwetsbare) objecten die vallen onder de scope van het ambitieniveau. Het is dus niet het doel om bestaande bouw aan te passen, maar pas ingrepen te plegen als er vanuit andere doelstellingen ingrepen worden gepleegd. In sommige gevallen kan het noodzakelijk zijn om al eerder maatregelen te nemen als de risico's sterk toenemen of als risico's nu al ontoelaatbaar worden geacht. De drie niveaus van ambities die we in deze studie uitwerken zijn opgenomen in Figuur 3 en Tabel 2, bij ambitie 1 is de benodigde inspanning het kleinst, bij ambitie 3 het grootst.

Figuur 3 Conceptueel overzicht van hoe verschillende ambitieniveaus aanvullend zijn op elkaar.

AMBITIE	BLOOTSTELLING TIJDENS STORM EN DE EERSTE TWEDE WEKEN	HERSTEL IN DE PERIODE HIERNA
1: SCHUILEN EN OVERLEVEN	Enkel gericht op schuilen en overleven tijdens de overstroming en voornamelijk in de eerste weken hierna.	Tijdelijk zelfredzaam, grote afhankelijkheid van het vasteland
2: SCHUILEN, OVERLEVEN EN BASIS VOOR HERSTEL VITALE INFRASTRUCTUUR	Schuilen, overleven, vitaal beschermen	Tijdelijk zelfredzaam, deels afhankelijk van het vasteland. Herstel kan lokaal al beginnen omdat de belangrijkste vitale functies zijn beschermd
3: SCHUILEN, OVERLEVEN EN BASIS VOOR HERSTEL VITALE INFRASTRUCTUUR ++	Schuilen, overleven, vitaal beschermen++	Tijdelijk zelfredzaam, gerichte afhankelijkheid vasteland. Herstel alle objecten kan lokaal al beginnen.
4: VOORKOMEN IMPACT AAN ALLE BEBOUWING	Schuilen, overleven, alle vitale en kwetsbare objecten en woningen plus bedrijven beschermen zodat het leven kan doorgaan.	Geen impact

Tabel 2: Ambities voor ruimtelijk beleid voor objecten

Voor de impact van de overstroming maken we onderscheid in de volgende scenario's:

1. De maximale waterdiepte die kan optreden bij een overstroming. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen doorbraken bij hogere belastingen dan waarop de waterkeringen zijn ontworpen en extreme condities.

Er bestaan geen kaders voor wat onder klimaatrobuust wordt verstaan. In deze studie is gekozen voor extreme situaties van 1/100.000pj (ongeveer 100x extremer dan de norm van de waterkering) als uitgangspunt voor laag 2. Hiervoor is gekozen omdat de eisen in laag 2 sowieso aanvullend moeten zijn op de overstromingen die kunnen optreden bij de toegestane kans op falen. Het ontwerpen van laag 2 op de situatie bij de norm biedt weinig additionele veiligheid omdat het maar de vraag is of de eerste toekomstige overstromingen exact aan deze condities voldoen gezien de onzekerheid in de natuur. Een extra argument voor het extreme scenario is dat de afhankelijkheid van het vasteland kleiner is als dat ook getroffen is.

Voor objecten die buitendijks zijn gelegen, en waarbij de functie ook van belang is voor binnendijks gebied, wordt gekeken naar een blootstelling bij dezelfde terugkeertijd (100.000 jaar). Immers de objecten die buitendijks liggen hebben vaak ook een functie binnendijks.

2. De waterdiepte na de overstroming in geval van de vloedperiode bij regulier getijde. Hierbij is er water over maaiveld weer terug naar zee gestroomd, maar door eb en vloed is er wel enige fluctuatie van de waterstand in het gebied. Overstromingen kunnen optreden totdat de waterkeringen zijn hersteld en het water is weggepompt of weggestroomd.

Daarnaast speelt ook de kans van voorkomen een rol. Voor door primaire waterkeringen beschermde binnendijkse gebieden zal de waterkering worden versterkt indien nodig. Voor buitendijkse gebieden is er geen garantie dat het huidige beschermingsniveau in stand wordt gehouden, deze kunnen dus vaker overstroomd mits het duin en buitendijks gebied niet meegroeit. Soms liggen er keringen, duinen of hoge lijnelementen, die nu ook bescherming bieden voor achterliggende objecten. Het onderhoud van deze keringen is niet geborgd, er bestaan geen kaders en zowel Rijkswaterstaat als het waterschap hebben hierin geen rol.

Voor de objecten in buitendijkse gebieden nemen we in deze studie aan dat gelijke eisen gesteld als aan de objecten binnendijs. Het kan een bestuurlijke keuze zijn om een lager beschermingsniveau te kiezen. Er zijn geen vastgestelde beschermingsniveaus buitendijs waar al eerder een keuze voor is gemaakt. Je kunt er voor kiezen te accepteren dat het huidige feitelijke beschermingsniveau daalt door zeespiegelstijging, of om dat niveau op peil te houden door de bestaande lijnelementen te versterken. Een lager beschermingsniveau, dit zal leiden tot een kleinere opgave om deze objecten te beschermen, maar ook dus tot het accepteren dat er vaker uitval kan optreden. De laatste twee zinnen zijn wat verwarrend; dit is weer iets anders dan een ambitieniveau?

2.4.3 Ambitie 1: Schuilen en overleven.

Van belang is dat er voldoende droge en veilige plekken (verdiepingen) op de eilanden zijn zodat de bewoners kunnen schuilen en overleven. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt in:

- Bewoners. Bewoners kunnen evacueren naar een droge locatie buiten het overstroomd gebied, of een droge verdieping binnen bestaande bouw. Als vuistregel hanteren we dat 1 gezin in een woning 2 andere gezinnen zou moeten kunnen opvangen (tijdelijk). Dat betekent dat 1/3 deel van de woningen dan een droge verdieping zou moeten hebben. Als niet kan worden voldaan aan de eis van 1/3 deel van de woningen in een kern dan kan een publieke shelter een alternatief zijn, hierbij moet dan minimaal 4 m² per persoon aanwezig zijn (zie PVE eisen aan een shelter³).
- Niet zelfredzame mensen die zelfstandig wonen. Gezien de cultuur op de Waddeneilanden wordt verondersteld dat deze mensen worden opgevangen in het sociaal netwerk van de (zelfredzame) bewoners en worden dus ook onder de zelfredzame beschouwd (evenals kinderen).
- Niet zelfredzame mensen die in een instelling wonen. Voor deze instelling wordt verondersteld dat hiervoor een evacuatieplan naar een andere plaats op het eiland beschikbaar is. Bij de uitwerking van evacuatie wordt deze groep apart beschouwd.
- Toeristen. De vraag is hoeveel toeristen op de eilanden aanwezig zijn, ook deze toeristen zullen ergens een schuilplaats nodig hebben. We gaan er vanuit dat een overstroming in de storm periode zal plaatsvinden en niet in de zomer of het voorjaar. Dat betekent dat toeristen alleen verblijven in gebouwen. Daarnaast is de verwachting dat bij (verwacht) extreem weer mensen ook zullen annuleren of vertrekken vanwege de slechte weersverwachting. Desondanks wordt als uitgangspunt gehanteerd dat alle toeristen aanwezig zijn en ergens schuilen.

Om de overlevingskansen verder te vergroten is als onderdeel van deze ambitie ook voorzien dat:

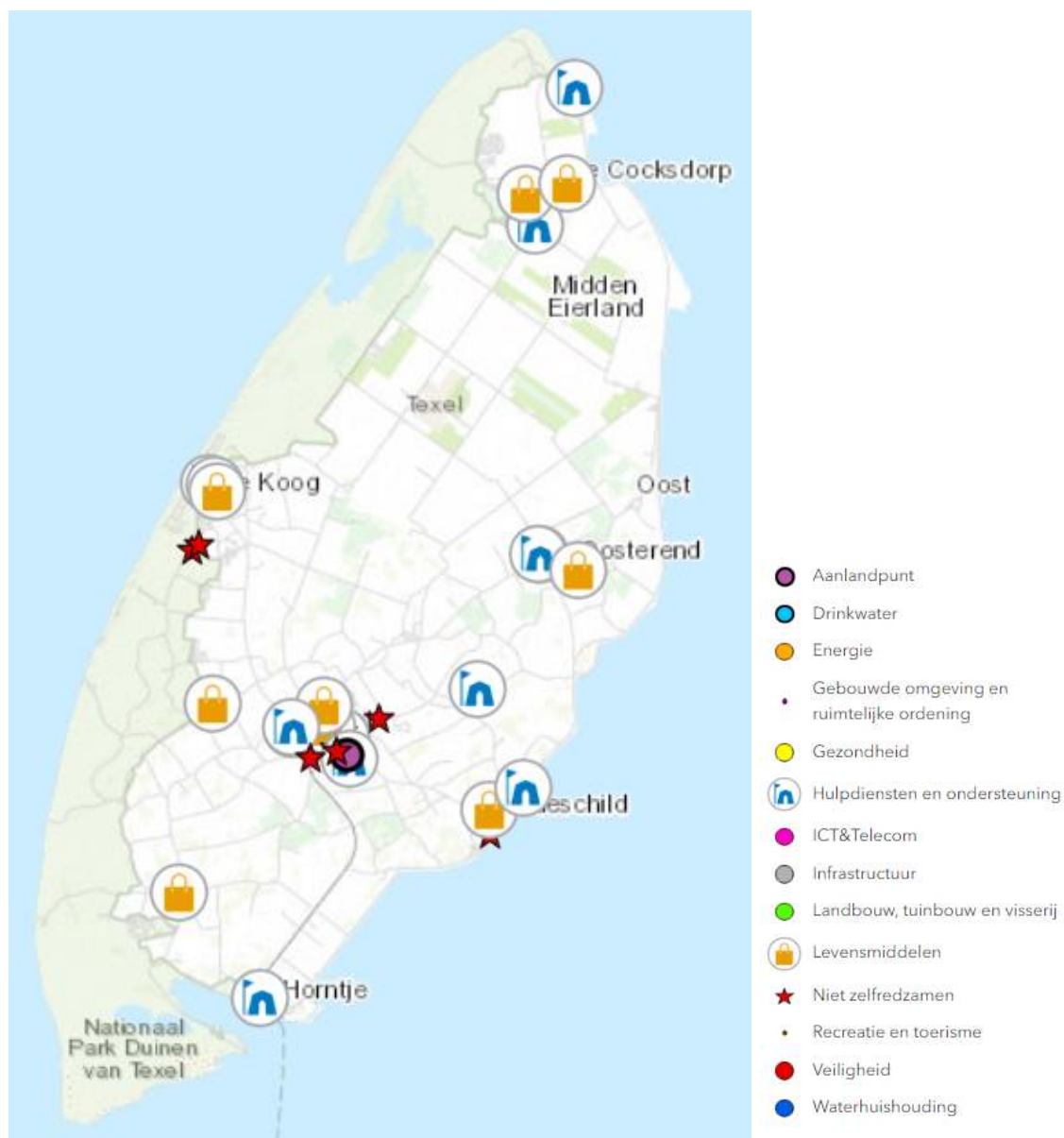
---

³ <https://www.deltaprogramma.nl/binaries/deltacommissaris/documenten/publicaties/2019/09/01/programma-van-eisen-schuillocaties-bij-ernstige-wateroverlast-en-overstromingen/eindrapport+PVE+Schuillocaties+inc+Programma+van+eisen.pdf>

1. Objecten met levensmiddelen in kaart zijn gebracht, en er een plan is om de levensmiddelen naar een plek te brengen zodat deze beschikbaar zijn in de 2 weken na de overstromingen.
2. Hulpverleningsmiddelen (politie, defensie, brandweer, ambulances/GHOR, KNRM en etc.) voorafgaand aan de overstroming op een droge en beschermde plaats worden gestald middels een voorbereid plan. Ook gemeentewerven en loodsen zijn opgenomen in dit overzicht omdat hier materiaal en middelen liggen die ingezet kunnen worden voor hulpverlening.
3. Er beschermingsmaatregelen worden genomen om de continuïteit van crisiscentra en de aansluitpunten van de energievoorzieningen te waarborgen of snel te herstellen.

Er zijn geen voorzieningen voor aanlegplaatsen met boten of helikopters. De veronderstelling is dat dit ad hoc wordt geregeld. Verder wordt geaccepteerd dat de (vitale) functies uitvallen.

In Figuur 4 zijn de verschillende objecten die bij ambitieniveau 1 horen aangeven.

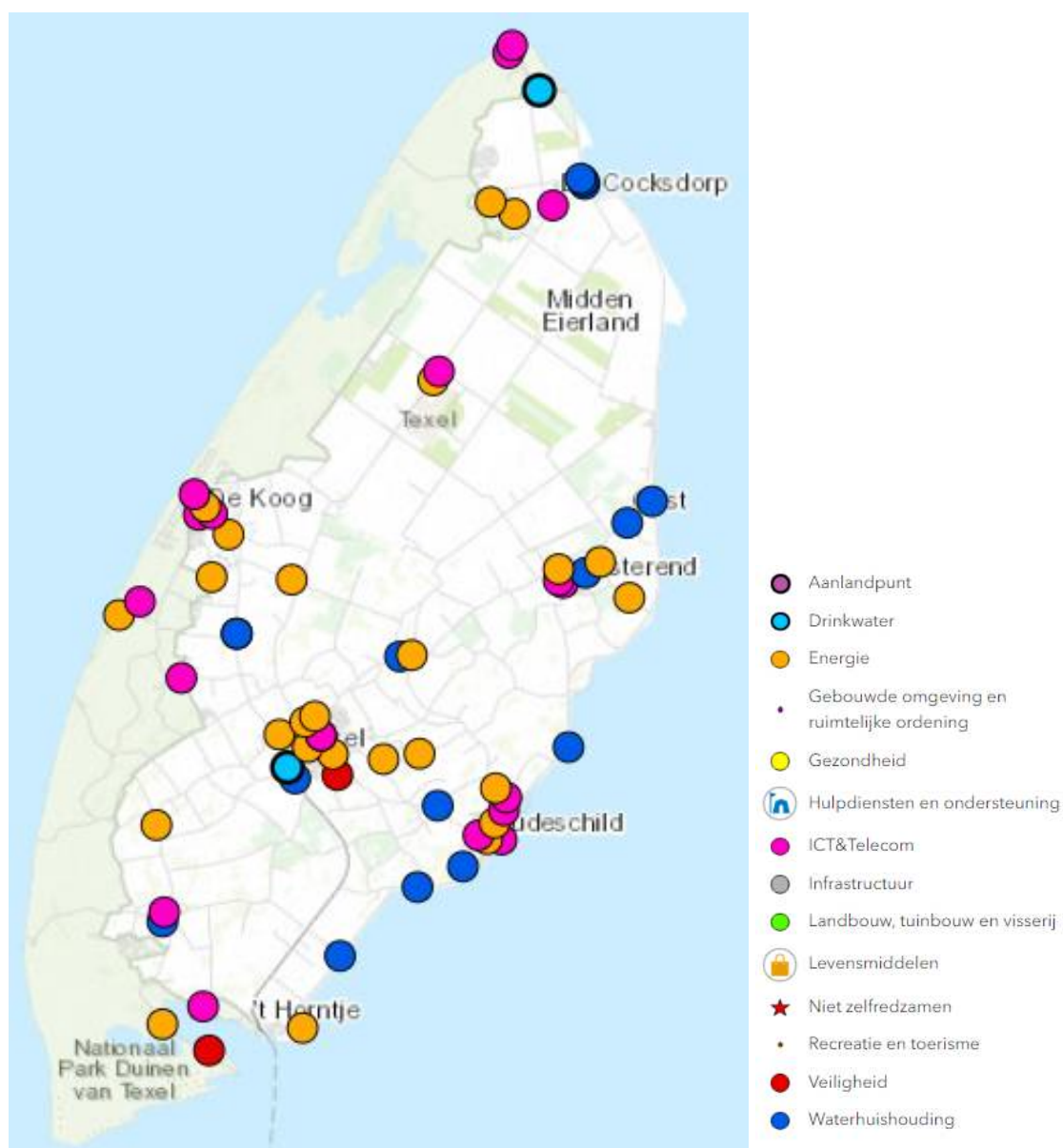

Figuur 4 Locaties voor hulpverlening, niet zelfredzaam en energie aanlandpunt die horen bij ambitie 1.

2.4.4 Ambitie 2: Schuilen, overleven en basis voor herstel vitale infrastructuur

De ambitie is hierbij hoger dan in de vorige variant, het doel is dat alle vitale infrastructuur beschermd blijft zodat het eiland sneller kan herstellen. Het gaat hierbij niet om de continuïteit die moet worden behouden maar om een snellere opstart waarbij men minder afhankelijk is van het vasteland. Het gaat om:

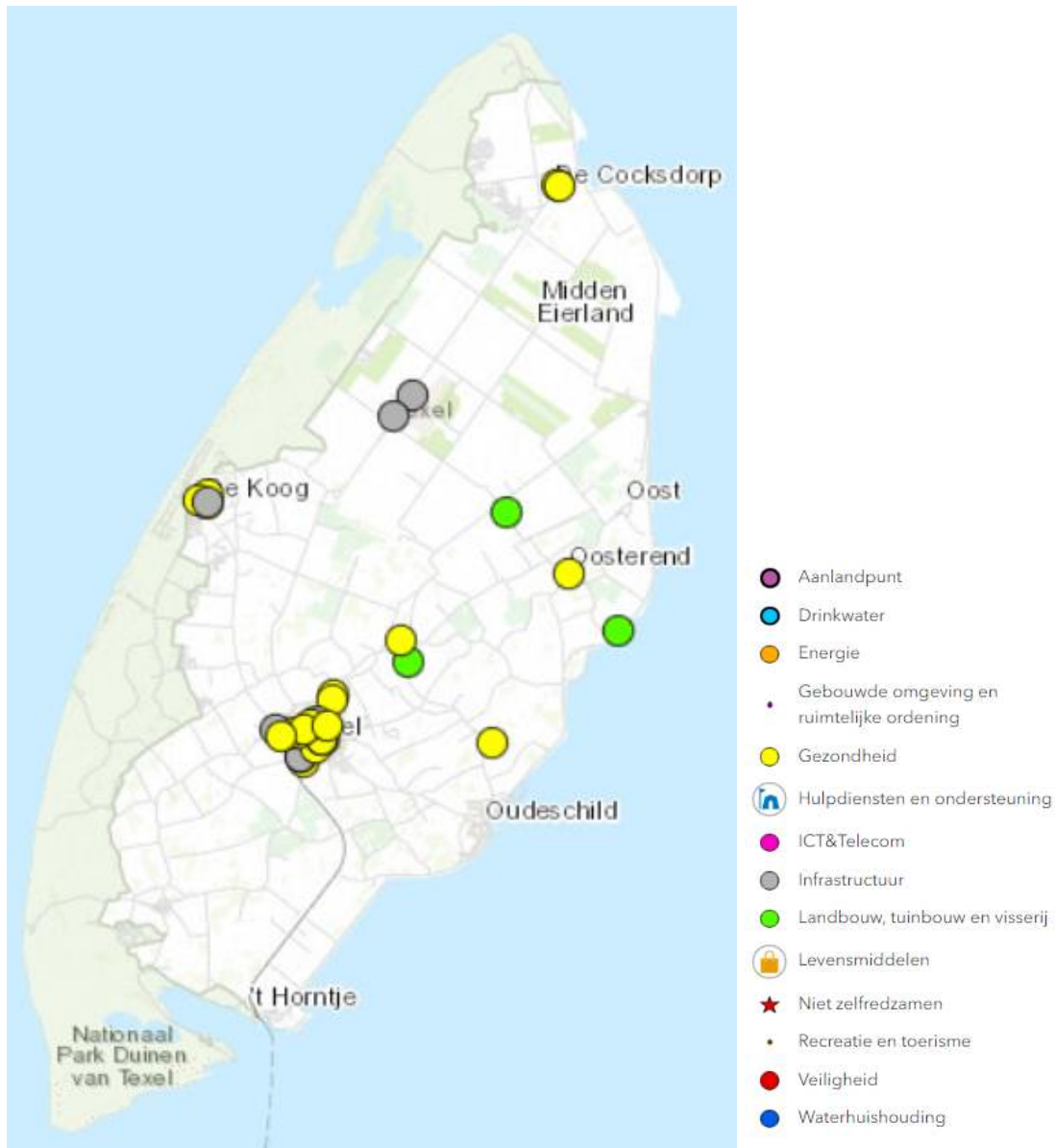
- Continueren van functioneren hoofdinfrastructuur nutsvoorzieningen (drinkwater, waterhuishouding met stuwen en (riool)gemalen, gas, elektra en ICT). Het lokale netwerk kan wel uitvallen, maar bij het herstel kan men echter wel direct gebruik maken van de hoofdinfrastructuur.
- Aanlegplaatsen voor schepen zijn beschikbaar voor hulp van het vasteland inclusief ontsluiting via doorgaande wegen over het eiland. Voor helikopters worden geen voorzieningen gemaakt, deze kunnen in de praktijk al op meerdere plaatsen landen.
- Materiaal en materieel voor herstelwerkzaamheden en noodvoorzieningen worden veiliggesteld voor de overstrooming (aannemers, gemeentewerf etc.). Indien nodig wordt een evacuatieplan opgesteld, voor buitendijkse gebieden bestaan deze soms al.

Figuur 5 Locaties die horen bij ambitie 2.

2.4.5 Ambitie 3: Schuilen, overleven en basis voor herstel vitale infrastructuur ++

Deze ambitie is weer ambitieuzer dan ambitie 2 door ook te kijken naar alle objecten binnen de genoemde sectoren behalve de objecten die horen bij recreatie, toerisme, woningen en andere bedrijven. Alle functies moeten dan gecontinueerd worden, voordat mensen terugkeren naar de woning (als deze watervrij is) zal de afvalwaterketen en elektriciteit weer moeten werken. Scholen en zorg moeten kunnen doorgaan, winkels etc. In de onderstaande figuur zijn de objecten ingetekend, de infrastructuur is beschreven in hoofdstuk 3.

Figuur 6 Locaties die horen bij ambitie 3.

2.4.6 Ambitie 4: Voorkomen impact aan alle bebouwing

Ambitie 4 is als niet realistisch beschouwd en daarom ook niet verder uitgewerkt. Dit ambitieniveau zou betekenen dat alle woningen en bedrijven, inclusief de kernen van de eilanden, een totaal ander karakter krijgen. Deze ambitie is niet realistisch gezien de opgave die het met zich

meebrengt, dat de oplossing ook niet past op de identiteit van de Waddeneilanden en dat de waterkeringen al de basisveiligheid verzorgen.

2.4.7 Maatregelen

Om de objecten te beschermen (en de continuïteit van de functie te borgen) tegen overstromingen zijn maatregelen noodzakelijk, hierbij kan onderscheid worden gemaakt in de korte en lange termijn. In Tabel 3 is een overzicht opgenomen. In principe is het uitgangspunt dat deze maatregelen worden genomen in geval van groot onderhoud of nieuwbouw. Bij bestaande bouw wordt het risico in eerste instantie geaccepteerd, tenzij alsnog besloten is dat het onacceptabel is. Voor buitendijkse gebieden kan dat bijvoorbeeld mogelijk zijn als de zeespiegelstijging te snel gaat waarbij andere maatregelen niet voldoen. Op de korte termijn kunnen ook rampenplannen en continuïteitsplannen worden gemaakt, die ook in de toekomst nodig blijven.

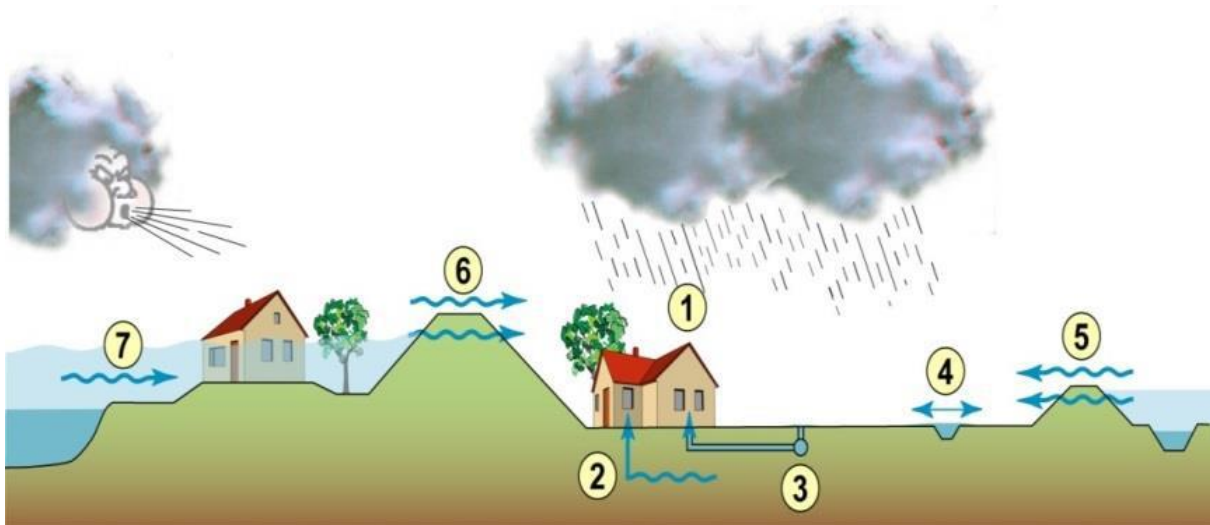
Het uitgangspunt is dat de preventie (primaire waterkeringen en suppleties) op orde is, en wordt onderhouden. Indien de ruimtelijke opgave te groot is kan er ook voor worden gekozen om de waterkeringen te versterken om de faalkans te verkleinen. Vanuit risico optiek (kans x gevolg) kan dat een interessante investering zijn. Wel blijft het zo dat de gevolgen kunnen optreden, alleen minder vaak.

TYPE MAATREGEL	KORTE TERMIJN	LANGE TERMIJN (GEKOPPELD AAN NIEUWBOUW EN HERSTRUCTURERING)
LOCATIEKEUZE VAN ONTWIKKELINGEN		Ontwikkelen (nieuwbouw) op een andere locatie die niet of minder wordt blootgesteld aan overstromingen op basis van een zichtjaar en klimaatscenario.
ONTWERP EN INRICHTING VAN OBJECTEN		Zodanig ontwikkelen dat er geen schade en uitval optreedt bij een bepaalde maatgevende waterstand voor en zichtjaar en klimaatscenario.
RAMPENPLANNEN VAN VEILIGHEIDSREGIO EN ANDERE OVERHEDEN	Planvorming voor veilig stellen mens en materieel op basis van huidige risicobeeld, plannen voor snel herstel.	Actualiseren van deze plannen op basis van dan geldende risicobeeld (dijkversterkingen, ruimtelijke aanpassingen).
CONTINUÏTEITSPLANNEN VAN BEDRIJVEN EN VITALE PARTNERS	Planvorming voor continueren of snel herstellen van de diensten gegeven huidige risicobeeld.	Actualiseren van deze plannen op basis van dan geldende risicobeeld (dijkversterkingen, ruimtelijke aanpassingen)
LOKALE BESCHERMINGSMAATREGELEN	Lokale (tijdelijke) beschermingsmaatregelen om te voorkomen dat het object overstroomt. Denk hierbij aan vloedschotten en mobiele keringen.	
RESERVERINGSZONES RONDOM WATERKERINGEN	Ruimte vrijhouden voor toekomstige dijkversterkingen of waarin aangepast gebouwd moet worden zodat het geen impact heeft op toekomstige versterkingen.	

2.5 Relatie met water en bodem sturend

De Rijksoverheid heeft het principe van water en bodem sturend uitgewerkt in de Kamerbrief van 22 november 2022. Daarin is de rol van water en bodem bij toekomstige besluitvorming over de ruimtelijke ordening uitgewerkt in 33 'structurerende keuzes'. Deze 33 keuzes gaan over zowel voldoende water, schoon water, over neerslag en overstromingen.

In deze studie ligt de focus op overstromingen als gevolg van dijkdoorbraken (type 6 in Figuur 1) of overstroming van buitendijkse gebieden door hoge zeestanden (type 7 in Figuur 1).

Figuur 1: Verschillende typen wateroverlast en overstromingen (1: Neerslag op objecten zelf 2: door hoge grondwaterstanden 3: Door beperkingen in het afvalwatersysteem 4: Door hoge waterstanden in sloten en beken 5: door doorbreken van regionale waterkeringen 6: door doorbreken van primaire waterkeringen en 7: in buitendijks gebied.

- Voor deze studie zijn de volgende keuzes (de genoemde nummers komen overeen met de nummers in de kamerbrief van water en bodem sturend) van belang: Actualiseren van de reserveringszones (keuze nummer 11). Voorgesteld wordt om de reserveringszones rondom waterkeringen te actualiseren waarbij het gaat om dijken en duinen. Deze actualisatie moet landen in de ruimtelijke plannen van gemeenten en provincies. In deze studie is dit vorm gegeven door voor harde waterkeringen te kijken naar het ruimtebeslag bij groene waterkeringen (dijken) op basis van de extreme zeespiegelstijging zoals onderzocht in het kennisprogramma zeespiegelstijging⁴. Voor de zachte waterkeringen is onderzoek gedaan naar duinafslag bij extreme stormen en is gekeken naar de huidige snelheid waarmee het duin meegroeit. Vervolgens zijn er varianten geschetst over mogelijke strategieën om de duinen en voorlanden sneller mee te laten groeien. Dit sneller meegroeien vraagt onder andere ook een groter ruimtebeslag.
- Geen kustuitbreidingen (keuze nummer 14). Kustuitbreidingen zijn niet wenselijk om de zandbehoefte niet te vergroten. In deze studie gaan we uit van het in stand houden van de kustlijn en dat de benodigde suppleties worden uitgevoerd.
- Risico's voor overstromingen (keuze nummer 21) worden sturend bij de locatiekeuze en inrichting van de woningbouw met als doel geen nieuwbouw te realiseren op locaties waar

⁴ <https://www.deltaprogramma.nl/deltaprogramma/kennisontwikkeling-en-signalering/zeespiegelstijging>

in de toekomst problemen kunnen ontstaan omdat bijvoorbeeld deze ruimte nodig is voor verdere versterking van waterkeringen.

Vanuit het Rijk wordt een ruimtelijk afwegingskader ontwikkeld om structurerende keuze nummer 21 verder vorm te geven. Dit kader sluit aan op de 'maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving' en geeft invulling aan de afwegingen rondom overstromingen en neerslag (en bodemdaling, maar dat is nu niet relevant). Dit kader wordt momenteel door het Rijk uitgewerkt met landelijke keuzes, het zal hierna door de provincies en regionale partijen verder regionaal uitgewerkt moeten worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan reserveringszones voor waterberging maar ook aan andere criteria die lokaal van invloed zijn op ruimtelijke keuzes. Ook hoe en de mate waarin dit juridisch wordt geborgd is nog onderwerp van discussie.

Voor overstromingen is wordt binnen water en bodem sturend onderscheid gemaakt tussen:

1. **Handelingsperspectief om slachtoffers te voorkomen.** Voor het handelingsperspectief om slachtoffers te voorkomen is gesteld dat bij nieuwe ontwikkelingen deze zo vorm gegeven moeten worden dat er schuilplaatsen (publieke shelters en voldoende droge verdiepingen in het overstroomd gebied) zijn indien preventieve evacuatie niet altijd mogelijk is. Voor de integrale waterveiligheidsstrategie is deze ambitie ambitieuzer ingevuld daar preventieve evacuatie van de eilanden naar de vaste wal lastig is. Wel is het mogelijk om op de eilanden zelf op een droge locatie te schuilen omdat de eilanden niet helemaal overstromen. Onderdeel van ambitieniveau 1 (deze zijn nader beschreven in 2.5) is dat er nu al voldoende schuilplaatsen zijn voor zowel inwoners als toeristen in de bestaande bouw, en dat er speciale aandacht is voor niet zelfredzamen en de leefbaarheid en herstel. Als criterium voor voldoende schuilplaatsen is gehanteerd dat gemiddeld een gezin twee andere gezinnen opvangt, dat is vertaald naar een wens dat minimaal 1/3 van de objecten een droge verdieping heeft.
2. **De kans op een bepaalde mate van blootstelling (en indirect dus schade).** Voor de acceptabele kans op een bepaalde mate van blootstelling zijn de Waddeneilanden uniek. Veel van de kernen hebben nu ook al een overstromingsrisico dat geaccepteerd is. Dit risico wordt beheerst middels de waterkeringen. Het risico kan toenemen omdat de waterdiepte na een overstroming groter wordt, maar de kans van voorkomen blijft gelijk. Voor de gebieden achter de keringen is de combinatie van kans en gevolgen zodanig dat nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn conform de kaders van water en bodem sturend. Echter het risico is niet zo laag dat er geen afweging noodzakelijk is over de acceptatie van risico's of extra maatregelen.

Gezien de karakters van de eilanden, de beperkte nieuwbouw waar sprake van is, is geaccepteerd dat woningen kunnen overstromen achter primaire keringen. Voor reguliere woningen (ambitieniveau 4) worden dus geen extra maatregelen genomen als verhoogd aanleggen of wonen op palen. Wel kunnen bij de inrichting nog keuzes gemaakt worden om vloerpeilen te verhogen en bepaalde voorzieningen hoger in de woning te plaatsen. Deze worden gezien als no regret (en niet kostbaar) maar hebben alleen zin als de waterdiepte gering is.

Voor andere functies (ambitieniveau 1 t/m 3) worden wel extra maatregelen genomen, deze functies hebben betrekking op de leefbaarheid. Hoe hoog hier de lat ligt is onzeker en nog een bestuurlijke keuze. Het gaat hierbij om de afweging tussen de extra inspanning en kosten en de reductie van het risico met name uitgedrukt in een sneller herstel en de leefbaarheid. Met deze keuze wordt invulling gegeven aan comply or explain.

In de water en bodem brief wordt ook gesproken over het voorkomen van ontwikkelingen in buitendijkse gebieden, hierbij wordt specifiek verwezen naar het IJsselmeer en het gebied dat onder de Beleidslijn Grote Rivieren valt en uitzonderingslocaties. Voor het IJsselmeer wordt verwezen naar de Barro richtlijn die ook geldig is voor de Waddeneilanden. Alhoewel er geen specifieke veranderingen te verwachten zijn voor het buitendijks gebied bij de Waddeneilanden is het wel zinvol om de verwachte zeespiegelstijging mee te nemen. De eisen aan de objecten kunnen dan ook niet los gezien worden van activiteiten om meegroeien te stimuleren (of objecten lokaal te beschermen). Ook kunnen objecten op een hoger peil worden ontwikkeld, waarbij na verloop van tijd het peil kan worden heroverwogen (bv bij nieuwe vergunningen of groot onderhoud).

In deze studie is niet gekeken naar neerslag, droogte en hitte. Voor neerslag wordt opgemerkt dat eventuele ontwerpseisen voor overstromingen ook een positief effect hebben op de afname van de kwetsbaarheid bij neerslag. De waterdieptes als gevolg van neerslag zijn veel lager dan bij overstromingen. Voor nieuwe ontwikkelingen is ook de maatlat (zie Figuur 2) van toepassing wat ook voor de nieuwe woningen al vereist dat bij een waterdiepte van 20 cm.

Figuur 2: maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving⁵

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/03/23/kamerbrief-over-landelijke-maatlat-voor-een-groene-klimaatadaptieve-gebouwde-omgeving>

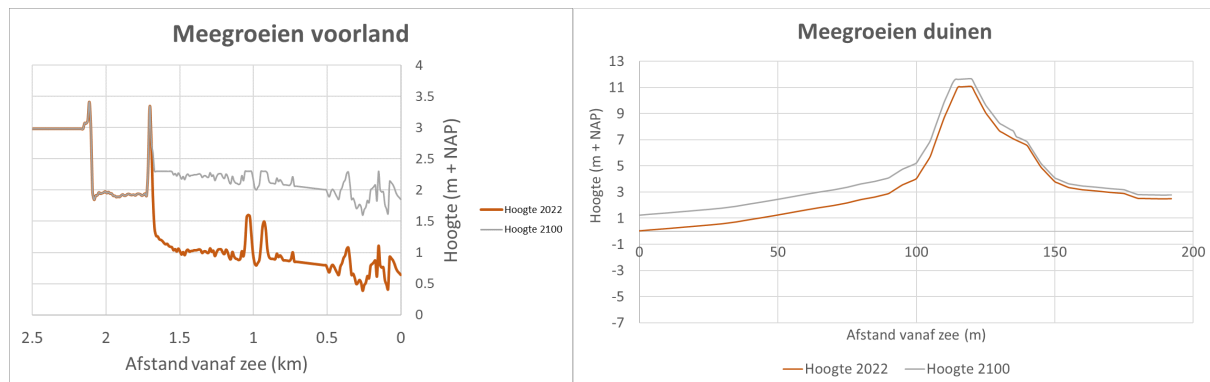
2.6 Natuurlijke processen met impact op de ruimtevraag

2.6.1 Inleiding

De veronderstelling is dat voor primaire waterkeringen de faalkans 'wordt onderhouden' met versterkingsprogramma's en suppleties. Deze dijkversterkingen kunnen nodig zijn bij zowel harde als zachte waterkeringen. Voor de buitendijkse gebieden is het onderhoud van de bescherming door aanwezige keringen en duinen echter niet geborgd. In deze paragraaf kijken we naar de kansen om middels natuurlijke processen duinen en voorlanden te versterken, als (gedeeltelijk) alternatief voor de mechanische versterkingen van waterkeringen.

Dit 'natuurlijk' meegroeien met de zeespiegel kan op zowel voorlanden (buitendijkse kwelders) als zeewaarts van en in het dungebied plaatsvinden. Doordat voorlanden en duinen meegroeien wordt de bescherming van objecten landwaarts van de duinen en voorlanden vergroot: de kans op het falen van de waterkering wordt verkleind en het effect bij een doorbraak wordt verkleind doordat minder water naar binnen kan stromen.

Voorlanden en duinen kunnen meegroeien 'vanzelf' met de zeespiegel maar de snelheid is afhankelijk van beschikbaar sediment en stromingen. Voorlanden doen dit als ze bij hoogwater onderwater komen te staan. Het slib in het water bezinkt dan op het voorland waardoor het voorland ophoogt. De duinen groeien mee met de zeespiegel doordat wind over het strand waait en vanaf het strand het zand meeneemt de duinen in. Dit meegroeien kan echter in meer of mindere mate gestimuleerd worden.

Figuur 7 Hoe de bodemhoogte verandert bij meegroeien van voorlanden en duinen. In de linkerfiguur is aangegeven wat het effect is als ze bodem in gelijke mate meestijgt met de zeespiegel wat een bovengrens is (illustratief).

Door middel van suppleties voor de Nederlandse kust zorgt Rijkswaterstaat voor voldoende zand om de kust veilig en op zijn plaats te houden (Kustlijnzorg). De waterschappen en Rijkswaterstaat zijn verantwoordelijk voor het beheer van de duinen die onderdeel zijn van de primaire keringen, voor de andere duinen is dat onderhoud niet geborgd. Openingen hoog in de duinenrij kunnen het proces van aanzanding en daarmee meegroeien van de duinenrij versnellen, deze openingen noemen we kerven. Kerven zorgen voor het doorstuiven van zand van het strand in de duinen zonder dat water naar binnen kan stromen. Obstakels zoals strandtenten verhinderen juist het meegroeien van de duinen. Voor het meegroeien van de voorlanden is het belangrijk dat deze regelmatig onderwater staan. Dit betekent dat deze voorlanden dus niet (voltijds) bruikbaar zijn voor landbouw bijvoorbeeld (dit geldt niet voor Texel). Echter, meegroeien is goed voor de ecologie en het draagt bij aan standzekerheid en het verkleinen van golfaanval.

Het stimuleren van meegroeien kan extra ruimtebeslag vereisen. Het kan negatieve effecten hebben op andere functies zoals recreatie als door grote hoeveelheden zand fietspaden onderstuiven of strandpaviljoens vol liggen met zand. Voor natuurlijk meegroeien is ook tijd nodig. Zaak is daarom om op tijd in te zetten op meegroeien van een gebied indien gewenst.

We hebben 3 varianten onderscheiden voor het meegroeien die onderscheid maken in de mate van meegroeien en het ruimtebeslag⁶:

- Variant 1: Meegroeien zoals het nu gaat (business-as-usual)
- Variant 2: Stimuleren meegroeien duinen en voorlanden
- Variant 3: Extra stimuleren meegroeien duinen en voorlanden

2.6.2 Variant 1: Meegroeien zoals het nu gaat

Een groot deel van de duinenkust van de Waddeneilanden groeit mee met de huidige zeespiegelstijging (Figuur 10), hiervoor worden ook veel suppleties aangebracht wat mogelijk moet worden geïntensiveerd als de zeespiegel sneller stijgt. Hierbij zou het ook kunnen dat het meegroeien minder snel gaat dan de zeespiegelstijging. Meegroeien van de duinen is de toename van het volume zand in de duinen (hoger dan NAP + 3.0 m) door het instuiven van zand waardoor de verhoging van het volume zand in het duingebied verdeelt over de breedte van het duin gelijk is of groter is dan de zeespiegelstijging. Echter, de mate waarin het duin meegroeit verschilt per locatie afhankelijk van het aanbod van verstuifbaar zand (breedte strand en korreldiameter zand), ligging t.o.v. dominante windrichting en aanwezigheid van obstakels die zandverplaatsing tegenhouden (strandtenten, wilgenschermen, helmgras etc). In het geval van voorlanden wordt het meegroeien bepaald door de frequentie van onderlopen, stroomsnelheid van het water bij onderlopen en de hoeveelheid en type sediment in de waterkolom.

In deze variant wordt meegroeien zoals het nu gaat op voorlanden en duinen gehandhaafd. Dit betekent dat op sommige plekken dynamisering van de zandige kust met veel verstuuving gestimuleerd wordt en op andere plekken het zand wordt vastgelegd door bijvoorbeeld helmgras. In deze laatste gebieden zal doormiddel van regulier onderhoud ('bulldozeren' van extra zand) de waterveiligheid op peil moeten worden gehouden in de toekomst. In het geval van voorlanden zullen de keringen achter de voorlanden mogelijk eerder of meer versterkt moeten worden om ook met zeespiegelstijging de waterveiligheid op peil te houden.

---

⁶ Op Texel wordt al gewerkt met de Kustvisie en het Meerjarenprogramma samen met de andere overheden, de ondernemers en TBO's aan dynamisch kustbeheer om het duinmassief te verhogen waar mogelijk.

Figuur 10 Aanzanding van de duinen op de Waddeneilanden in de periode 1990-2021. Weergegeven is of het dwarsprofiel zoveel meegroeit dat het een zeespiegelstijging van 50 cm tot 2100 op kan vangen (zoals eerder is onderzocht in Wegman et al., 2021⁷, <https://dmmangrove.hkvservices.nl/blokkendoos-levende-kust/>).

2.6.3 Variant 2: Stimuleren meegroeien duinen en voorlanden

In deze variant wordt het meegroeien van de kust gestimuleerd. Dit doen we door op plekken waar ruimte voor meegroeien is dit te stimuleren en het zandaanbod te vergroten met bijvoorbeeld supplementen. Dit zijn locaties waar meegroeien kan zonder andere functies negatief te beïnvloeden en in alle gevallen zonder dat de vereiste veiligheid in gevaar komt. Oftewel, locaties waar stuivend zand weinig invloed heeft (duinen) en/of waar land regelmatig onderwater gezet kan worden zonder dat dit het gebruik van het huidige gebruik van het land negatief beïnvloed (voorlanden). Binnen deze variant valt dat alleen de positie en de vorm van obstakels aangepast kan worden indien nodig. Zo kan een strandtent bijvoorbeeld indien nodig op palen worden gezet dan wel iedere 10 jaar een andere plek krijgen als dit het instuiven vanaf het strand bevordert maar mag de functie die een strandtent vervult niet verdwijnen. De exacte dimensionering hangt af van de gewenste meegroeisnelheid.

Op de locaties waar niet voor meegroeien wordt gekozen zal nog steeds regulier onderhoud moeten plaatsvinden om de kust veilig te houden in de toekomst.

2.6.4 Variant 3: Extra stimuleren meegroeien duinen en voorlanden

Variant 3 is ambitieuzer dan de eerdere varianten omdat in dit geval vrijwel overal meegroeien wordt gestimuleerd. Als men voor deze variant kiest kan het zo zijn dat functies in het kustgebied zich moeten verplaatsen/aanpassen. Bijvoorbeeld als een hotel in de duinen de doorstuiving beperkt, wordt dit hotel verwijderd/verplaatst om doorstuiving te bevorderen. In het geval van meegroeien van de voorlanden wordt in deze variant in principe gekozen om voorlanden die zich lenen voor meegroeien daarvoor in te zetten. Uiteraard hierbij geldt dat dit niet ten koste mag gaan van de veiligheid. Ook als deze voorlanden nu gebruikt worden voor bijvoorbeeld landbouw en dit niet of in mindere mate kan na inzet voor meegroeien.

⁷ Wegman, C., Ouwerkerk, S. & Leenders, J.L. (2021) Duinen groeien mee met zeespiegel. Land+Water 4 p. 22-23

Ook kan meegroeien over een grotere breedte gestimuleerd worden door niet alleen het gebied t/m de kerven te laten meegroeien maar het gehele duingebied. Hiervoor is het nodig dat ook achter de eerste duinenrij doorstuiving bewerkstelligd wordt en functies die hierachter liggen ruimte maken voor doorstuiving. Dit vereist dus maatregelen op verschillende plaatsen om het beoogde zandtransport te bereiken.

In deze variant is minder regulier onderhoud nodig omdat in veel meegroeiende gebieden minder dijk- of duinversterking nodig is. Er wordt dus aan de wettelijke eisen voor veiligheid voldaan door het (actief) meegroeien waardoor de eventuele versterkingsopgaves kleiner in omvang zijn en minder vaak voorkomen.

2.6.5 Maatregelen

Het verder stimuleren van het meegroeien van de kust met zeespiegelstijging vraagt ruimtebeslag (maar biedt ook ruimtelijke kwaliteit voor natuur en recreatie). Dit meegroeien kan gestimuleerd worden door het aanleggen van kerven dan wel door de aangroei van kwelders en voorlanden te stimuleren. In principe is het uitgangspunt dat het meegroeien geen of zo min mogelijk negatieve impact mag hebben op andere functies en dat de huidige waterveiligheid hierbij niet in het geding mag komen (zie Bijlage A). Hiervoor is beheer noodzakelijk.

Voor het meegroeien van de zandige kust is het belangrijk dat Rijkswaterstaat haar suppletieprogramma blijft uitvoeren en daarmee zorgt voor voldoende zand in het systeem om meegroeien te faciliteren. De aanleg van kerven en het beheer is een taak voor de gebiedsbeheerder, in de meeste gevallen is dit het waterschap. De gemeente zal m.b.t. het meegroeien van voorlanden een rol spelen bij de communicatie en eventuele aanpassing van het bestemmingsplan. Het waterschap en/of Rijkswaterstaat zal moeten beoordelen of de waterveiligheid in het geding komt.

Onderscheid in kan worden gemaakt in:

- Kerven: Om het meegroeien van duinen te stimuleren is het nodig op deze locaties kerven aan te leggen en deze kerven actief te beheren. Dit beheren houdt in dat de overvloedige vegetatie verwijderd wordt, eventuele embryoduinenvormen die voor de ingang van de kerf ontstaan verwijderd worden (zie Bijlage A) en wordt gemonitord of er geen zwakke plekken ontstaan. Vaak wordt hiervoor een deel van het bovenste duin afgegraven waardoor sediment het gebied in kan waaien.
- Voor het meegroeien van voorlanden is het nodig het overlopen van verhogingen in het landschap te stimuleren dan wel openingen te maken in deze verhogingen zodat het water bij hoogwater naar binnen kan stromen.

2.7 Afwegingskader voor de te kiezen ambitie

De keuze voor de ambities in het ruimtelijk beleid en versterking van natuurlijke processen een variant is zijn uiteindelijk een bestuurlijke afweging. Omdat het gaat om het ruimtelijk beleid ligt deze bij hierbij meerdere keuzes dus bij alle betrokken overheden betrokken, echter de gemeente staat hierbij wel aan de lat om de eigen ambities kenbaar te maken en duidelijk te maken wat ze dan van andere overheden verwachten. De keuze heeft ook impact op de veiligheidsregio's, dat is omdat de hulpvraag minder zal zijn mits de leefbaarheid groter is.

Bij de keuze over ambities zijn de volgende argumenten van belang:

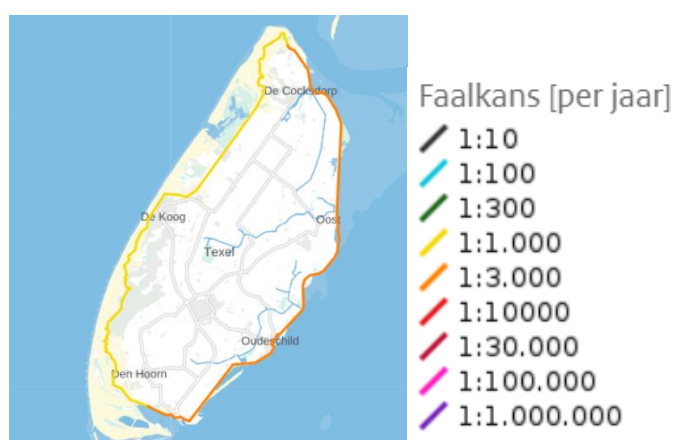
- Wat zijn de kosten en baten. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt in de kosten per stakeholder (als de gemeente, de burgers, instellingen) en de maatschappelijke kosten (ongeacht wie ze draagt). In deze studie zijn de uitvoeringskosten niet geraamd, wel is kwalitatief benoemd wat de omvang van mogelijke maatregelen zijn op basis van het aantal objecten. De vermeden schade kan gezien worden als de baten
- De verantwoordelijkheden. Hoe worden de taken verdeeld en bij wie worden ze belegd. Denk hierbij aan de beleidsvorming, vergunningverlening en de handhaving en inspectie.
- De uitvoerbaarheid. Het gaat er hierbij om wat er voor nodig is om de ambitie te vertalen naar beleid en uitvoering voor een stakeholder. Ook is er voldoende capaciteit nodig om vergunningen te beoordelen.
- De leefbaarheid op de eilanden. De kans op een overstroming kan niet worden uitgesloten. In geval van een dijkdoorbraak is de kans groot dat er ook op het vasteland grote schade zal zijn door overstromingen en de bijbehorende storm. In dat geval zal de hulp lastig op gang kunnen komen en zijn mensen enige tijd op zichzelf aangewezen. Anderzijds zijn de mensen die op de eilanden wonen ook gewend aan het wonen op de eilanden en hier trots op. De vraag is in welke mate de mensen de eilanden ook willen verlaten of bij willen dragen aan herstel.

Ook spelen lokale aspecten een rol als hoe de maatregelen passen bij de identiteit van het eiland en andere ruimtelijke aspecten. De centrale vraag is dus wat men ervoor over heeft om de leefbaarheid op de eilanden in geval van een hoogwater of overstroming te vergroten, en voor het buitendijkse gebied in welke mate men wil inzetten op natuurlijke processen of op ad hoc versterkingsmaatregelen en/of toekomstige verplaatsing van functies. Onderdeel van deze afweging is dus de acceptatie van risico en gevolgen.

3 Beschermd gebied door primaire waterkeringen

3.1 Inleiding

We spreken over het binnendijkse deel van Texel voor het gebied dat beschermt door primaire keringen. Er wordt onderscheid gemaakt in 2 dijktrajecten, de Noordzeezijde heeft een minder strengere norm (1/1.000 per jaar) dan de Waddenzeezijde (1/3.000 per jaar) (zie Figuur 11). Dit komt door een verschil in verwachte mortaliteit bij een duin- of dijkdoorbraak. Voor deze normen is het Lokaal Individueel Risico maatgevend geweest, niet de MKBA.

Figuur 11 Normen voor primaire waterkeringen. De kleuren geven de maximaal toelaatbare overstromingskans (ondergrens) aan, zoals deze is gedefinieerd in de Waterwet (afbeelding uit <https://waterveiligheidsportaal.nl/>).

Op Texel zijn binnendijks de objecten in kaart gebracht⁸ zoals beschreven in hoofdstuk 2. In Tabel 4 staat het totaal aantal objecten per sector.

SECTOR	AANTAL OBJECTEN
GEBOUWDE OMGEVING EN RUIMTELIJKE ORDENING	8842
RECREATIE EN TOERISME	4438
NIET ZELFREDZAMEN	16
AANLANDPUNT	1
HULPDIENTEN EN ONDERSTEUNING	9
LEVENS MIDDELEN	13
WATERHUISHOUDING	15
DRINKWATER	2
ENERGIE	22
VEILIGHEID	1
ICT&TELECOM	17
LANDBOUW, TUINBOUW EN VISSERIJ	3
GEZONDHEID	22
INFRASTRUCTUUR	7

Tabel 4 Aantal objecten per sector op Texel.

⁸ Deze objecten zijn opgenomen in een database die ook kan worden ontsloten via een viewer.

3.2 Overstroombaar gebied

Bij de uitwerking van de het overstroombaar gebied is onderscheid gemaakt in drie zichtjaren: huidig, 2050 en 2100. Bij de verschillende zichtjaren wordt rekening gehouden met zeespiegelstijging, ook wordt voor 2050 en 2100 verondersteld dat de waterkeringen exact aan de norm voldoen (de faalkans blijft dus gelijk). Dat betekent dat waterkeringen worden versterkt en zonodig ook maatregelen voor behoud van de kustlijn worden genomen. Wel zal de waterdiepte na een dijkdoorbraak toenemen.

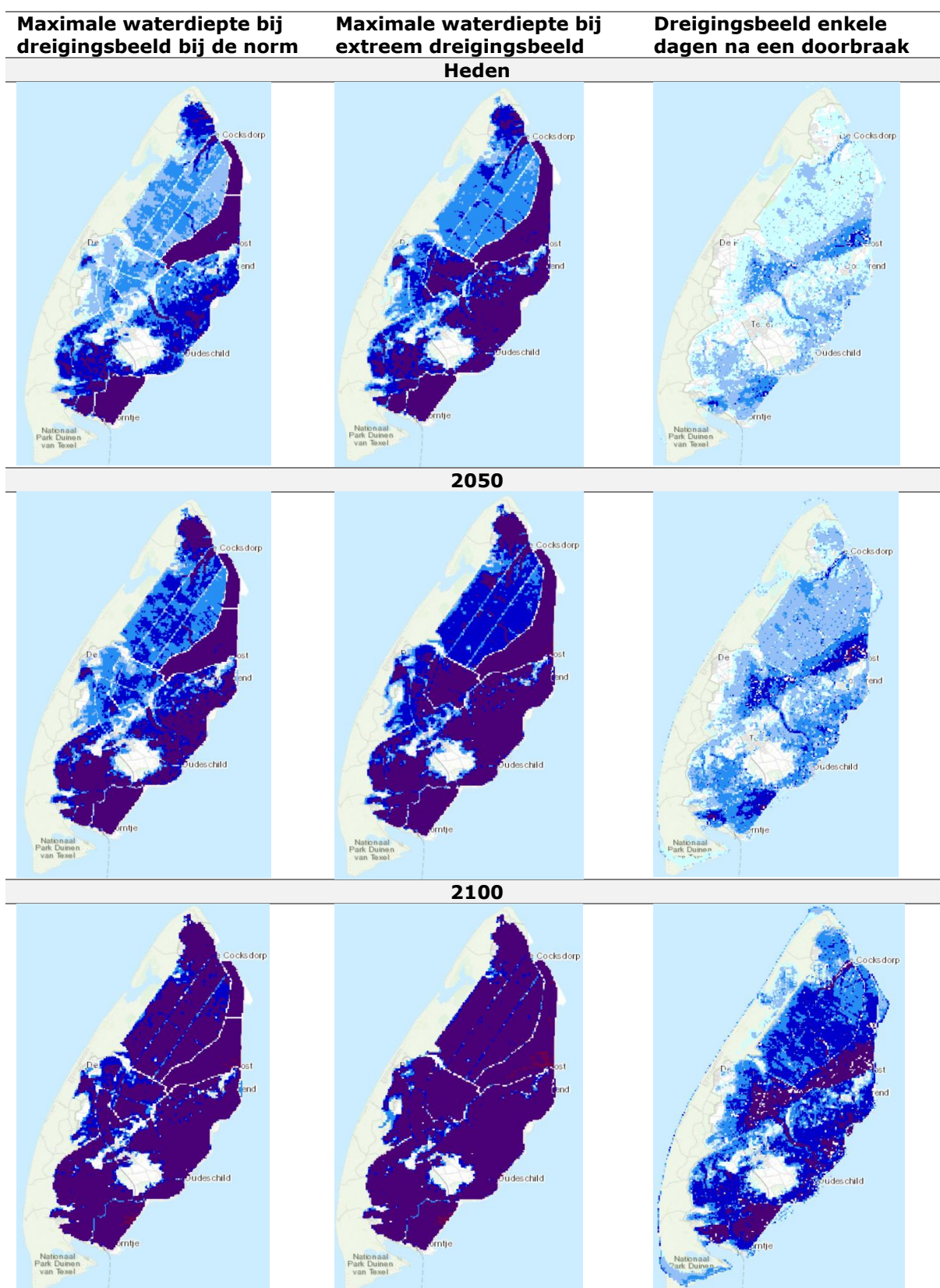
Voor de maximale waterdieptekaarten maken we gebruik van de basisgegevens op het LIWO9. Hierbij combineren we overstromingsscenario's van verschillende doorbraaklocaties tot een dreigingsbeeld. We maken hierbij conform hoofdstuk 2.4.2 onderscheid in twee dreigingsbeelden:

1. De waterdiepte in geval van een extreme overstroming (grosfweg een 1/100.000 per jaargebeurtenis), als gevoeligheidsanalyse kijken we ook naar het dreigingsbeeld dat hoort bij de normsituaties (grosfweg een 1/1.000 per jaar gebeurtenis).
2. De waterdiepte na een overstroming als de storm is gaan liggen en het getijde weer als normaal is. Voor de situatie ná een overstroming is het overstromingsbeeld ingeschat op basis van de hoogte van het gemiddeld astronomisch hoogtij. Voor de huidige situatie is het hoogtij NAP+1.05m wat in 2050 en 2100 toeneemt met resp. 47 en 121cm. In kaart is gebracht welk gebied binnendijks dan nog overstroomd is en dus niet vrij kan afstromen. Dit gebied zal met pompen watervrij moeten worden gemaakt, hierbij wordt opgemerkt dat de reguliere ontwerpnorm van afvoercapaciteit van polders ongeveer 15 mm/dag is.

De gebruikte overstromingsbeelden voor de norm en extreme situatie voor de verschillende zichtjaren zijn weergegeven in Figuur 12.

---

⁹ <https://basisinformatie-overstromingen.nl/#/maps>

Figuur 12 Overstromingsbeelden voor het gebied beschermd door primaire waterkeringen verschillende zichtjaren en dreigingsbeelden.

3.3 Eisen aan objecten bij verschillende ambitieniveaus – Texel

De ambitieniveaus moeten gezien worden als aanvullend op elkaar. Bij een hoger ambitieniveau worden **aanvullende eisen** gesteld aan de kwetsbaarheid van de ruimtelijke omgeving. In de komende paragrafen wordt ingegaan op de consequentie van verschillende ambitieniveaus voor een waterveiligheidsstrategie. Hierbij wordt steeds gekeken naar welke objecten getroffen worden. Afhankelijk van de invulling van de ambitie moet beleid/plannen gemaakt worden om de functie van deze objecten te behouden.

3.3.1 Schuilen & overleven (ambitieniveau 1)

Voldoende schuilplaatsen

Bij ambitieniveau schuilen & overleven gaat het om voldoende schuilplaatsen tijdens een overstroming. Hierbij wordt als eis gesteld dat minimaal 1/3 van de woningen gegeven de maximale waterdiepte tijdens een overstroming een droge verdieping moet hebben. Een droge verdieping gaat uit dat er géén water staat (0 cm en dus geen 20cm) op de begane grond of op een hogere verdieping waarbij een verdiepingshoogte van 2.65m is gehanteerd, conform LIWO). Het BAG voor Texel bevatte geen informatie over bouwlagen, daarom zijn per pand het aantal bouwlagen geschat op basis van 3DBAG van de TUDelft10. Het aantal bouwlagen is vervolgens bepaald op basis van een hoogte van een bouwlaag van 2,65m.

Bebouwde omgeving voor bewoners van Texel

Tabel 5 geeft het percentage woningen en panden dat een droge verdieping heeft. Op het gehele eiland zijn tot tenminste 2100 voor de extreme situatie voldoende schuilplaatsen aanwezig, ondanks dat veel dorpskernen overstroomd zijn er veel objecten met een droge verdieping aanwezig voor mensen die zelfredzaam zijn.

Ná enkele dagen zullen de waterstanden afnemen en ontstaat de situatie ná een overstroming. In deze situatie is het water teruggetrokken en hebben bijna alle objecten een droge verdieping binnen de klasse gebouwde omgeving en recreatie & toerisme. Geconcludeerd is dat er voldoende schuilmogelijkheden zijn voor de inwoners van Texel.

TEXEL (13280 OBJECTEN)	NORMSITUATIE	EXTREME SITUATIE	NÁ OVERSTROMING
HUIDIGE SITUATIE	89%	87%	98%
2050	89%	84%	97%
2100	83%	71%	96%

Tabel 5 Percentage objecten van gebouwde omgeving en ruimtelijke ordening dat een droge verdieping heeft.

Toeristen en recreatiewoningen

Ook is gekeken naar de situatie waarbij toeristen op het eiland zijn. In het hoogseizoen zijn 45.000 bedden bezet¹¹, maar dit aantal is sterk seizoen afhankelijk. Deze toeristen zijn gestationeerd op recreatieterreinen, campings en in hotels. De meeste recreatieterreinen en campings liggen ten noorden van de dorpen en de rest vooral in en nabij de dorpen. In 2100 bij de extreme situatie heeft 30% van recreatie & toerisme geen droge verdieping tijdens de piek van de overstroming, waardoor nog steeds aan de gestelde eis van 1/3 van de objecten een droge verdieping heeft. Geconcludeerd wordt dan ook dat er voldoende schuilplaatsen zijn voor toeristen.

¹⁰ <https://3dbag.nl/en/viewer>. Van dit bestand is per object het 70 percentiel punt genomen als de hoogte en de eerste bouwlaag verwaarloosd.

¹¹ <https://www.nhnieuws.nl/nieuws/315307/de-spagaat-van-texel-1-miljoen-toeristen-op-13000-bewoners-is-dat-te-veel>

TEXEL (13280 OBJECTEN)	NORMSITUATIE	EXTREME SITUATIE	NÁ OVERSTROMING
HUIDIGE SITUATIE	87%	85%	98%
2050	87%	82%	97%
2100	83%	71%	95%

Tabel 6 Percentage objecten van gebouwde omgeving en ruimtelijke ordening + recreatie en toerisme dat een droge verdieping heeft.

Niet zelfredzamen, hulpverlening en energie aanlandpunt

AMBITIE1 - SCHUILEN EN OVERLEVEN	# OBJ	NORM	EXTREEM	NÁ OVERSTR.	NORM	EXTREEM	NÁ OVERSTR.	NORM	EXTREEM	NÁ OVERSTR.
NIET ZELFREDZAMEN	16	13	14	2	13	14	3	13	14	9
ENERGIE AANLANDPUNT	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HULPDIENTEN EN ONDERSTEUNING LEVENSMIDDELEN	8	5	6	0	7	7	1	7	7	2
	13	5	9	0	5	9	0	5	9	3

Tabel 7 Objecten horende bij ambitie 1.

In Tabel 7 is het overzicht van het aantal objecten per sector opgenomen en hoeveel er overstromen. Er zijn 16 objecten geïdentificeerd als niet zelfredzamen. Dit zijn instellingen waar kwetsbare mensen wonen. Deze locaties verdienen aandacht wanneer voor dit ambitieniveau wordt gekozen. Bijna alle locaties zijn kwetsbaar voor overstromingen. Op de korte termijn gaat het om evacuatieplannen. Op de langere termijn kan de vraag worden gesteld of deze objecten op de juiste plaats staan of dat de objecten aangepast moeten worden om de leefbaarheid bij een overstroming te vergroten. Met name voor de objecten die enkele dagen na de storm nog steeds overstroomt zijn staan op een kwetsbare plaats. De Aandacht voor rampenplannen blijft ook na verbeteringen in de locatiekeuze en ontwerp van deze objecten noodzakelijk.

De huidige elektriciteitsverbinding met het vasteland staat op een niet kwetsbare plek voor overstromingen. Op basis van de huidige overstromingspatronen overstroomt het object niet. Hierbij wordt opgemerkt dat er geen scenario's beschikbaar zijn waarin de omvang van de overstroming ook toeneemt (klimaatverandering is alleen verwerkt als nabewerking op basis van de bestaande overstromingsscenario's waarin een opslag is opgenomen voor de waterdiepte). Op basis van de maximaal veronderstelde zeespiegelstijging kan de waterdiepte dus ook maximaal 1,2 m zijn op deze locatie. Het nieuwe verdeelstation rondom het vliegveld ligt overigens wel op een locatie die kan overstromen.

Voor de hulpverlening en ondersteuning gaat het om het continueren van coördinatie en het veilig stellen van het materiaal (inclusief loonbedrijven) en levensmiddelen. Voor de locaties van de hulpverlening blijkt dat deze vrijwel allemaal kwetsbaar zijn voor overstromingen. 2 van de 9 locaties liggen in 2100 ook in gebied waar het water niet vrij kan afstromen (de brandweerkazerne en een loonbedrijf), deze zullen dus langere tijd onder water staan. Voor de locaties met levensmiddelen is het ongeveer de helft. De gebouwen zelf mogen overstromen, zolang de functies van de hulpdiensten gewaarborgd blijven.

Opvallend is dat het aantal objecten dat wordt blootgesteld niet sterk toeneemt, wel dat neemt het gebied dan niet vrij kan afstromen toe. In deze zone worden meer objecten blootgesteld, deze zijn extra kwetsbaar.

3.3.2 Vitaal beschermen en bereikbaarheid (ambitieniveau 2)

Bij dit ambitieniveau gaat het aanvullend op ambitie 1 over vitale objecten en bereikbaarheid op en naar het eiland (aanlegplaatsen en bereikbaarheid via hoofdwegen) na een overstroming. Te zien is dat een groot gedeelte van de objecten in de extreme situatie nu al getroffen wordt. Tegelijk is ook duidelijk dat als het water weer zakt 3 van de 15 objecten in waterhuishouding en 4 van de 22 energie objecten nog onder water staan. In 2050 en 2100 neemt de kwetsbaarheid toe. Enerzijds worden meer objecten getroffen bij overstroming bij de normsituatie. Anderzijds liggen meer dan 50% van de objecten op een locatie waar het water niet onder vrij verval wegstroomt. Ook valt op dat twee gemalen wel in een laag gebied liggen waar het water niet vrij kan wegstromen, maar dat deze gebieden nu niet overstromen na een doorbraak (mogelijk is hier onterecht geen overstromingsscenario voor beschikbaar). Onduidelijk is wat het effect van de blootstelling aan zeewater is en hoe snel opstart weer kan plaatsvinden.

AMBITIE2 - VITAAL BESCHERMEN EN BEREIKBAARHEID	# OBJ	NORM	EXTREEM	NÁ OVERSTR.	NORM	EXTREEM	NÁ OVERSTR.	NORM	EXTREEM	NÁ OVERSTR.
TEXEL										
WATERHUISHOUDING	15	7	9	3	7	9	5	7	9	10
DRINKWATER	2	1	1	0	1	1	0	1	1	1
ENERGIE	22	13	19	3	17	19	7	17	19	11
VEILIGHEID	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ICT&TELECOM	17	8	12	2	10	12	7	10	12	10

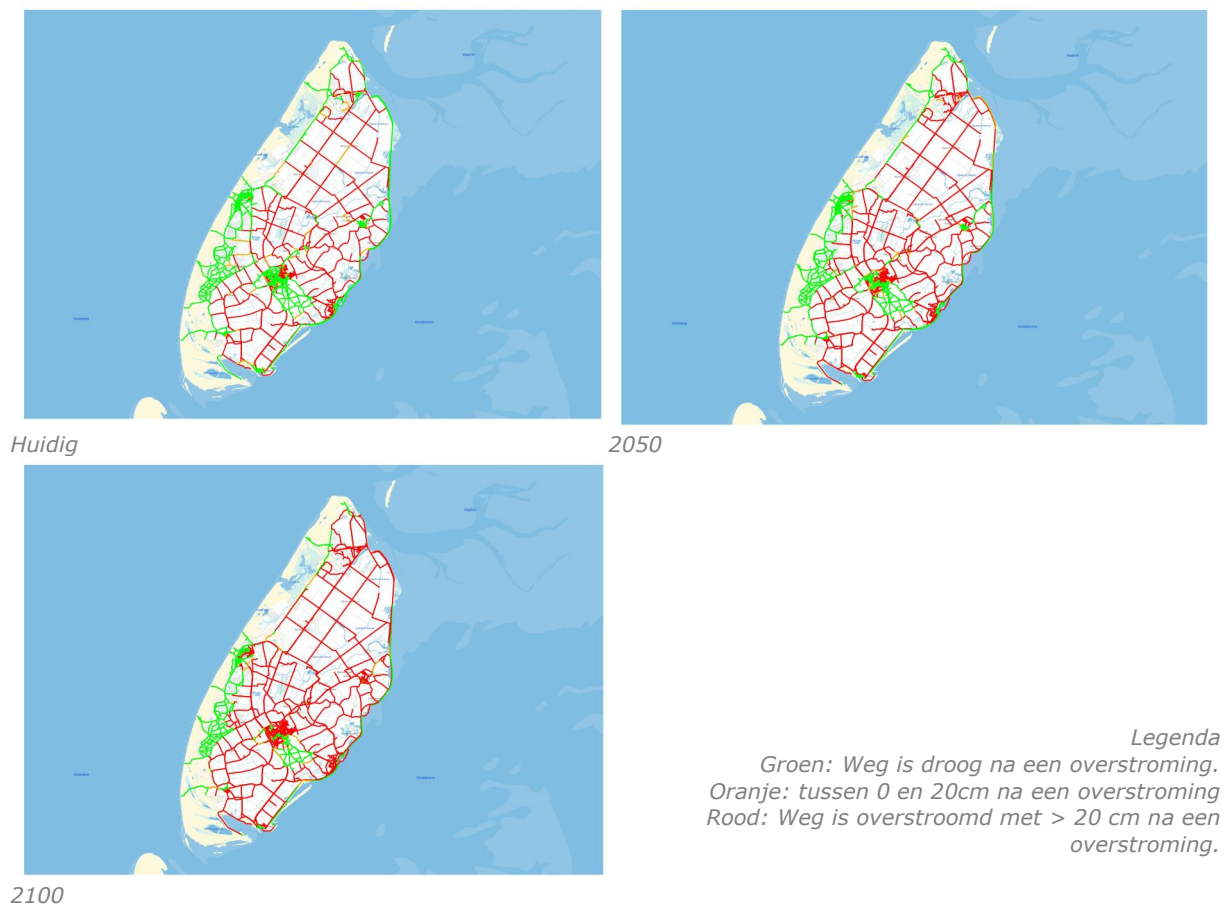
Tabel 8 De objecten die getroffen worden bij verschillende situaties (norm en extreem) en zichtjaren (huidig, 2050 en 2100). In de laatste kolom wordt aangegeven hoeveel objecten ná een overstroming nog getroffen zijn. Dit is relevant voor het herstel van het eiland.

Infrastructuur

Een beeld van de bereikbaarheid van het eiland ná een overstroming in 2100 is opgenomen in Figuur 13. In deze situatie is op basis van de hoogtekkaart (AHN met een 5m grid) bepaald wat de waterstand is uitgaande van de waterstand tijdens vloed bij een normaal getijde. Hierbij wordt opgemerkt dat de overstroming ook gecombineerd zal gaan met extreme storm. Hierdoor is het tijdens de overstroming vrijwel onmogelijk dat mensen zich verplaatsen over het eiland. Na de storm zal er ook sprake zijn van grote windschade wat ook grote impact kan hebben op de bereikbaarheid.

Voor Texel is duidelijk te zien dat de kernen op het eiland slecht bereikbaar zijn over wegen dwars over het eiland. Via waterkeringen en door het duingebied aan de Noordzezijde is het wel mogelijk om dorpen te bereiken. Delen van de dorpen zijn soms nog wel droog. Dat betekent dan men op zichzelf is aangewezen als de waterkeringen zijn bezweken. Hierbij wordt nog opgemerkt dat nu verondersteld is dat alle waterkeringen bezwijken, dat hoeft niet zo te zijn. In dat geval zal een kleiner deel van het eiland onder water staan.

Mogelijke keuzes kunnen zijn het verhoogd aanleggen van wegvakken waardoor er een verbinding is tussen de dorpen.

Figuur 13 De bereikbaarheid van het eiland ná een overstroming, waarbij per wegvak is aangegeven of er water staat en hoeveel (meer of minder dan 20cm).

3.3.3 Vitaal beschermen ++ (ambitieniveau 3)

Bij het derde ambitieniveau wordt aanvullend nog gekeken naar drie sectoren, namelijk land- & tuinbouw en visserij, gezondheid en infrastructuur. In Tabel 9 zijn het aantal getroffen objecten weergegeven. Voor zowel de verwachte als de extreme situaties wordt een groot aandeel van deze aanvullende objecten binnen dit ambitieniveau getroffen tijdens een overstroming. De kwetsbaarheid na een overstroming neemt wel toe, met name voor de objecten in de sector gezondheid.

AMBITIE 3 – VITAAL BESCHERMEN ++

TEXEL

	# OBJ	NORM			EXTREEM			NÁ OVERSTR.			NORM			EXTREEM			NÁ OVERSTR.		
LAND-& TUINBOUW, VISSERIJ	3	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1
GEZONDHEID	22	14	20	0	16	21	1	16	21	1	16	21	9	16	21	9	16	21	9
INFRASTRUCTUUR	7	3	6	0	6	6	0	6	6	0	6	6	1	6	6	1	6	6	1

Tabel 9 Aantal objecten dat getroffen wordt bij verschillende situaties (norm en extreem) en zichtjaren (huidig, 2050 en 2100). In de laatste kolom wordt aangegeven hoeveel objecten ná een overstroming nog getroffen zijn. Dit is relevant voor het herstel van het eiland

3.4 Ruimtebeslag voor versterken van waterkeringen

Binnen het kennisprogramma zeespiegelstijging is vastgesteld dat de waterkeringen minimaal tot 3 m (en waarschijnlijk ook 5,4 m) zeespiegelstijging versterkt kunnen worden. Deze versterkingen zijn technisch uitvoerbaar en betaalbaar, echter de inpassing heeft wel grote impact. Voor de Noordzeekust is de verwachting dat, mits doorgedaan wordt met suppleren, de bodem meegroeit. Voor de Waddenzeekust is het nog zeer onzeker of de bodem voldoende snel kan meegroeien met (versnelde) zeespiegelstijging.

Voor de waterkeringen betekent dit dat in de toekomst het noodzakelijk zal blijven om waterkeringen te versterken omdat de zeespiegel de komende eeuwen zal blijven stijgen. Deze versterkingen vragen ook ruimtebeslag. Het kan zinvol zijn om ruimte te reserveren zodat deze gevrijwaard wordt van nieuwe bebouwing, of dat functies die worden gerealiseerd dijkversterkingen niet in de weg zitten. Deze reserveringen kunnen ook worden gebruikt om ruimte te creëren bij het vervangen of groot onderhoud aan bestaande functies.

Door het kennisprogramma zeespiegelstijging is voor verschillende klimaatscenario's aan de hand van tijdlijnen in kaart gebracht wat het ruimtebeslag. Het ruimtebeslag, en de impact op de bestaande bebouwing, is in kaart gebracht voor versterkingen met groene dijken. Het ruimtebeslag heeft betrekking op de ruimte die binnendijs nodig is bij deze standaard oplossing. Ook is gekeken naar constructieve oplossingen (met bv damwanden) die minder ruimtebeslag vragen en minder (nauwelijks) impact hebben op de bestaande bebouwing. Opgemerkt dat dat er natuurlijk ook andere oplossingen zijn die leiden tot een andere ruimtelijke impact. Zo kan er landwaarts of zeewaarts worden versterkt maar zijn er ook alternatieven voor groene keringen. In Tabel 10 is het ruimtebeslag en het aantal te amoveren woningen opgenomen.

	1 M ZSS	2 M ZSS	5,4M ZSS
RUIMTEBESLAG IN M VOOR GROENE DIJKEN (26,1 KM)			
GEWOGEN GEMIDDELDE	10-20m	10-20m	>100m
MINIMALE BREEDTE	0-10m	0-10m	10-20m
MAXIMALE BREEDTE	50-60m	90-100m	>100m
TE AMOVEREN WONINGEN BIJ GROENE DIJKEN	200-250	350-400	400-450

Tabel 10 Ruimtebeslag bij groene waterkeringen bij een bepaalde mate van zeespiegelstijging

3.5 Maatregelen

Om te voldoen aan de gestelde eisen binnen de ambitieniveaus zijn verschillende maatregelen denkbaar. Deze maatregelen verschillen per ambitieniveau, waarbij het uiteindelijk draait om het functieverlies te voorkomen.

Risicogestuurd ruimtelijk beleid

Bij het ambitieniveau schuilen en overleven wordt nu voldaan aan de eis voor voldoende **schuilplaatsen**. Wanneer de eis te soepel wordt gezien of wanneer toch niet aan de eis wordt voldaan, kan nog overwogen worden schuilplaatsen (shelters) op strategische plekken te plaatsen. Dit kan een nieuw gebouw zijn, maar ook kan gekeken worden binnen de bestaande bouw op het eiland. Voor **niet-zelfredzamen** moeten evacuatieplannen gemaakt worden om hen te beschermen tegen de overstroming. Voor de elektriciteitsaansluiting moet gekeken worden hoe deze minder kwetsbaar gemaakt kan worden tegen overstromingen. Dit is een object waarbij de functie sterk locatie-afhankelijk is en niet zomaar te verplaatsen is.

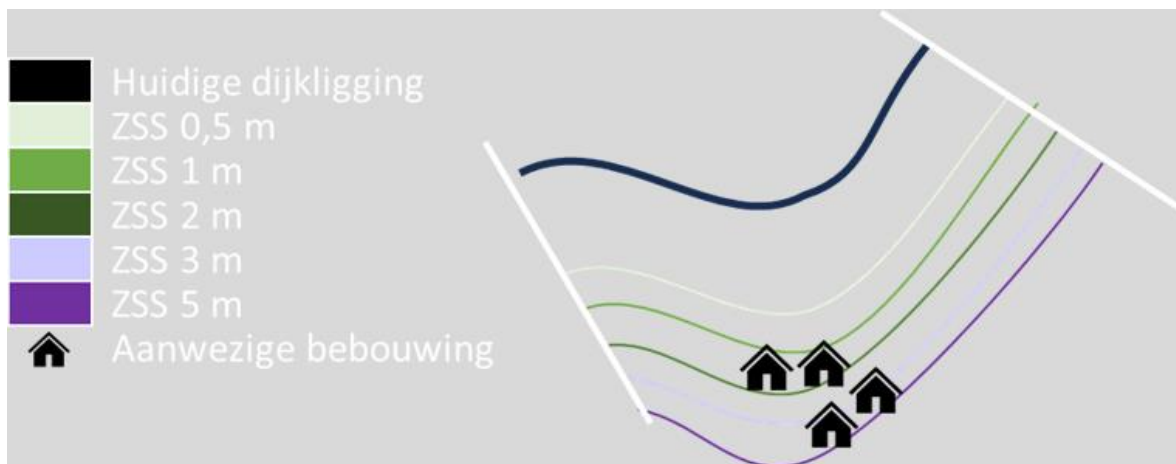
Wanneer we kijken naar het tweede en derde ambitieniveau draait het om vitale objecten beschermen en het eiland bereikbaar te houden. De **ontsluiting** via doorgaande wegen over het eiland ná een overstroming kan onvoldoende zijn. Hiervoor kunnen plannen gemaakt worden om water op de weg zo snel mogelijk weg te halen (door water weg te pompen) of te voorkomen dat het overstroomt door het wegtraject hoger aan te leggen of om omleidingsroutes te maken. Wat betreft de **vitale objecten** moet gekeken worden of deze tijdelijk hun functie verliezen (tijdens de overstroming) of daadwerkelijk kapotgaan en daarmee langere tijd hun functie verliezen. Vervolgens kan ofwel het ontwerp aangepast worden ofwel plannen om langdurige uitval te voorkomen (tijdelijk functie uitschakelen tijdens overstroming). Te zien is dat ná een overstroming het gros van de objecten weer droog komt te staan.

Reserveringszones

Voor de reserveringszones van waterkeringen kunnen strategieën (adaptatiepaden) worden ontwikkeld om het ruimtebeslag inzichtelijk te maken bij verschillende keuzes. Deze strategieën kunnen inzichtelijk maken wat de impact is van dijkversterkingen als functie van de zeespiegelstijging. Hierbij kunnen ook de mogelijke keuzes inzichtelijk worden gemaakt voor knelpunten die kunnen optreden uitgaande van de reguliere manier van dijkversterkingen. Op deze manier kunnen ook keuzes worden gemaakt over de lange termijn versterkingsstrategie, en vervolgens het ruimtebeslag wordt hiervoor nodig is. Dit ruimtebeslag kan dan verankerd worden

in reserveringszones die onderdeel zijn van bijvoorbeeld water en bodem sturend en vastgelegd in een omgevingsvisie en omgevingsplan.

In de onderstaande figuur zijn als voorbeeld de contouren opgenomen van de ruimte die nodig is voor dijkversterking bij een bepaalde mate van zeespiegelstijging en bij een groene waterkering. Uit de figuur blijkt dat bij grotere zeespiegelstijging het amoveren van woningen noodzakelijk is bij groene dijken. De vraag is echter of groene keringen de beste oplossing zijn. Zo kan er ook zeewaarts worden versterkt, maar zijn er ook oplossingen met constructieve elementen die minder ruimte vragen. Het verdient aanbeveling hier een strategie of een zienswijze op te ontwikkelen. Hierin kan expliciet worden uitgewerkt wanneer bepaalde keuzes gemaakt moeten worden, maar ook zouden mogelijke oplossingen ook nu al kunnen worden uitgesloten waardoor ruimte beschikbaar blijft voor andere ontwikkelingen.

Figuur 14: uitwerken adaptatiepaden voor reserveringszones dijkversterking

4 Buitendijks gebied

4.1 Inleiding

Het buitendijks gebied is het deel van het eiland dan niet beschermd wordt door primaire keringen. Dit gebied kan onderlopen als de zeespiegel stijgt. In het buitendijks gebied liggen nog wel andere kerende elementen of structuren die buitendijkse objecten beschermen, deze worden echter niet beheerd en zonodig versterkt (het buitendijks gebied an sich wordt natuurlijk wel beheerd maar het gaat hier om de waterkerende functie). Het buitendijks gebied (de duinen en voorlanden) kunnen ook meegroeien met zeespiegelstijging. Dit is een dynamisch proces wat afhankelijk is van de hoeveelheid suppleties en ruimtelijke maatregelen om meegroeien te stimuleren.

Op Texel zijn de buitendijkse objecten in kaart gebracht¹² zoals beschreven in hoofdstuk 2. In Tabel 11 staat het totaal aantal objecten per sector, in de volgende paragrafen zijn deze per ambitieniveau uitgewerkt.

SECTOR	AANTAL OBJECTEN
GEBOUWDE OMGEVING EN RUIMTELIJKE ORDERING	50
RECREATIE EN TOERISME	30
NIET ZELFREDZAMEN	0
AANLANDPUNT	0
HULPDIENSTEN EN ONDERSTEUNING	2
LEVENS MIDDELEN	0
WATERHUISHOUDING	0
DRINKWATER	0
ENERGIE	3
VEILIGHEID	1
ICT&TELECOM	1
LANDBOUW, TUINBOUW EN VISSERIJ	0
GEZONDHEID	0
INFRASTRUCTUUR	0

Tabel 11 Aantal objecten per sector op Texel.

De buitendijkse gebieden worden tijdens een storm ook belast door het water. Daarom zijn voor een aantal locaties ook afslagprofielen (profiel na duinafslag door een zware storm zodat duidelijk wordt of bepaalde objecten hierdoor extra gevaar lopen) bepaald. Deze afslagprofielen geven aan wat de ruimtelijke impact van de maatregelen.

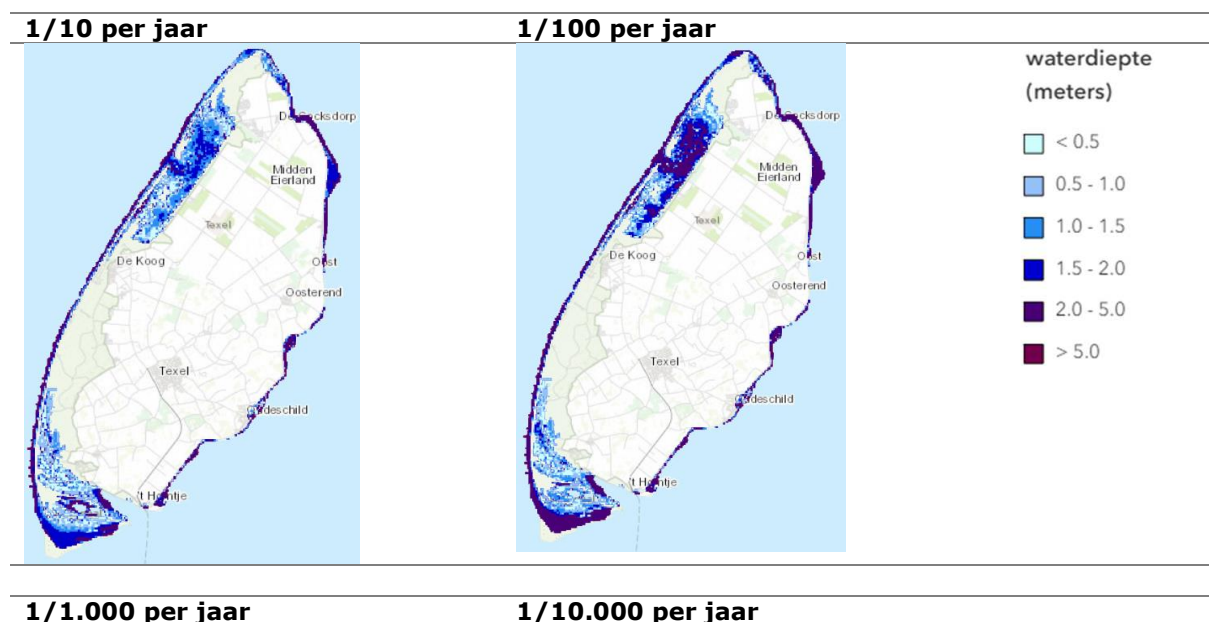
4.2 Overstroombaar gebied

Voor de inventarisatie van de ruimtelijke gevolgen voor objecten en gebieden tijdens en na een overstroming is onderscheid gemaakt in drie zichtjaren: huidig, 2050 en 2100. Voor elk ambitieniveau voor een waterveiligheidsstrategie is per zichtjaar bepaald welke gebieden kunnen overstromen. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen 4 terugkeertijden: 10, 100, 1.000 en 10.000 jaar. In Figuur 15 is voor de huidige situatie de waterdiepte opgenomen bij verschillende

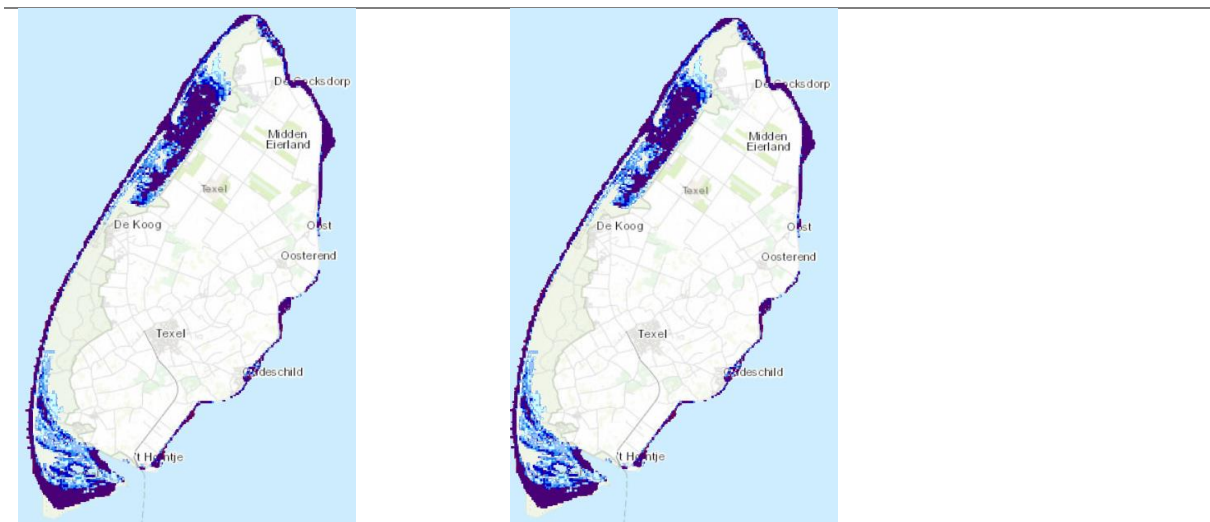
¹² Deze objecten zijn opgenomen in een database die ook kan worden ontsloten via een viewer.

terugkeertijden op basis van LIWO13. Geconstateerd is dat in de overstromingskaarten van LIWO ook gebieden overstroomden die achter hoge gronden liggen. Hiervoor is een correctie uitgevoerd, overstroomde gebieden die niet verbonden zijn aan buitenwater zijn hiervoor verwijderd. Er is geen extra rekening gehouden met de rol van overige waterkeringen en duinen die wellicht kunnen doorbreken na belasting aan het water. Verondersteld is dat deze analyse al gedaan is in de beheerdersoordelen die zijn uitgevoerd bij het opstellen van de kaarten. Echter geconstateerd is dat er nog steeds hiaten zijn. Zo kunnen sommige delen mogelijk onterecht als niet overstroombaar worden beschouwd omdat ze niet meegenomen zijn in deze kaarten maar zijn er ook gebieden die te vaak overstroomden omdat geen rekening is gehouden met ongereguleerde waterkeringen. In 2024 is een nieuwe actualisatie voorzien van de overstromingskaarten in het kader van de Europese Hoogwater Richtlijn (door Rijkswaterstaat in samenwerking met de waterschappen).

De waterdiepte na zeespiegelstijging is een toeslag op de waterdiepte uit de actuele scenario's, de patronen zelf zijn niet aangepast omdat hiervoor de gegevens ontbraken. Een andere manier van kijken is om geen toeslag te doen op de waterdiepte maar de kans van voorkomen aan te passen op basis van de klimaatverandering. Een gebeurtenis die in de huidige situatie een kans van 1/10.000ste per jaar voorkomen heeft, heeft vanwege klimaatverandering (het SSP 8.5 scenario) in 2050 een kans van orde grootte 1/3.333^{ste} per jaar. En in 2100 is deze kans vergroot naar orde grootte 1/1.000^{ste} per jaar. Een gebeurtenis die in de huidige situatie een kans van voorkomen van 1/10de per jaar heeft zal in 2100 een kans van voorkomen van één per jaar hebben.

¹³ In het kader van de Europese Hoogwater Richtlijn (EU-ROR) worden deze overstromingskaarten de komende jaren geactualiseerd. Deze kaarten komen hierna weer beschikbaar op LIWO.

Figuur 15 Overstromingsbeelden van buitendijks gebied bij verschillende terugkeertijden.

4.3 Eisen aan objecten bij verschillende ambitieniveaus

De ambitieniveaus moeten gezien worden als een stapeling. Bij een hoger ambitieniveau worden **aanvullende eisen** gesteld aan de kwetsbaarheid van de ruimtelijke omgeving. In de komende paragrafen wordt ingegaan op de consequentie van verschillende ambitieniveaus voor een waterveiligheidsstrategie. Hierbij wordt steeds gekeken naar welke objecten getroffen worden. Afhankelijk van de invulling van de ambitie moet beleid/plannen gemaakt worden om de functie van deze objecten te behouden.

De objecten in het buitendijkse gebied hebben een functie in relatie tot de continuïteit op het gehele eiland. Als referentie voor het beschermingsniveau gaat we dan idealiter uit van een vergelijkbare bescherming als binnendijks, dat betekent een eis van 1/100.000 per jaar. Deze eis is zoals eerder opgemerkt relatief streng. Voor deze strenge eis is gekozen vanwege de afhankelijkheid van het vasteland en in de wetenschap dat het vasteland waarschijnlijk ook veel schade heeft. Omdat een 1/100.000 per jaar scenario ontbreekt is het meest extreme scenario gekozen. Op basis van de decimeringshoogte (de toename van de waterstand bij een situatie die 10 maal extremer is) kan de toename van de waterdiepte worden geschat. Dit werkt alleen voor het gebied dat al overstroomd is. Gebied dat nu niet overstroomt maar dat wel zal doen is niet in kaart gebracht. De maximale waterdiepte is altijd minder dan de maximale zeespiegelstijging die is voorzien.

4.3.1 Schuilen & overleven (ambitieniveau 1)

Voldoende schuilplaatsen

Bij ambitieniveau schuilen & overleven gaat het om voldoende schuilplaatsen tijdens een overstroming (gelijk aan binnendijks). Tabel 12 geeft het percentage woningen dat een droge verdieping heeft. In het buitendijks gebied van Texel zijn er maar een paar objecten, deze bieden voldoende schuilplaatsen in extreme situaties.

Belangrijk te realiseren bij vluchtplaatsen voor het buitendijkse gebied is dat er bij terugkeertijden van 10, 100 en soms 1000 jaar nog vluchtmogelijkheden zijn naar het binnendijkse gebied op het eiland.

KANS OP VOORKOMEN OVERSTROMEN 50 OBJECTEN	PERCENTAGES HEEFT EEN DROGE VERDIEPING IN HUIDIGE SITUATIE	PERCENTAGES HEEFT EEN DROGE VERDIEPING IN 2050	PERCENTAGES HEEFT EEN DROGE VERDIEPING IN 2100
1/10 PER JAAR	95%	93%	91%
1/100 PER JAAR	95%	91%	91%
1/1000 PER JAAR	93%	90%	85%
1/10.000 PER JAAR	93%	89%	79%

Tabel 12 Percentage objecten van gebouwde omgeving en ruimtelijke ordening dat een droge verdieping heeft in huidige situatie

De verwachting is dat toeristen op het eiland die in buitendijks gebied verblijven voldoende mogelijkheid hebben om zich naar droge objecten en/of binnendijks gebied te verplaatsen. In totaal zijn er 30 objecten buitendijks voor recreatie en toerisme, bij een 1/10.000 per jaar gebeurtenis heeft bijna ieder object een droge verdieping.

Niet zelfredzamen, hulpverlening en energie aanlandpunt

In Tabel 13 is het overzicht van het aantal objecten per sector opgenomen. De twee locaties van de hulpdiensten die in alle scenario's te maken hebben met wateroverlast zijn KNRM locaties.

AMBITIE1 - SCHUILEN EN OVERLEVEN	# OBJ	1/10	1/100	1/1000	1/10.000	1/10	1/100	1/1000	1/10.000	1/10	1/100	1/1000	1/10.000
NIET ZELFREDZAMEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ENERGIE AANLANDPUNT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HULPDIENTEN	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
LEVENS MIDDELEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 13 Objecten horende bij ambitie 1 voor het buitendijks gebied.

4.3.2 Vitaal beschermen en bereikbaarheid (ambitieniveau 2)

Bij dit ambitieniveau gaat het aanvullend over vitale objecten en bereikbaarheid op en naar het eiland (aanlegplaatsen en bereikbaarheid via hoofdwegen). Ook gaat het over de infrastructuur voor om zo ná de overstroming weer snel inzetbaar te zijn. In Tabel 14 zijn het aantal getroffen objecten weergegeven. Voor de ICT locatie gaat het om de uitkijktoren. Voor Energie gaat het om een trafo die alleen bij een 1/10.000pj gebeurtenis overstroomd in de huidige situatie, dan kan in 2100 ongeveer een 1/1000pj gebeurtenis zijn. Een andere object uit de klasse energie overstroomt bij alle scenario's. Het object wat hoort bij veiligheid is van defensie.

AMBITIE2 – VITAAL BESCHERMEN EN BEREIKBAARHEID

OBJ

1/10

1/100

1/1000

1/10.000

1/10

1/100

1/1000

1/10.000

1/10

1/100

1/1000

1/10.000

		Huidig				2050				2100			
WATERHUISHOUDING	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DRINKWATER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ENERGIE	3	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2
VEILIGHEID	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1
ICT&TELECOM	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Tabel 14 De objecten die getroffen worden bij verschillende situaties.

4.3.3 Vitaal beschermen ++ (ambitieniveau 3)

Bij het derde ambitieniveau wordt aanvullend nog gekeken naar drie sectoren, namelijk land- & tuinbouw en visserij, gezondheid en infrastructuur. Voor Texel zijn er geen objecten kwetsbaar voor overstromingen in deze categorie gegeven de beschikbare scenario's. Dat komt omdat er geen objecten buitendijks liggen.

4.4 Afslagprofielen

Voor de Waddeneilanden zijn voor verschillende raaien langs de Rijkstrandpalenlijn afslagprofielen berekend. Een afslagprofiel is het aanwezige duinprofiel na het optreden van een zware stormconditie. De waterstanden en golven zijn afgeleid voor een stormconditie die overeenkomt met de ondergrens van het duintracé (zie Hoofdstuk 3). Deze condities zijn afgeleid met het programma Riskeer (v.23.1.1.1). In het programma Morphan (v.23.1.1.55358) worden de stormcondities gecombineerd met het aanwezige duinprofiel. De duinprofielen zijn beschikbaar voor de Jarkusraaien¹⁴ langs de Nederlandse kust. De ontwikkeling van het afslagprofiel gedurende een storm volgt uit het programma Morphan door het toepassen van het rekenhart XBeach (v1.24.5956-BOI-phase3). Dit kan voor verschillende scenario's van zeespiegelstijging (zss). Per locatie (of raai) zijn de volgende stormcondities doorgerekend:

- Stormcondities bij de ondergrens in de huidige situatie
- Stormcondities met 1,21 meter zeespiegelstijging (in 2100)
- Stormcondities met 2,0 meter zeespiegelstijging (in 2100)

Stormcondities met zeespiegelstijging (1,21 en 2,0 meter) volgen uit het verhogen van de waterstanden in de stormcondities bij de ondergrens met 1,21 en 2,0 meter. De golven blijven onveranderd. Ook zijn er scenario's voor meegroeien doorgerekend waarbij de mate van meegroeien gelijk is genomen aan de mate van de zeespiegelstijging (1,21 of 2,0 meter). Dit levert dezelfde resultaten op als de stormcondities bij de ondergrens voor het huidige zichtjaar.

Voor de Waddeneilanden zijn karakteristieke raaien uitgekozen. Dit zijn raaien dwars op de Rijkstrandpalenlijn (RSP) langs de kust waar de gemeente geïnteresseerd is in de afslag van zand

¹⁴ <https://maps.rijkswaterstaat.nl/dataregister/srv/dut/catalog.search#/metadata/25664cfc-21bc-4de9-9f58-bbcd1fab7d62>

door een normsituatie storm en in de ontwikkeling van de raai over de tijd. Deze interesse kan komen door aanwezige bebouwing buitendijks welke geraakt zou kunnen worden of doordat het kustprofiel een groter gebied representeert. Een overzicht van de resultaten is weergegeven in onderstaande paragraaf.

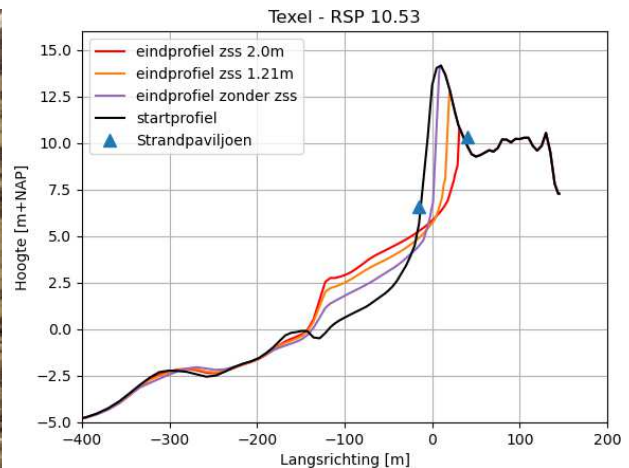
De gemeente Texel heeft voor het eiland zes karakteristieke kustprofielen uitgekozen (Figuur 16). Eerst worden de raaien langs de Rijkstrandpalenlijn (RSP) bij zandige keringen uitgewerkt. Vervolgens de harde keringen bij de Veerhaven en Oudeschild.

Figuur 16 Overzicht locaties op het Waddeneiland Texel

RSP 10.53

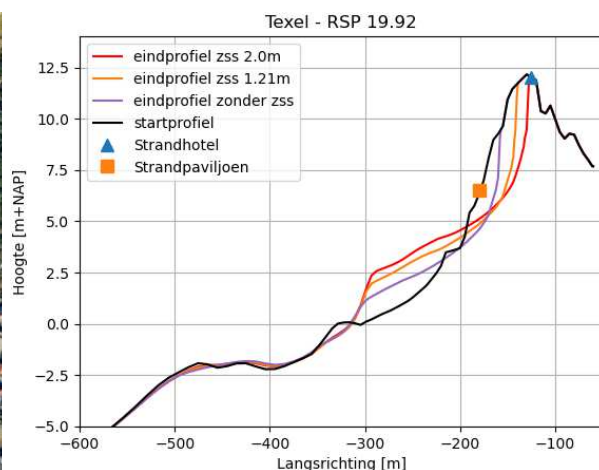
Het kustprofiel RSP 10.53 vertoont in de huidige situatie bij een normsituatie storm duinerosie waarbij het strandpaviljoen in het duinfront wordt geraakt. Het paviljoen achter de duin wordt pas geraakt bij normsituatie storm en een zeespiegelstijging van 2,0 meter omdat er dan significant meer afslag plaatsvindt. De strandopgang ten zuiden van RSP 10.53 is maatgevend wat betreft inundatie (of wateroverlast). De strandopgang heeft een hoogte van 9m+NAP. Indien het profiel meegroeit met zeespiegelstijging dan kan de duintop in stand blijven. Echter, de strandpaviljoenen zullen dan omhoog moeten, of aangepast worden zodat er geen hinder is van verstuing.

Figuur 17 Afslagprofielen voor de Jarkusraai bij RSP 10.53 op het eiland Texel. Links is de locatie weergegeven in rood op een satellietbeeld uit 2023. Rechts het startprofiel in zwart en een afslagprofiel voor het huidige zichtjaar zonder zeespiegelstijging (paars), een afslagprofiel met 1,21m zeespiegelstijging in 2100 (oranje) en een afslagprofiel met 2,0m zeespiegelstijging in 2100 (rood). Met de iconen zijn de objecten aangegeven.

RSP 19.92

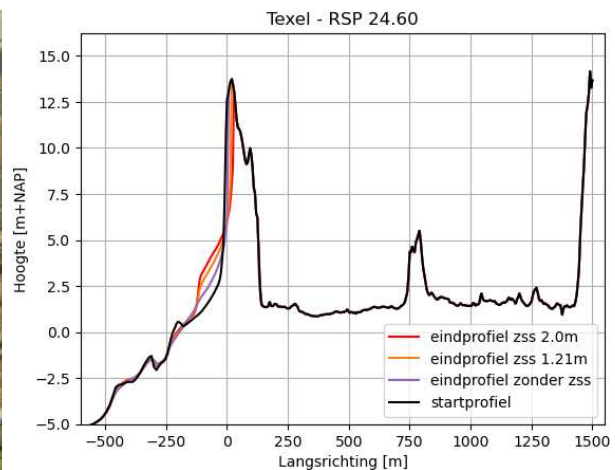
Het kustprofiel RSP 19.92 vertoont in de huidige situatie bij een normsituatie storm duinerosie waarbij het strandpaviljoen in het duinfront wordt geraakt. Het strandpaviljoen op de duin wordt pas geraakt bij normsituatie storm en een zeespiegelstijging van 2,0 meter omdat er significant meer afslag plaatsvindt. De strandopgang ter plekke van RSP 19.92 is maatgevend wat betreft inundatie (of wateroverlast). De strandopgang heeft een hoogte van 10,5m+NAP. Indien het profiel meegroeit met zeespiegelstijging dan kan de duintop in stand blijven. Echter, het strandhotel en -paviljoen zullen dan omhoog moeten, of aangepast worden zodat er geen hinder is van verstuing.

Figuur 18 Afslagprofielen voor de Jarkusraai bij RSP 19.92 op het eiland Texel. Links is de locatie weergegeven in rood op een satellietbeeld uit 2023. Rechts het startprofiel in zwart en een afslagprofiel voor het huidige zichtjaar zonder zeespiegelstijging (paars), een afslagprofiel met 1,21m zeespiegelstijging in 2100 (oranje) en een afslagprofiel met 2,0m zeespiegelstijging in 2100 (rood). Met de iconen zijn de objecten aangegeven.

RSP 24.60

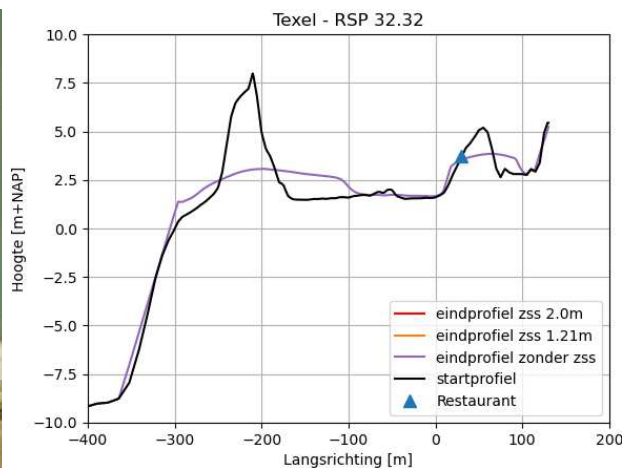
Het kustprofiel RSP 24.60 aan de zuidwest kant van de Slufter heeft nauwelijks erosie tijdens een normsituatie storm. Met toenemende zeespiegelstijging gaat de erosie wel verder door tot aan de duintop maar er blijft voldoende zand om niet tot een doorbraak van het duinfront te komen. Het water kan natuurlijk wel via de Slufter naar de tweede duinenrij stromen (op 1.500 meter van de eerste duinenrij). De duinerosie zal hier minder zijn dan bij de eerste duinenrij omdat de golven gelimiteerd worden door het 'voorland' tussen de twee duinenrijen.

Figuur 19 Afslagprofielen voor de Jarkusraai bij RSP 24.60 op het eiland Texel. Links is de locatie weergegeven in rood op een satellietbeeld uit 2023. Rechts het startprofiel in zwart en een afslagprofiel voor het huidige zichtjaar zonder zeespiegelstijging (paars), een afslagprofiel met 1,21m zeespiegelstijging in 2100 (oranje) en een afslagprofiel met 2,0m zeespiegelstijging in 2100 (rood). Met de iconen zijn de objecten aangegeven.

RSP 32.32

Het kustprofiel RSP 32.32 heeft een oriëntatie naar het noordoosten (richting de Waddenzee). De ligging het kustprofiel is ingewikkeld vanwege een grote getijdengeul, een geul dicht tegen de kust, en ondiepe platen. Een uitgebreide modelstudie is nodig om te bepalen welke golfcondities realistisch zijn op deze locatie. Om een eerste inzicht te krijgen zijn twee berekeningen (Noordzee- en Waddenzee golven) gemaakt om te laten zien wat de range in afslag zal zijn bij een normsituatie storm. Het resultaat van de Noordzeegolven is gegeven in Figuur 20 en laat zien dat onder belasting van loodrecht invallende Noordzeegolven de duinenrij bij een normsituatie storm volledig erodeert. In onderstaand tekstblok toegelicht hoe een berekening met Waddenzeegolven is uitgevoerd. De afslagprofielen van beide scenario's zijn met elkaar vergeleken in Figuur 21.

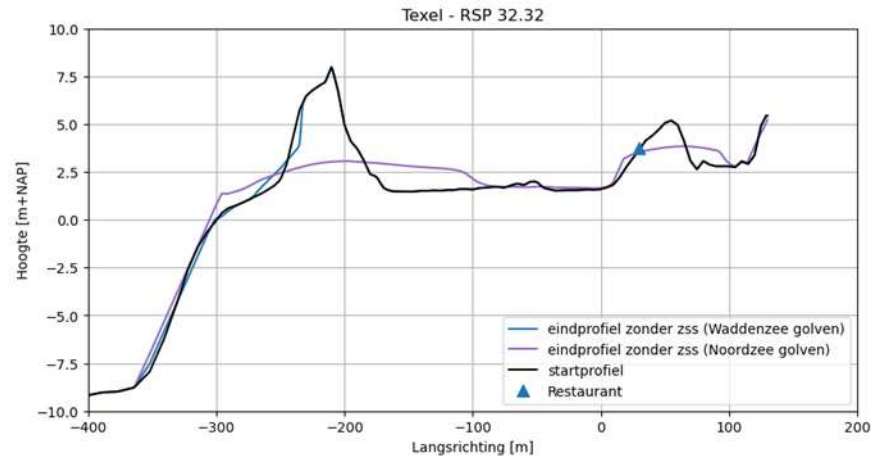

Figuur 20 Afslagprofielen voor de Jarkusraai bij RSP 32.32 op het eiland Texel. Links is de locatie weergegeven in rood op een satellietbeeld uit 2023. Rechts het startprofiel in zwart en een afslagprofiel voor het huidige zichtjaar zonder zeespiegelstijging (paars), een afslagprofiel met 1,21m zeespiegelstijging in 2100 (oranje) en een afslagprofiel met 2,0m zeespiegelstijging in 2100 (rood). Met de iconen zijn de objecten aangegeven.

RSP 32.32

Voor kustprofiel 32.32 zijn de afslagprofielen bij een normsituatie storm voor de huidige situatie (zonder zeespiegelstijging) berekend voor Noordzeegolven als ook voor golven vanaf de Waddenzee. Het resultaat is weergegeven in onderstaande Figuur. Als de normsituatie

Noordzeegolven zouden optreden dan wordt het gehele primaire duin weggeslagen (paarse lijn). Als de Waddenzeegolven in de normsituatie zich zouden voordoen dan blijft het primaire duin grotendeels staan (blauwe lijn). De verwachting is dat de werkelijke normsituatie hier tussenin ligt. Om een preciezere inschatting te maken van de risico's raden wij aan een uitgebreidere modelstudie te doen waarin de complexe fysica van dit gebied wordt meegenomen.

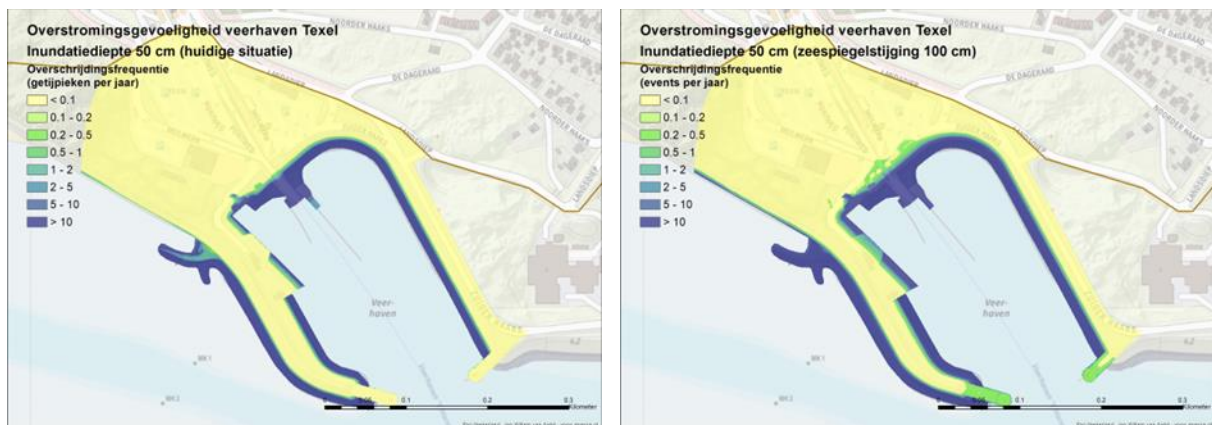
Figuur 21 Afslagprofielen RSP 32.32 voor een normsituatie storm in het huidige zichtjaar (zonder zss)

4.4.1 Harde keringen

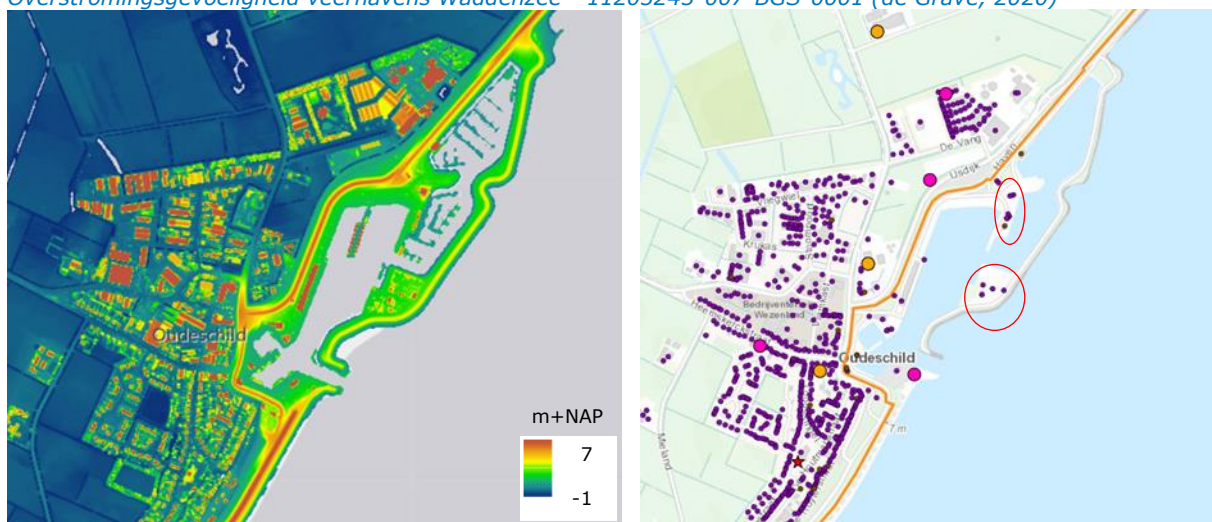
Voor de Waddeneilanden zijn naast de zachte keringen (duinen) ook karakteristieke raaien uitgekozen voor de harde keringen (dijken en havens). Dit zijn locaties langs de kust waar de gemeenten geïnteresseerd is in de inundatie van buitendijks gebied door een normsituatie storm. Een overzicht van de resultaten is weergegeven in onderstaande figuur.

De veerhaven is de haven van Texel waar de veerdienst aanmeert. Dit is voor het eiland daarom een belangrijke plaats. Er zijn door Deltares (de Grave, 2020) overstromingsberekeningen gemaakt waaruit blijkt dat de veerhaven in de huidige situatie minder dan 0.1x per jaar een inundatiediepte heeft van 50 cm of meer. De overstromingsgevoeligheid van de veerhaven van Texel neemt nauwelijks toe bij een zeespiegelstijging van 1m.

De haven Oudeschild is al eeuwen oud en bestaat uit de Noorderhaven, de Zuiderhaven en de Werkhaven. Relevant is de overstromingsgevoeligheid van de rood omcirkelde objecten in Figuur 23. De gemeente wilt misschien nog wat bijbouwen op deze deels braakliggende terreinen. De terreinen liggen op een hoogte van orde 3,0 m+NAP achter een havendam van 5,0 m+NAP. Vanaf de wadkant kan het haventerrein onderlopen bij de huidige normsituatie waterstand ($\sim 4,3$ m+NAP). De dreiging voor de primaire kering (op 7,0 m+NAP) in de haven is gering omdat de havendam voor golfbreking zorgt. In de huidige situatie inunderen de objecten bij een $1/30^e$ per jaar waterstand en in de toekomst (2100) wordt dit risico groter. Bij de normsituatie in 2100 (1,21m zss) zal bijna 2,5 meter water staan op het haventerrein bij een normsituatie storm.

Figuur 22 Kustprofiel Veerhaven Texel - Overstromingsgevoeligheid van de veerhaven van Texel, uit: Overstromingsgevoeligheid veerhavens Waddenzee - 11205243-007-BGS-0001 (de Grave, 2020)

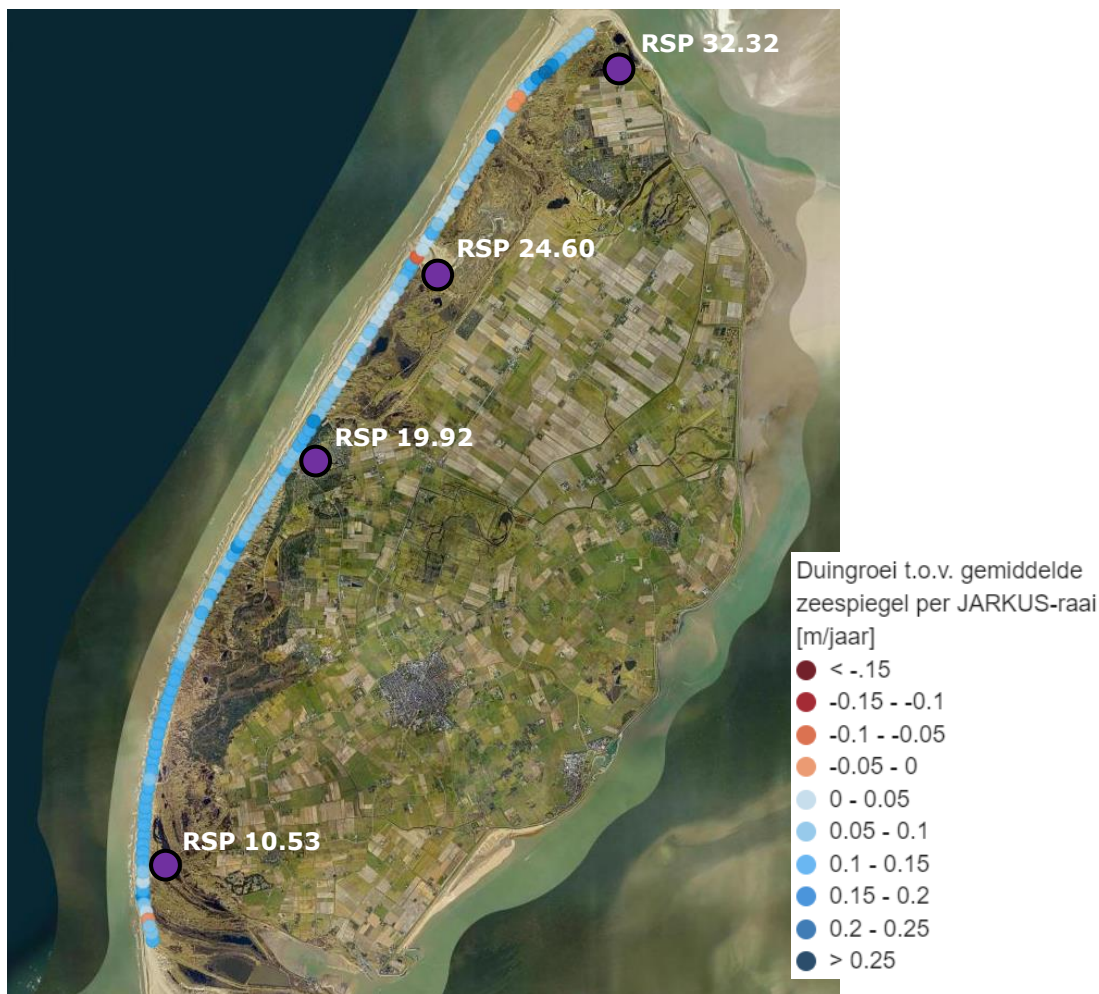
Figuur 23 Kustprofiel Oudeschild Texel – Interessegebied overstromingsgevoeligheid

4.4.2 Meegroeien duinen en voorlanden

In deze paragraaf wordt het meegroeien van duinen en voorlanden (zoals het nu gaat en met zeespiegelstijging) besproken. Hierbij is gebruik gemaakt van de Blokkendoos Levende Kust. Meegroeien is in paragraaf 2.6.2 beschreven als de toename van het volume zand in de duinen (hoger dan NAP + 3.0 m) verdeeld over de breedte van het duin (per strekkende meter), zie ook Figuur 9. Verder wordt er ook stilgestaan bij het stimuleren van meegroeien en het daarbij behorende ruimtebeslag.

Meegroeien duinen en voorlanden zoals het nu gaat

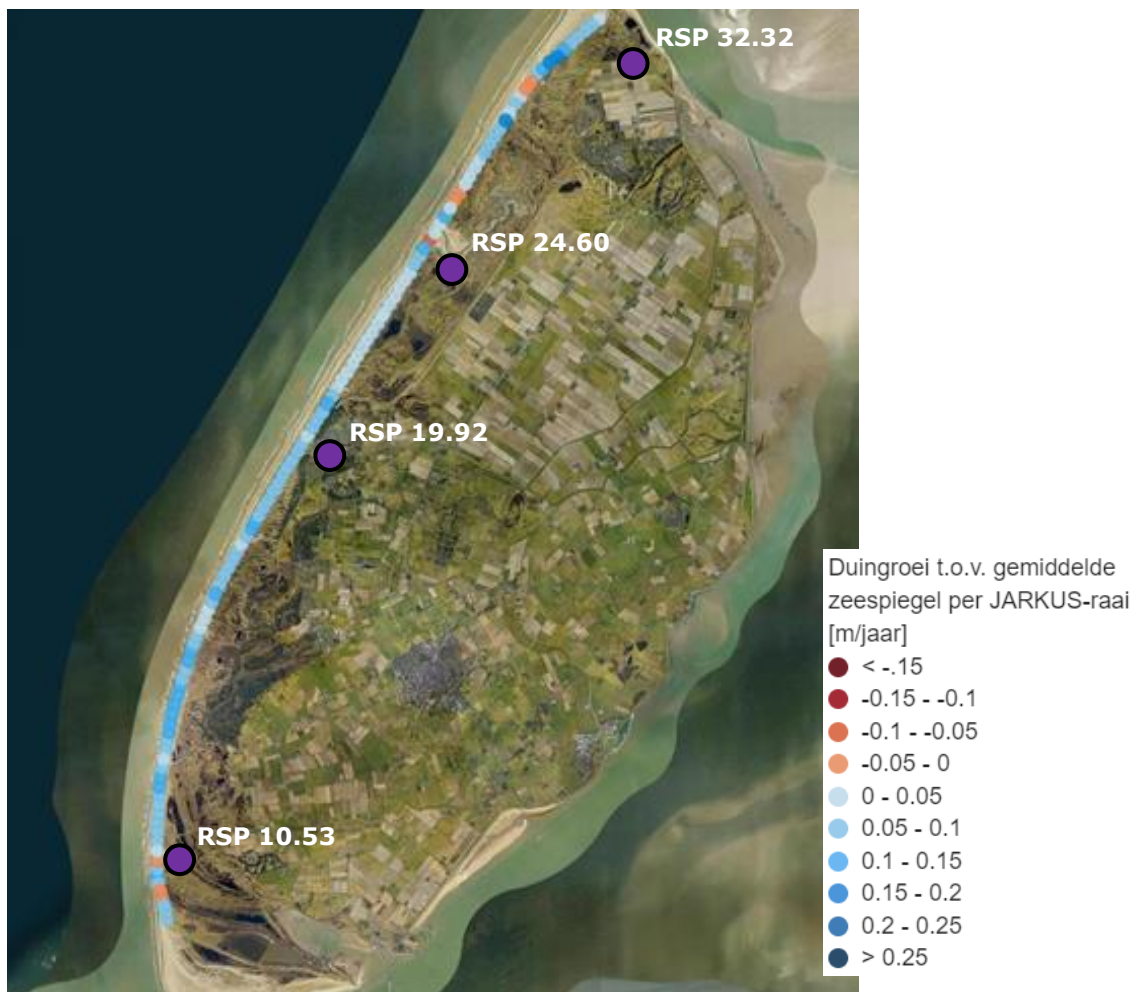
Het grootste gedeelte van de duinenkust van Texel groeit aan (bron: Blokkendoos Levende Kust) in de huidige situatie zonder zeespiegelstijging, zie Figuur 24. Bij RSP 10.53 (Paal 9) en 24.60 (Slufter) is een afname in het profiel van het voorland zichtbaar. Als het kustprofiel RSP 19.92 (Badweg) meegroeit met de zeespiegelstijging dan kan de duintop in stand blijven in het geval van een normsituatie storm (met zeespiegelstijging). Echter, het strandhotel zal dan wel ook omhoog moeten, of aangepast worden dat het geen last heeft van die verstuiving.

Figuur 24 Blokkendoos Levendige Kust – Duingroei 1990-2021 zonder zeespiegelstijging per Jarkus-raai. Duingroei per raai is gedefinieerd (per strekkende meter) als een gemiddelde groei boven de 3m +NAP.

Meegroeien duinen en voorlanden bij zeespiegelstijging

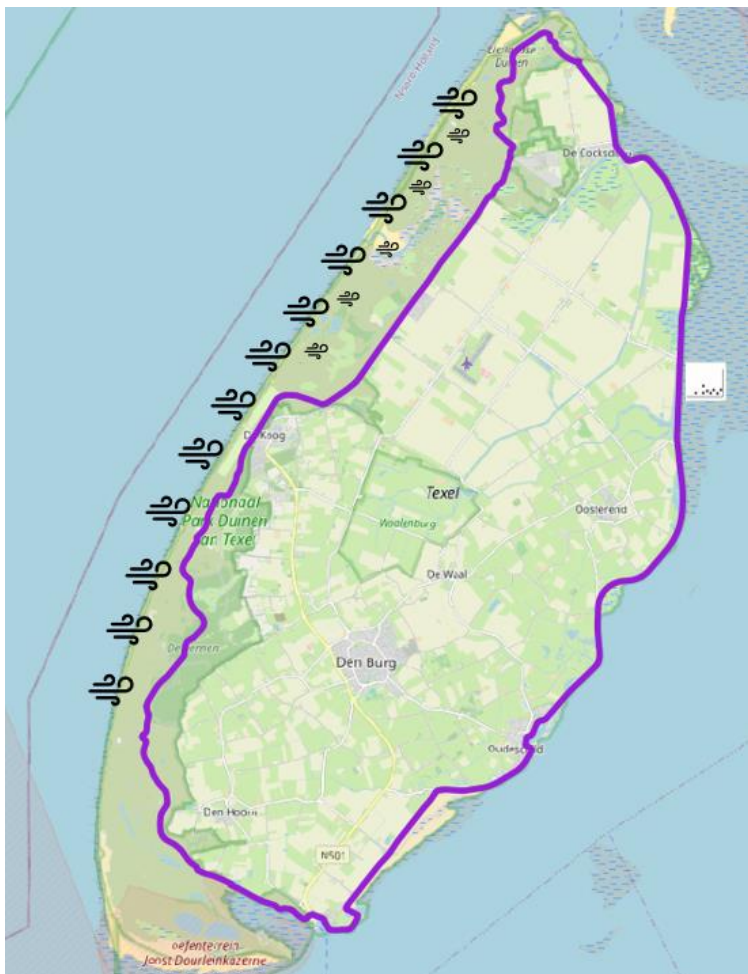
In Figuur 25 is te zien dat niet alle locaties langs de Rijksstrandpalenlijn op de Waddeneilanden zullen meegroeien met 2 meter zeespiegelstijging (bron: Blokkendoos Levende Kust) . Op Texel groeien de meeste profielen mee (behalve bij de Slufter). In het Meerjarenprogramma van de Kustvisie is het 'Slufterkwispelen' als programma opgenomen.

Figuur 25 Blokkendoos Levendige Kust – Duingroei t.o.v. 2 meter zeespiegelstijging per Jarkus-raai. Duingroei per raai is gedefinieerd (per strekkende meter) als een gemiddelde groei boven de 3m +NAP.

Stimuleren meegroeien duinen en voorlanden

Als voor de variant 'stimuleren meegroeien duinen en voorlanden' wordt gekozen zou dat voor de Waddeneilanden stimulering van aangroei betekenen. De verstuiwing wordt dan meer gestimuleerd door verstuiwingsgebieden en kerven te creëren in de buitendijkse gebieden, met name aan de west- en noordzijde van de eilanden. Dit zorgt voor meer aangroei en doorstuiving en zal de trend van vermindering in dynamiek keren indien deze gebieden op de juiste manier worden aangelegd (opening niet te hoog en juiste breedte), een redelijke oriëntatie hebben t.o.v. de dominante windrichting en actief onderhouden worden (embryoduinen en sommige vegetatie verwijderen). In zijn algemeenheid zou aan de noordoostkant van de eilanden meer dynamiek van de zeereep met beperkte doorstuiving gerealiseerd kunnen worden hoewel dit gezien de ligging t.o.v. de dominante windrichting lastiger te bewerkstelligen zal zijn. Ook kunnen strandtenten bijvoorbeeld iedere huur- of prachtprijsperiode verplaatst worden om ervoor te zorgen dat het doorstuiven over het gehele gebied kan plaatsvinden en/of op palen gezet kunnen worden die voldoende hoog zijn en ver uit elkaar staan om doorstuiving zo min mogelijk te hinderen. Eventueel zouden kerven aangelegd kunnen worden om dynamiek te bevorderen. Doorstuiving en daarmee sterkere aangroei van de duinenkust aan de oostzijde van de eilanden realiseren zal lastig zijn omdat vanwege de dominante windrichting vanuit het zuidwesten dit gebied waarschijnlijk niet of nauwelijks zal aangroeien. Een voorbeeld voor Texel is weergegeven in onderstaand Figuur 26.

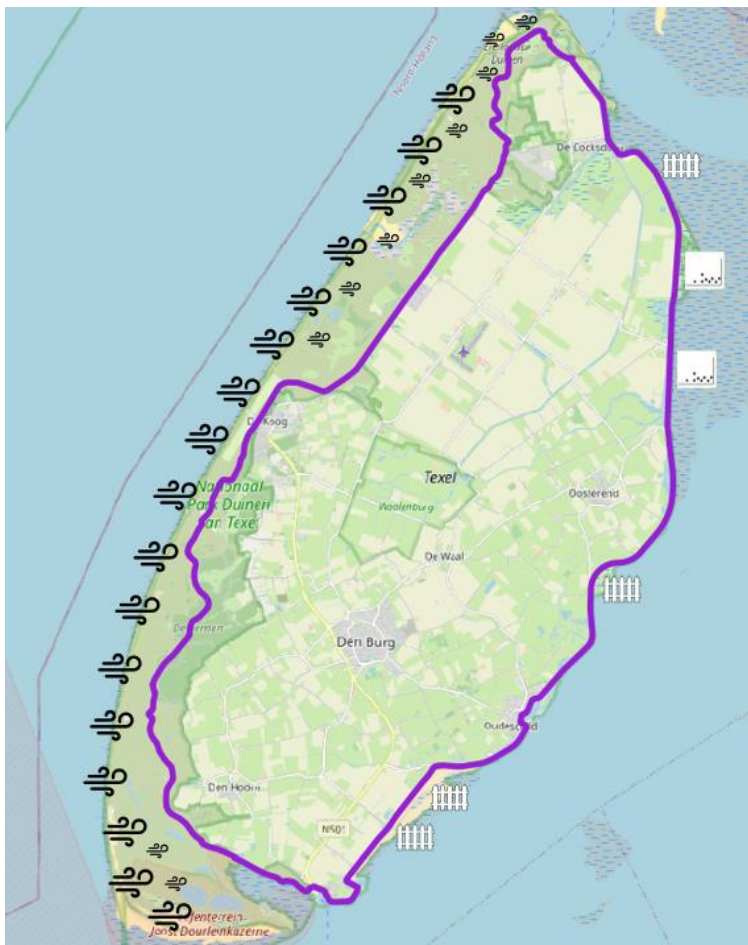
Figuur 26 Locaties waar doorstuiving (windvaantjes) en waar meegroeien van voorlanden ( ) gestimuleerd kan worden binnen ambitieniveau 2. In paars de primaire kering.

Ruimtebeslag door stimuleren meegroeien duinen en voorlanden

Deze variant bouwt op, op de vorige variant. De maatregelen die daarin voorgesteld zijn gelden ook voor dit ambitieniveau. In dit ambitieniveau nemen we ook verstuivingsgebieden in de primaire kering in de noordelijke en zuidelijke duingebieden op. Het vraagt nader onderzoek of verstuiving aan de zeezijde van de primaire kering leidt tot op termijn een robuustere duinwaterkering en of de aanleg van verstuivingsgebieden de duinwaterkering niet teveel verzwakt (duinwaterkering moet natuurlijk ten allen tijden aan de normering voldoen). Dit heeft als gevolg dat verschillende binnendijks gelegen functies vaker onderstoven raken.

Daarnaast zou in dit ambitieniveau aan de gehele oostzijde voorlandaangroei gestimuleerd worden. Omdat dit vooral open gebied betreft zijn er kennisvragen hoe dit het beste te bewerkstelligen. Wellicht kan er een zogenaamde 'Slibmotor'¹⁵ ingezet worden waarbij strategisch kiezen van de locatie om gebaggerd sediment te deponeren leidt tot sterkere aangroei van voorlanden. Een voorbeeld voor Texel is weergegeven in onderstaand Figuur 27. Hier wordt wel bij opgemerkt dat het transport langs de oostzijde (waar geen geulen zijn) een kostbare aangelegenheid is. Een reële vraag is of deze optie kosteneffectief is (nog afgezien van natuurwetgeving).

¹⁵ <https://www.ecoshape.org/nl/pilots/slibmotor-haven-van-harlingen/>

Figuur 27 Locaties waar doorstuiving (windvaantjes), waar meegroei van voorlanden (meegroei) en waar luwte (hekjes) t.b.v. meegroei gestimuleerd kan worden binnen ambitieniveau 3. In paars de primaire kering.

Op termijn zullen de keringen rond bedrijventerreinen en de keringen voor woningen verstevigd moeten worden. Afhankelijk van de mate van aangroei van de voorlanden en duinen is mogelijk nog extra zand (duinen) of versterking van de harde keringen nodig om de waterveiligheid te waarborgen.

4.5 Maatregelen

Om te voldoen aan de gestelde eisen binnen de ambitieniveaus zijn verschillende maatregelen denkbaar. Deze maatregelen verschillen per ambitieniveau, waarbij het uiteindelijk draait om functieverlies te voorkomen.

Bij het ambitieniveau schuilen en overleven wordt nu voldaan aan de eis voor voldoende **schuilplaatsen**. Zeker als in overweging wordt genomen dat mensen in veel gevallen naar het binnendijkse gebied kunnen vluchten

Wanneer we kijken naar het tweede en derde ambitieniveau draait het om vitale objecten beschermen en het eiland bereikbaar te houden. Wat betreft de **vitale objecten** moet gekeken worden of deze tijdelijk hun functie verliezen (tijdens de overstroming) of daadwerkelijk kapotgaan en daarmee langere tijd hun functie verliezen. Als hier sprake van is kan ofwel het ontwerp aangepast worden of wel plannen gemaakt worden om langdurige uitval te voorkomen.

De mate waarin het meegroeien van de kust (voorlanden en duinen) gestimuleerd wordt is een beleidskeuze en raakt aan de identiteit van het eiland. Zo zijn de Hors en de Slufter bijvoorbeeld belangrijk voor de identiteit van het eiland. Meegroeien stimuleren kan hier een natuurvriendelijke manier zijn om de waterveiligheid in dit gebied te vergroten en de natuurlijke dynamiek en ecologie die daarbij hoort te stimuleren. Indien ervoor gekozen wordt dit meegroeien niet (extra) te stimuleren zullen deze delen van Texel ook nog lange tijd blijven bestaan. De oostelijke kust (het voorland) groeit namelijk nog steeds aan (zie de toekomstige trend, Figuur 25). Echter is de dynamiek in het gebied achter het primaire duin een stuk geringer. De stevigheid van de duinen kunnen als dat nodig is gewaarborgd worden door extra zand handmatig aan de duinen toe te voegen. Hetzelfde geldt voor de andere duingebieden op het eiland.

Voor de niet-primaire waterkeringen op het eiland geldt dat de bescherming door deze (vaak gemeentelijke) keringen achteruit zal gaan door zeespiegelstijging. Deze keringen kunnen door lokale beschermingsmaatregelen versterkt worden of objecten die daarvan afhankelijk zijn kunnen verplaatst worden. Deze keringen zouden door het meegroeien van voorlanden en duinen mogelijk minder opgehoogd hoeven te worden en de effecten van een eventuele doorbraak zullen verkleinen door het hogere voorland omdat minder water naar binnen zal stromen. De haalbaarheid en snelheid van het natuurlijk verhogen van de voorlanden staat ter discussie vanwege de relatief geringe hoeveelheid sediment in de waterkolom aan de Waddenzeezijde.

5 Synthese en aanbevelingen

5.1 Synthese

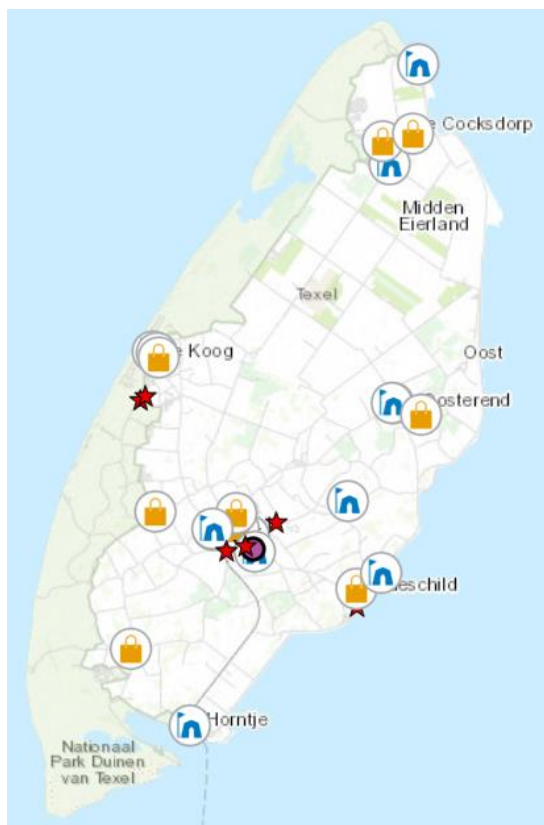
De Waddeneilanden zijn uniek in Nederland. In geval van een (dreigende) overstroming kan de verbinding met het vasteland enige tijd weg kan vallen. De herstelperiode kan lang duren, zeker als er schaarste is aan middelen en andere delen van Nederland ook zijn getroffen. Voor alle objecten kan worden bepaald wat de overstromingsgevoeligheid (met >20cm) en de 'maatgevende waterstanden' in verschillende zichtjaren gegeven verwachte klimaatverandering. De vraag is op hoeveel objecten het ruimtelijk beleid van toepassing is. In het onderzoek zijn verschillende ambitieniveaus beschouwd voor het ruimtelijke beleid. Dit ruimtelijk beleid is aanvullend op het beleid voor preventie (keringen) en kustlijnzorg. Het ruimtelijk beleid draagt bij aan snelle terugkeer naar een normale(re) situatie na een overstroming. Het ruimtelijk beleid heeft ook impact op de crisisbeheersing, hoe robuuster de inrichting op de Waddeneilanden hoe groter de leefbaarheid bij rampen en hoe kleiner de opgave bij hulpverlening. Het ambitieniveau zelf is een keuze voor bestuurders. Vier mogelijke ambities zijn geformuleerd, uitgaande van de maximale waterdieptes die kunnen optreden bij extreme situaties.

- Ambitie 1: Schuilen en overleven
- Ambitie 2: Schuilen, overleven en basis voor herstel vitale infrastructuur
- Ambitie 3: Schuilen, overleven en basis voor herstel vitale infrastructuur ++
- Ambitie 4: Voorkomen impact aan alle bebouwing. Ambitie 4 is bestempeld als onhaalbaar en niet verder uitgewerkt. Het is vanuit de historie van de Waddeneilanden en de omvang van nieuwe ontwikkelingen niet reëel te veronderstellen dat alle nieuwbouw (en reconstructie) zo wordt vormgegeven dat er geen schade is bij een overstroming.

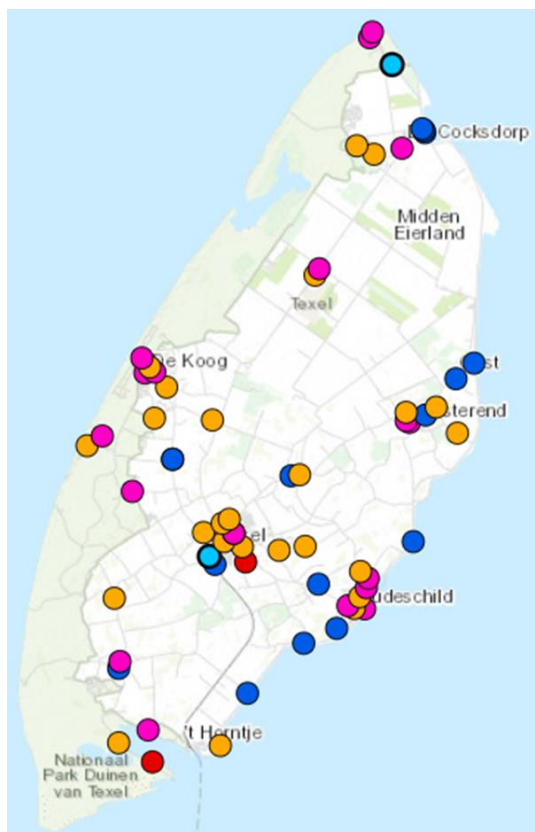
Ambitieniveau 4 komt hiermee te vervallen.

De ruimtelijke inspanning bij ambitie 3 is groter dan bij 2, en die van 2 groter dan bij 1. Het is niet nodig om de inspanning nu direct te leveren, hierdoor zouden de kosten erg hoog zijn. Het is aantrekkelijker om mee te liften met groot onderhoud en vervangingsopgaven de komende decennia. Dit vereist wel een keuze in de ambities, en een duidelijke verankering in de ruimtelijke planvorming met ontwerpisen.

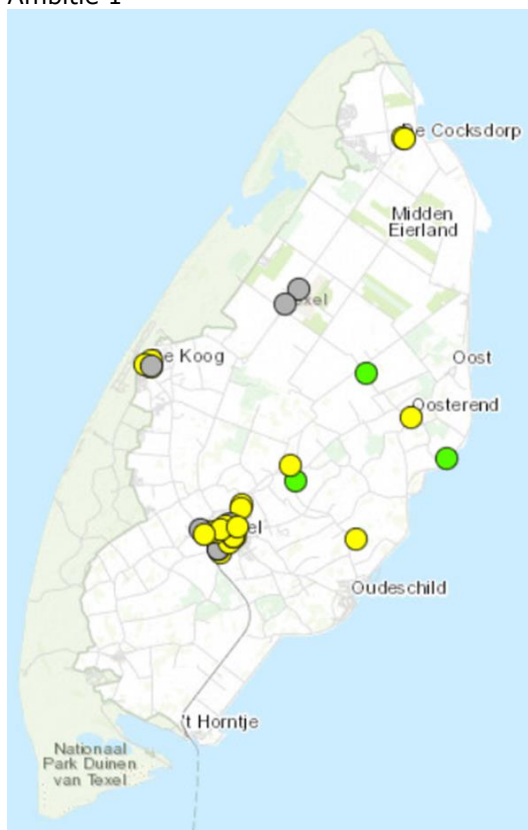
In het afwegingskader is onderscheid gemaakt in de kosten (en wie deze draagt), de verantwoordelijkheden en de uitvoerbaarheid. Uit de pilots blijkt dat het aantal objecten waarvoor maatregelen nodig zijn bij ambitie 1, 2 en 3 beperkt is, zeker als kan worden aangesloten bij geplande vervangingsopgaven. Door het koppelen aan vervangingsopgave en nieuwbouw zijn de kosten relatief beperkt, en onderdeel van deze vervangingsopgave. De kosten zijn vooral voor rekening van de eigenaren van de objecten en onderdeel van de (ver)bouwkosten. De strategieën zijn wat betreft uitvoerbaarheid niet echt onderscheidend. Ambitieniveau 1 zou wellicht meer 'ad hoc' geregeld kunnen worden maar vereist ook inzicht in maatgevende waterstanden en overstromingscontouren. Voor de andere ambitieniveaus is dat ook nodig. Omdat de realisatie van maatregelen enige tijd (mogelijk decennia) zal vergen is het van belang om het goed te borgen in de planvorming zodat het een randvoorwaarde is bij de uitvoering. Hierdoor kan eenvoudig getoetst worden bij vergunningverlening of aan de eisen wordt voldaan, en kan ook toezicht worden gehouden.

Ambitie 1

Ambitie 2

Ambitie 3

- Legenda**
- Aanlandpunt
  - Drinkwater
  - Energie
  - Gebouwde omgeving en ruimtelijke ordening
  - Gezondheid
  - Hulpdiensten en ondersteuning
  - ICT&Telecom
  - Infrastructuur
  - Landbouw, tuinbouw en visserij
  - Levensmiddelen
  - ★ Niet zelfredzaam
  - Recreatie en toerisme
  - Veiligheid
  - Waterhuishouding

Figuur 28 in kaart gebrachte objecten per ambitieniveau

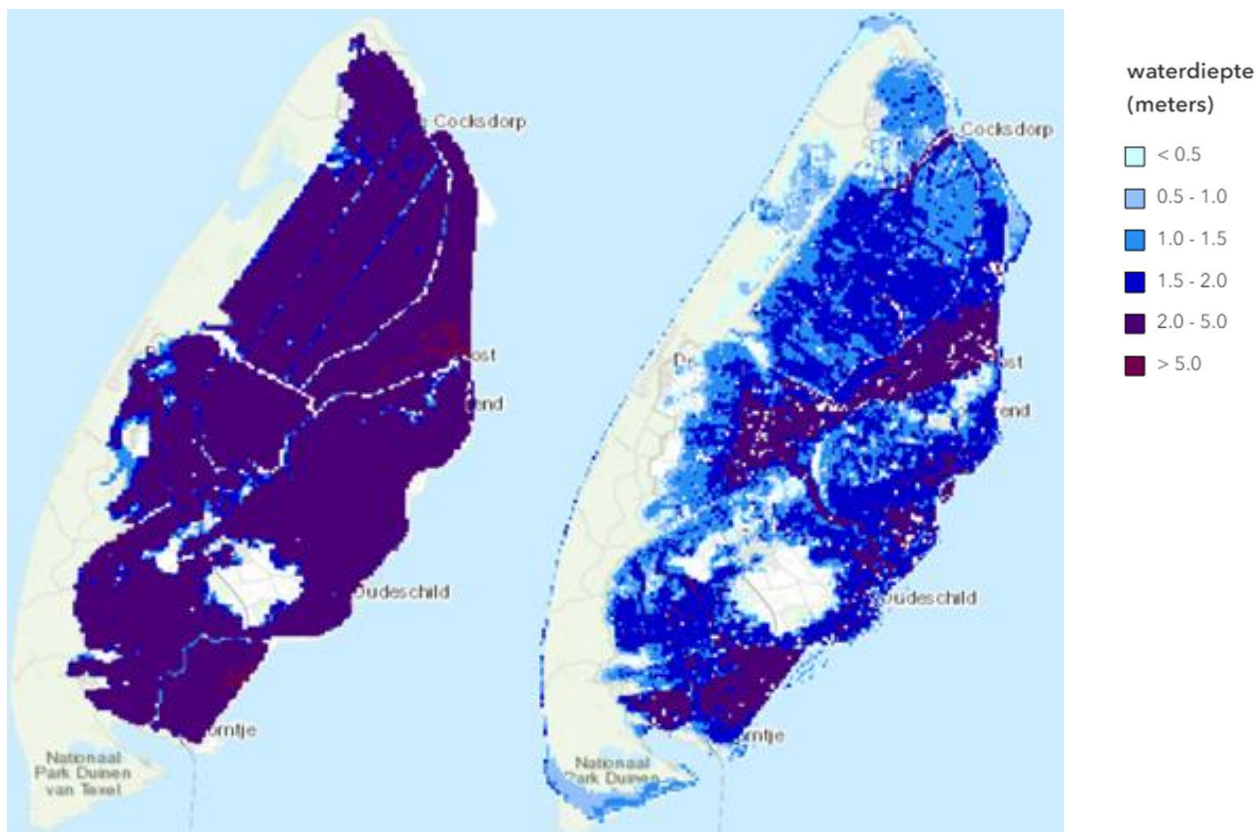
De kosten van rampenplannen zijn relatief goedkoop al vergen die wel een inspanning (inclusief het onderhoud middels oefeningen). De afhankelijkheid van rampenplannen neemt af naarmate de ambitie in het ruimtelijk beleid groter is, echter rampenplannen zullen wel nodig blijven al is het om mensen te waarschuwen en bij te dragen aan het herstel en redding / evacuatie. Extra investeren in waterkeringen (met zwaardere normen) is natuurlijk ook een mogelijkheid, hierdoor neemt de kans op een overstroming af maar er blijft een risico. Het verhogen van deze normen is nu niet aan de orde. Dat vereist dat er ook in dat geval expliciete keuzes nodig zijn voor ruimtelijk beleid en risico acceptatie.

In het huidige onderzoek is vooral gekeken naar het aantal objecten dat wordt blootgesteld, waarbij uitval is verondersteld. Aanvullend zou nog gekeken kunnen worden in welke mate de functie weer kan worden opgestart als het water weg is, of snel hersteld kan worden, zeker als blijkt dat het water enige dagen na een doorbraak is gezakt waardoor grote delen weer droog staan. Nu is verondersteld dat bij blootstelling aan meerdere decimeters water het object uitvalt, onderzocht kan worden bij welke waterdiepte een functie uitvalt.

Voor nieuwbouwlocaties, die beperkt zijn op de eilanden, geldt dat bij de locatiekeuze rekening gehouden kan worden met het overstromingsrisico. Zo kan er onderscheid worden gemaakt in wel en niet overstroombaar gebied of een droge verdieping als vereiste. Binnen het overstroombaar gebied zijn gebieden die hoger liggen dan het gemiddeld hoogtij aantrekkelijker dan gebieden die lager liggen omdat deze eerste gebieden niet overstromen of relatief snel droogvallen.

Binnendijks

Voor het binnendijks gebied neemt de verwachte maximale omvang (en vooral de diepte) van een overstroming toe in de toekomst. De kans op een overstroming blijft echter gelijk omdat waterkeringen worden versterkt. De maximale diepte is echter tijdelijk en alleen tijdens de piek. Nadat de zeewaterstand daalt zal ook water weer richting zee stromen, echter niet alles (met name in bedijkt gebied). Dat betekent dat het van belang is dat inwoners en toeristen een korte tijd kunnen schuilen zodat ze kunnen overleven (waarvoor ook evacuatieplannen nodig zijn). Uit de analyse blijkt dat er voldoende schuilplaatsen zijn voor inwoners en toeristen. Met name toeristen hebben wellicht hulp nodig om deze te vinden wat aandacht vereist.

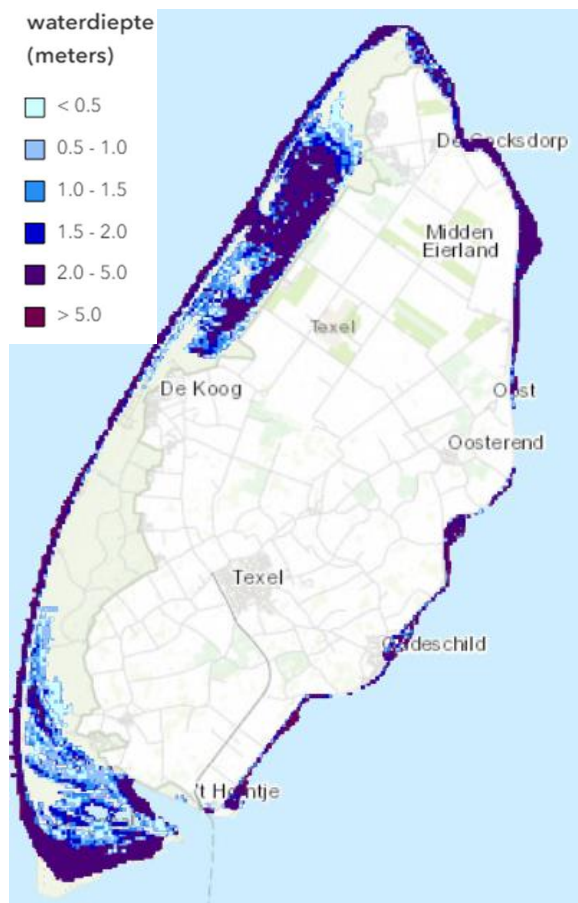

Figuur 29: Waterdieptes in 2100: Links is de maximale waterdiepte tijdens een extreme overstroming. Rechts is de geschatte waterdiepte enkele dagen na een overstroming waarbij het water op vrij verval kan wegstromen door het getijde. (NB: het overstroomde gebied is weergegeven op basis van de huidige normsituatie, in de situatie van 2100 zal er een schil met waterdieptes van maximaal 1 m waterdiepte bij komen afhankelijk van de maaiveldhoogte)

Na het zakken van het water kunnen schuilplaatsen worden verlaten en kan een eerste herstel gaan plaatsvinden. Ook kunnen toeristen en inwoners dan naar de wal reizen. Herstel (en de leefbaarheid) kan worden bespoedigd door middelen, inclusief eten en drinken, veilig te stellen voorafgaand aan de overstroming zodat de periode beter overbrugd kan worden tot de verbindingen met de vast wal hersteld zijn. Een aantal objecten, zoals het energie aanlandpunt zijn cruciaal voor de voorzieningen en de leefbaarheid op het eiland. Overwogen kan worden deze locatie te wijzigen, lokaal te beschermen of in te zetten op een snel herstel. Het is nog onduidelijk wat de herstelmogelijkheden zijn van deze objecten en of uitval kan worden voorkomen bij de kritieke waterdieptes.

Buitendijks

Het buitendijkse gebied is inherent onderdeel van de identiteit van de Waddeneilanden. Voor buitendijks gebied geldt dat hoogwater en overstromingen in de toekomst vaker voorkomen. Dit buitendijks gebied, deels beschermd door duinen en keringen vergt onderhoud. Dit gebied (evenals duinen en voorlanden bij primaire waterkeringen) kan (al dan niet vertraagd) meegroeien met zeespiegelstijging. De snelheid is afhankelijk van de locatie en de mate waarin dit meegroeien – een natuurlijk proces – wordt gestimuleerd.

Figuur 30 Waterdiepte bij een 1/10.000 per jaar situatie in de huidige situatie. In 2100 komt deze situatie ongeveer 1/1.000pj voor. (NB: het overstroomde gebied is weergegeven op basis van de huidige normsituatie, in de situatie van 2100 zal er een schil met waterdieptes van maximaal 1 m waterdiepte bij komen afhankelijk van de maaiveldhoogte <0,5 en 0,5-1,0 m))

5.2 Conclusies en aanbevelingen

Conclusie 1. De studie laat zien dat de impact van zeespiegelstijging anders is voor het binnendijs en buitendijs gebied. Voor het binnendijs gebied zorgen de waterkeringen voor een ondergrens in de kans van voorkomen van overstromingen. Voor het buitendijs gebied betekent zeespiegelstijging dat overstromingen vaker voorkomen, tenzij het gebied meegroeit met de zeespiegel of dat waterkerende elementen ook worden versterkt. Dit betekent dat er zicht moet zijn op deze waterkerende elementen, welke eisen hieraan gesteld worden en mogelijke ruimtebeslag voor toekomstige versterkingen. Voor Texel geldt dat de impact buitendijs in vergelijking met bijvoorbeeld Vlieland en Terschelling veel beperkter is.

Conclusie 2:

Er zijn voldoende mogelijkheden voor inwoners en toeristen om op het eiland te schuilen. Van de ruim 13.000 in kaart gebrachte objecten heeft meer het merendeel een droge verdieping gedurende de overstroming. In deze schatting is er vanuit gegaan dat tijdens het seizoen dat er dijkdoorbraken mogelijk zijn er vrijwel geen mensen kamperen.

Aanbeveling 1: Zorg dat bewoners en toeristen bekend (kunnen) zijn met mogelijke schuillocaties en wat van hen verwacht wordt om enkele dagen te overleven. Voor de uitwerking van dit handelingsperspectief is risico- en crisiscommunicatie het vertrekpunt. Aanbevolen wordt dat de

veiligheidsregio hiervoor een strategie opstelt op basis van de uitwerking van rampenplannen (waarin ook de mogelijkheden om vooraf het eiland te verlaten nog worden gemaximaliseerd). Aanbevolen wordt ook de eilandgemeentes en recreatiebedrijven bij de uitvoering te betrekken omdat deze daadwerkelijk het contact hebben met de inwoners en toeristen.

Conclusie 3: Voor vitale en kwetsbare objecten kunnen voorzieningen worden getroffen om de te schuilen en de overlevingskansen te vergroten (ambitie 1), en om aanvullend de vitale infrastructuur sneller te herstellen (ambitie 2 of 3) zodat de samenleving op het eiland sneller kan herstellen. Als ontwerpcriterium voor deze vitale objecten is hierbij een extreme overstroming gekozen omdat het vaste land mogelijk ook is getroffen en de eilanden mogelijk de eerste dagen op zichzelf zijn aangewezen. Het aantal objecten (en dus de kosten en de betrokken stakeholders) neemt toe als het ambitieniveau hoger ligt. In Tabel 15 is het aantal kwetsbare objecten opgenomen per ambitieniveau.

TEXEL	BINNENDIJKS			BUITENDIJKS		
	Aantal object en	Obv maximale waterstand (en na een overstroming)		Aantal object en	Obv maximale waterstand bij 1/10.000 gebeurtenis	
AMBITIE 1						
SECTOR		Heden	2100		Heden	2100
NIET ZELFREDZAMEN	16	14 (2)	14 (9)	0	0	0
AANLANDPUNT	1	0 (0)	0 (0)	0	0	0
HULPDIENSTEN EN	9	6 (0)	7 (3)			
ONDERSTEUNING				2	2	2
LEVENS MIDDELEN	13	9 (0)	9 (3)	0	0	0
AMBITIE 2						
WATERHUISHOUDING	15	9 (3)	9 (10)	0	0	0
DRINKWATER	2	1 (0)	1 (1)	0	0	0
ENERGIE	22	19 (4)	19 (13)	3	1	2
VEILIGHEID	1	0 (0)	0 (0)	1	1	1
ICT&TELECOM	17	12 (2)	12 (10)	1	1	1
AMBITIE 3						
LANDBOUW, TUINBOUW EN VISSERIJ	17	2 (1)	2 (1)			
				0	0	0
GEZONDHEID	17	20 (0)	21 (9)	0	0	0
INFRASTRUCTUUR	17	6 (0)	6 (1)	0	0	0

Tabel 15: Aantal objecten in huidige situatie en 2100 dat kwetsbaar is voor overstromingen in de huidige situatie en in 2100 bij een extreme overstroming. Voor primaire waterkeringen is onderscheid gemaakt in de maximale waterstand tijdens de overstroming en enkele dagen na de overstroming als het water vrij is kunnen afstromen. Voor buitendijks gebied is uitgegaan van het extreemste scenario wat het meest vergelijkbaar is met de binnendijkse situatie.

Aanbeveling 2: De gemeente wordt geadviseerd het ambitieniveau vaststellen waarbij het gaat de kaders die gelden voor verschillende functies en objecten bij voor nieuwe ontwikkelingen en renovatie. Het vastgestelde ambitieniveau zal in omgevingsplannen moeten worden verankerd zodat er duidelijkheid is voor alle stakeholders. Dat betekent dat de gemeente:

- Kaders en richtlijnen opstelt voor het ruimtelijk beleid voor nieuwe ontwikkelingen en renovatie in samenspraak met de ruimtelijke partners (als provincie, waterschappen en Rijkswaterstaat). Het gaat dan om ontwerphoogten (op basis van waterstanden) en randvoorwaarden om van deze ontwerphoogtes af te wijken (bijvoorbeeld als door andere maatregelen de continuïteit van de functie of voldoende snel herstel kan worden geborgd). Geadviseerd wordt om deze te verankeren zodat bij vergunningaanvragen voor nieuwe

ontwikkelingen hieraan getoetst kan worden. De maatgevende waterstanden zoals deze zijn afgeleid in deze studie kunnen worden gebruikt als ontwerprandvoorwaarde voor nieuwe gebouwen.

- In overleg gaan met de beheerders van de vitale objecten over mogelijke maatregelen bij nieuwbouw of renovatie. Hierbij kan worden gekeken naar fysieke maatregelen om de gevolgen op de beoogde locatie te verkleinen, naar andere locaties te kijken. Ook kan worden gekeken naar mogelijkheden voor extra bescherming (met de waterbeheerder) of noodmaatregelen (met de veiligheidsregio). Een belangrijk aspect hierbij is inzicht te krijgen in de verdeling van de kosten en baten en het maken van afspraken hierover. Belangrijk hierbij is te benadrukken dat de kaders gaan over nieuwbouw en vervangingsopgave, en de maatregelen voor waterveiligheid worden gerealiseerd als onderdeel van andere (grotere) investeringen en dat zo wordt verwacht dat de meerkosten beperkt zijn.
- De bereikbaarheid na een overstroming is een aandachtspunt. Overwogen kan worden op termijn te zorgen voor een doorgaande en beschikbare route na een overstroming die de kernen verbindt.

Aanbeveling 3: De gemeente wordt geadviseerd om op basis van de opgedane inzichten te bepalen of er nu al objecten of netwerken acute aandacht vragen. In eerste instantie wordt geadviseerd hiervoor objectgerichte rampenplannen op te stellen, als deze het risico nog niet afdekken zijn mogelijke fysieke maatregelen noodzakelijk.

- Objectgerichte rampenplannen (door de overheid) en continuïteitsplannen (door de (semi)private object eigenaren en zorginstellingen) kunnen het risico reduceren ook voor situaties die nu al kunnen voorkomen. Hierbij kan worden aangesloten bij de ontwikkeling van handelingsperspectieven zoals die worden uitgewerkt door de veiligheidsregio's. Naast de eerdere genoemde uitwerking voor evacuatie en schuilmogelijkheden ligt een nadere uitwerking voor niet- of minder zelfredzamen mensen voor de hand, en het veilig stellen van hulpverleningsmateriaal (incl materiaal van loonbedrijven) en de energie aanland punten voor de hand.
- Indien met deze noodmaatregelen het risico onvoldoende kan worden afgedekt kan worden overwogen om ook fysieke maatregelen te nemen (dit is een politieke keuze). De gemeente zal deze afweging moeten maken en dan het gesprek aangaan met de betrokken beheerders. Als deze enkel vanuit het doel van waterveiligheid worden genomen, en niet gekoppeld aan andere ontwikkelingen, zijn de kosten dus relatief hoog. Tegelijkertijd geldt hierbij dat de ambitie in het Deltaprogramma is om in 2050 klimaatrobuust te zijn.

Aanbeveling 4: Het verdient aanbeveling om de typering van vitale objecten eenduidig vast te stellen in omgevingsplannen van de gemeente en de lijst met deze objecten ook te beheren en onderhouden en hierover afspraken te maken met de veiligheidsregio en waterbeheerders.

Deze lijst met objecten kan worden gecombineerd met de overstromingsscenario's uit LIWO die ook continu worden verbeterd door de waterschappen en Rijkswaterstaat. Het verdient dan ook aanbeveling om frequent (bv eens in de 6 jaar gekoppeld aan de actualisatie van de hoogwaterrichtlijn) de overstromingskaarten te actualiseren op basis van LIWO zodat er een actuele en betrouwbare basis ligt onder de omgevingsplannen van de gemeente. . Om dit onderhoud te kunnen doen zijn de volgende acties noodzakelijk:

- De basisdata moeten op orde zijn. Dat betekent dat de gemeente er voor moet zorgen dat het BAG actueel is, inclusief een typering van de objecten naar de klassen van de vitale

objecten en het aantal bouwlagen voor schuilmogelijkheden. De waterbeheerders zullen er voor moeten zorgen dat de overstromingskaarten en kansen actueel zijn.

- Indien aangesloten wordt bij het KRO bestand als basisbestand over objecten (waarin meerdere bronnen inclusief het BAG) worden meegenomen zullen hierover afspraken gemaakt moeten worden met de veiligheidsregio zodat deze informatie toegankelijk is.
- De informatie zal voor beleidsmakers bij de gemeente eenvoudig ontsloten moeten kunnen worden. De viewer zoals ontwikkeld in dit project kan hiervoor een basis bieden.

Conclusie 4. Om de waterkeringen en buitendijks gebied op orde te houden is er wel ruimte nodig die groter wordt naarmate de zeespiegel stijgt.

- Voor Texel kan het ruimtebeslag bij groene dijken rondom de primaire keringen toenemen tot 100 meter of meer al bij 2 meter zeespiegelstijging of meer. Op sommige delen langs de waterkeringen staan 100den woningen in de weg voor klassieke groene waterkeringen wat leidt tot een grote inpassingsopgave. Dit is al het geval bij 1 meter zeespiegelstijging
- Voor het buitendijks gebied geldt dat het stimuleren van het meegroeien van duinen en voorlanden ook ruimtebeslag vraagt. Het stimuleren van deze natuurlijke processen is een keuze. Het gaat hierbij enerzijds over de omvang en anders in andere mogelijke oplossingen als (tijdelijk) onderhoud met machines. Een keuze voor het stimuleren van meegroeien betekent dat er minder periodiek onderhoud nodig is maar vraagt een grotere inspanning dan de huidige geplande suppleties. Een meerwaarde van het stimuleren van meegroeien is dat bijvoorbeeld kerven ook natuurlijke meerwaarde opleveren. Aan de wadkant is dat echter veel lastiger en het handelingsperspectief meer beperkt.

Aanbeveling 5: Conform de ambitie binnen water en bodem sturend om de reserveringszones rondom waterkeringen te actualiseren wordt dan ook aanbevolen om dit voor zowel de waterkeringen als het meegroeien van duinen en voorlanden vast te leggen. Dit vergt een samenspel tussen waterbeheerder en gemeenten. De waterbeheerder zal in kaart moeten brengen wat het benodigde ruimtebeslag is gegeven een wijze van uitvoering. De interactie tussen gemeente en waterschap vindt plaats over de mogelijke wijze van uitvoering van deze maatregelen, zeker als ruimtelijke impact is. De uiteindelijke reserveringszones zullen in de ruimtelijke plannen van waterschap, gemeente en wellicht provincie vastgelegd moeten worden.

Aanbeveling 6: Bepaal eisen en verantwoordelijkheden voor (onderhoud) van beschermingswerken in buitendijks gebied, dit is een taak voor de gemeente omdat deze keringen niet onder verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat of het waterschap vallen. In het buitendijks gebied op Vlieland liggen ook waterkeringen die worden beheerd door de gemeente, er liggen ook keringen waarvan niet bekend is wie deze onderhoud.

Verder zijn de overige aandachtspunten opgesteld:

- De beschikbaarheid en kwaliteit van de buitendijkse overstromingsscenario's is een aandachtspunt. De beschikbaarheid gaat over het ontbreken van voldoende extreme scenario's en scenario's voor het zichtjaar 2100. Op dit moment is klimaatverandering vertaald in een impact op de kans van voorkomen en een toeslag op de waterdiepte van gebieden die reeds overstromingen. De impact van veranderende overstromingspatronen is niet in kaart gebracht. Voor de buitendijkse gebieden is verder de ruimtelijke resolutie van de waterdieptekaarten, de duiding van de sterkte van niet primaire keringen van belang en de correcte begrenzing van deze gebieden. Vanaf 2024 is voorzien dat overstromingen van buitendijkse gebieden door Rijkswaterstaat worden geactualiseerd in het kader van de

Europese Hoogwaterrichtlijn. Aanbevolen wordt dan in meer detail te kijken naar de benoemde aandachtspunten en de nieuwe scenario's over te nemen.

- Een tweede aandachtspunt is de definitie van vitale en kwetsbare objecten. Er bestaat nog geen eenduidige lijst van definities en een duidelijke bron waarin deze objecten (correct) zijn opgenomen. De lijst die nu is samengesteld is gebaseerd op het KRO bestand van de veiligheidsregio's, de BAG en open data van energieleveranciers. Deze lijst is aangevuld op basis van een beheerdersoordeel. Het kan niet met zekerheid worden gezegd dat de huidige lijst compleet en correct is. Voor dit onderzoek is dat niet erg omdat gekeken is naar de huidige objecten met name met als doel om een beeld te vormen van consequenties van een ambitieniveau. Bij de uitwerking gaat het vooral om nieuwe ontwikkelingen waarbij op dat moment gekeken kan worden naar de ambities en ontwerprandvoorwaarden. Het verdient wel aanbeveling om een eenduidige lijst op te stellen die ook wordt beheerd en wordt ontsloten zodat die zowel voor ruimtelijk beleid als voor crisisbeheersing kan worden gebruikt.

Bijlagen

A Meegroeien

De natuurlijke kust kan meegroeien met de zeespiegelstijging (Wegman et al., 2021¹⁶). Dit zorgt op een natuurlijke manier voor het vergroten van de waterveiligheid. In Nederland groeit de zandige kust aan door suppleties. Openingen hoog in de duinenrij kunnen het proces van aanzanding en daarmee meegroeien van de duinenrij versnellen, deze openingen noemen we kerven. Kerven zorgen voor het doorstuiven van zand van het strand in de duinen. Kerven ontstaan soms 'vanzelf' bij een storm maar kunnen ook aangelegd worden. Aan de Waddenzeezijde van de Waddeneilanden waar het slibgehalte hoog is kan geen grootschalige verstuiving plaatsvinden. Maar de gebieden die onderwater staan bij hoogwater (voorlanden/kwelders) kunnen door het bezinken van slib ook meegroeien. Dit meegroeien van voorlanden kan ongeveer tot springtij hoogte plaatsvinden.

Meegroeien van de kust bestaande uit natuurlijke materialen gaat 'vanzelf'. Echter, dit meegroeien kan wel gestimuleerd worden óf verhinderd. Het stimuleren kan door bijvoorbeeld kerven/stuifkuilen aan te leggen of in het geval van voorlanden/kwelders deze regelmatig onder te laten lopen en het slib te laten bezinken. Obstakels verhinderen vaak het meegroeien van een gebied. Omdat meegroeien te beïnvloeden is, is het een beleidskeuze. Meegroeien kan negatieve effecten hebben op andere functies zoals recreatie als door grote hoeveelheden zand fietspaden onderstuiven of strandpaviljoens vol liggen met zand. Maar het heeft door het vergroten van het volume sediment in het profiel een gunstig effect (op termijn) op de waterveiligheid en regelmatig ook op de ecologie. Voor natuurlijk meegroeien is tijd nodig. Zaak is daarom om op tijd in te zetten op meegroeien van een gebied indien gewenst.

Meegroeien door kerven

Kerven zijn openingen in de eerste duinenrij waar de wind zand doorheen kan blazen. De wind botst vanuit zee vol op de eerste duinenrij, een opening in deze duinenrij zorgt ervoor dat het door de wind meegenomen zand van het strand de duinen in kan waaien. De zee zelf kan echter zelden door een kerf naar binnenstromen omdat de opening van kerven doorgaans rond de 6 m + NAP ligt. De waterveiligheid zal op termijn door kerven verbeteren; de extra toelevering van zand naar het duingebied zorgt ervoor dat de omringende paar honderd meter duingebied nabij de kerf kan meegroeien met zeespiegelstijging. Ook de natuur kan profiteren van kerven: de dynamiek en verspreiding van het kalkrijke zand over het gebied gaat veroudering en verzuring van het landschap tegen (PWN, 2022¹⁷).

Kerven kunnen een middel zijn voor de doorvoer van zand en om het achterliggende gebied te laten groeien, maar er is natuurlijk wel zand nodig. Dit zand is nu ook al beschikbaar door suppleren, maar blijft vaak aan de zeezijde van het duingebied hangen. Duingebieden met kerven zijn, bij voldoende beschikbaarheid van zand, in staat een grotere mate van zeespiegelstijging op te vangen of deze in kortere tijd te compenseren dan duingebieden zonder kerven. Bijvoorbeeld als de relatieve zeespiegelstijging 1 m in 100 jaar bedraagt is het benodigd volume aanzanding in het gebied boven 3 m+NAP ongeveer 6 m³/m/jaar (bij een duinbreedte van 600 m dwars op de kust,

¹⁶ Wegman, C., Ouwerkerk, S. & Leenders, J.L. (2021) Duinen groeien mee met zeespiegel. Land+Water 4 p. 22-23

¹⁷ <https://www.pwn.nl/kerven-de-zeereep-bij-castricum-aan-zee>

Leenders et al., 2018¹⁸). Het gemiddelde volume aanzanding langs de Nederlandse kust is 8,5 m³/m/jaar (Wegman et al., 2021¹⁹). Uit volume analyses van de kerven die wij in een eerdere studie hebben onderzocht blijkt dat volumes aanzanding van 26,5 m³/m/jaar gehaald worden (aan Hollandse kust).

Dit betekent dat kerven in korte tijd een grote hoeveelheid zeespiegelstijging op kunnen vangen. Echter, hier zijn ook kanttekeningen bij te plaatsen. Bijvoorbeeld dat het zand niet perfect verdeeld zal worden over het achterliggende gebied, dat deze volumes aanzanding alleen in de groeifase van de kerven gehaald worden en dat voor het aanleggen van de kerf de top van het primaire duin afgegraven dient te worden waardoor tijdelijk minder hoogte aanwezig is in het primaire duin. Toch geven bovenstaande cijfers voldoende aanleiding om te zeggen dat kerven zorgen voor het versterken van de meegroeicapaciteit van de duinen met zeespiegelstijging.

Voor het succesvol aanleggen van kerven moeten verschillende factoren in ogenschouw genomen worden. Zo is waterveiligheid een belangrijke factor. Indien de waterveiligheid op een bepaalde locatie niet op orde is, is de aanleg van een kerf niet mogelijk. Vaak worden kerven aangelegd in brede stukken duingebied. Hierdoor is de impact van het maken van een opening in de eerste duinenrij minder groot. Soms wordt het grensprofiel naar achteren gelegd om de aanleg van een kerf mogelijk te maken (zoals bij De Kerf Schoorl en bij de Noordwestkern). Het is ook mogelijk om te garanderen dat het profiel van een kerf zelf veilig blijft, in deze gevallen is het grensprofiel gewoon aanwezig op de plek van de kerf.

Het strandzand wordt het meest benut voor doorstuiving in de kerf als de aansluiting van de kerf op het strand goed is. Dit is het geval als de opening niet te hoog wordt gelegd (max 8 m + NAP), het strand tot aan de kerf een flauwe helling vertoont en zand zich door de kerf naar het achterland kan verplaatsen.

---

¹⁸ Leenders, J. L., Wegman, C., Bodde, W. & Verheijen, A. (2018) Inpassing veiligheidsontwerp Hondsbossche Duinen. Building with Nature, EcoShape.

¹⁹ Wegman, C., Ouwerkerk, S. & Leenders, J.L. (2021) Duinen groeien mee met zeespiegel. Land+Water 4 p. 22-23

Hoofdkantoor

HKV lijn in water BV
Botter 11-29
8232 JN Lelystad

Nevenvestiging

Informaticalaan 8
2628 ZD Delft

0320 294242
info@hkv.nl
www.hkv.nl

Integrale waterveiligheid strategie Waddeneilanden

Texel

Opdrachtgever

Gemeentes Texel, Vlieland, Terschelling,
Ameland, Schiermonnikoog en
Samenwerkingsverband Waddeneilanden

Integrale waterveiligheid strategie

Texel

Eindrapport

Auteurs

B. Kolen
C. Wegman
B. Strijker

4634.20
januari 2024

Managementsamenvatting

De Waddeneilanden zijn uniek in Nederland. In geval van een (dreigende) overstroming kan de verbinding met het vasteland enige tijd wegvallen. De herstelperiode kan lang duren, zeker als er schaarste is aan middelen en andere delen van Nederland ook zijn getroffen. In het Deltaprogramma 2021 is opgenomen dat een integrale waterveiligheidsstrategie wordt opgesteld voor ieder Waddeneiland voor hoogwater en overstromingen op basis van de principes van meerlaagsveiligheid. De focus bij de uitwerking van de waterveiligheidsstrategie voor de Waddeneilanden ligt op de ruimtelijke inrichting waarbij het huidige preventiebeleid uitgangspunt is. In geval van een overstroming zijn de eilanden enige tijd op zichzelf aangewezen, waarbij ook het vooraf verlaten van het eiland erg lastig is. Bij de normering van waterkeringen is er rekening mee gehouden dat niemand voorafgaand aan de dijkdoorbraak de eilanden kan verlaten (een evacuatiefractie van 0%). Met de ruimtelijke planvorming ligt de focus op de leefbaarheid, de vitale functies en het herstel na een overstroming. Een meer robuuste inrichting en het hebben van schuilmogelijkheden leidt tot minder afhankelijkheid van het vasteland en minder beroep op de crisisbeheersing in het geval van overstroming.

In het onderzoek zijn verschillende ambitieniveaus beschouwd voor het ruimtelijk beleid. Het ruimtelijk beleid draagt bij aan snellere terugkeer naar een normale(re) situatie na een overstroming. Het ruimtelijk beleid heeft ook impact op de crisisbeheersing, hoe robuuster de inrichting op de Waddeneilanden hoe groter de leefbaarheid bij rampen en hoe kleiner de opgave bij hulpverlening. Drie mogelijke ambities zijn geformuleerd, uitgaande van de maximale waterdieptes die kunnen optreden bij extreme situaties.

- Ambitie 1: Schuilen en overleven
- Ambitie 2: Schuilen, overleven en basis voor herstel vitale infrastructuur
- Ambitie 3: Schuilen, overleven en basis voor herstel vitale infrastructuur + +

Een nog ambitieuzere optie om de impact aan alle bebouwing voorkomen is theoretisch mogelijk maar bestempeld als onhaalbaar en dan ook niet verder uitgewerkt.

Het ambitieniveau zelf is een keuze voor bestuurders die primair ligt bij de gemeente zelf. Om de impact van deze keuzes inzichtelijk te maken is in kaart gebracht wat de consequenties zijn voor de huidige objecten die nu op het eiland liggen. Hierbij is gekeken naar de schuilmogelijkheden op het eiland en de impact op verschillende objecten. Er zijn 3 zichtjaren uitgewerkt: de huidige situatie, 2050 en 2100. Hierbij is rekening gehouden met versterkingen van primaire waterkeringen de gevolgen van orde 1 meter zeespiegelstijging in 2100 (dat komt overeen met de tijdlijn extreem in kennisprogramma zeespiegelstijging). Ook is onderscheid gemaakt in de impact op binnendijkse en buitendijkse gebieden. Voor binnendijkse gebieden is gekeken naar de maximale waterdiepte bij verwachte en extreme overstromingen, ook is gekeken naar de waterdiepte in de eindsituatie waarbij weer water onder vrij verval terug naar zee is gestroomd. Voor buitendijks gebied is gekeken naar de overstromingskaarten die zijn opgesteld terugkeertijden van 10 tot 10.000 jaar. Voor buitendijkse gebieden is ook gekeken naar de ontwikkeling van afslagprofielen bij extreme stormen omdat deze ook groter kunnen worden door zeespiegelstijging.

TEXEL	BINNENDIJKS			BUITENDIJKS		
	Aantal object en	Obv maximale waterstand (en na een overstroming)		Aantal object en	Obv maximale waterstand bij 1/10.000 gebeurtenis	
AMBITIE 1						
SECTOR		Heden	2100		Heden	2100
NIET ZELFREDZAMEN	16	14 (2)	14 (9)	0	0	0
AANLANDPUNT	1	0 (0)	0 (0)	0	0	0
HULPDIENTEN EN	9	6 (0)	7 (3)			
ONDERSTEUNING				2	2	2
LEVENS MIDDELEN	13	9 (0)	9 (3)	0	0	0
AMBITIE 2						
WATERHUISHOUDING	15	9 (3)	9 (10)	0	0	0
DRINKWATER	2	1 (0)	1 (1)	0	0	0
ENERGIE	22	19 (4)	19 (13)	3	1	2
VEILIGHEID	1	0 (0)	0 (0)	1	1	1
ICT&TELECOM	17	12 (2)	12 (10)	1	1	1
AMBITIE 3						
LANDBOUW, TUINBOUW EN VISSERIJ	17	2 (1)	2 (1)	0	0	0
GEZONDHEID	17	20 (0)	21 (9)	0	0	0
INFRASTRUCTUUR	17	6 (0)	6 (1)	0	0	0

Tabel 1: Aantal objecten in huidige situatie en 2100 dat kwetsbaar is voor overstromingen in de huidige situatie en in 2100 bij een extreme overstroming. Voor primaire waterkeringen is onderscheid gemaakt in de maximale waterstand tijdens de overstroming en enkele dagen na de overstroming als het water vrij is kunnen afstromen. Voor buitendijks gebied is uitgegaan van het extreemste scenario wat het meest vergelijkbaar is met de binnendijkse situatie.

Om het ambitieniveau te realiseren zijn maatregelen nodig. Het uitgangspunt is hierbij dat deze worden genomen op het moment van nieuwbouw of groter vervangingsopgave bij deze objecten. Mogelijke ingrepen zijn de locatiekeuze, het ontwerp en de inrichting op een locatie en lokale beschermingsmaatregelen. Al deze ruimtelijke en lokale maatregelen niet voorzien of zeer kostbaar zijn kan ook worden gekeken naar meer beschermingsmaatregelen voor grotere gebieden (zowel binnendijks als buitendijks). Voor sommige objecten of processen kan het zinvol zijn om ook nu al maatregelen te nemen. Het gaat dan vooral om organisatorische maatregelen gericht op rampenplannen en snel herstel. Denk hierbij aan evacuatie van kwetsbare mensen, informatie over schuilplaatsen voor bewoners en toeristen, veiligstellen van het hulpverleningsmateriaal op het eiland (inclusief benodigd materiaal loonbedrijven). Er zijn in het onderzoek geen objecten geïdentificeerd waarvoor het risico nu al te hoog en waarvoor nu al fysieke ruimtelijke maatregelen noodzakelijk zijn, echter dit oordeel is vooral een politiek maatschappelijke keuze en niet aan de onderzoekers. Om deze maatregelen in de toekomst te kunnen nemen is wel ruimte nodig. De vraag is hoeveel ruimte reserveren wenselijk is, deze keuze voor het zichtjaar is hierbij van belang ook omdat zeespiegelstijging hierna nog zal doorgaan. Maar ook omdat het onzeker is hoe de toekomst en de maatschappij er over meer dan 100 jaar uitziet. Het reserveren van ruimte kan ook nodig zijn om natuurlijke oplossingen te stimuleren om de duinen sneller mee te laten groeien.

In het onderzoek zijn de volgende conclusies getrokken:

1. De impact van zeespiegelstijging is duidelijk anders voor het binnendijks en buitendijks gebied. Voor het binnendijkse gebied zorgen de waterkeringen voor een ondergrens in de kans van voorkomen van overstromingen. Voor het buitendijks gebied betekent zeespiegelstijging dat overstromingen vaker voorkomen, tenzij het gebied meegroeit met

de zeespiegel of dat waterkerende elementen ook worden versterkt. Voor Texel geldt dat de impact buitendijks in vergelijking met bijvoorbeeld Vlieland en Terschelling veel beperkter is.

2. Er zijn voldoende mogelijkheden voor inwoners en toeristen om op het eiland te schuilen. Van de ruim 13.000 in kaart gebrachte objecten heeft het merendeel een droge begane grond of verdieping gedurende de overstroming. In deze schatting is er vanuit gegaan dat tijdens het seizoen dat er dijkdoorbraken mogelijk zijn er vrijwel geen mensen kamperen.
3. Voor vitale en kwetsbare objecten kunnen voorzieningen worden getroffen om de kwetsbaarheid te verkleinen zodat sneller herstel kan plaatsvinden. Als criterium is hierbij een extreme overstroming gekozen omdat het ruimtelijk beleid aanvullend is op de bescherming door waterkering, en om de leefbaarheid snel te herstellen wetende dat het vaste land mogelijk ook is getroffen. Het aantal objecten (en stakeholders) waarop de 3 verschillende ambitieniveaus in kaart zijn gebracht neemt toe naarmate de ambitie hoger ligt. In Tabel 1 is het aantal kwetsbare objecten opgenomen per ambitieniveau.
4. Om de waterkeringen en buitendijks gebied op orde te houden is er wel ruimte nodig die groter wordt naarmate de zeespiegel stijgt.

Op basis van deze conclusies zijn de volgende aanbevelingen opgesteld:

1. Over evacuatie en schuilen: Zorg dat bewoners en toeristen bekend (kunnen) zijn met mogelijke schuillocaties en wat van hen verwacht wordt om enkele dagen te overleven. Voor de uitwerking van dit handelingsperspectief is risico- en crisiscommunicatie het vertrekpunt. Aanbevolen wordt dat de veiligheidsregio hiervoor een strategie opstelt op basis van de uitwerking van rampenplannen (waarin ook de mogelijkheden om vooraf het eiland te verlaten nog worden gemaximaliseerd). Aanbevolen wordt ook de eilandgemeentes en recreatiebedrijven bij de uitvoering te betrekken omdat deze daadwerkelijk het contact hebben met de inwoners en toeristen.
2. Bereikbaarheid na een overstroming van kernen op Texel: De bereikbaarheid na een overstroming is een aandachtspunt. Overwogen kan worden op termijn te zorgen voor een doorgaande en beschikbare route na een overstroming die de kernen verbindt.
3. De eisen aan objecten bij nieuwbouw en vervangingsopgave: De gemeente wordt geadviseerd het ambitieniveau vaststellen waarbij het gaat de kaders die gelden voor verschillende functies en objecten bij voor nieuwe ontwikkelingen en renovatie. Het vastgestelde ambitieniveau zal in omgevingsplannen moeten worden verankerd zodat er duidelijkheid is voor alle stakeholders.
4. Het verdient aanbeveling om de typering van vitale objecten eenduidig vast te stellen in omgevingsplannen van de gemeente en de lijst met deze objecten ook te beheren en onderhouden en hierover afspraken te maken met de veiligheidsregio en waterbeheerders.
5. Actuele risico's: De gemeente wordt geadviseerd om op basis van de opgedane inzichten te bepalen of er nu al objecten of netwerken acute aandacht vragen. In eerste instantie wordt geadviseerd hiervoor objectgerichte rampenplannen op te stellen, als deze het risico nog niet afdekken zijn mogelijke fysieke maatregelen noodzakelijk.
6. Ruimtelijke reserveringen: Conform de ambities binnen water en bodem sturend wordt geadviseerd om de reserveringszones rondom primaire waterkeringen te actualiseren, maar ook het ruimte reserveren voor het meegroeien van duinen en voorlanden vast te leggen en versterkingen van kades en keringen in buitendijks gebied.
7. Bescherming buitendijks gebied: Bepaal eisen en verantwoordelijkheden voor (onderhoud) van beschermingswerken in buitendijks gebied, dit is een taak voor de gemeente omdat deze keringen niet onder verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat of het waterschap

vallen. In het buitendijks gebied op Vlieland liggen ook waterkeringen die worden beheerd door de gemeente, er liggen ook keringen waarvan niet bekend is wie deze onderhoud.

Verder zijn de overige aandachtspunten opgesteld:

- De beschikbaarheid en kwaliteit van de buitendijkse overstromingsscenario's is een aandachtspunt. De huidige kaarten kunnen worden verbeterd door beter rekening te houden met ongereguleerde kerende elementen.
- Eenduidigheid over de definities van vitale en kwetsbare objecten is wenselijk. Er bestaan nu geen landelijke lijst over welke objecten als vitaal of kwetsbaar wordt verstaan. Hierdoor kan het mogelijk zijn dat de indeling zoals nu gehanteerd op de eilanden afwijkt van andere regio's.
- Het toegankelijk maken en houden van de informatie voor beleidsmakers in de uitvoering is een aandachtspunt, dit vereist ook dat de basisdata (als het BAG) actueel is.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling	1
1.3	Aanpak en begeleiding van de werkzaamheden	1
1.4	Uitgangspunten	2
1.5	Leeswijzer	3
2	Ambitieniveaus voor meerlaagsveiligheid	4
2.1	Inleiding	4
2.2	Meerlaagsveiligheid strategie voor de Waddeneilanden	4
2.3	Ruimtelijk beleid gericht op gevolgverkleining	5
2.4	Relatie met water en bodem sturend	Error! Bookmark not defined.
2.5	Ambitieniveaus ruimtelijk beleid voor (vitale en kwetsbare) objecten	6
2.6	Natuurlijke processen met impact op de ruimtevraag	14
2.7	Afwegingskader voor de te kiezen ambitie	20
3	Beschermd gebied door primaire waterkeringen	22
3.1	Inleiding	22
3.2	Overstroombaar gebied	23
3.3	Eisen aan objecten bij verschillende ambitieniveaus – Texel	25
3.4	Ruimtebeslag voor versterken van waterkeringen	29
3.5	Maatregelen	30
4	Buitendijks gebied	32
4.1	Inleiding	32
4.2	Overstroombaar gebied	32
4.3	Eisen aan objecten bij verschillende ambitieniveaus	34
4.4	Afslagprofielen	36
4.5	Maatregelen	45
5	Synthese en aanbevelingen	47
5.1	Synthese	47
5.2	Conclusies en aanbevelingen	51
	Bijlagen	57
A	Meegroeien	59

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het Deltaprogramma 2021 is opgenomen dat een integrale waterveiligheidsstrategie wordt opgesteld voor ieder Waddeneiland voor hoogwater en overstromingen (kortweg waterveiligheid).

Deltaprogramma 2021

Voor ieder Waddeneiland wordt een integrale waterveiligheidsstrategie opgesteld. Hierbij wordt ook het lange termijn-kustbeheer betrokken. De integrale strategieën betreffen de waterveiligheid (primaire waterkeringen met zandsuppletie, dynamisch kustbeheer, kwelderontwikkeling, innovatieve dijkconcepten), een klimaat adaptieve en water robuuste ruimtelijke inrichting en crisisbeheersing. Ook is er aandacht voor 'slimme combinaties', de toename van de kans op een overstroming en de risico's voor infrastructuur in buitendijkse gebieden. Het streven is om voor 2025 de integrale strategie per eiland te hebben vastgesteld. Bij een versnelde zeespiegelstijging kunnen de risico's in de buitendijkse gebieden een knelpunt worden. Mogelijk zullen dan verdergaande maatregelen nodig zijn.

Het uiteindelijke doel zoals geformuleerd in het Deltaprogramma is om per Waddeneiland een integrale waterveiligheidsstrategie op te stellen. De aanleiding voor deze integrale waterveiligheidsstrategie volgt uit de normering van primaire waterkeringen waarbij is aangenomen dat niemand (zowel inwoners als toeristen) voorafgaand aan de overstroming het eiland kan verlaten. Deze integrale waterveiligheidsstrategie heeft tot doel om de leefbaarheid en het herstel na een overstroming te vergroten en te bespoedigen, deze strategie wordt opgesteld voor hoogwater en overstromingen op basis van de principes van meerlaagsveiligheid. Om deze strategie op te kunnen stellen is eerst een pilot uitgevoerd voor een binnendijks (pilot Ameland) en buitendijks (pilot Vlieland) gebied.

1.2 Doelstelling

Het doel van studie is om voor Texel de ruimtelijke consequenties van verschillende ambitieniveaus voor een waterveiligheidsstrategie op de Waddeneilanden uit te werken. Deze ambities zijn een aanvulling op de wettelijk bescherming door primaire waterkeringen en kustlijnverzorging en kunnen een invulling zijn van de uitwerking van enkele aspecten van water en bodem sturend. Op basis van deze inzichten in de consequenties kunnen dan keuzes worden gemaakt over het ambitieniveau waarna dat praktisch in beleid en regelgeving kan worden vertaald (deze keuzes en het uitwerken van beleid valt buiten de scope van dit onderzoek).

1.3 Aanpak en begeleiding van de werkzaamheden

De werkzaamheden zijn voor alle Waddeneilanden uitgevoerd in opdracht van de Gemeente Vlieland. De werkzaamheden zijn begeleid door een werkgroep met hierin alle eilandgemeenten, de Veiligheidsregio Fryslân en Noord-Holland Noord, het Samenwerkingsverband De Waddeneilanden, de provincie Fryslân en Noord-Holland en het Wetterskip Fryslân en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). De studie is gefinancierd door het Deltaprogramma Waddengebied. De

verschillende objecten die in kaart zijn gebracht, de buitendijkse overstromingen en de concept rapportage zijn per eiland bilateraal besproken en vastgesteld.

De aanpak zoals toegepast in dit onderzoek is ontwikkeld en getest in een pilot voorafgaand aan deze studie. De studie is uitgevoerd in samenwerking met alle Waddeneilanden. Voor ieder Waddeneiland is een vergelijkbaar rapport geschreven.

Op basis van het inzicht in de consequenties van mogelijke ambitieniveaus kan een keuze worden gemaakt voor het ambitieniveau van de integrale waterveiligheidsstrategie en mogelijke maatregelen. De uitwerking in de studie biedt ook informatie die gebruikt kan worden voor toekomstige ruimtelijke vraagstukken bij de implementatie van het beleid.

1.4 Uitgangspunten

Bij de uitvoering van de studie zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Voor de informatie over objecten is uitgegaan van de Kernregistratie Objecten (KRO) en beschikbaar gesteld door de veiligheidsregio. De maandelijks geactualiseerde kaartlaag is een verzameling van objecten uit diverse landelijke registraties in één kaartbeeld. De kaartlaag bevat gegevens van registraties zoals BAG, BRT, WOZ, Handelsregister, RRGs en LRKP. Dit bestand is door de gemeente gecontroleerd, gecorrigeerd en aangevuld.
- Er is gekeken naar 3 zichtjaren, de huidige situatie, 2050 en 2100. Voor de eisen voor nieuwe objecten is het zichtjaar 2100 gebruikt als referentiesituatie gezien de levensduur van deze nieuwbouw.
- Er is uitgegaan van 1,21 m zeespiegelstijging in 2100. Dit komt overeen met W+ uit de KNMI 2014 klimaatscenario's, dit scenario wordt ook vaak gebruikt voor het ontwerpen van waterkeringen. In 2023 zijn door het KNMI de nieuwe inzichten van de klimaatscenario's gepresenteerd, deze nieuwe inzichten komen voor hetzelfde emissiescenario vrijwel overeen met die van 2014. Het scenario is ook vergelijkbaar met de tijdlijn extreem zoals kennisprogramma zeespiegelstijging deze hanteert. Deze scenario's zijn de bovenkant van de gehanteerde hoekpunten maar houden geen rekening met mogelijke versnelling door smelten van de poolkap op Antarctica.
- Voor de terugkeertijden van extreme waterstanden op de Waddenzee en Noordzee is uitgegaan van Hydra-NL en Riskeer (voor de duinen).
- Voor de overstromingsscenario's is uitgegaan van Landelijk Informatiesysteem Water en Overstromingen (LIWO). Deze database wordt door Rijkswaterstaat onderhouden en is gebaseerd op informatie over kansen en gevolgen van overstromingen aangeleverd door waterschappen en provincies. De zeespiegelstijging in 2050 en 2100 is vertaald naar een toeslag van de waterstanden op reeds overstroomde gebieden, gebieden die nieuw overstroomd zijn hierdoor niet in kaart gebracht maar vermoedelijk beperkt in omvang.
- Wanneer een object als getroffen moet worden aangemerkt, is lastig te definiëren. Uiteindelijk gaat het er om dat het object zijn functie niet verder kan uitoefenen (verlies van functie) als gevolg van water dat in/tegen het object staat. De waterdiepte waarbij een object zijn functie verliest kan enorm variëren. In deze studie beschouwen we een object als getroffen wanneer er meer dan 20cm water staat op de plek van het object. Hiermee wordt dus rekening gehouden met een iets hoger vloerpeil van veel gebouwen, aanwezigheid van drempels en dat veel kritieke infrastructuur vaak op pootjes staan (bv vanwege bluswater).

- Er zijn verschillende ambitieniveaus bepaald op basis van de vitale sectoren die door het Deltaprogramma worden onderscheiden (zie <https://klimaatadaptatienederland.nl/kennisdossiers/>).
-

1.5 Leeswijzer

De aanleiding voor de studie is beschreven in hoofdstuk 1. In hoofdstuk 2 is beschreven wat we onder de strategie van meerlaagsveiligheid voor de Waddeneilanden verstaan, en hoe vervolgens verschillende ambitieniveaus zijn geformuleerd. De toepassing voor het binnendijks gebied is beschreven in hoofdstuk 3, de toepassing voor het buitendijks gebied in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 bevat de synthese en de aanbeveling voor een vervolg.

Er is een apart Excel bestand met informatie over de beschouwde objecten, en wat maatgevende waterstanden zijn. Dit Excel bestand is apart beschikbaar bij alle eilanden, ook kan de informatie online worden ontsloten via een digitale viewer.

2 Ambitieniveaus voor meerlaagsveiligheid

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de meerlaagsveiligheid benadering geschetst, en hoe deze kan worden ingevuld voor de waterveiligheidsstrategie. De focus ligt hierbij op de ruimtelijke ontwikkeling en de leefbaarheid na een overstroming. De impact (en benodigde inspanning) van het ruimtelijk beleid is afhankelijk van de gestelde ambities. In dit hoofdstuk zijn de mogelijke ambitieniveaus geschetst die samen met de werkgroep zijn uitgewerkt.

2.2 Meerlaagsveiligheid strategie voor de Waddeneilanden

Het Nederlandse overstromingsbeleid is gebaseerd op een risicobenadering. Er zijn verschillende typen maatregelen mogelijk om de kans op een overstroming of de gevolgen van een overstroming te verkleinen. Het geheel wordt ook wel aangeduid met de term meerlaagsveiligheid, waarbij drie lagen worden onderscheiden:

1. Preventie: Deze laag bestaat eruit dat de primaire waterkeringen op sterkte worden gebracht en gehouden zodat ze voldoen aan de eisen aan de Waterwet¹. Het onderhoud aan waterkeringen en de uitvoering van zandsuppleties worden door het waterschap en Rijkswaterstaat uitgevoerd.
2. Ruimtelijke inrichting: Dit betreft alle ruimtelijke ontwikkelingen, zowel binnen- als buitendijks. Door in het ruimtelijk beleid rekening te houden met het overstromingsrisico kan de kwetsbaarheid van Texel worden verkleind. Het gaat hierbij om de locatiekeuze van nieuwe ontwikkelingen (of verplaatsingen van objecten), en het ontwerp en de inrichting. Naast de gemeenten spelen ook andere publieke en private partijen als object- of landeigenaar spelen hierbij een rol omdat die verantwoordelijk zijn voor hun eigen objecten (of assets) of een rol hebben in ruimtelijk beleid. De bij de ruimtelijke ontwikkelingen horen ook reserveringszones. Deze zones zijn erop gericht op ruimte vrij te houden van ontwikkelingen om toekomstige knelpunten voor dijkversterkingen te voorkomen of verkleinen.
3. Crisisbeheersing: Dit betreft het zoveel mogelijk voorkomen van schade en slachtoffers in geval van een dreiging. De crisisbeheersing richt zich op het opvangen van de mensen (inwoners en toeristen) op de Waddeneilanden zelf (0% evacuatiefractie). Dit betreft met name de veiligheidsregio, waarin ook weer de lokale overheden betrokken zijn. Het is natuurlijk mogelijk dat vooraf nog mensen het eiland verlaten, hier is echter niet vanuit gegaan.

In 2017 zijn de nieuwe normen voor waterkeringen vastgesteld. Deze normen zijn gebaseerd op twee principes waarbij voor de Waddeneilanden verondersteld is dat niemand kan evacueren naar het vasteland voorafgaand aan de overstroming:

1. Iedereen moet kunnen rekenen op dezelfde minimale bescherming: het basisbeschermingsniveau, uitgedrukt in Lokaal Individueel Risico (LIR).

¹ Per 1 januari 2024 de Omgevingswet; zie <https://iplo.nl/thema/water/waterveiligheid/>

2. Waar de gevolgen van een overstroming zeer groot zijn, is een kleinere overstromingskans passend, op basis van het groepsrisico en een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA)

Deze normen staan in deze uitwerking van de meerlaagsveiligheid niet ter discussie. Waterkeringen worden versterkt indien nodig zodat deze aan de eisen blijven voldoen. Hetzelfde geldt voor de kustlijnzorg. Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor de kustlijnzorg en het onderhouden van de kustlijn. Als gevolg hiervan kan het nodig zijn om suppleties uit te voeren. Het buitendijks gebied wordt niet beschermd door primaire waterkeringen. Er zijn soms waterkeringen aangelegd waarbij onduidelijk is wie verantwoordelijk is voor deze versterkingen. Hier nemen de risico's toe in het buitendijks gebied bij zeespiegelstijging omdat de kans van voorkomen toeneemt als deze keringen niet worden versterkt.

Het ruimtelijk beleid (nieuwbouw, herstructurering) heeft tot doel om de impact van een overstroming te verkleinen, en de zelfredzaamheid te vergroten. Omdat ervanuit wordt gegaan dat niemand de eilanden voorafgaand of direct na een overstroming kan verlaten staat de leefbaarheid centraal. Het gaat hierbij niet om het ten allen tijden continueren van het leven zoals we dat nu kennen. Het gaat er wel om dat mensen op het eiland tijdens en direct na een overstroming voor zichzelf kunnen zorgen en kunnen overleven. Na verloop van tijd is het natuurlijk wel weer mogelijk om de eilanden te verlaten en zal het water ook weer wat gezakt zijn als de stormopzet is afgenomen. Het gaat er ook om, dat het herstel naar een normale situatie wordt bespoedigd. Het waterbewustzijn (en kennis van het handelingsperspectief) is van belang voor de crisisbeheersing. Het waterbewustzijn kan worden beïnvloed door campagnes en communicatie, het waterbewustzijn kan ook worden versterkt door in de ruimtelijke omgeving (met bijvoorbeeld monumenten of markeren van overstromingshoogtes) duidelijk de relatie met water aan te geven. Het waterbewustzijn is dan een inherent onderdeel van laag 2 en laag 3. De crisisbeheersing is erop gericht om de gevolgen of impact te verkleinen als het misgaat. Het ruimtelijk beleid kan er ook op gericht zijn om ruimte te behouden (of creëren) voor toekomstige ingrepen in het watersysteem. Denk hierbij aan ruimte voor waterkeringen omdat zeespiegelstijging ook na de gekozen zichtjaren doorgaat. Door ruimte vrij te houden kan het amoveren van toekomstige bebouwing worden voorkomen, of kan zo gebouwd worden dat het makkelijk aanpasbaar of verplaatsbaar is.

De lagen van meerlaagsveiligheid hebben een relatie. Als de preventie beter is komen overstromingen minder vaak voor en zou de noodzaak om maatregelen te nemen in laag 2 en wellicht 3 kleiner worden. De kans op een overstroming staat echter niet ter discussie al is dat wettelijk en theoretisch mogelijk. Ook laag 2 en laag 3 hebben onderlinge afhankelijkheid. Huidige kwetsbaarheden voor vitale en kwetsbare infrastructuur, en de bestaande ruimtelijke inrichting, zijn bepalend voor het handelingsperspectief en de leefbaarheid tijdens of in de herstelfase na een hoogwater of overstroming. Door het in de toekomst verkleinen van deze kwetsbaarheden door middel van ruimtelijk beleid neemt het handelingsperspectief toe en zal sneller de leefbaarheid weer zijn verbeterd. Daarentegen zal het altijd zo zijn dat er een risico is omdat een kans van nul niet reëel is en er altijd gevolgen zijn.

2.3 Ruimtelijk beleid gericht op gevolgverkleining

De meerlaagsveiligheid strategie voor de Waddeneilanden richt zich op de ruimtelijke omgeving (laag 2), en indirect op crisisbeheersing (laag 3). Door de ruimtelijke omgeving minder kwetsbaar

te maken neemt het beroep op de crisisbeheersing af, en neemt het herstelvermogen op de eilanden toe. De vraag is echter wat de ambities zijn met het ruimtelijke beleid, met andere woorden op hoeveel objecten en gebieden is dit van toepassing? Kosten en gevolgreductie moeten hier tegen elkaar worden afgewogen. In deze paragraaf zijn 4 mogelijke ambities beschreven ten aanzien van ruimtelijk beleid voor objecten. Vervolgens is ook ingegaan op de ruimtelijk impact van (en voor) natuurlijke processen. Omdat de buitendijkse gebieden onderdeel zijn van de identiteit van de Waddeneilanden is naast de bescherming van vitale objecten en andere gebouwen ook van belang zicht te hebben op hoe deze buitendijkse gebieden zich ontwikkelen en wat de impact is op de bescherming van de vitale objecten.

2.4 Ambitieniveaus ruimtelijk beleid voor (vitale en kwetsbare) objecten

2.4.1 Inleiding

Binnen het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie zijn de vitale en kwetsbare functies gedefinieerd², het gaat hierbij om de volgende functies:

- Energie: elektriciteit, aardgas, olie
- Telecom/ICT: basisvoorzieningen voor communicatie t.b.v. respons bij een overstroming, publiek netwerk
- Waterketen: drinkwater; afvalwater
- Gezondheid
- Keren en beheren oppervlaktewater: gemalen
- Transport: hoofdinfrastructuur
- Chemisch en Nucleair: chemie; nucleair; Infectueuze stoffen/ Genetisch gemodificeerde organismen.

Deze functies zijn niet concreet ingevuld met een lijst van objecten die hieronder vallen. Bijvoorbeeld voor elektriciteit kan het voor de Waddeneilanden gaan om de stations voor aansluiting op het landelijke net, maar ook om onderstations voor aansluiting van individuele woningen op het net. Functies als wonen, werken, recreatie en natuur zijn ook niet benoemd, maar hier zouden vanuit ruimtelijke adaptatie wel eisen aan gesteld kunnen worden. Deze vallen echter buiten de scope dit niet realistisch wordt geacht. In Tabel 2 is het aantal objecten op het eiland opgenomen per sector.

In deze studie is uitgegaan van de kernregistratie objecten (KRO) zoals deze beschikbaar is bij de veiligheidsregio's. Deze dataset is een verzameling van objecten uit diverse landelijke registraties zoals BAG, BRT, WOZ, Handelsregister, RRGs en LRKP. Dit bestand aan objecten is tijdens de pilots nog aangevuld met objecten op basis van een beheerdersoordeel. Hiermee is er een complete dataset die de basis is voor de uitwerking van het ruimtelijk beleid. Deze dataset is vervolgens gekoppeld aan de ruimtelijke ambities.

² <https://klimaatadaptatienederland.nl/kennisdossiers/vitale-kwetsbare-functies/>

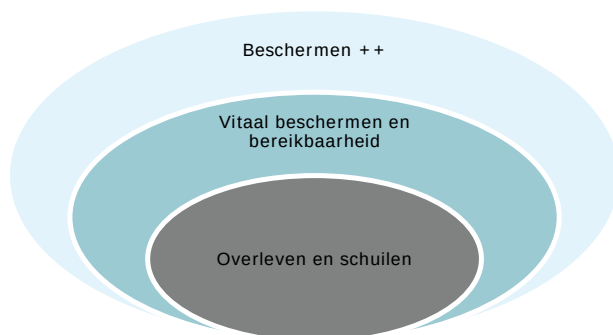
SECTOR	AANTAL OBJECTEN OP TEXEL
GEBOUWDE OMGEVING EN RUIMTELIJKE ORDENING	8892
RECREATIE EN TOERISME	4468
NIET ZELFREDZAMEN	16
AANLANDPUNT	1
HULPDIENTEN EN ONDERSTEUNING	11
LEVENS MIDDELEN	13
WATERHUISHOUDING	15
DRINKWATER	2
ENERGIE	25
VEILIGHEID	2
ICT&TELECOM	18
LANDBOUW, TUINBOUW EN VISSERIJ	3
GEZONDHEID	22
INFRASTRUCTUUR	7

Tabel 2 Aantal objecten per sector op Texel.

2.4.2 Verschillende ambitieniveaus en scenario's

Er is onderscheid gemaakt in 4 niveaus van de ruimtelijke ambities waarbij de leefbaarheid op de Waddeneilanden centraal staat. We gaan er hierbij vanuit dat bewoners en toeristen voorafgaand, tijdens en direct na een overstroming de Waddeneilanden niet kunnen verlaten en op de eilanden moeten overleven. Na verloop van tijd kunnen mogelijk wel mensen het eiland verlaten indien men dat wil. Belangrijk is om hierbij te beseffen dat de voorbereidingstijd bij een dijkdoorbraak wellicht kort kan zijn, maar dat deze nooit geheel onverwacht zal zijn. Bij een dijkdoorbraak zal altijd sprake zijn van een zeer zware storm waarbij op de eilanden zelf de impact al voelbaar zal zijn (bv door tijdelijk stopzetten van de veerverbinding). Hierdoor is het ook mogelijk op de eilanden al voorbereidingsmaatregelen te nemen.

De ambities richten zich alle op nieuwbouw en grootschalige renovatie van de (vitale en kwetsbare) objecten die vallen onder de scope van het ambitieniveau. Het is dus niet het doel om bestaande bouw aan te passen, maar pas ingrepen te plegen als er vanuit andere doelstellingen ingrepen worden gepleegd. In sommige gevallen kan het noodzakelijk zijn om al eerder maatregelen te nemen als de risico's sterk toenemen of als risico's nu al ontoelaatbaar worden geacht. De drie niveaus van ambities die we in deze studie uitwerken zijn opgenomen in Figuur 1 en Tabel 3, bij ambitie 1 is de benodigde inspanning het kleinst, bij ambitie 3 het grootst.

Figuur 1 Conceptueel overzicht van hoe verschillende ambitieniveaus aanvullend zijn op elkaar.

AMBITIE	BLOOTSTELLING TIJDENS STORM EN DE EERSTE TWEDE WEKEN	HERSTEL IN DE PERIODE HIERNA
1: SCHUILEN EN OVERLEVEN	Enkel gericht op schuilen en overleven tijdens de overstroming en voornamelijk in de eerste weken hierna.	Tijdelijk zelfredzaam, grote afhankelijkheid van het vasteland
2: SCHUILEN, OVERLEVEN EN BASIS VOOR HERSTEL VITALE INFRASTRUCTUUR	Schuilen, overleven, vitaal beschermen	Tijdelijk zelfredzaam, deels afhankelijk van het vasteland. Herstel kan lokaal al beginnen omdat de belangrijkste vitale functies zijn beschermd
3: SCHUILEN, OVERLEVEN EN BASIS VOOR HERSTEL VITALE INFRASTRUCTUUR ++	Schuilen, overleven, vitaal beschermen++	Tijdelijk zelfredzaam, gerichte afhankelijkheid vasteland. Herstel alle objecten kan lokaal al beginnen.
4: VOORKOMEN IMPACT AAN ALLE BEBOUWING	Schuilen, overleven, alle vitale en kwetsbare objecten en woningen plus bedrijven beschermen zodat het leven kan doorgaan.	Geen impact

Tabel 3: Ambities voor ruimtelijk beleid voor objecten

Voor de impact van de overstroming maken we onderscheid in de volgende scenario's:

1. De maximale waterdiepte die kan optreden bij een overstroming. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen doorbraken bij hogere belastingen dan waarop de waterkeringen zijn ontworpen en extreme condities.

Er bestaan geen kaders voor wat onder klimaatrobuust wordt verstaan. In deze studie is gekozen voor extreme situaties van 1/100.000pj (ongeveer 100x extremer dan de norm van de waterkering) als uitgangspunt voor laag 2. Hiervoor is gekozen omdat de eisen in laag 2 sowieso aanvullend moeten zijn op de overstromingen die kunnen optreden bij de toegestane kans op falen. Het ontwerpen van laag 2 op de situatie bij de norm biedt weinig additionele veiligheid omdat het maar de vraag is of de eerste toekomstige overstromingen exact aan deze condities voldoen gezien de onzekerheid in de natuur. Een extra argument voor het extreme scenario is dat de afhankelijkheid van het vasteland kleiner is als dat ook getroffen is.

Voor objecten die buitendijks zijn gelegen, en waarbij de functie ook van belang is voor binnendijks gebied, wordt gekeken naar een blootstelling bij dezelfde terugkeertijd (100.000 jaar). Immers de objecten die buitendijks liggen hebben vaak ook een functie binnendijks.

2. De waterdiepte na de overstroming in geval van de vloedperiode bij regulier getijde. Hierbij is er water over maaiveld weer terug naar zee gestroomd, maar door eb en vloed is er wel enige fluctuatie van de waterstand in het gebied. Overstromingen kunnen optreden totdat de waterkeringen zijn hersteld en het water is weggepompt of weggestroomd.

Daarnaast speelt ook de kans van voorkomen een rol. Voor door primaire waterkeringen beschermde binnendijkse gebieden zal de waterkering worden versterkt indien nodig. Voor buitendijkse gebieden is er geen garantie dat het huidige beschermingsniveau in stand wordt gehouden, deze kunnen dus vaker overstromen mits het duin en buitendijks gebied niet meegroeit. Soms liggen er keringen, duinen of hoge lijnelementen, die nu ook bescherming bieden voor achterliggende objecten. Het onderhoud van deze keringen is niet geborgd, er bestaan geen kaders en zowel Rijkswaterstaat als het waterschap hebben hierin geen rol.

Voor de objecten in buitendijkse gebieden nemen we in deze studie aan dat gelijke eisen gesteld als aan de objecten binnendijs. Het kan een bestuurlijke keuze zijn om een lager beschermingsniveau te kiezen. Er zijn geen vastgestelde beschermingsniveaus buitendijs waar al eerder een keuze voor is gemaakt. Je kunt er voor kiezen te accepteren dat het huidige feitelijke beschermingsniveau daalt door zeespiegelstijging, of om dat niveau op peil te houden door de bestaande lijnelementen te versterken. Een lager beschermingsniveau, dit zal leiden tot een kleinere opgave om deze objecten te beschermen, maar ook dus tot het accepteren dat er vaker uitval kan optreden. De laatste twee zinnen zijn wat verwarrend; dit is weer iets anders dan een ambitieniveau?

2.4.3 Ambitie 1: Schuilen en overleven.

Van belang is dat er voldoende droge en veilige plekken (verdiepingen) op de eilanden zijn zodat de bewoners kunnen schuilen en overleven. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt in:

- Bewoners. Bewoners kunnen evacueren naar een droge locatie buiten het overstroomd gebied, of een droge verdieping binnen bestaande bouw. Als vuistregel hanteren we dat 1 gezin in een woning 2 andere gezinnen zou moeten kunnen opvangen (tijdelijk). Dat betekent dat 1/3 deel van de woningen dan een droge verdieping zou moeten hebben. Als niet kan worden voldaan aan de eis van 1/3 deel van de woningen in een kern dan kan een publieke shelter een alternatief zijn, hierbij moet dan minimaal 4 m² per persoon aanwezig zijn (zie PVE eisen aan een shelter³).
- Niet zelfredzame mensen die zelfstandig wonen. Gezien de cultuur op de Waddeneilanden wordt verondersteld dat deze mensen worden opgevangen in het sociaal netwerk van de (zelfredzame) bewoners en worden dus ook onder de zelfredzame beschouwd (evenals kinderen).
- Niet zelfredzame mensen die in een instelling wonen. Voor deze instelling wordt verondersteld dat hiervoor een evacuatieplan naar een andere plaats op het eiland beschikbaar is. Bij de uitwerking van evacuatie wordt deze groep apart beschouwd.
- Toeristen. De vraag is hoeveel toeristen op de eilanden aanwezig zijn, ook deze toeristen zullen ergens een schuilplaats nodig hebben. We gaan er vanuit dat een overstroming in de storm periode zal plaatsvinden en niet in de zomer of het voorjaar. Dat betekent dat toeristen alleen verblijven in gebouwen. Daarnaast is de verwachting dat bij (verwacht) extreem weer mensen ook zullen annuleren of vertrekken vanwege de slechte weersverwachting. Desondanks wordt als uitgangspunt gehanteerd dat alle toeristen aanwezig zijn en ergens schuilen.

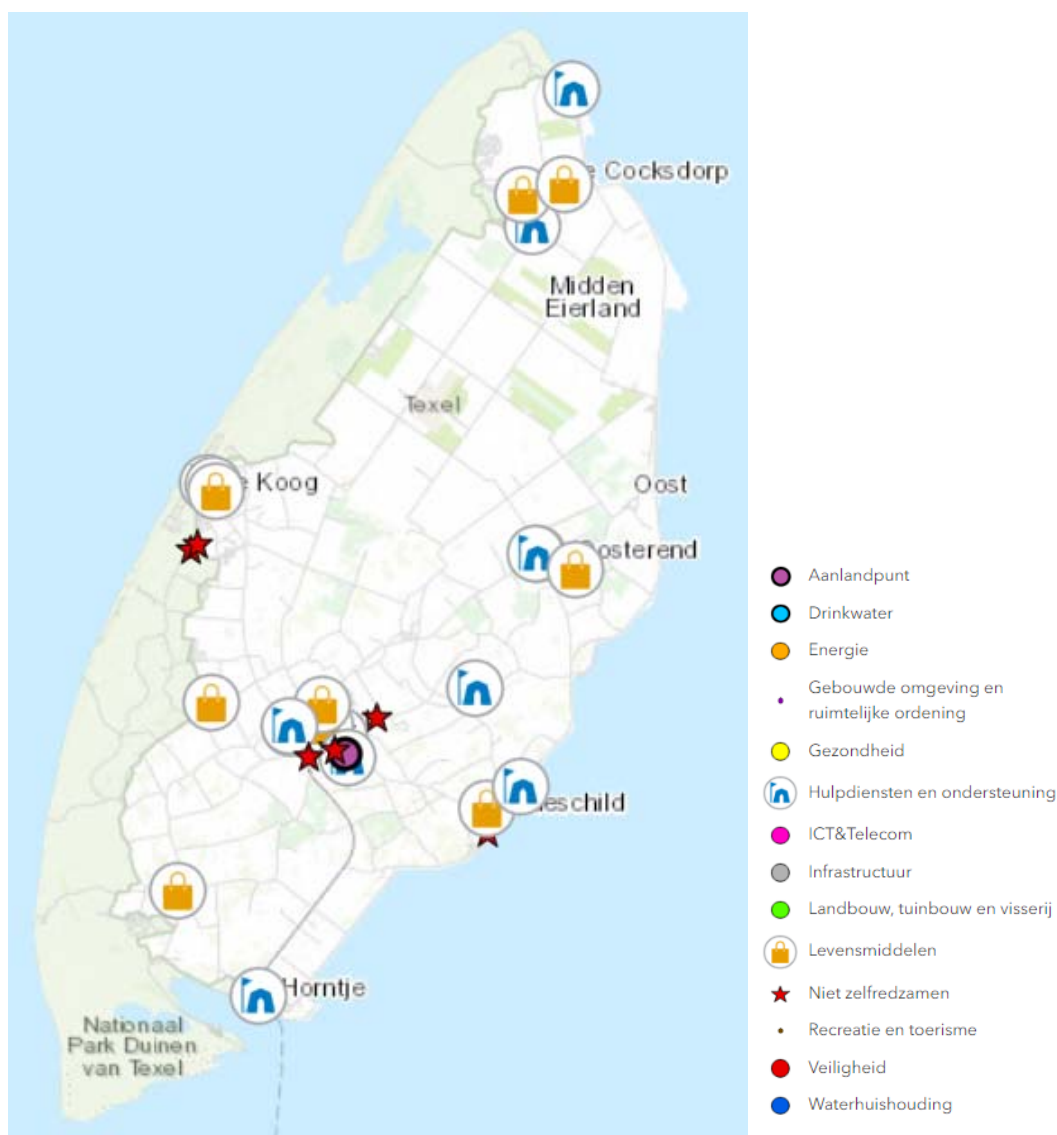
Om de overlevingskansen verder te vergroten is als onderdeel van deze ambitie ook voorzien dat:

³ <https://www.deltaprogramma.nl/binaries/deltacommissaris/documenten/publicaties/2019/09/01/programma-van-eisen-schuillocaties-bij-ernstige-wateroverlast-en-overstromingen/eindrapport+PVE+Schuillocaties+inc+Programma+van+eisen.pdf>

1. Objecten met levensmiddelen in kaart zijn gebracht, en er een plan is om de levensmiddelen naar een plek te brengen zodat deze beschikbaar zijn in de 2 weken na de overstromingen.
2. Hulpverleningsmiddelen (politie, defensie, brandweer, ambulances/GHOR, KNRM en etc.) voorafgaand aan de overstroming op een droge en beschermde plaats worden gestald middels een voorbereid plan. Ook gemeentewerven en loodsen zijn opgenomen in dit overzicht omdat hier materiaal en middelen liggen die ingezet kunnen worden voor hulpverlening.
3. Er beschermingsmaatregelen worden genomen om de continuïteit van crisiscentra en de aansluitpunten van de energievoorzieningen te waarborgen of snel te herstellen.

Er zijn geen voorzieningen voor aanlegplaatsen met boten of helikopters. De veronderstelling is dat dit ad hoc wordt geregeld. Verder wordt geaccepteerd dat de (vitale) functies uitvallen.

In Figuur 2 zijn de verschillende objecten die bij ambitieniveau 1 horen aangeven.

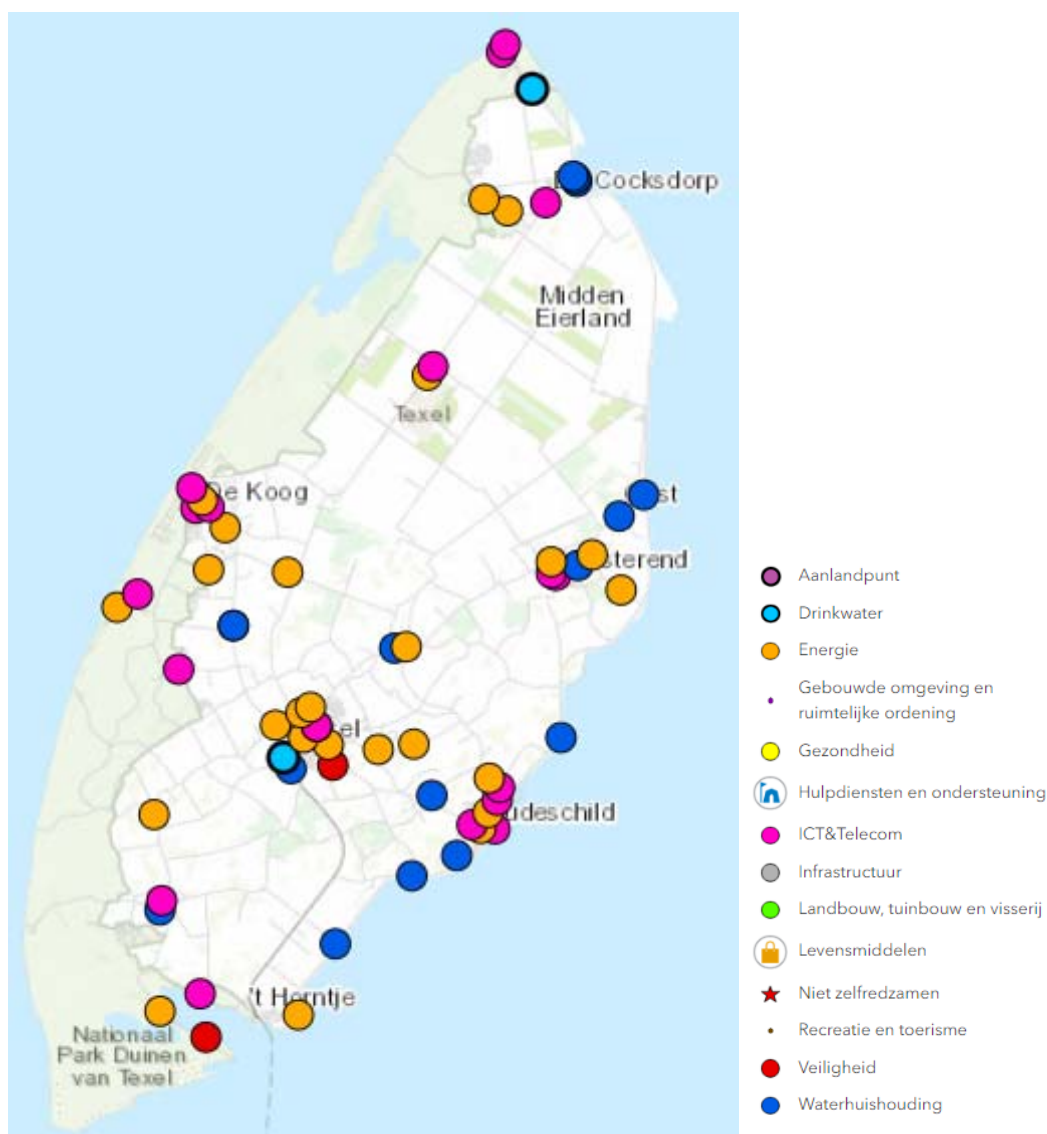

Figuur 2 Locaties voor hulpverlening, niet zelfredzaam en energie aanlandpunt die horen bij ambitie 1.

2.4.4 Ambitie 2: Schuilen, overleven en basis voor herstel vitale infrastructuur

De ambitie is hierbij hoger dan in de vorige variant, het doel is dat alle vitale infrastructuur beschermd blijft zodat het eiland sneller kan herstellen. Het gaat hierbij niet om de continuïteit die moet worden behouden maar om een snellere opstart waarbij men minder afhankelijk is van het vasteland. Het gaat om:

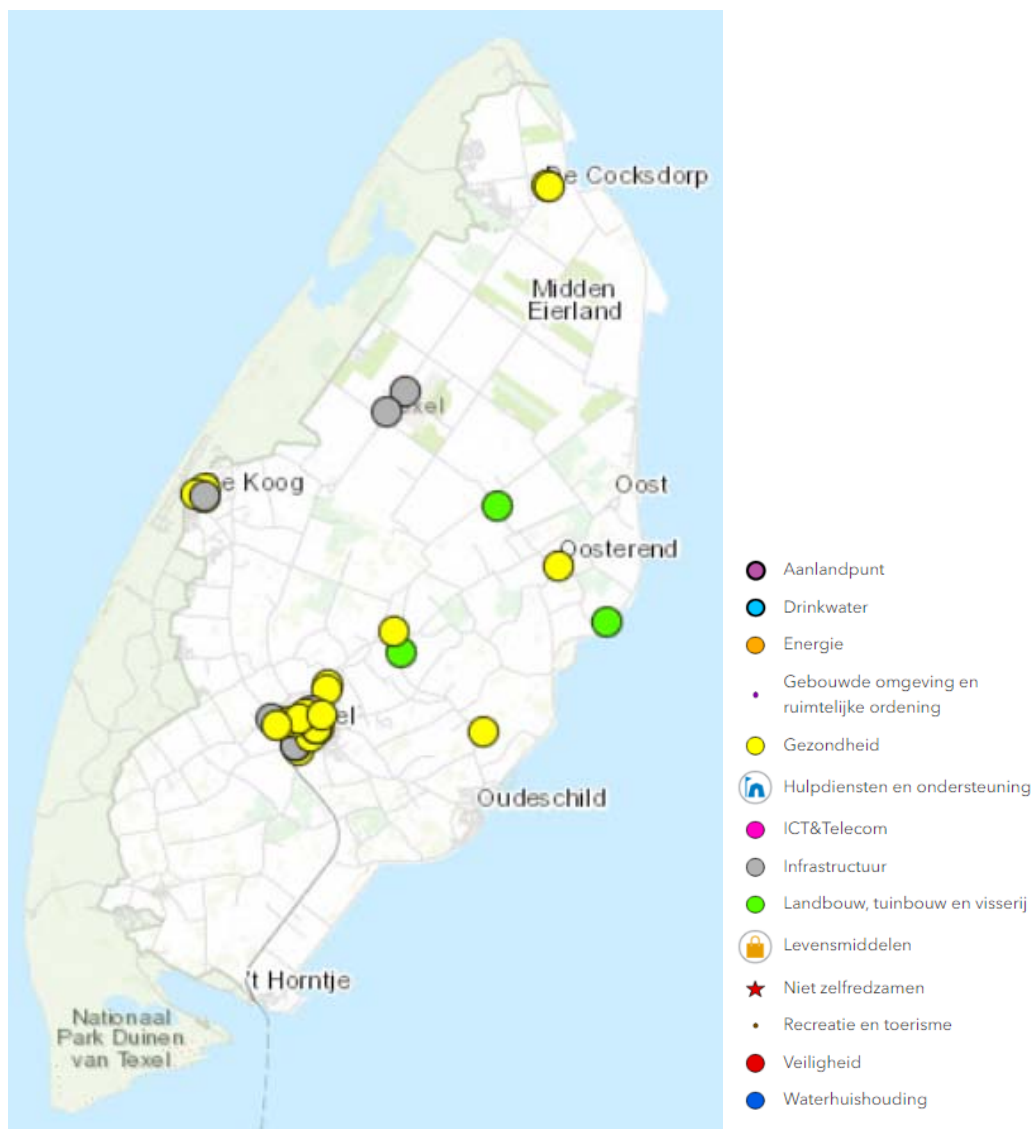
- Continueren van functioneren hoofdinfrastructuur nutsvoorzieningen (drinkwater, waterhuishouding met stuwen en (riool)gemalen, gas, elektra en ICT). Het lokale netwerk kan wel uitvallen, maar bij het herstel kan men echter wel direct gebruik maken van de hoofdinfrastructuur.
- Aanlegplaatsen voor schepen zijn beschikbaar voor hulp van het vasteland inclusief ontsluiting via doorgaande wegen over het eiland. Voor helikopters worden geen voorzieningen gemaakt, deze kunnen in de praktijk al op meerdere plaatsen landen.
- Materiaal en materieel voor herstelwerkzaamheden en noodvoorzieningen worden veiliggesteld voor de overstroming (aannemers, gemeentewerf etc.). Indien nodig wordt een evacuatieplan opgesteld, voor buitendijkse gebieden bestaan deze soms al.

Figuur 3 Locaties die horen bij ambitie 2.

2.4.5 Ambitie 3: Schuilen, overleven en basis voor herstel vitale infrastructuur ++

Deze ambitie is weer ambitieuzer dan ambitie 2 door ook te kijken naar alle objecten binnen de genoemde sectoren behalve de objecten die horen bij recreatie, toerisme, woningen en andere bedrijven. Alle functies moeten dan gecontinueerd worden, voordat mensen terugkeren naar de woning (als deze watervrij is) zal de afvalwaterketen en elektriciteit weer moeten werken. Scholen en zorg moeten kunnen doorgaan, winkels etc. In de onderstaande figuur zijn de objecten ingetekend, de infrastructuur is beschreven in hoofdstuk 3.

Figuur 4 Locaties die horen bij ambitie 3.

2.4.6 Ambitie 4: Voorkomen impact aan alle bebouwing

Ambitie 4 is als niet realistisch beschouwd en daarom ook niet verder uitgewerkt. Dit ambitieniveau zou betekenen dat alle woningen en bedrijven, inclusief de kernen van de eilanden, een totaal ander karakter krijgen. Deze ambitie is niet realistisch gezien de opgave die het met zich

meebrengt, dat de oplossing ook niet past op de identiteit van de Waddeneilanden en dat de waterkeringen al de basisveiligheid verzorgen.

2.4.7 Maatregelen

Om de objecten te beschermen (en de continuïteit van de functie te borgen) tegen overstromingen zijn maatregelen noodzakelijk, hierbij kan onderscheid worden gemaakt in de korte en lange termijn. In Tabel 4 is een overzicht opgenomen. In principe is het uitgangspunt dat deze maatregelen worden genomen in geval van groot onderhoud of nieuwbouw. Bij bestaande bouw wordt het risico in eerste instantie geaccepteerd, tenzij alsnog besloten is dat het onacceptabel is. Voor buitendijkse gebieden kan dat bijvoorbeeld mogelijk zijn als de zeespiegelstijging te snel gaat waarbij andere maatregelen niet voldoen. Op de korte termijn kunnen ook rampenplannen en continuïteitsplannen worden gemaakt, die ook in de toekomst nodig blijven.

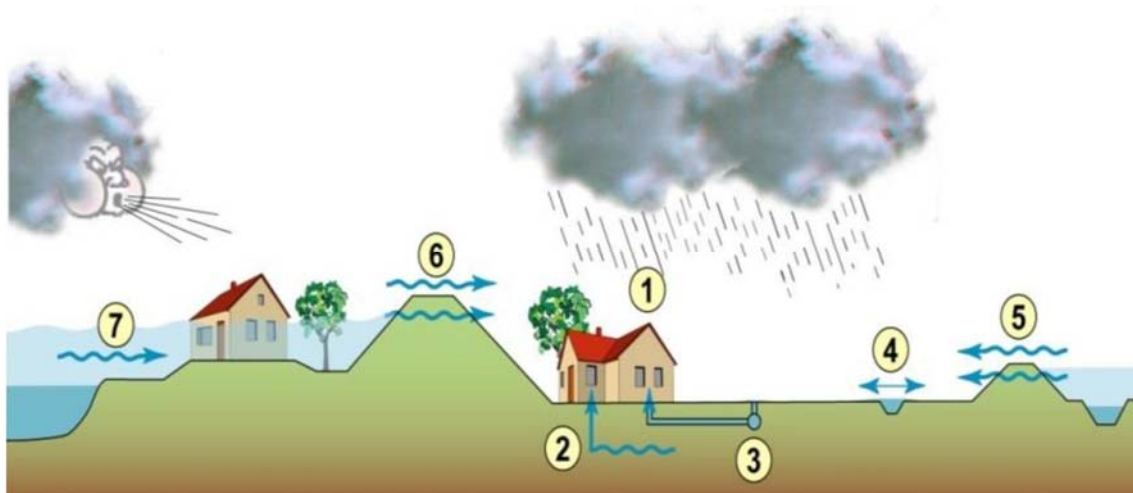
Het uitgangspunt is dat de preventie (primaire waterkeringen en suppleties) op orde is, en wordt onderhouden. Indien de ruimtelijke opgave te groot is kan er ook voor worden gekozen om de waterkeringen te versterken om de faalkans te verkleinen. Vanuit risico optiek (kans x gevolg) kan dat een interessante investering zijn. Wel blijft het zo dat de gevolgen kunnen optreden, alleen minder vaak.

TYPE MAATREGEL	KORTE TERMIJN	LANGE TERMIJN (GEKOPPELD AAN NIEUWBOUW EN HERSTRUCTURERING)
LOCATIEKEUZE VAN ONTWIKKELINGEN		Ontwikkelen (nieuwbouw) op een andere locatie die niet of minder wordt blootgesteld aan overstromingen op basis van een zichtjaar en klimaatscenario.
ONTWERP EN INRICHTING VAN OBJECTEN		Zodanig ontwikkelen dat er geen schade en uitval optreedt bij een bepaalde maatgevende waterstand voor een zichtjaar en klimaatscenario.
RAMPENPLANNEN VAN VEILIGHEIDSREGIO EN ANDERE OVERHEDEN	Planvorming voor veilig stellen mens en materieel op basis van huidige risicobeeld, plannen voor snel herstel.	Actualiseren van deze plannen op basis van dan geldende risicobeeld (dijkversterkingen, ruimtelijke aanpassingen).
CONTINUÏTEITSPANNEN VAN BEDRIJVEN EN VITALE PARTNERS	Planvorming voor continueren of snel herstellen van de diensten gegeven huidige risicobeeld.	Actualiseren van deze plannen op basis van dan geldende risicobeeld (dijkversterkingen, ruimtelijke aanpassingen)
LOKALE BESCHERMINGSMAATREGELEN	Lokale (tijdelijke) beschermingsmaatregelen om te voorkomen dat het object overstroomt. Denk hierbij aan vloedschotten en mobiele keringen.	
RESERVERINGSZONES RONDOM WATERKERINGEN	Ruimte vrijhouden voor toekomstige dijkversterkingen of waarin aangepast gebouwd moet worden zodat het geen impact heeft op toekomstige versterkingen.	

2.5 Relatie met water en bodem sturend

De Rijksoverheid heeft het principe van water en bodem sturend uitgewerkt in de Kamerbrief van 22 november 2022. Daarin is de rol van water en bodem bij toekomstige besluitvorming over de ruimtelijke ordening uitgewerkt in 33 'structurerende keuzes'. Deze 33 keuzes gaan over zowel voldoende water, schoon water, over neerslag en overstromingen.

In deze studie ligt de focus op overstromingen als gevolg van dijkdoorbraken (type 6 in **Error! Reference source not found.**) of overstroming van buitendijkse gebieden door hoge zeestanden (type 7 in **Error! Reference source not found.**).

Figuur 5: Verschillende typen wateroverlast en overstromingen (1: Neerslag op objecten zelf 2: door hoge grondwaterstanden 3: Door beperkingen in het afvalwatersysteem 4: Door hoge waterstanden in sloten en beken 5: door doorbreken van regionale waterkeringen 6: door doorbreken van primaire waterkeringen en 7: in buitendijks gebied).

- Voor deze studie zijn de volgende keuzes (de genoemde nummers komen overeen met de nummers in de kamerbrief van water en bodem sturend) van belang: Actualiseren van de reserveringszones (keuze nummer 11). Voorgesteld wordt om de reserveringszones rondom waterkeringen te actualiseren waarbij het gaat om dijken en duinen. Deze actualisatie moet landen in de ruimtelijke plannen van gemeenten en provincies. In deze studie is dit vorm gegeven door voor harde waterkeringen te kijken naar het ruimtebeslag bij groene waterkeringen (dijken) op basis van de extreme zeespiegelstijging zoals onderzocht in het kennisprogramma zeespiegelstijging⁴. Voor de zachte waterkeringen is onderzoek gedaan naar duinafslag bij extreme stormen en is gekeken naar de huidige snelheid waarmee het duin meegroeit. Vervolgens zijn er varianten geschetst over mogelijke strategieën om de duinen en voorlanden sneller mee te laten groeien. Dit sneller meegroeien vraagt onder andere ook een groter ruimtebeslag.
- Geen kustuitbreidingen (keuze nummer 14). Kustuitbreidingen zijn niet wenselijk om de zandbehoefte niet te vergroten. In deze studie gaan we uit van het in stand houden van de kustlijn en dat de benodigde suppleties worden uitgevoerd.

⁴ <https://www.deltaprogramma.nl/deltaprogramma/kennisontwikkeling-en-signalering/zeespiegelstijging>

- Risico's voor overstromingen (keuze nummer 21) worden sturend bij de locatiekeuze en inrichting van de woningbouw met als doel geen nieuwbouw te realiseren op locaties waar in de toekomst problemen kunnen ontstaan omdat bijvoorbeeld deze ruimte nodig is voor verdere versterking van waterkeringen.

Vanuit het Rijk wordt een ruimtelijk afwegingskader ontwikkeld om structurerende keuze nummer 21 verder vorm te geven. Dit kader sluit aan op de 'maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving' en geeft invulling aan de afwegingen rondom overstromingen en neerslag (en bodemdaling, maar dat is nu niet relevant). Dit kader wordt momenteel door het Rijk uitgewerkt met landelijke keuzes, het zal hierna door de provincies en regionale partijen verder regionaal uitgewerkt moeten worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan reserveringszones voor waterberging maar ook aan andere criteria die lokaal van invloed zijn op ruimtelijke keuzes. Ook hoe en de mate waarin dit juridisch wordt geborgd is nog onderwerp van discussie.

Voor overstromingen is wordt binnen water en bodem sturend onderscheid gemaakt tussen:

1. **Handelingsperspectief om slachtoffers te voorkomen.** Voor het handelingsperspectief om slachtoffers te voorkomen is gesteld dat bij nieuwe ontwikkelingen deze zo vorm gegeven moeten worden dat er schuilplaatsen (publieke shelters en voldoende droge verdiepingen in het overstroomd gebied) zijn indien preventieve evacuatie niet altijd mogelijk is. Voor de integrale waterveiligheidsstrategie is deze ambitie ambitieuzer ingevuld daar preventieve evacuatie van de eilanden naar de vaste wal lastig is. Wel is het mogelijk om op de eilanden zelf op een droge locatie te schuilen omdat de eilanden niet helemaal overstromen. Onderdeel van ambitieniveau 1 (deze zijn nader beschreven in 2.5) is dat er nu al voldoende schuilplaatsen zijn voor zowel inwoners als toeristen in de bestaande bouw, en dat er speciale aandacht is voor niet zelfredzamen en de leefbaarheid en herstel. Als criterium voor voldoende schuilplaatsen is gehanteerd dat gemiddeld een gezin twee andere gezinnen opvangt, dat is vertaald naar een wens dat minimaal 1/3 van de objecten een droge verdieping heeft.
2. **De kans op een bepaalde mate van blootstelling (en indirect dus schade).** Voor de acceptabele kans op een bepaalde mate van blootstelling zijn de Waddeneilanden uniek. Veel van de kernen hebben nu ook al een overstromingsrisico dat geaccepteerd is. Dit risico wordt beheerst middels de waterkeringen. Het risico kan toenemen omdat de waterdiepte na een overstroming groter wordt, maar de kans van voorkomen blijft gelijk. Voor de gebieden achter de keringen is de combinatie van kans en gevolgen zodanig dat nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn conform de kaders van water en bodem sturend. Echter het risico is niet zo laag dat er geen afweging noodzakelijk is over de acceptatie van risico's of extra maatregelen.

Gezien de karakters van de eilanden, de beperkte nieuwbouw waar sprake van is, is geaccepteerd dat woningen kunnen overstromen achter primaire keringen. Voor reguliere woningen (ambitieniveau 4) worden dus geen extra maatregelen genomen als verhoogd aanleggen of wonen op palen. Wel kunnen bij de inrichting nog keuzes gemaakt worden om vloerpeilen te verhogen en bepaalde voorzieningen hoger in de woning te plaatsen. Deze worden gezien als no regret (en niet kostbaar) maar hebben alleen zin als de waterdiepte gering is.

Voor andere functies (ambitieniveau 1 t/m 3) worden wel extra maatregelen genomen, deze functies hebben betrekking op de leefbaarheid. Hoe hoog hier de lat ligt is onzeker en nog een bestuurlijke keuze. Het gaat hierbij om de afweging tussen de extra inspanning en

kosten en de reductie van het risico met name uitgedrukt in een sneller herstel en de leefbaarheid. Met deze keuze wordt invulling gegeven aan comply or explain.

In de water en bodem brief wordt ook gesproken over het voorkomen van ontwikkelingen in buitendijkse gebieden, hierbij wordt specifiek verwezen naar het IJsselmeer en het gebied dat onder de Beleidslijn Grote Rivieren valt en uitzonderingslocaties. Voor het IJsselmeer wordt verwezen naar de Barro richtlijn die ook geldig is voor de Waddeneilanden. Alhoewel er geen specifieke veranderingen te verwachten zijn voor het buitendijks gebied bij de Waddeneilanden is het wel zinvol om de verwachte zeespiegelstijging mee te nemen. De eisen aan de objecten kunnen dan ook niet los gezien worden van activiteiten om meegroeien te stimuleren (of objecten lokaal te beschermen). Ook kunnen objecten op een hoger peil worden ontwikkeld, waarbij na verloop van tijd het peil kan worden heroverwogen (bv bij nieuwe vergunningen of groot onderhoud).

In deze studie is niet gekeken naar neerslag, droogte en hitte. Voor neerslag wordt opgemerkt dat eventuele ontwerpseisen voor overstromingen ook een positief effect hebben op de afname van de kwetsbaarheid bij neerslag. De waterdieptes als gevolg van neerslag zijn veel lager dan bij overstromingen. Voor nieuwe ontwikkelingen is ook de maatlat (zie **Error! Reference source not found.**) van toepassing wat ook voor de nieuwe woningen al vereist dat bij een waterdiepte van 20 cm.

Figuur 6: maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving⁵

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/03/23/kamerbrief-over-landelijke-maatlat-voor-een-groene-klimaatadaptieve-gebouwde-omgeving>

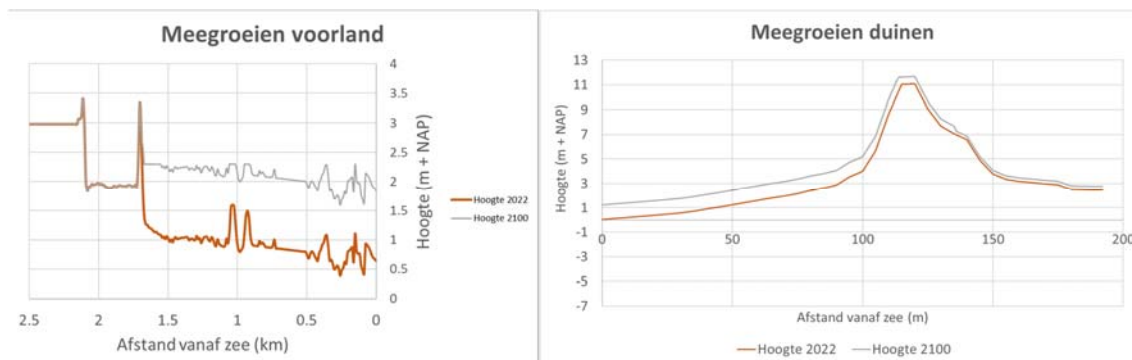
2.6 Natuurlijke processen met impact op de ruimtevraag

2.6.1 Inleiding

De veronderstelling is dat voor primaire waterkeringen de faalkans 'wordt onderhouden' met versterkingsprogramma's en suppleties. Deze dijkversterkingen kunnen nodig zijn bij zowel harde als zachte waterkeringen. Voor de buitendijkse gebieden is het onderhoud van de bescherming door aanwezige keringen en duinen echter niet geborgd. In deze paragraaf kijken we naar de kansen om middels natuurlijke processen duinen en voorlanden te versterken, als (gedeeltelijk) alternatief voor de mechanische versterkingen van waterkeringen.

Dit 'natuurlijk' meegroeien met de zeespiegel kan op zowel voorlanden (buitendijkse kwelders) als zeewaarts van en in het dungebiet plaatsvinden. Doordat voorlanden en duinen meegroeien wordt de bescherming van objecten landwaarts van de duinen en voorlanden vergroot: de kans op het falen van de waterkering wordt verkleind en het effect bij een doorbraak wordt verkleind doordat minder water naar binnen kan stromen.

Voorlanden en duinen kunnen meegroeien 'vanzelf' met de zeespiegel maat de snelheid is afhankelijk van beschikbaar sediment en stromingen. Voorlanden doen dit als ze bij hoogwater onderwater komen te staan. Het slib in het water bezinkt dan op het voorland waardoor het voorland ophooft. De duinen groeien mee met de zeespiegel doordat wind over het strand waait en vanaf het strand het zand meeneemt de duinen in. Dit meegroeien kan echter in meer of mindere mate gestimuleerd worden.

Figuur 7 Hoe de bodemhoogte verandert bij meegroeien van voorlanden en duinen. In de linkerfiguur is aangegeven wat het effect is als ze bodem in gelijke mate meestijgt met de zeespiegel wat een bovengrens is (illustratief).

Door middel van suppleties voor de Nederlandse kust zorgt Rijkswaterstaat voor voldoende zand om de kust veilig en op zijn plaats te houden (Kustlijnzorg). De waterschappen en Rijkswaterstaat zijn verantwoordelijk voor het beheer van de duinen die onderdeel zijn van de primaire keringen, voor de andere duinen is dat onderhoud niet geborgd. Openingen hoog in de duinenrij kunnen het proces van aanzanding en daarmee meegroeien van de duinenrij versnellen, deze openingen noemen we kerven. Kerven zorgen voor het doorstuiven van zand van het strand in de duinen zonder dat water naar binnen kan stromen. Obstakels zoals strandtenten verhinderen juist het meegroeien van de duinen. Voor het meegroeien van de voorlanden is het belangrijk dat deze regelmatig onderwater staan. Dit betekent dat deze voorlanden dus niet (voltage) bruikbaar zijn voor landbouw bijvoorbeeld (dit geldt niet voor Texel). Echter, meegroeien is goed voor de ecologie en het draagt bij aan standzekerheid en het verkleinen van golfaanval.

Het stimuleren van meegroeien kan extra ruimtebeslag vereisen. Het kan negatieve effecten hebben op andere functies zoals recreatie als door grote hoeveelheden zand fietspaden onderstuiven of strandpaviljoens vol liggen met zand. Voor natuurlijk meegroeien is ook tijd nodig. Zaak is daarom om op tijd in te zetten op meegroeien van een gebied indien gewenst.

We hebben 3 varianten onderscheiden voor het meegroeien die onderscheid maken in de mate van meegroeien en het ruimtebeslag⁶:

- Variant 1: Meegroeien zoals het nu gaat (business-as-usual)
- Variant 2: Stimuleren meegroeien duinen en voorlanden
- Variant 3: Extra stimuleren meegroeien duinen en voorlanden

2.6.2 Variant 1: Meegroeien zoals het nu gaat

Een groot deel van de duinenkust van de Waddeneilanden groeit mee met de huidige zeespiegelstijging (Figuur 8), hiervoor worden ook veel suppleties aangebracht wat mogelijk moet worden geïntensiveerd als de zeespiegel sneller stijgt. Hierbij zou het ook kunnen dat het meegroeien minder snel gaat dan de zeespiegelstijging. Meegroeien van de duinen is de toename van het volume zand in de duinen (hoger dan NAP + 3.0 m) door het instuiven van zand waardoor de verhoging van het volume zand in het dungebiet verdeelt over de breedte van het duin gelijk is of groter is dan de zeespiegelstijging. Echter, de mate waarin het duin meegroeit verschilt per locatie afhankelijk van het aanbod van verstuifbaar zand (breedte strand en korreldiameter zand), ligging t.o.v. dominante windrichting en aanwezigheid van obstakels die zandverplaatsing tegenhouden (strandtenten, wilgenschermen, helmgras etc). In het geval van voorlanden wordt het meegroeien bepaald door de frequentie van onderlopen, stroomsnelheid van het water bij onderlopen en de hoeveelheid en type sediment in de waterkolom.

In deze variant wordt meegroeien zoals het nu gaat op voorlanden en duinen gehandhaafd. Dit betekent dat op sommige plekken dynamisering van de zandige kust met veel verstuuving gestimuleerd wordt en op andere plekken het zand wordt vastgelegd door bijvoorbeeld helmgras. In deze laatste gebieden zal doormiddel van regulier onderhoud ('bulldozeren' van extra zand) de waterveiligheid op peil moeten worden gehouden in de toekomst. In het geval van voorlanden zullen de keringen achter de voorlanden mogelijk eerder of meer versterkt moeten worden om ook met zeespiegelstijging de waterveiligheid op peil te houden.

⁶ Op Texel wordt al gewerkt met de Kustvisie en het Meerjarenprogramma samen met de andere overheden, de ondernemers en TBO's aan dynamisch kustbeheer om het duinmassief te verhogen waar mogelijk.

Figuur 8 Aanzanding van de duinen op de Waddeneilanden in de periode 1990-2021. Weergegeven is of het dwarsprofiel zoveel meegroeit dat het een zeespiegelstijging van 50 cm tot 2100 op kan vangen (zoals eerder is onderzocht in Wegman et al., 2021⁷, <https://dm-mangrove.hkvservices.nl/blokkendoos-levende-kust/>).

2.6.3 Variant 2: Stimuleren meegroeien duinen en voorlanden

In deze variant wordt het meegroeien van de kust gestimuleerd. Dit doen we door op plekken waar ruimte voor meegroeien is dit te stimuleren en het zandaanbod te vergroten met bijvoorbeeld suppleties. Dit zijn locaties waar meegroeien kan zonder andere functies negatief te beïnvloeden en in alle gevallen zonder dat de vereiste veiligheid in gevaar komt. Oftewel, locaties waar stuivend zand weinig invloed heeft (duinen) en/of waar land regelmatig onderwater gezet kan worden zonder dat dit het gebruik van het huidige gebruik van het land negatief beïnvloed (voorlanden). Binnen deze variant valt dat alleen de positie en de vorm van obstakels aangepast kan worden indien nodig. Zo kan een strandtent bijvoorbeeld indien nodig op palen worden gezet dan wel iedere 10 jaar een andere plek krijgen als dit het instuiven vanaf het strand bevordert maar mag de functie die een strandtent vervult niet verdwijnen. De exacte dimensionering hangt af van de gewenste meegroeisnelheid.

Op de locaties waar niet voor meegroeien wordt gekozen zal nog steeds regulier onderhoud moeten plaatsvinden om de kust veilig te houden in de toekomst.

2.6.4 Variant 3: Extra stimuleren meegroeien duinen en voorlanden

Variant 3 is ambitieuzer dan de eerdere varianten omdat in dit geval vrijwel overal meegroeien wordt gestimuleerd. Als men voor deze variant kiest kan het zo zijn dat functies in het kustgebied zich moeten verplaatsen/aanpassen. Bijvoorbeeld als een hotel in de duinen de doorstuiving beperkt, wordt dit hotel verwijderd/verplaatst om doorstuiving te bevorderen. In het geval van meegroeien van de voorlanden wordt in deze variant in principe gekozen om voorlanden die zich lenen voor meegroeien daarvoor in te zetten. Uiteraard hierbij geldt dat dit niet ten koste mag gaan van de veiligheid. Ook als deze voorlanden nu gebruikt worden voor bijvoorbeeld landbouw en dit niet of in mindere mate kan na inzet voor meegroeien.

⁷ Wegman, C., Ouwerkerk, S. & Leenders, J.L. (2021) Duinen groeien mee met zeespiegel. Land+Water 4 p. 22-23

Ook kan meegroeien over een grotere breedte gestimuleerd worden door niet alleen het gebied t/m de kerven te laten meegroeien maar het gehele duingebied. Hiervoor is het nodig dat ook achter de eerste duinenrij doorstuiving bewerkstelligd wordt en functies die hierachter liggen ruimte maken voor doorstuiving. Dit vereist dus maatregelen op verschillende plaatsen om het beoogde zandtransport te bereiken.

In deze variant is minder regulier onderhoud nodig omdat in veel meegroeiende gebieden minder dijk- of duinversterking nodig is. Er wordt dus aan de wettelijke eisen voor veiligheid voldaan door het (actief) meegroeien waardoor de eventuele versterkingsopgaves kleiner in omvang zijn en minder vaak voorkomen.

2.6.5 Maatregelen

Het verder stimuleren van het meegroeien van de kust met zeespiegelstijging vraagt ruimtebeslag (maar biedt ook ruimtelijke kwaliteit voor natuur en recreatie). Dit meegroeien kan gestimuleerd worden door het aanleggen van kerven dan wel door de aangroei van kwelders en voorlanden te stimuleren. In principe is het uitgangspunt dat het meegroeien geen of zo min mogelijk negatieve impact mag hebben op andere functies en dat de huidige waterveiligheid hierbij niet in het geding mag komen (zie Bijlage A). Hiervoor is beheer noodzakelijk.

Voor het meegroeien van de zandige kust is het belangrijk dat Rijkswaterstaat haar suppletieprogramma blijft uitvoeren en daarmee zorgt voor voldoende zand in het systeem om meegroeien te faciliteren. De aanleg van kerven en het beheer is een taak voor de gebiedsbeheerder, in de meeste gevallen is dit het waterschap. De gemeente zal m.b.t. het meegroeien van voorlanden een rol spelen bij de communicatie en eventuele aanpassing van het bestemmingsplan. Het waterschap en/of Rijkswaterstaat zal moeten beoordelen of de waterveiligheid in het geding komt.

Onderscheid in kan worden gemaakt in:

- Kerven: Om het meegroeien van duinen te stimuleren is het nodig op deze locaties kerven aan te leggen en deze kerven actief te beheren. Dit beheren houdt in dat de overvloedige vegetatie verwijderd wordt, eventuele embryoduin en die voor de ingang van de kerf ontstaan verwijderd worden (zie Bijlage A) en wordt gemonitord of er geen zwakke plekken ontstaan. Vaak wordt hiervoor een deel van het bovenste duin afgegraven waardoor sediment het gebied in kan waaien.
- Voor het meegroeien van voorlanden is het nodig het overlopen van verhogingen in het landschap te stimuleren dan wel openingen te maken in deze verhogingen zodat het water bij hoogwater naar binnen kan stromen.

2.7 Afwegingskader voor de te kiezen ambitie

De keuze voor de ambities in het ruimtelijk beleid en versterking van natuurlijke processen een variant is zijn uiteindelijk een bestuurlijke afweging. Omdat het gaat om het ruimtelijk beleid ligt deze zij hierbij meerdere keuze dus bij alle betrokken overheden betrokken, echter de gemeente staat hierbij wel aan de lat om de eigen ambities kenbaar te maken en duidelijk te maken wat ze dan van andere overheden verwachten. De keuze heeft ook impact op de veiligheidsregio's, dat is omdat de hulpvraag minder zal zijn mits de leefbaarheid groter is.

Bij de keuze over ambities zijn de volgende argumenten van belang:

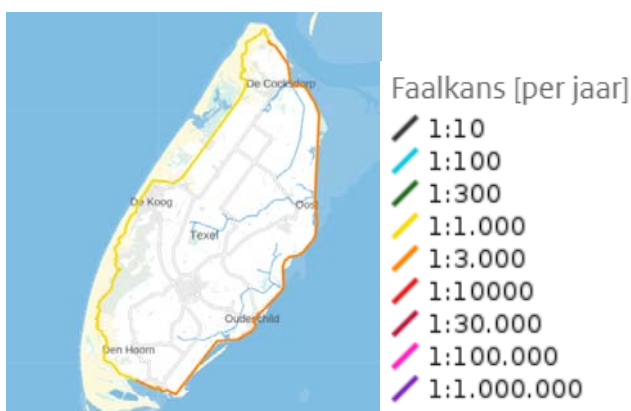
- Wat zijn de kosten en baten. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt in de kosten per stakeholder (als de gemeente, de burgers, instellingen) en de maatschappelijke kosten (ongeacht wie ze draagt). In deze studie zijn de uitvoeringskosten niet geraamd, wel is kwalitatief benoemd wat de omvang van mogelijke maatregelen zijn op basis van het aantal objecten. De vermeden schade kan gezien worden als de baten
- De verantwoordelijkheden. Hoe worden de taken verdeeld en bij wie worden ze belegd. Denk hierbij aan de beleidsvorming, vergunningverlening en de handhaving en inspectie.
- De uitvoerbaarheid. Het gaat er hierbij om wat er voor nodig is om de ambitie te vertalen naar beleid en uitvoering voor een stakeholder. Ook is er voldoende capaciteit nodig om vergunningen te beoordelen.
- De leefbaarheid op de eilanden. De kans op een overstroming kan niet worden uitgesloten. In geval van een dijkdoorbraak is de kans groot dat er ook op het vasteland grote schade zal zijn door overstromingen en de bijbehorende storm. In dat geval zal de hulp lastig op gang kunnen komen en zijn mensen enige tijd op zichzelf aangewezen. Anderzijds zijn de mensen die op de eilanden wonen ook gewend aan het wonen op de eilanden en hier trots op. De vraag is in welke mate de mensen de eilanden ook willen verlaten of bij willen dragen aan herstel.

Ook spelen lokale aspecten een rol als hoe de maatregelen passen bij de identiteit van het eiland en andere ruimtelijke aspecten. De centrale vraag is dus wat men ervoor over heeft om de leefbaarheid op de eilanden in geval van een hoogwater of overstroming te vergroten, en voor het buitendijkse gebied in welke mate men wil inzetten op natuurlijke processen of op ad hoc versterkingsmaatregelen en/of toekomstige verplaatsing van functies. Onderdeel van deze afweging is dus de acceptatie van risico en gevolgen.

3 Beschermd gebied door primaire waterkeringen

3.1 Inleiding

We spreken over het binnendijkse deel van Texel voor het gebied dat beschermt door primaire keringen. Er wordt onderscheid gemaakt in 2 dijktrajecten, de Noordzeezijde heeft een minder strengere norm (1/1.000 per jaar) dan de Waddenzeezijde (1/3.000 per jaar) (zie Figuur 9). Dit komt door een verschil in verwachte mortaliteit bij een duin- of dijkdoorbraak. Voor deze normen is het Lokaal Individueel Risico maatgevend geweest, niet de MKBA.

Figuur 9 Normen voor primaire waterkeringen. De kleuren geven de maximaal toelaatbare overstromingskans (ondergrens) aan, zoals deze is gedefinieerd in de Waterwet (afbeelding uit <https://waterveiligheidsportaal.nl/>).

Op Texel zijn binnendijks de objecten in kaart gebracht⁸ zoals beschreven in hoofdstuk 2. In Tabel 5 staat het totaal aantal objecten per sector.

SECTOR	AANTAL OBJECTEN
GEBOUWDE OMGEVING EN RUIMTELIJKE ORDENING	8842
RECREATIE EN TOERISME	4438
NIET ZELFREDZAMEN	16
AANLANDPUNT	1
HULPDIENTEN EN ONDERSTEUNING	9
LEVENS MIDDELEN	13
WATERHUISHOUDING	15
DRINKWATER	2
ENERGIE	22
VEILIGHEID	1
ICT&TELECOM	17
LANDBOUW, TUINBOUW EN VISSERIJ	3
GEZONDHEID	22
INFRASTRUCTUUR	7

Tabel 5 Aantal objecten per sector op Texel.

⁸ Deze objecten zijn opgenomen in een database die ook kan worden ontsloten via een viewer.

3.2 Overstroombaar gebied

Bij de uitwerking van de het overstroombaar gebied is onderscheid gemaakt in drie zichtjaren: huidig, 2050 en 2100. Bij de verschillende zichtjaren wordt rekening gehouden met zeespiegelstijging, ook wordt voor 2050 en 2100 verondersteld dat de waterkeringen exact aan de norm voldoen (de faalkans blijft dus gelijk). Dat betekent dat waterkeringen worden versterkt en zonodig ook maatregelen voor behoud van de kustlijn worden genomen. Wel zal de waterdiepte na een dijkdoorbraak toenemen.

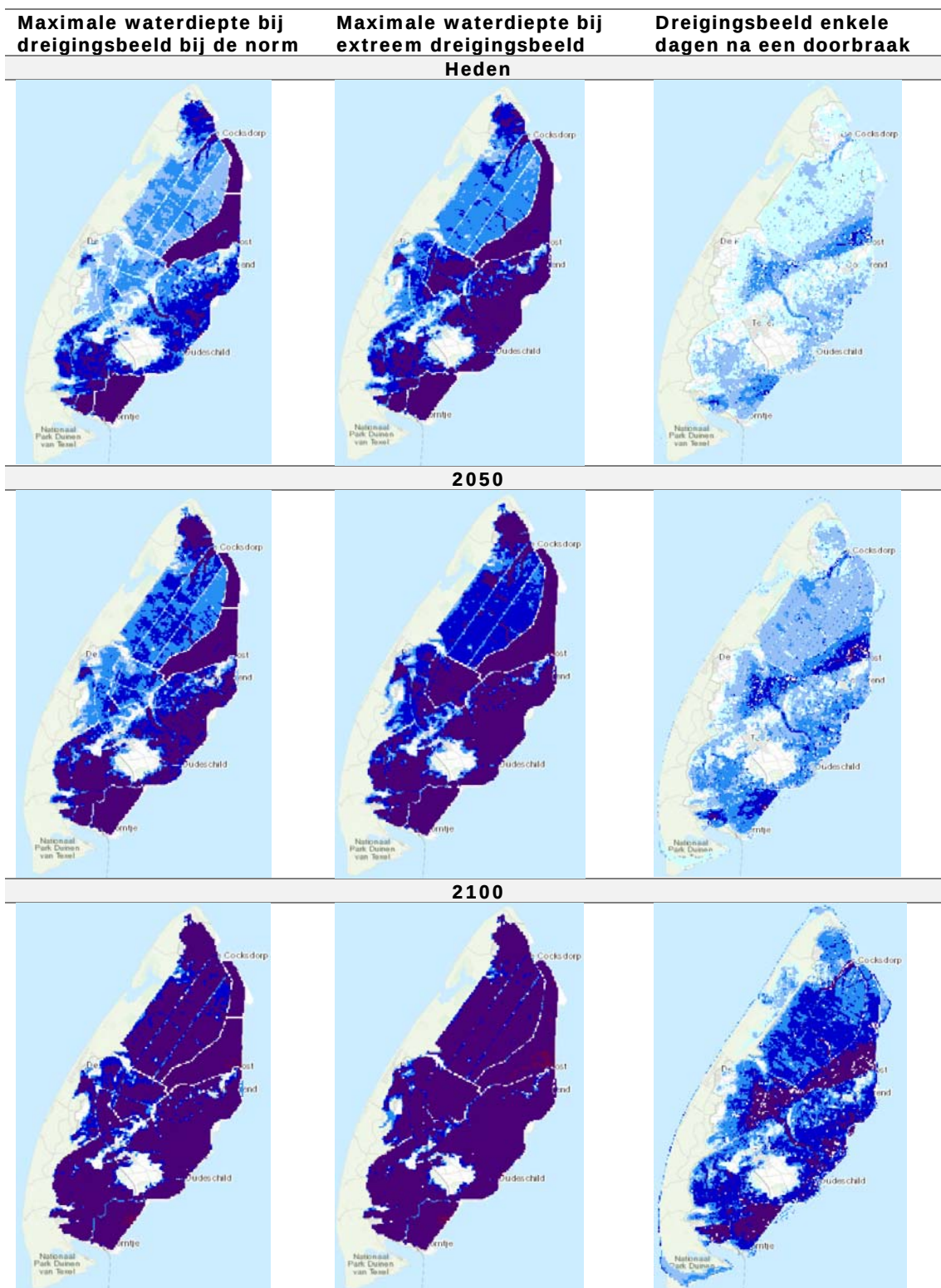
Voor de maximale waterdieptekaarten maken we gebruik van de basisgegevens op het LIWO9. Hierbij combineren we overstromingsscenario's van verschillende doorbraaklocaties tot een dreigingsbeeld. We maken hierbij conform hoofdstuk 2.4.2 onderscheid in twee dreigingsbeelden:

1. De waterdiepte in geval van een extreme overstroming (grootweg een 1/100.000 per jaargebeurtenis), als gevoeligheidsanalyse kijken we ook naar het dreigingsbeeld dat hoort bij de normsituaties (grootweg een 1/1.000 per jaar gebeurtenis).
2. De waterdiepte na een overstroming als de storm is gaan liggen en het getijde weer als normaal is. Voor de situatie ná een overstroming is het overstromingsbeeld ingeschat op basis van de hoogte van het gemiddeld astronomisch hoogtij. Voor de huidige situatie is het hoogtij NAP+1.05m wat in 2050 en 2100 toeneemt met resp. 47 en 121cm. In kaart is gebracht welk gebied binnendijks dan nog overstroomd is en dus niet vrij kan afstromen. Dit gebied zal met pompen watervrij moeten worden gemaakt, hierbij wordt opgemerkt dat de reguliere ontwerpnorm van afvoercapaciteit van polders ongeveer 15 mm/dag is.

De gebruikte overstromingsbeelden voor de norm en extreme situatie voor de verschillende zichtjaren zijn weergegeven in Figuur 10.

---

⁹ <https://basisinformatie-overstromingen.nl/#/maps>

Figuur 10 Overstromingsbeelden voor het gebied beschermd door primaire waterkeringen verschillende zichtjaren en dreigingsbeelden.

3.3 Eisen aan objecten bij verschillende ambitieniveaus – Texel

De ambitieniveaus moeten gezien worden als aanvullend op elkaar. Bij een hoger ambitieniveau worden **aanvullende eisen** gesteld aan de kwetsbaarheid van de ruimtelijke omgeving. In de komende paragrafen wordt ingegaan op de consequentie van verschillende ambitieniveaus voor een waterveiligheidsstrategie. Hierbij wordt steeds gekeken naar welke objecten getroffen worden. Afhankelijk van de invulling van de ambitie moet beleid/plannen gemaakt worden om de functie van deze objecten te behouden.

3.3.1 Schuilen & overleven (ambitieniveau 1)

Voldoende schuilplaatsen

Bij ambitieniveau schuilen & overleven gaat het om voldoende schuilplaatsen tijdens een overstroming. Hierbij wordt als eis gesteld dat minimaal 1/3 van de woningen gegeven de maximale waterdiepte tijdens een overstroming een droge verdieping moet hebben. Een droge verdieping gaat uit dat er géén water staat (0 cm en dus geen 20cm) op de begane grond of op een hogere verdieping waarbij een verdiepingshoogte van 2.65m is gehanteerd, conform LIWO). Het BAG voor Texel bevatte geen informatie over bouwlagen, daarom zijn per pand het aantal bouwlagen geschat op basis van 3DBAG van de TUDelft10. Het aantal bouwlagen is vervolgens bepaald op basis van een hoogte van een bouwlaag van 2,65m.

Bebouwde omgeving voor bewoners van Texel

Tabel 6 geeft het percentage woningen en panden dat een droge verdieping heeft. Op het gehele eiland zijn tot tenminste 2100 voor de extreme situatie voldoende schuilplaatsen aanwezig, ondanks dat veel dorpskernen overstroomd zijn er veel objecten met een droge verdieping aanwezig voor mensen die zelfredzaam zijn.

Ná enkele dagen zullen de waterstanden afnemen en ontstaat de situatie ná een overstroming. In deze situatie is het water teruggetrokken en hebben bijna alle objecten een droge verdieping binnen de klasse gebouwde omgeving en recreatie & toerisme. Geconcludeerd is dat er voldoende schuilmogelijkheden zijn voor de inwoners van Texel.

TEXEL (13280 OBJECTEN)	NORMSITUATIE	EXTREME SITUATIE	NÁ OVERSTROMING
HUIDIGE SITUATIE	89%	87%	98%
2050	89%	84%	97%
2100	83%	71%	96%

Tabel 6 Percentage objecten van gebouwde omgeving en ruimtelijke ordening dat een droge verdieping heeft.

Toeristen en recreatiewoningen

Ook is gekeken naar de situatie waarbij toeristen op het eiland zijn. In het hoogseizoen zijn 45.000 bedden bezet¹¹, maar dit aantal is sterk seizoen afhankelijk. Deze toeristen zijn gestationeerd op recreatieterreinen, campings en in hotels. De meeste recreatieterreinen en campings liggen ten noorden van de dorpen en de rest vooral in en nabij de dorpen. In 2100 bij de extreme situatie heeft 30% van recreatie & toerisme geen droge verdieping tijdens de piek van de overstroming, waardoor nog steeds aan de gestelde eis van 1/3 van de objecten een droge verdieping heeft. Geconcludeerd wordt dan ook dat er voldoende schuilplaatsen zijn voor toeristen.

¹⁰ <https://3dbag.nl/en/viewer>. Van dit bestand is per object het 70 percentiel punt genomen als de hoogte en de eerste bouwlaag verwaarloosd.

¹¹ <https://www.nhnieuws.nl/nieuws/315307/de-spagaat-van-texel-1-miljoen-toeristen-op-13000-bewoners-is-dat-te-veel>

TEXEL (13280 OBJECTEN)	NORMSITUATIE	EXTREME SITUATIE	NÁ OVERSTROMING
HUIDIGE SITUATIE	87%	85%	98%
2050	87%	82%	97%
2100	83%	71%	95%

Tabel 7 Percentage objecten van gebouwde omgeving en ruimtelijke ordening + recreatie en toerisme dat een droge verdieping heeft.

Niet zelfredzamen, hulpverlening en energie aanlandpunt

AMBITIE1 - SCHUILEN EN OVERLEVEN	# OBJ	NORM	EXTREEM	NÁ OVERSTR.	NORM	EXTREEM	NÁ OVERSTR.	NORM	EXTREEM	NÁ OVERSTR.
NIET ZELFREDZAMEN	16	13	14	2	13	14	3	13	14	9
ENERGIE AANLANDPUNT	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HULPDIENSTEN EN ONDERSTEUNING	8	5	6	0	7	7	1	7	7	2
LEVENS MIDDELEN	13	5	9	0	5	9	0	5	9	3

Tabel 8 Objecten horende bij ambitie 1.

In Tabel 8 is het overzicht van het aantal objecten per sector opgenomen en hoeveel er overstromen. Er zijn 16 objecten geïdentificeerd als niet zelfredzamen. Dit zijn instellingen waar kwetsbare mensen wonen. Deze locaties verdienen aandacht wanneer voor dit ambitieniveau wordt gekozen. Bijna alle locaties zijn kwetsbaar voor overstromingen. Op de korte termijn gaat het om evacuatieplannen. Op de langere termijn kan de vraag worden gesteld of deze objecten op de juiste plaats staan of dat de objecten aangepast moeten worden om de leefbaarheid bij een overstroming te vergroten. Met name voor de objecten die enkele dagen na de storm nog steeds overstroomt zijn staan op een kwetsbare plaats. De Aandacht voor rampenplannen blijft ook na verbeteringen in de locatiekeuze en ontwerp van deze objecten noodzakelijk.

De huidige elektriciteitsverbinding met het vasteland staat op een niet kwetsbare plek voor overstromingen. Op basis van de huidige overstromingspatronen overstroomt het object niet. Hierbij wordt opgemerkt dat er geen scenario's beschikbaar zijn waarin de omvang van de overstroming ook toeneemt (klimaatverandering is alleen verwerkt als nabewerking op basis van de bestaande overstromingsscenario's waarin een opslag is opgenomen voor de waterdiepte). Op basis van de maximaal veronderstelde zeespiegelstijging kan de waterdiepte dus ook maximaal 1,2 m zijn op deze locatie. Het nieuwe verdeelstation rondom het vliegveld ligt overigens wel op een locatie die kan overstromen.

Voor de hulpverlening en ondersteuning gaat het om het continueren van coördinatie en het veilig stellen van het materiaal (inclusief loonbedrijven) en levensmiddelen. Voor de locaties van de hulpverlening blijkt dat deze vrijwel allemaal kwetsbaar zijn voor overstromingen. 2 van de 9 locaties liggen in 2100 ook in gebied waar het water niet vrij kan afstromen (de brandweerkazerne en een loonbedrijf), deze zullen dus langere tijd onder water staan. Voor de locaties met levensmiddelen is het ongeveer de helft. De gebouwen zelf mogen overstromen, zolang de functies van de hulpdiensten gewaarborgd blijven.

Opvallend is dat het aantal objecten dat wordt blootgesteld niet sterk toeneemt, wel dat neemt het gebied dan niet vrij kan afstromen toe. In deze zone worden meer objecten blootgesteld, deze zijn extra kwetsbaar.

3.3.2 Vitaal beschermen en bereikbaarheid (ambitieniveau 2)

Bij dit ambitieniveau gaat het aanvullend op ambitie 1 over vitale objecten en bereikbaarheid op en naar het eiland (aanlegplaatsen en bereikbaarheid via hoofdwegen) na een overstroming. Te zien is dat een groot gedeelte van de objecten in de extreme situatie nu al getroffen wordt. Tegelijk is ook duidelijk dat als het water weer zakt 3 van de 15 objecten in waterhuishouding en 4 van de 22 energie objecten nog onder water staan. In 2050 en 2100 neemt de kwetsbaarheid toe. Enerzijds worden meer objecten getroffen bij overstroming bij de normsituatie. Anderzijds liggen meer dan 50% van de objecten op een locatie waar het water niet onder vrij verval wegstroomt. Ook valt op dat twee gemalen wel in een laag gebied liggen waar het water niet vrij kan wegstromen, maar dat deze gebieden nu niet overstromen na een doorbraak (mogelijk is hier onterecht geen overstromingsscenario voor beschikbaar). Onduidelijk is wat het effect van de blootstelling aan zeewater is en hoe snel opstart weer kan plaatsvinden.

AMBITIE2 - VITAAL BESCHERMEN EN BEREIKBAARHEID	# OBJ	NORM	EXTREEM	NÁ OVERSTR.	NORM	EXTREEM	NÁ OVERSTR.	NORM	EXTREEM	NÁ OVERSTR.
TEXEL										
WATERHUISHOUDING	15	7	9	3	7	9	5	7	9	10
DRINKWATER	2	1	1	0	1	1	0	1	1	1
ENERGIE	22	13	19	3	17	19	7	17	19	11
VEILIGHEID	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ICT&TELECOM	17	8	12	2	10	12	7	10	12	10

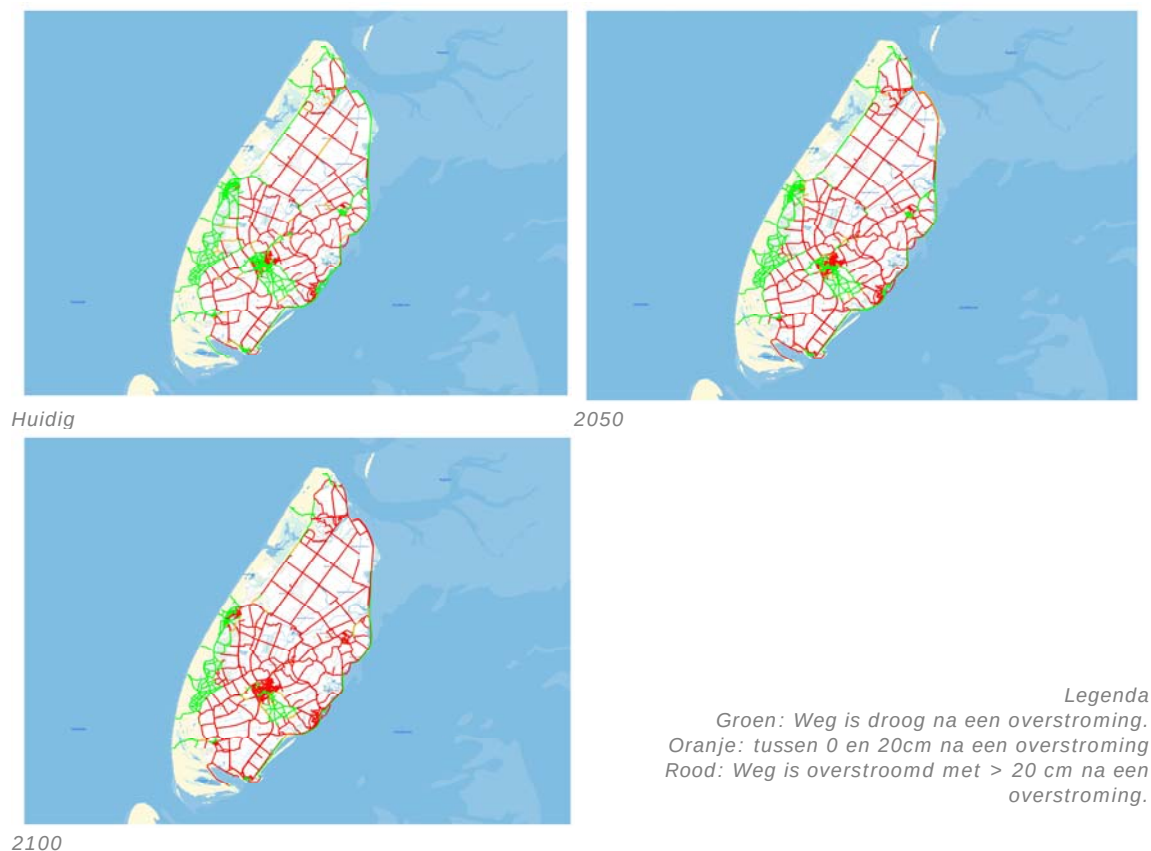
Tabel 9 De objecten die getroffen worden bij verschillende situaties (norm en extreem) en zichtjaren (huidig, 2050 en 2100). In de laatste kolom wordt aangegeven hoeveel objecten ná een overstroming nog getroffen zijn. Dit is relevant voor het herstel van het eiland.

Infrastructuur

Een beeld van de bereikbaarheid van het eiland ná een overstroming in 2100 is opgenomen in Figuur 11. In deze situatie is op basis van de hoogtekaart (AHN met een 5m grid) bepaald wat de waterstand is uitgaande van de waterstand tijdens vloed bij een normaal getijde. Hierbij wordt opgemerkt dat de overstroming ook gecombineerd zal gaan met extreme storm. Hierdoor is het tijdens de overstroming vrijwel onmogelijk dat mensen zich verplaatsen over het eiland. Na de storm zal er ook sprake zijn van grote windschade wat ook grote impact kan hebben op de bereikbaarheid.

Voor Texel is duidelijk te zien dat de kernen op het eiland slecht bereikbaar zijn over wegen dwars over het eiland. Via waterkeringen en door het duingebied aan de Noordzeezijde is het wel mogelijk om dorpen te bereiken. Delen van de dorpen zijn soms nog wel droog. Dat betekent dan men op zichzelf is aangewezen als de waterkeringen zijn bezweken. Hierbij wordt nog opgemerkt dat nu verondersteld is dat alle waterkeringen bezwijken, dat hoeft niet zo te zijn. In dat geval zal een kleiner deel van het eiland onder water staan.

Mogelijke keuzes kunnen zijn het verhoogd aanleggen van wegvakken waardoor er een verbinding is tussen de dorpen.

Figuur 11 De bereikbaarheid van het eiland ná een overstroming, waarbij per wegvak is aangegeven of er water staat en hoeveel (meer of minder dan 20cm).

3.3.3 Vitaal beschermen ++ (ambitieniveau 3)

Bij het derde ambitieniveau wordt aanvullend nog gekeken naar drie sectoren, namelijk land- & tuinbouw en visserij, gezondheid en infrastructuur. In Tabel 10 zijn het aantal getroffen objecten weergegeven. Voor zowel de verwachte als de extreme situaties wordt een groot aandeel van deze aanvullende objecten binnen dit ambitieniveau getroffen tijdens een overstroming. De kwetsbaarheid na een overstroming neemt wel toe, met name voor de objecten in de sector gezondheid.

AMBITIE 3 – VITAAL BESCHERMEN ++

TEXEL

	# OBJ	NORM			EXTREEM			NÁ OVERSTR.			NORM			EXTREEM			NÁ OVERSTR.		
LAND- & TUINBOUW, VISSERIJ	3	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1
GEZONDHEID	22	14	20	0	16	21	1	16	21	1	16	21	1	16	21	1	16	21	1
INFRASTRUCTUUR	7	3	6	0	6	6	0	6	6	0	6	6	0	6	6	0	6	6	0

Tabel 10 Aantal objecten dat getroffen wordt bij verschillende situaties (norm en extreem) en zichtjaren (huidig, 2050 en 2100). In de laatste kolom wordt aangegeven hoeveel objecten ná een overstroming nog getroffen zijn. Dit is relevant voor het herstel van het eiland

3.4 Ruimtebeslag voor versterken van waterkeringen

Binnen het kennisprogramma zeespiegelstijging is vastgesteld dat de waterkeringen minimaal tot 3 m (en waarschijnlijk ook 5,4 m) zeespiegelstijging versterkt kunnen worden. Deze versterkingen zijn technisch uitvoerbaar en betaalbaar, echter de inpassing heeft wel grote impact. Voor de Noordzeekust is de verwachting dat, mits doorgedaan wordt met suppleren, de bodem meegroeit. Voor de Waddenzeekust is het nog zeer onzeker of de bodem voldoende snel kan meegroeien met (versnelde) zeespiegelstijging.

Voor de waterkeringen betekent dit dat in de toekomst het noodzakelijk zal blijven om waterkeringen te versterken omdat de zeespiegel de komende eeuwen zal blijven stijgen. Deze versterkingen vragen ook ruimtebeslag. Het kan zinvol zijn om ruimte te reserveren zodat deze gevrijwaard wordt van nieuwe bebouwing, of dat functies die worden gerealiseerd dijkversterkingen niet in de weg zitten. Deze reserveringen kunnen ook worden gebruikt om ruimte te creëren bij het vervangen of groot onderhoud aan bestaande functies.

Door het kennisprogramma zeespiegelstijging is voor verschillende klimaatscenario's aan de hand van tijdlijnen in kaart gebracht wat het ruimtebeslag. Het ruimtebeslag, en de impact op de bestaande bebouwing, is in kaart gebracht voor versterkingen met groene dijken. Het ruimtebeslag heeft betrekking op de ruimte die binnendijs nodig is bij deze standaard oplossing. Ook is gekeken naar constructieve oplossingen (met bv damwanden) die minder ruimtebeslag vragen en minder (nauwelijks) impact hebben op de bestaande bebouwing. Opgemerkt dat dat er natuurlijk ook andere oplossingen zijn die leiden tot een andere ruimtelijke impact. Zo kan er landwaarts of zeewaarts worden versterkt maar zijn er ook alternatieven voor groene keringen. In Tabel 11 is het ruimtebeslag en het aantal te amoveren woningen opgenomen.

	1 M ZSS	2 M ZSS	5,4M ZSS
RUIMTEBESLAG IN M VOOR GROENE DIJKEN (26,1 KM)			
GEWOGEN GEMIDDELDE	10-20m	10-20m	>100m
MINIMALE BREEDTE	0-10m	0-10m	10-20m
MAXIMALE BREEDTE	50-60m	90-100m	>100m
TE AMOVEREN WONINGEN BIJ GROENE DIJKEN	200-250	350-400	400-450

Tabel 11 Ruimtebeslag bij groene waterkeringen bij een bepaalde mate van zeespiegelstijging

3.5 Maatregelen

Om te voldoen aan de gestelde eisen binnen de ambitieniveaus zijn verschillende maatregelen denkbaar. Deze maatregelen verschillen per ambitieniveau, waarbij het uiteindelijk draait om het functieverlies te voorkomen.

Risicogestuurd ruimtelijk beleid

Bij het ambitieniveau schuilen en overleven wordt nu voldaan aan de eis voor voldoende **schuilplaatsen**. Wanneer de eis te soepel wordt gezien of wanneer toch niet aan de eis wordt voldaan, kan nog overwogen worden schuilplaatsen (shelters) op strategische plekken te plaatsen. Dit kan een nieuw gebouw zijn, maar ook kan gekeken worden binnen de bestaande bouw op het eiland. Voor **niet-zelfredzamen** moeten evacuatieplannen gemaakt worden om hen te beschermen tegen de overstroming. Voor de elektriciteitsaansluiting moet gekeken worden hoe deze minder kwetsbaar gemaakt kan worden tegen overstromingen. Dit is een object waarbij de functie sterk locatie-afhankelijk is en niet zomaar te verplaatsen is.

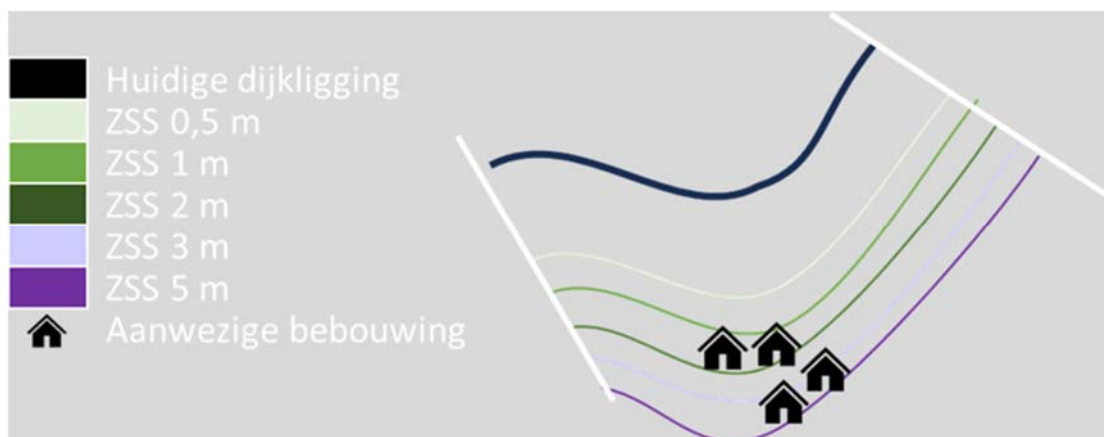
Wanneer we kijken naar het tweede en derde ambitieniveau draait het om vitale objecten beschermen en het eiland bereikbaar te houden. De **ontsluiting** via doorgaande wegen over het eiland ná een overstroming kan onvoldoende zijn. Hiervoor kunnen plannen gemaakt worden om water op de weg zo snel mogelijk weg te halen (door water weg te pompen) of te voorkomen dat het overstroomt door het wegtraject hoger aan te leggen of om omleidingsroutes te maken. Wat betreft de **vitale objecten** moet gekeken worden of deze tijdelijk hun functie verliezen (tijdens de overstroming) of daadwerkelijk kapotgaan en daarmee langere tijd hun functie verliezen. Vervolgens kan ofwel het ontwerp aangepast worden ofwel plannen om langdurige uitval te voorkomen (tijdelijk functie uitschakelen tijdens overstroming). Te zien is dat ná een overstroming het gros van de objecten weer droog komt te staan.

Reserveringszones

Voor de reserveringszones van waterkeringen kunnen strategieën (adaptatiepaden) worden ontwikkeld om het ruimtebeslag inzichtelijk te maken bij verschillende keuzes. Deze strategieën kunnen inzichtelijk maken wat de impact is van dijkversterkingen als functie van de zeespiegelstijging. Hierbij kunnen ook de mogelijke keuzes inzichtelijk worden gemaakt voor knelpunten die kunnen optreden uitgaande van de reguliere manier van dijkversterkingen. Op deze manier kunnen ook keuzes worden gemaakt over de lange termijn versterkingsstrategie, en vervolgens het ruimtebeslag wordt hiervoor nodig is. Dit ruimtebeslag kan dan verankerd worden

in reserveringszones die onderdeel zijn van bijvoorbeeld water en bodem sturend en vastgelegd in een omgevingsvisie en omgevingsplan.

In de onderstaande figuur zijn als voorbeeld de contouren opgenomen van de ruimte die nodig is voor dijkversterking bij een bepaalde mate van zeespiegelstijging en bij een groene waterkering. Uit de figuur blijkt dat bij grotere zeespiegelstijging het amoveren van woningen noodzakelijk is bij groene dijken. De vraag is echter of groene keringen de beste oplossing zijn. Zo kan er ook zeewaarts worden versterkt, maar zijn er ook oplossingen met constructieve elementen die minder ruimte vragen. Het verdient aanbeveling hier een strategie of een zienswijze op te ontwikkelen. Hierin kan expliciet worden uitgewerkt wanneer bepaalde keuzes gemaakt moeten worden, maar ook zouden mogelijke oplossingen ook nu al kunnen worden uitgesloten waardoor ruimte beschikbaar blijft voor andere ontwikkelingen.

Figuur 12: uitwerken adaptatiepaden voor reserveringszones dijkversterking

4 Buitendijks gebied

4.1 Inleiding

Het buitendijks gebied is het deel van het eiland dan niet beschermd wordt door primaire keringen. Dit gebied kan onderlopen als de zeespiegel stijgt. In het buitendijks gebied liggen nog wel andere kerende elementen of structuren die buitendijkse objecten beschermen, deze worden echter niet beheerd en zonodig versterkt (het buitendijks gebied an sich wordt natuurlijk wel beheerd maar het gaat hier om de waterkerende functie). Het buitendijks gebied (de duinen en voorlanden) kunnen ook meegroeien met zeespiegelstijging. Dit is een dynamisch proces wat afhankelijk is van de hoeveelheid suppleties en ruimtelijke maatregelen om meegroeien te stimuleren.

Op Texel zijn de buitendijkse objecten in kaart gebracht¹² zoals beschreven in hoofdstuk 2. In Tabel 12 staat het totaal aantal objecten per sector, in de volgende paragrafen zijn deze per ambitieniveau uitgewerkt.

SECTOR	AANTAL OBJECTEN
GEBOUWDE OMGEVING EN RUIMTELIJKE ORDENING	50
RECREATIE EN TOERISME	30
NIET ZELFREDZAMEN	0
AANLANDPUNT	0
HULPDIENTEN EN ONDERSTEUNING	2
LEVENS MIDDELEN	0
WATERHUISHOUDING	0
DRINKWATER	0
ENERGIE	3
VEILIGHEID	1
ICT&TELECOM	1
LANDBOUW, TUINBOUW EN VISSERIJ	0
GEZONDHEID	0
INFRASTRUCTUUR	0

Tabel 12 Aantal objecten per sector op Texel.

De buitendijkse gebieden worden tijdens een storm ook belast door het water. Daarom zijn voor een aantal locaties ook afslagprofielen (profiel na duinafslag door een zware storm zodat duidelijk wordt of bepaalde objecten hierdoor extra gevaar lopen) bepaald. Deze afslagprofielen geven aan wat de ruimtelijke impact van de maatregelen.

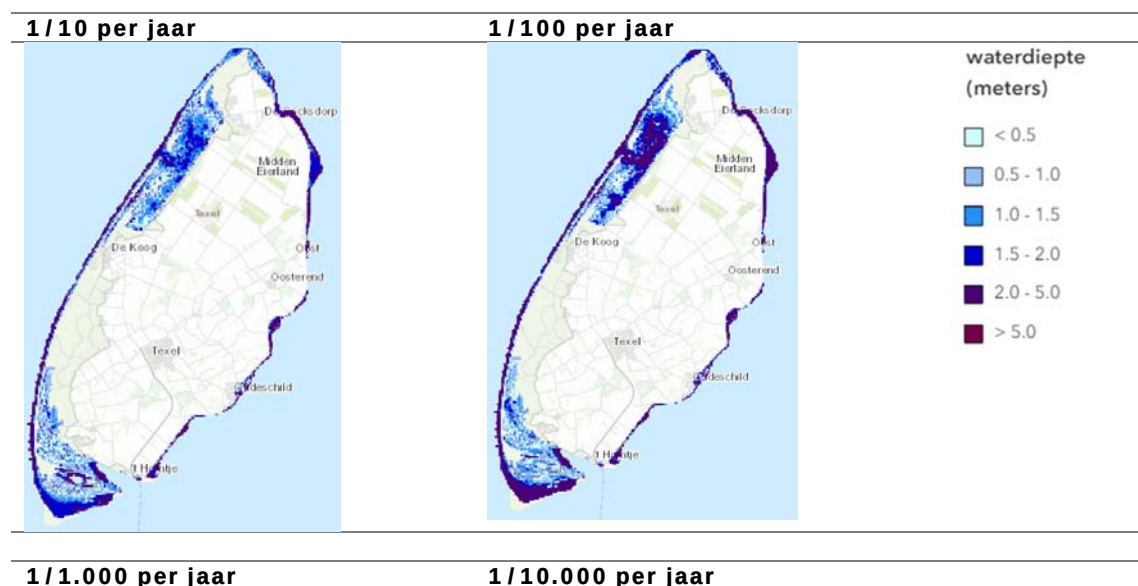
4.2 Overstroombaar gebied

Voor de inventarisatie van de ruimtelijke gevolgen voor objecten en gebieden tijdens en na een overstroming is onderscheid gemaakt in drie zichtjaren: huidig, 2050 en 2100. Voor elk ambitieniveau voor een waterveiligheidsstrategie is per zichtjaar bepaald welke gebieden kunnen overstromen. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen 4 terugkeertijden: 10, 100, 1.000 en 10.000 jaar. In Figuur 13 is voor de huidige situatie de waterdiepte opgenomen bij verschillende

¹² Deze objecten zijn opgenomen in een database die ook kan worden ontsloten via een viewer.

terugkeertijden op basis van LIWO13. Geconstateerd is dat in de overstromingskaarten van LIWO ook gebieden overstroomd die achter hoge gronden liggen. Hiervoor is een correctie uitgevoerd, overstroomde gebieden die niet verbonden zijn aan buitenwater zijn hiervoor verwijderd. Er is geen extra rekening gehouden met de rol van overige waterkeringen en duinen die wellicht kunnen doorbreken na belasting aan het water. Verondersteld is dat deze analyse al gedaan is in de beheerdersoordelen die zijn uitgevoerd bij het opstellen van de kaarten. Echter geconstateerd is dat er nog steeds hiaten zijn. Zo kunnen sommige delen mogelijk onterecht als niet overstroombaar worden beschouwd omdat ze niet meegenomen zijn in deze kaarten maar zijn er ook gebieden die te vaak overstroomd omdat geen rekening is gehouden met ongereguleerde waterkeringen. In 2024 is een nieuwe actualisatie voorzien van de overstromingskaarten in het kader van de Europese Hoogwater Richtlijn (door Rijkswaterstaat in samenwerking met de waterschappen).

De waterdiepte na zeespiegelstijging is een toeslag op de waterdiepte uit de actuele scenario's, de patronen zelf zijn niet aangepast omdat hiervoor de gegevens ontbraken. Een andere manier van kijken is om geen toeslag te doen op de waterdiepte maar de kans van voorkomen aan te passen op basis van de klimaatverandering. Een gebeurtenis die in de huidige situatie een kans van 1/10.000ste per jaar voorkomen heeft, heeft vanwege klimaatverandering (het SSP 8.5 scenario) in 2050 een kans van orde grootte 1/3.333^{ste} per jaar. En in 2100 is deze kans vergroot naar orde grootte 1/1.000^{ste} per jaar. Een gebeurtenis die in de huidige situatie een kans van voorkomen van 1/10de per jaar heeft zal in 2100 een kans van voorkomen van één per jaar hebben.

¹³ In het kader van de Europese Hoogwater Richtlijn (EU-ROR) worden deze overstromingskaarten de komende jaren geactualiseerd. Deze kaarten komen hierna weer beschikbaar op LIWO.

Figuur 13 Overstromingsbeelden van buitendijks gebied bij verschillende terugkeertijden.

4.3 Eisen aan objecten bij verschillende ambitieniveaus

De ambitieniveaus moeten gezien worden als een stapeling. Bij een hoger ambitieniveau worden **aanvullende eisen** gesteld aan de kwetsbaarheid van de ruimtelijke omgeving. In de komende paragrafen wordt ingegaan op de consequentie van verschillende ambitieniveaus voor een waterveiligheidsstrategie. Hierbij wordt steeds gekeken naar welke objecten getroffen worden. Afhankelijk van de invulling van de ambitie moet beleid/plannen gemaakt worden om de functie van deze objecten te behouden.

De objecten in het buitendijkse gebied hebben een functie in relatie tot de continuïteit op het gehele eiland. Als referentie voor het beschermingsniveau gaat we dan idealiter uit van een vergelijkbare bescherming als binnendijks, dat betekent een eis van 1/100.000 per jaar. Deze eis is zoals eerder opgemerkt relatief streng. Voor deze strenge eis is gekozen vanwege de afhankelijkheid van het vasteland en in de wetenschap dat het vasteland waarschijnlijk ook veel schade heeft. Omdat een 1/100.000 per jaar scenario ontbreekt is het meest extreme scenario gekozen. Op basis van de decimeringshoogte (de toename van de waterstand bij een situatie die 10 maal extremer is) kan de toename van de waterdiepte worden geschat. Dit werkt alleen voor het gebied dat al overstroomd is. Gebied dat nu niet overstroomt maar dat wel zal doen is niet in kaart gebracht. De maximale waterdiepte is altijd minder dan de maximale zeespiegelstijging die is voorzien.

4.3.1 Schuilen & overleven (ambitieniveau 1)

Voldoende schuilplaatsen

Bij ambitieniveau schuilen & overleven gaat het om voldoende schuilplaatsen tijdens een overstroming (gelijk aan binnendijks). Tabel 13 geeft het percentage woningen dat een droge verdieping heeft. In het buitendijks gebied van Texel zijn er maar een paar objecten, deze bieden voldoende schuilplaatsen in extreme situaties.

Belangrijk te realiseren bij vluchtplaatsen voor het buitendijkse gebied is dat er bij terugkeertijden van 10, 100 en soms 1000 jaar nog vluchtmogelijkheden zijn naar het binnendijkse gebied op het eiland.

KANS OP VOORKOMEN OVERSTROMEN 50 OBJECTEN	PERCENTAGES HEEFT EEN DROGE VERDIEPING IN HUIDIGE SITUATIE	PERCENTAGES HEEFT EEN DROGE VERDIEPING IN 2050	PERCENTAGES HEEFT EEN DROGE VERDIEPING IN 2100
1 / 10 PER JAAR	95%	93%	91%
1 / 100 PER JAAR	95%	91%	91%
1 / 1000 PER JAAR	93%	90%	85%
1 / 10.000 PER JAAR	93%	89%	79%

Tabel 13 Percentage objecten van gebouwde omgeving en ruimtelijke ordening dat een droge verdieping heeft in huidige situatie

De verwachting is dat toeristen op het eiland die in buitendijks gebied verblijven voldoende mogelijkheid hebben om zich naar droge objecten en/of binnendijks gebied te verplaatsen. In totaal zijn er 30 objecten buitendijks voor recreatie en toerisme, bij een 1/10.000 per jaar gebeurtenis heeft bijna ieder object een droge verdieping.

Niet zelfredzamen, hulpverlening en energie aanlandpunt

In Tabel 14 is het overzicht van het aantal objecten per sector opgenomen. De twee locaties van de hulpdiensten die in alle scenario's te maken hebben met wateroverlast zijn KNRM locaties.

AMBITIE1 - SCHUILEN EN OVERLEVEN	# OBJ	1 / 10	1 / 100	1 / 1000	1 / 10.000	1 / 10	1 / 100	1 / 1000	1 / 10.000	1 / 10	1 / 100	1 / 1000	1 / 10.000

		Huidig				2050				2100			
NIET ZELFREDZAMEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ENERGIE AANLANDPUNT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HULPDIENTEN	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
LEVENS MIDDELEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 14 Objecten horende bij ambitie 1 voor het buitendijks gebied.

4.3.2 Vitaal beschermen en bereikbaarheid (ambitieniveau 2)

Bij dit ambitieniveau gaat het aanvullend over vitale objecten en bereikbaarheid op en naar het eiland (aanglegplaatsen en bereikbaarheid via hoofdwegen). Ook gaat het over de infrastructuur voor om zo ná de overstroming weer snel inzetbaar te zijn. In Tabel 15 zijn het aantal getroffen objecten weergegeven. Voor de ICT locatie gaat het om de uitkijktoren. Voor Energie gaat het om een trafo die alleen bij een 1/10.000pj gebeurtenis overstroomd in de huidige situatie, dan kan in 2100 ongeveer een 1/1000pj gebeurtenis zijn. Een andere object uit de klasse energie overstroomt bij alle scenario's. Het object wat hoort bij veiligheid is van defensie.

AMBITIE2 – VITAAL BESCHERMEN EN BEREIKBAARHEID

OBJ 1/10 1/100 1/1000 1/10.000 1/10 1/100 1/1000 1/10.000 1/10 1/100 1/1000 1/10.000

		Huidig				2050				2100			
WATERHUISHOUDING	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DRINKWATER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ENERGIE	3	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2
VEILIGHEID	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1
ICT&TELECOM	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Tabel 15 De objecten die getroffen worden bij verschillende situaties.

4.3.3 Vitaal beschermen ++ (ambitieniveau 3)

Bij het derde ambitieniveau wordt aanvullend nog gekeken naar drie sectoren, namelijk land- & tuinbouw en visserij, gezondheid en infrastructuur. Voor Texel zijn er geen objecten kwetsbaar voor overstromingen in deze categorie gegeven de beschikbare scenario's. Dat komt omdat er geen objecten buitendijks liggen.

4.4 Afslagprofielen

Voor de Waddeneilanden zijn voor verschillende raaien langs de Rijksstrandpalenlijn afslagprofielen berekend. Een afslagprofiel is het aanwezige duinprofiel na het optreden van een zware stormconditie. De waterstanden en golven zijn afgeleid voor een stormconditie die overeenkomt met de ondergrens van het duintracé (zie Hoofdstuk 3). Deze condities zijn afgeleid met het programma Riskeer (v.23.1.1.1). In het programma Morphan (v.23.1.1.55358) worden de stormcondities gecombineerd met het aanwezige duinprofiel. De duinprofielen zijn beschikbaar voor de Jarkusraaien¹⁴ langs de Nederlandse kust. De ontwikkeling van het afslagprofiel gedurende een storm volgt uit het programma Morphan door het toepassen van het rekenhart XBeach (v1.24.5956-BOI-phase3). Dit kan voor verschillende scenario's van zeespiegelstijging (zss). Per locatie (of raai) zijn de volgende stormcondities doorgerekend:

- Stormcondities bij de ondergrens in de huidige situatie
- Stormcondities met 1,21 meter zeespiegelstijging (in 2100)
- Stormcondities met 2,0 meter zeespiegelstijging (in 2100)

Stormcondities met zeespiegelstijging (1,21 en 2,0 meter) volgen uit het verhogen van de waterstanden in de stormcondities bij de ondergrens met 1,21 en 2,0 meter. De golven blijven onveranderd. Ook zijn er scenario's voor meegroeien doorgerekend waarbij de mate van meegroeien gelijk is genomen aan de mate van de zeespiegelstijging (1,21 of 2,0 meter). Dit levert dezelfde resultaten op als de stormcondities bij de ondergrens voor het huidige zichtjaar.

Voor de Waddeneilanden zijn karakteristieke raaien uitgekozen. Dit zijn raaien dwars op de Rijksstrandpalenlijn (RSP) langs de kust waar de gemeente geïnteresseerd is in de afslag van zand

¹⁴ <https://maps.rijkswaterstaat.nl/dataregister/srv/dut/catalog.search#/metadata/25664cfc-21bc-4de9-9f58-bbcd1fab7d62>

door een normsituatie storm en in de ontwikkeling van de raai over de tijd. Deze interesse kan komen door aanwezige bebouwing buitendijks welke geraakt zou kunnen worden of doordat het kustprofiel een groter gebied representeert. Een overzicht van de resultaten is weergegeven in onderstaande paragraaf.

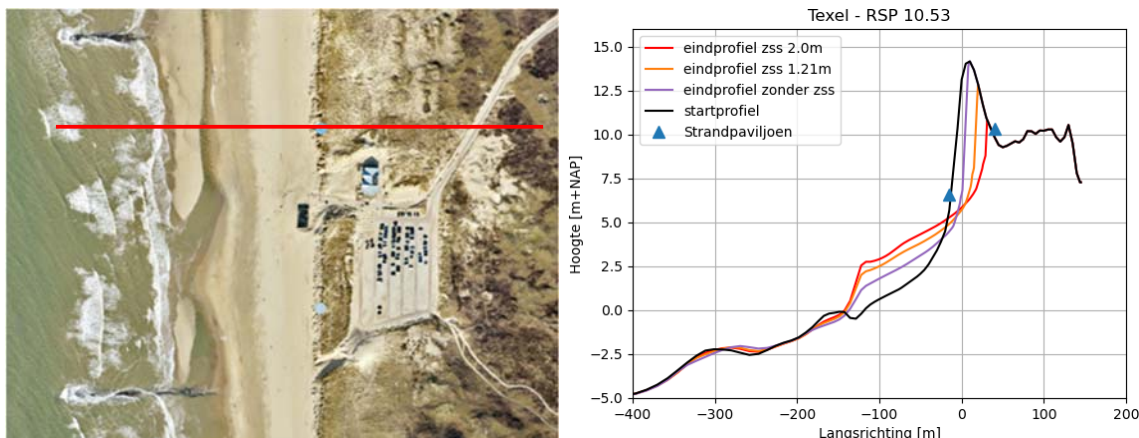
De gemeente Texel heeft voor het eiland zes karakteristieke kustprofielen uitgekozen (Figuur 14). Eerst worden de raaien langs de Rijkstrandpalenlijn (RSP) bij zandige keringen uitgewerkt. Vervolgens de harde keringen bij de Veerhaven en Oudeschild.

Figuur 14 Overzicht locaties op het Waddeneiland Texel

RSP 10.53

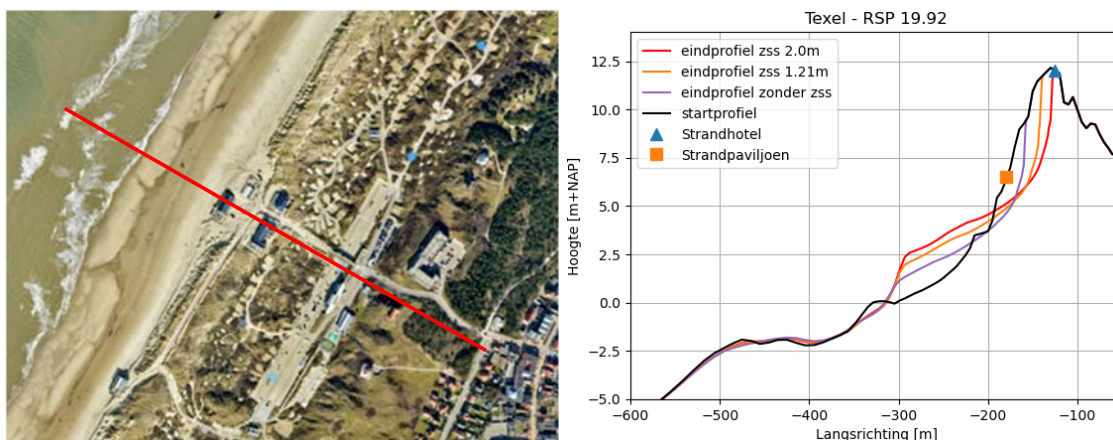
Het kustprofiel RSP 10.53 vertoont in de huidige situatie bij een normsituatie storm duinerosie waarbij het strandpaviljoen in het duinfront wordt geraakt. Het paviljoen achter de duin wordt pas geraakt bij normsituatie storm en een zeespiegelstijging van 2,0 meter omdat er dan significant meer afslag plaatsvindt. De strandopgang ten zuiden van RSP 10.53 is maatgevend wat betreft inundatie (of wateroverlast). De strandopgang heeft een hoogte van 9m +NAP. Indien het profiel meegroeit met zeespiegelstijging dan kan de duintop in stand blijven. Echter, de strandpaviljoenen zullen dan omhoog moeten, of aangepast worden zodat er geen hinder is van verstuiwing.

Figuur 15 Afslagprofielen voor de Jarkusraai bij RSP 10.53 op het eiland Texel. Links is de locatie weergegeven in rood op een satellietbeeld uit 2023. Rechts het startprofiel in zwart en een afslagprofiel voor het huidige zichtjaar zonder zeespiegelstijging (paars), een afslagprofiel met 1,21m zeespiegelstijging in 2100 (oranje) en een afslagprofiel met 2,0m zeespiegelstijging in 2100 (rood). Met de iconen zijn de objecten aangegeven.

RSP 19.92

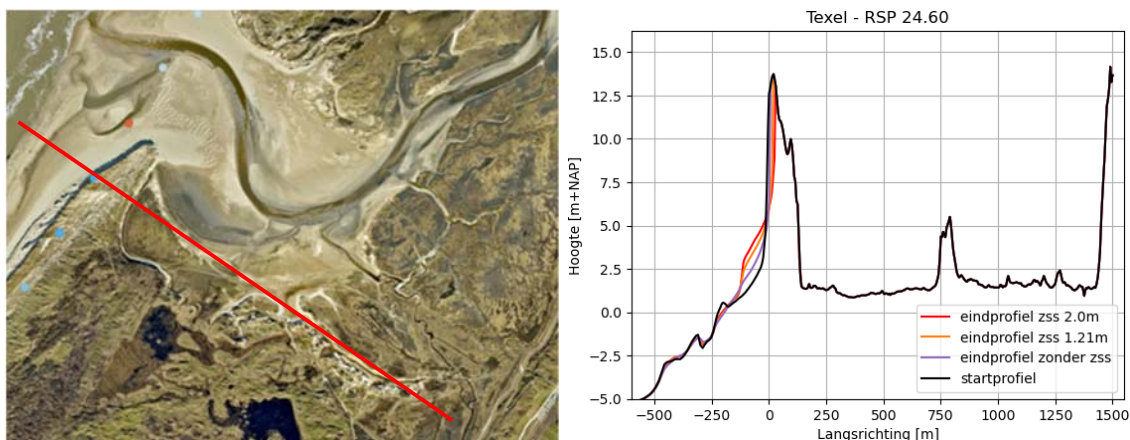
Het kustprofiel RSP 19.92 vertoont in de huidige situatie bij een normsituatie storm duinerosie waarbij het strandpaviljoen in het duinfront wordt geraakt. Het strandpaviljoen op de duin wordt pas geraakt bij normsituatie storm en een zeespiegelstijging van 2,0 meter omdat er significant meer afslag plaatsvindt. De strandopgang ter plekke van RSP 19.92 is maatgevend wat betreft inundatie (of wateroverlast). De strandopgang heeft een hoogte van 10,5m+NAP. Indien het profiel meegroeit met zeespiegelstijging dan kan de duintop in stand blijven. Echter, het strandhotel en -paviljoen zullen dan omhoog moeten, of aangepast worden zodat er geen hinder is van verstuiwing.

Figuur 16 Afslagprofielen voor de Jarkusraai bij RSP 19.92 op het eiland Texel. Links is de locatie weergegeven in rood op een satellietbeeld uit 2023. Rechts het startprofiel in zwart en een afslagprofiel voor het huidige zichtjaar zonder zeespiegelstijging (paars), een afslagprofiel met 1,21m zeespiegelstijging in 2100 (oranje) en een afslagprofiel met 2,0m zeespiegelstijging in 2100 (rood). Met de iconen zijn de objecten aangegeven.

RSP 24.60

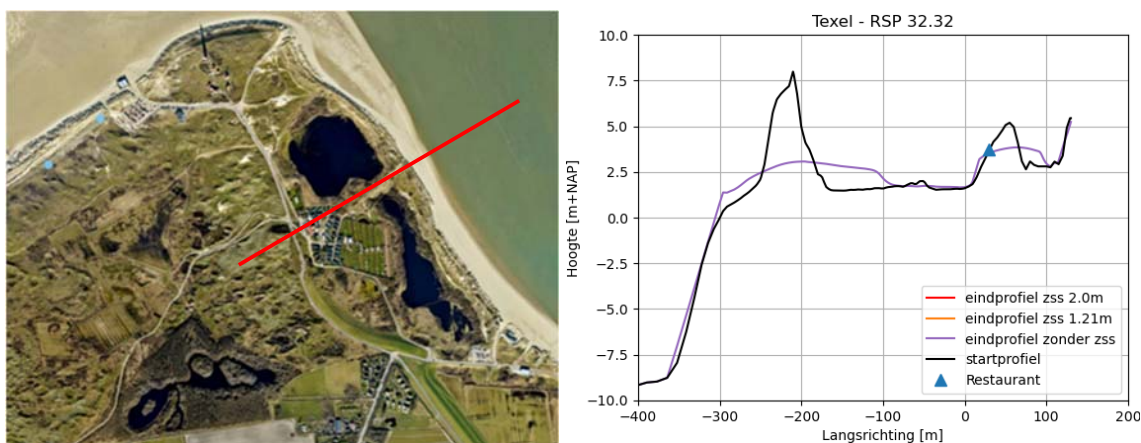
Het kustprofiel RSP 24.60 aan de zuidwest kant van de Slufter heeft nauwelijks erosie tijdens een normsituatie storm. Met toenemende zeespiegelstijging gaat de erosie wel verder door tot aan de duintop maar er blijft voldoende zand om niet tot een doorbraak van het duinfront te komen. Het water kan natuurlijk wel via de Slufter naar de tweede duinenrij stromen (op 1.500 meter van de eerste duinenrij). De duinerosie zal hier minder zijn dan bij de eerste duinenrij omdat de golven gelimiteerd worden door het 'voorland' tussen de twee duinenrijen.

Figuur 17 Afslagprofielen voor de Jarkusraai bij RSP 24.60 op het eiland Texel. Links is de locatie weergegeven in rood op een satellietbeeld uit 2023. Rechts het startprofiel in zwart en een afslagprofiel voor het huidige zichtjaar zonder zeespiegelstijging (paars), een afslagprofiel met 1,21m zeespiegelstijging in 2100 (oranje) en een afslagprofiel met 2,0m zeespiegelstijging in 2100 (rood). Met de iconen zijn de objecten aangegeven.

RSP 32.32

Het kustprofiel RSP 32.32 heeft een oriëntatie naar het noordoosten (richting de Waddenzee). De ligging het kustprofiel is ingewikkeld vanwege een grote getijdengeul, een geul dicht tegen de kust, en ondiepe platen. Een uitgebreide modelstudie is nodig om te bepalen welke golfcondities realistisch zijn op deze locatie. Om een eerste inzicht te krijgen zijn twee berekeningen (Noordzee- en Waddenzee golven) gemaakt om te laten zien wat de range in afslag zal zijn bij een normsituatie storm. Het resultaat van de Noordzeegolven is gegeven in Figuur 18 en laat zien dat onder belasting van loodrecht invallende Noordzeegolven de duinenrij bij een normsituatie storm volledig erodeert. In onderstaand tekstblok toegelicht hoe een berekening met Waddenzee golven is uitgevoerd. De afslagprofielen van beide scenario's zijn met elkaar vergeleken in Figuur 19.

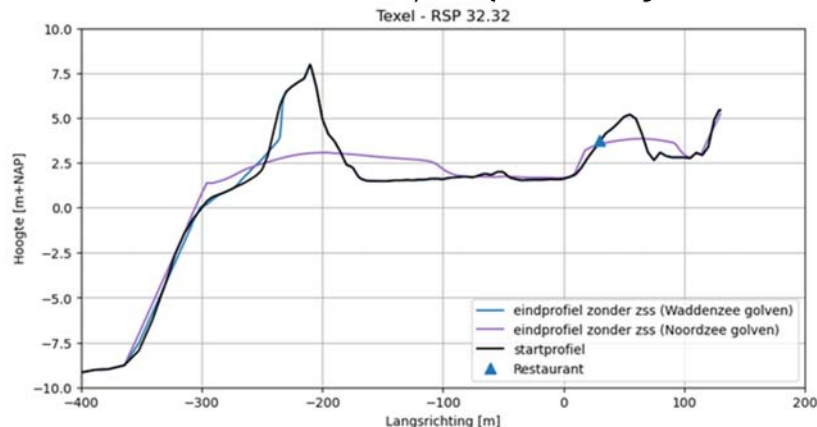

Figuur 18 Afslagprofielen voor de Jarkusraai bij RSP 32.32 op het eiland Texel. Links is de locatie weergegeven in rood op een satellietbeeld uit 2023. Rechts het startprofiel in zwart en een afslagprofiel voor het huidige zichtjaar zonder zeespiegelstijging (paars), een afslagprofiel met 1,21m zeespiegelstijging in 2100 (oranje) en een afslagprofiel met 2,0m zeespiegelstijging in 2100 (rood). Met de iconen zijn de objecten aangegeven.

RSP 32.32

Voor kustprofiel 32.32 zijn de afslagprofielen bij een normsituatie storm voor de huidige situatie (zonder zeespiegelstijging) berekend voor Noordzeegolven als ook voor golven vanaf de Waddenzee. Het resultaat is weergegeven in onderstaande Figuur. Als de normsituatie

Noordzeegolven zouden optreden dan wordt het gehele primaire duin weggeslagen (paarse lijn). Als de Waddenzeegolven in de normsituatie zich zouden voordoen dan blijft het primaire duin grotendeels staan (blauwe lijn). De verwachting is dat de werkelijke normsituatie hier tussenin ligt. Om een preciezere inschatting te maken van de risico's raden wij aan een uitgebreidere modelstudie te doen waarin de complexe fysica van dit gebied wordt meegenomen.

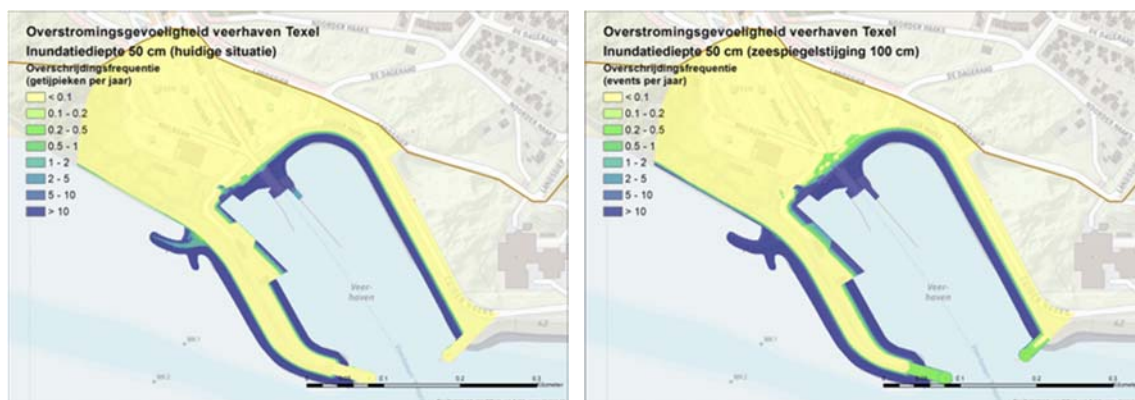
Figuur 19 Afslagprofielen RSP 32.32 voor een normsituatie storm in het huidige zichtjaar (zonder zss)

4.4.1 Harde keringen

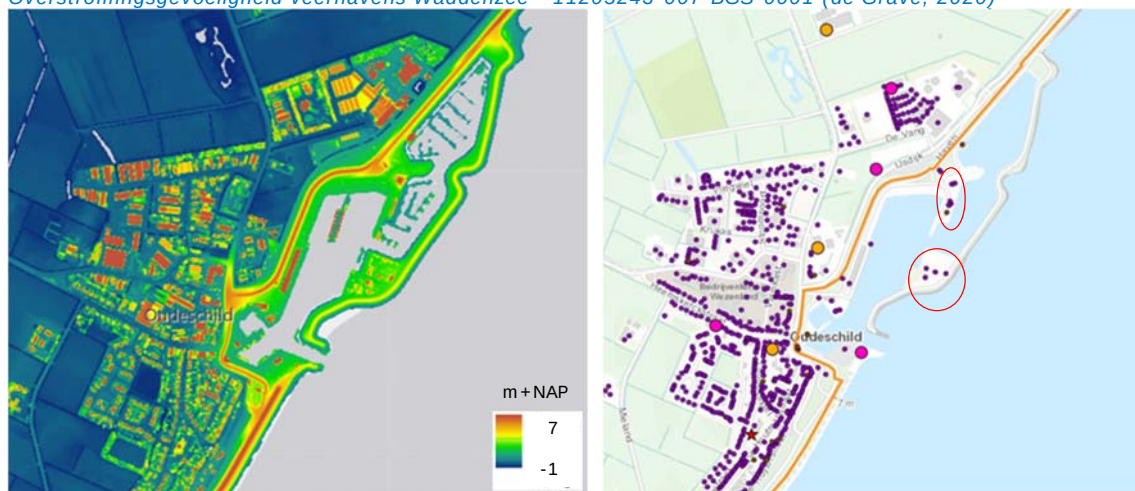
Voor de Waddeneilanden zijn naast de zachte keringen (duinen) ook karakteristieke raaien uitgekozen voor de harde keringen (dijken en havens). Dit zijn locaties langs de kust waar de gemeenten geïnteresseerd is in de inundatie van buitendijks gebied door een normsituatie storm. Een overzicht van de resultaten is weergegeven in onderstaande figuur.

De veerhaven is de haven van Texel waar de veerdienst aanmeert. Dit is voor het eiland daarom een belangrijke plaats. Er zijn door Deltares (de Grave, 2020) overstromingsberekeningen gemaakt waaruit blijkt dat de veerhaven in de huidige situatie minder dan 0.1x per jaar een inundatiediepte heeft van 50 cm of meer. De overstromingsgevoeligheid van de veerhaven van Texel neemt nauwelijks toe bij een zeespiegelstijging van 1m.

De haven Oudeschild is al eeuwen oud en bestaat uit de Noorderhaven, de Zuiderhaven en de Werkhaven. Relevant is de overstromingsgevoeligheid van de rood omcirkelde objecten in Figuur 21. De gemeente wilt misschien nog wat bijbouwen op deze deels braakliggende terreinen. De terreinen liggen op een hoogte van orde 3,0 m+NAP achter een havendam van 5,0 m+NAP. Vanaf de wadkant kan het haventerrein onderlopen bij de huidige normsituatie waterstand (~4,3 m+NAP). De dreiging voor de primaire kering (op 7,0 m+NAP) in de haven is gering omdat de havendam voor golfbreking zorgt. In de huidige situatie inunderen de objecten bij een 1/30^e per jaar waterstand en in de toekomst (2100) wordt dit risico groter. Bij de normsituatie in 2100 (1,21m zss) zal bijna 2,5 meter water staan op het haventerrein bij een normsituatie storm.

Figuur 20 Kustprofiel Veerhaven Texel - Overstromingsgevoeligheid van de veerhaven van Texel, uit: Overstromingsgevoeligheid veerhavens Waddenzee - 11205243-007-BGS-0001 (de Grave, 2020)

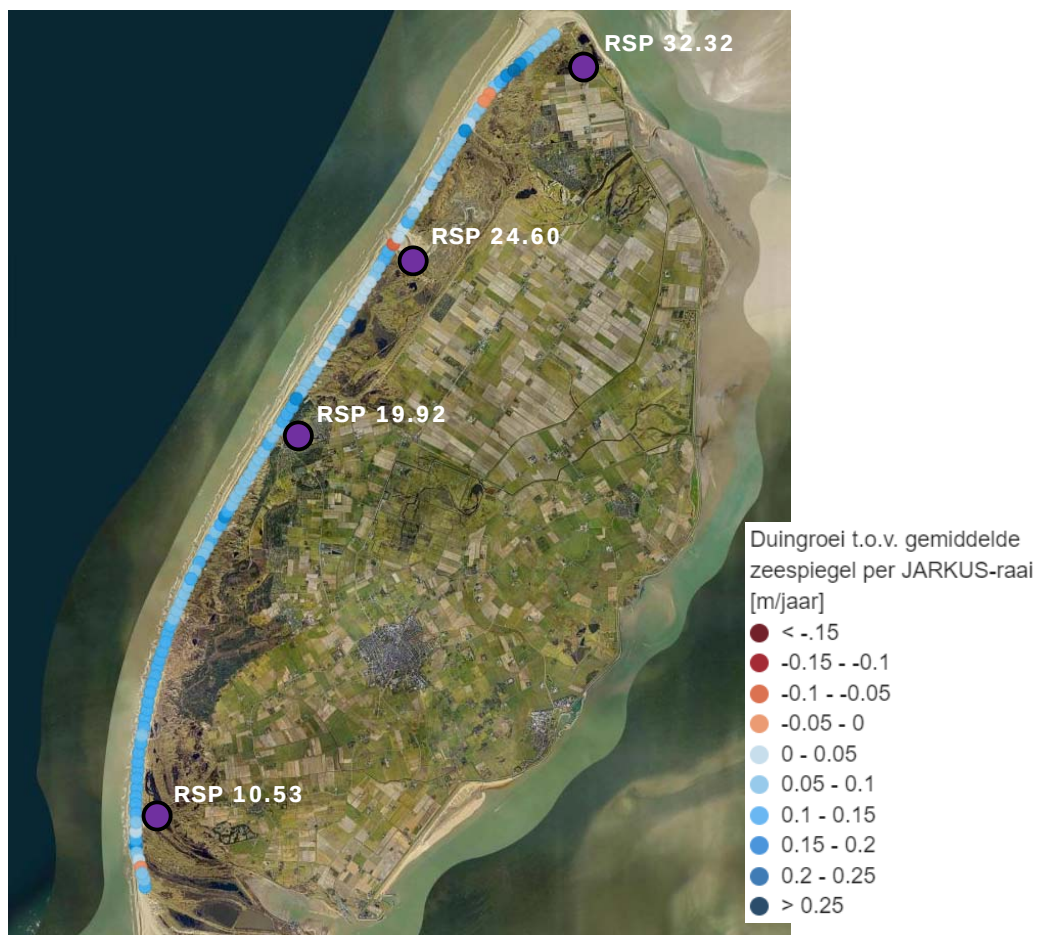
Figuur 21 Kustprofiel Oudeschild Texel – Interessegebied overstromingsgevoeligheid

4.4.2 Meegroeien duinen en voorlanden

In deze paragraaf wordt het meegroeien van duinen en voorlanden (zoals het nu gaat en met zeespiegelstijging) besproken. Hierbij is gebruik gemaakt van de Blokkendoos Levende Kust. Meegroeien is in paragraaf 2.6.2 beschreven als de toename van het volume zand in de duinen (hoger dan NAP + 3.0 m) verdeeld over de breedte van het duin (per strekkende meter), zie ook **Error! Reference source not found.** Verder wordt er ook stilgestaan bij het stimuleren van meegroeien en het daarbij behorende ruimtebeslag.

Meegroeien duinen en voorlanden zoals het nu gaat

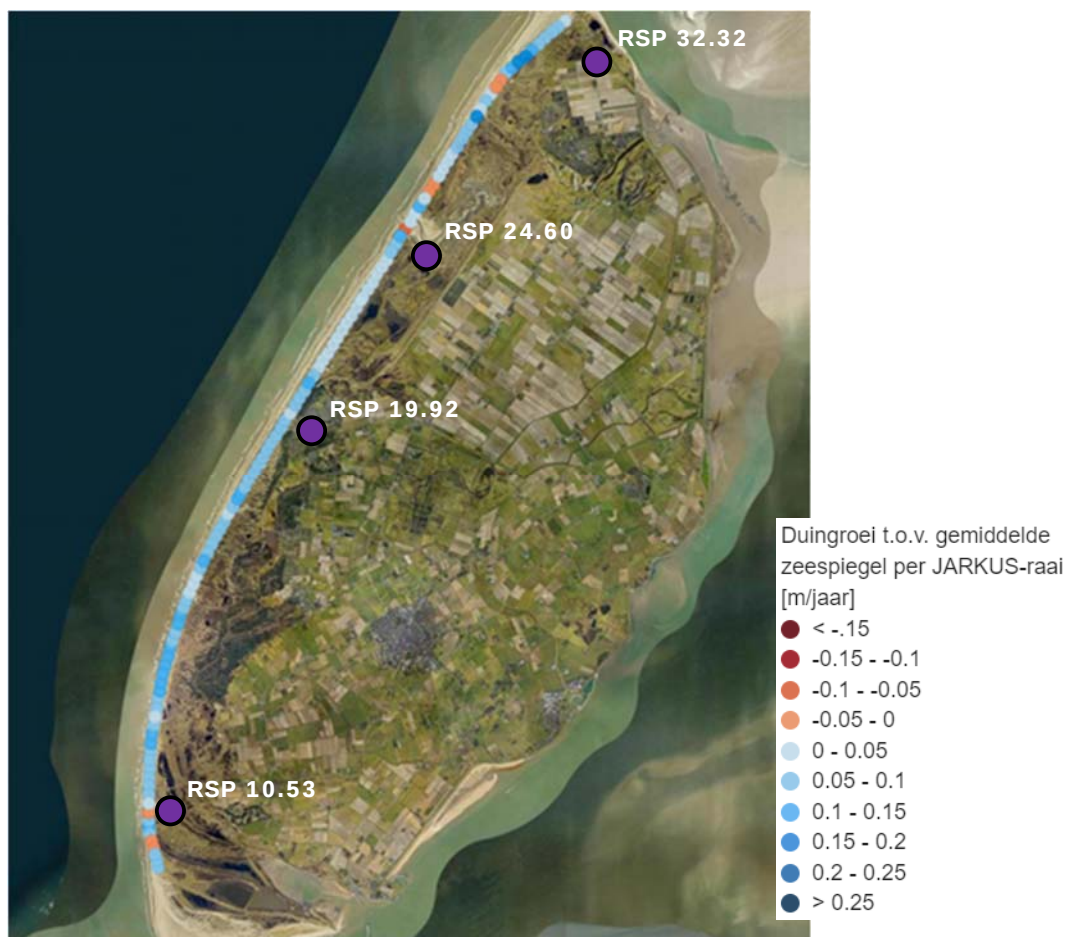
Het grootste gedeelte van de duinenkust van Texel groeit aan (bron: Blokkendoos Levende Kust) in de huidige situatie zonder zeespiegelstijging, zie Figuur 22. Bij RSP 10.53 (Paal 9) en 24.60 (Slufter) is een afname in het profiel van het voorland zichtbaar. Als het kustprofiel RSP 19.92 (Badweg) meegroeit met de zeespiegelstijging dan kan de duintop in stand blijven in het geval van een normsituatie storm (met zeespiegelstijging). Echter, het strandhotel zal dan wel ook omhoog moeten, of aangepast worden dat het geen last heeft van die verstuing.

Figuur 22 Blokendoos Levendige Kust – Duingroei 1990-2021 zonder zeespiegelstijging per Jarkus-raai. Duingroei per raai is gedefinieerd (per strekkende meter) als een gemiddelde groei boven de 3m +NAP.

Meegroeien duinen en voorlanden bij zeespiegelstijging

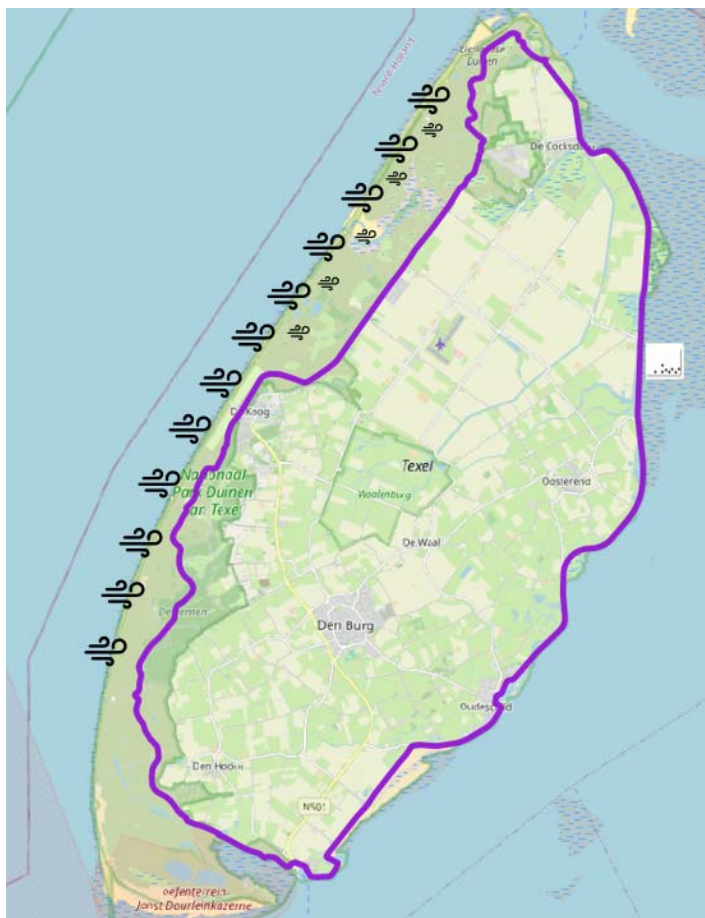
In Figuur 23 is te zien dat niet alle locaties langs de Rijksstrandpalenlijn op de Waddeneilanden zullen meegroeien met 2 meter zeespiegelstijging (bron: Blokendoos Levendige Kust) . Op Texel groeien de meeste profielen mee (behalve bij de Slufter). In het Meerjarenprogramma van de Kustvisie is het 'Slufterkwispelen' als programma opgenomen.

Figuur 23 Blokendoos Levendige Kust – Duingroei t.o.v. 2 meter zeespiegelstijging per Jarkus-raai. Duingroei per raai is gedefinieerd (per strekkende meter) als een gemiddelde groei boven de 3m +NAP.

Stimuleren meegroeien duinen en voorlanden

Als voor de variant 'stimuleren meegroeien duinen en voorlanden' wordt gekozen zou dat voor de Waddeneilanden stimulering van aangroei betekenen. De verstuuving wordt dan meer gestimuleerd door verstuuvinggebieden en kerven te creëren in de buitendijkse gebieden, met name aan de west- en noordzijde van de eilanden. Dit zorgt voor meer aangroei en doorstuiving en zal de trend van vermindering in dynamiek keren indien deze gebieden op de juiste manier worden aangelegd (opening niet te hoog en juiste breedte), een redelijke oriëntatie hebben t.o.v. de dominante windrichting en actief onderhouden worden (embryoduinen en sommige vegetatie verwijderen). In zijn algemeenheid zou aan de noordoostkant van de eilanden meer dynamiek van de zeereep met beperkte doorstuiving gerealiseerd kunnen worden hoewel dit gezien de ligging t.o.v. de dominante windrichting lastiger te bewerkstelligen zal zijn. Ook kunnen strandtenten bijvoorbeeld iedere huur- of prachtpriode verplaatst worden om ervoor te zorgen dat het doorstuiven over het gehele gebied kan plaatsvinden en/of op palen gezet kunnen worden die voldoende hoog zijn en ver uit elkaar staan om doorstuiving zo min mogelijk te hinderen. Eventueel zouden kerven aangelegd kunnen worden om dynamiek te bevorderen. Doorstuiving en daarmee sterkere aangroei van de duinenkust aan de oostzijde van de eilanden realiseren zal lastig zijn omdat vanwege de dominante windrichting vanuit het zuidwesten dit gebied waarschijnlijk niet of nauwelijks zal aangroeien. Een voorbeeld voor Texel is weergegeven in onderstaand Figuur 24.

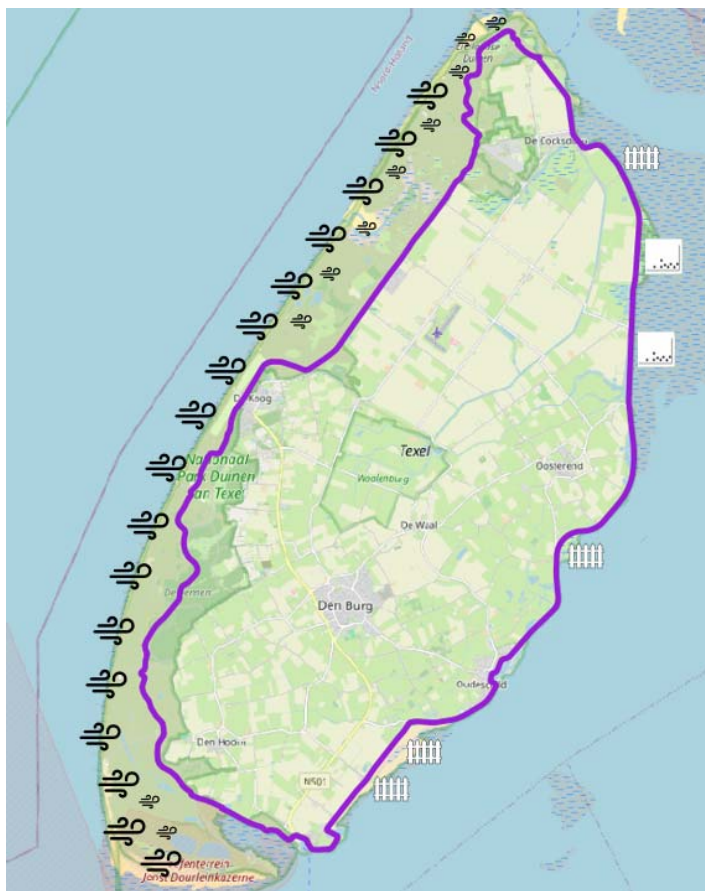
Figuur 24 Locaties waar doorstuiving (windvaantjes) en waar meegroeien van voorlanden (land) gestimuleerd kan worden binnen ambitieniveau 2. In paars de primaire kering.

Ruimtebeslag door stimuleren meegroeien duinen en voorlanden

Deze variant bouwt op, op de vorige variant. De maatregelen die daarin voorgesteld zijn gelden ook voor dit ambitieniveau. In dit ambitieniveau nemen we ook verstuiwingsgebieden in de primaire kering in de noordelijke en zuidelijke duingebieden op. Het vraagt nader onderzoek of verstuiwing aan de zeezijde van de primaire kering leidt tot op termijn een robuustere duinwaterkering en of de aanleg van verstuiwingsgebieden de duinwaterkering niet teveel verzwakt (duinwaterkering moet natuurlijk ten allen tijden aan de normering voldoen). Dit heeft als gevolg dat verschillende binnendijs gelegen functies vaker onderstoven raken.

Daarnaast zou in dit ambitieniveau aan de gehele oostzijde voorlandaangroei gestimuleerd worden. Omdat dit vooral open gebied betreft zijn er kennisvragen hoe dit het beste te bewerkstelligen. Wellicht kan er een zogenaamde 'Slibmotor¹⁵' ingezet worden waarbij strategisch kiezen van de locatie om gebaggerd sediment te deponeren leidt tot sterkere aangroei van voorlanden. Een voorbeeld voor Texel is weergegeven in onderstaand Figuur 25 **Error! Reference source not found..** Hier wordt wel bij opgemerkt dat het transport langs de oostzijde (waar geen geulen zijn) een kostbare aangelegenheid is. Een reële vraag is of deze optie kosteneffectief is (nog afgezien van natuurwetgeving).

¹⁵ <https://www.ecoshape.org/nl/pilots/slibmotor-haven-van-harlingen/>

Figuur 25 Locaties waar doorstuiving (windvaantjes), waar meegroeien van voorlanden (duinen) en waar luwte (hekjes) t.b.v. meegroeien gestimuleerd kan worden binnen ambitieniveau 3. In paars de primaire kering.

Op termijn zullen de keringen rond bedrijventerreinen en de keringen voor woningen verstevigd moeten worden. Afhankelijk van de mate van aangroei van de voorlanden en duinen is mogelijk nog extra zand (duinen) of versterking van de harde keringen nodig om de waterveiligheid te waarborgen.

4.5 Maatregelen

Om te voldoen aan de gestelde eisen binnen de ambitieniveaus zijn verschillende maatregelen denkbaar. Deze maatregelen verschillen per ambitieniveau, waarbij het uiteindelijk draait om functieverlies te voorkomen.

Bij het ambitieniveau schuilen en overleven wordt nu voldaan aan de eis voor voldoende **schuilplaatsen**. Zeker als in overweging wordt genomen dat mensen in veel gevallen naar het binnendijkse gebied kunnen vluchten

Wanneer we kijken naar het tweede en derde ambitieniveau draait het om vitale objecten beschermen en het eiland bereikbaar te houden. Wat betreft de **vitale objecten** moet gekeken worden of deze tijdelijk hun functie verliezen (tijdens de overstroming) of daadwerkelijk kapotgaan en daarmee langere tijd hun functie verliezen. Als hier sprake van is kan ofwel het ontwerp aangepast worden of wel plannen gemaakt worden om langdurige uitval te voorkomen.

De mate waarin het meegroeien van de kust (voorlanden en duinen) gestimuleerd wordt is een beleidskeuze en raakt aan de identiteit van het eiland. Zo zijn de Hors en de Slufter bijvoorbeeld belangrijk voor de identiteit van het eiland. Meegroeien stimuleren kan hier een natuurvriendelijke manier zijn om de waterveiligheid in dit gebied te vergroten en de natuurlijke dynamiek en ecologie die daarbij hoort te stimuleren. Indien ervoor gekozen wordt dit meegroeien niet (extra) te stimuleren zullen deze delen van Texel ook nog lange tijd blijven bestaan. De oostelijke kust (het voorland) groeit namelijk nog steeds aan (zie de toekomstige trend, Figuur 23). Echter is de dynamiek in het gebied achter het primaire duin een stuk geringer. De stevigheid van de duinen kunnen als dat nodig is gewaarborgd worden door extra zand handmatig aan de duinen toe te voegen. Hetzelfde geldt voor de andere duingebieden op het eiland.

Voor de niet-primaire waterkeringen op het eiland geldt dat de bescherming door deze (vaak gemeentelijke) keringen achteruit zal gaan door zeespiegelstijging. Deze keringen kunnen door lokale beschermingsmaatregelen versterkt worden of objecten die daarvan afhankelijk zijn kunnen verplaatst worden. Deze keringen zouden door het meegroeien van voorlanden en duinen mogelijk minder opgehoogd hoeven te worden en de effecten van een eventuele doorbraak zullen verkleinen door het hogere voorland omdat minder water naar binnen zal stromen. De haalbaarheid en snelheid van het natuurlijk verhogen van de voorlanden staat ter discussie vanwege de relatief geringe hoeveelheid sediment in de waterkolom aan de Waddenzeezijde.

5 Synthese en aanbevelingen

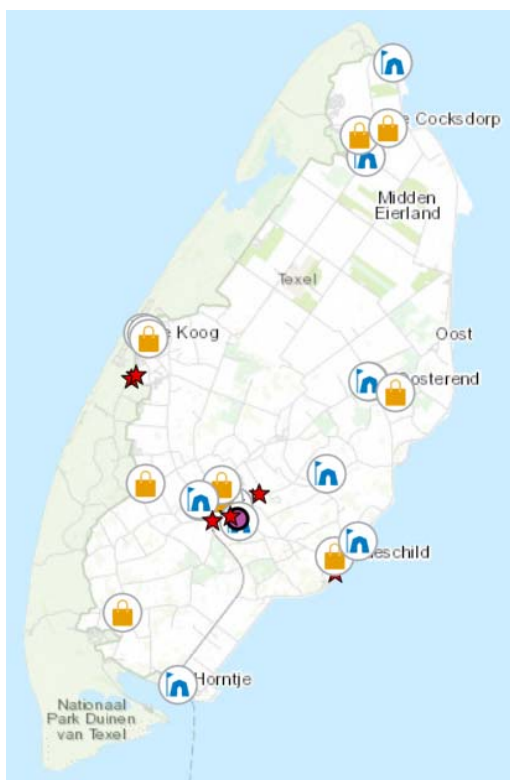
5.1 Synthese

De Waddeneilanden zijn uniek in Nederland. In geval van een (dreigende) overstroming kan de verbinding met het vasteland enige tijd weg kan vallen. De herstelperiode kan lang duren, zeker als er schaarste is aan middelen en andere delen van Nederland ook zijn getroffen. Voor alle objecten kan worden bepaald wat de overstromingsgevoeligheid (met >20cm) en de 'maatgevende waterstanden' in verschillende zichtjaren gegeven verwachte klimaatverandering. De vraag is op hoeveel objecten het ruimtelijk beleid van toepassing is. In het onderzoek zijn verschillende ambitieniveaus beschouwd voor het ruimtelijke beleid. Dit ruimtelijk beleid is aanvullend op het beleid voor preventie (keringen) en kustlijnzorg. Het ruimtelijk beleid draagt bij aan snelle terugkeer naar een normale(re) situatie na een overstroming. Het ruimtelijk beleid heeft ook impact op de crisisbeheersing, hoe robuuster de inrichting op de Waddeneilanden hoe groter de leefbaarheid bij rampen en hoe kleiner de opgave bij hulpverlening. Het ambitieniveau zelf is een keuze voor bestuurders. Vier mogelijke ambities zijn geformuleerd, uitgaande van de maximale waterdieptes die kunnen optreden bij extreme situaties.

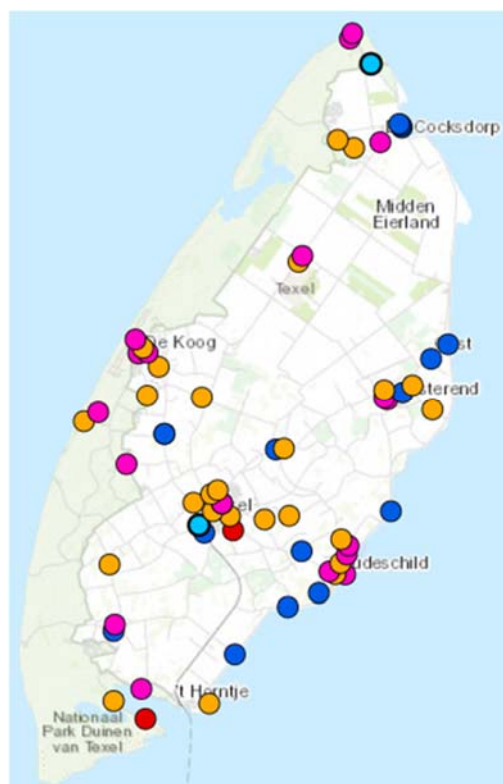
- Ambitie 1: Schuilen en overleven
- Ambitie 2: Schuilen, overleven en basis voor herstel vitale infrastructuur
- Ambitie 3: Schuilen, overleven en basis voor herstel vitale infrastructuur ++
- Ambitie 4: Voorkomen impact aan alle bebouwing. Ambitie 4 is bestempeld als onhaalbaar en niet verder uitgewerkt. Het is vanuit de historie van de Waddeneilanden en de omvang van nieuwe ontwikkelingen niet reëel te veronderstellen dat alle nieuwbouw (en reconstructie) zo wordt vormgegeven dat er geen schade is bij een overstroming. Ambitieniveau 4 komt hiermee te vervallen.

De ruimtelijke inspanning bij ambitie 3 is groter dan bij 2, en die van 2 groter dan bij 1. Het is niet nodig om de inspanning nu direct te leveren, hierdoor zouden de kosten erg hoog zijn. Het is aantrekkelijker om mee te liften met groot onderhoud en vervangingsopgaven de komende decennia. Dit vereist wel een keuze in de ambities, en een duidelijke verankering in de ruimtelijke planvorming met ontwerpeisen.

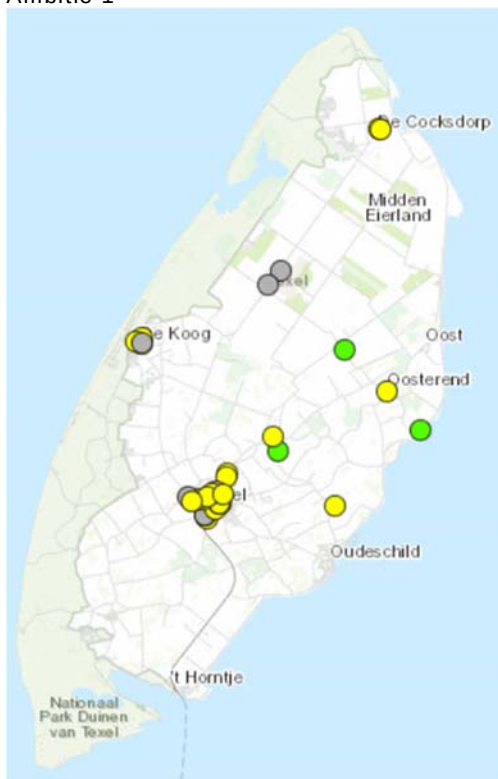
In het afwegingskader is onderscheid gemaakt in de kosten (en wie deze draagt), de verantwoordelijkheden en de uitvoerbaarheid. Uit de pilots blijkt dat het aantal objecten waarvoor maatregelen nodig zijn bij ambitie 1, 2 en 3 beperkt is, zeker als kan worden aangesloten bij geplande vervangingsopgaven. Door het koppelen aan vervangingsopgave en nieuwbouw zijn de kosten relatief beperkt, en onderdeel van deze vervangingsopgave. De kosten zijn vooral voor rekening van de eigenaren van de objecten en onderdeel van de (ver)bouwkosten. De strategieën zijn wat betreft uitvoerbaarheid niet echt onderscheidend. Ambitieniveau 1 zou wellicht meer 'ad hoc' geregeld kunnen worden maar vereist ook inzicht in maatgevende waterstanden en overstromingscontouren. Voor de andere ambitieniveaus is dat ook nodig. Omdat de realisatie van maatregelen enige tijd (mogelijk decennia) zal vergen is het van belang om het goed te borgen in de planvorming zodat het een randvoorwaarde is bij de uitvoering. Hierdoor kan eenvoudig getoetst worden bij vergunningverlening of aan de eisen wordt voldaan, en kan ook toezicht worden gehouden.

Ambitie 1

Ambitie 2

Ambitie 3

Legenda

- Aanlandpunt
- Drinkwater
- Energie
- Gebouwde omgeving en ruimtelijke ordening
- Gezondheid
- Hulpdiensten en ondersteuning
- ICT&Telecom
- Infrastructuur
- Landbouw, tuinbouw en visserij
- Levensmiddelen
- Niet zelfredzaam
- Recreatie en toerisme
- Veiligheid
- Waterhuishouding

Figuur 26 in kaart gebrachte objecten per ambitieniveau

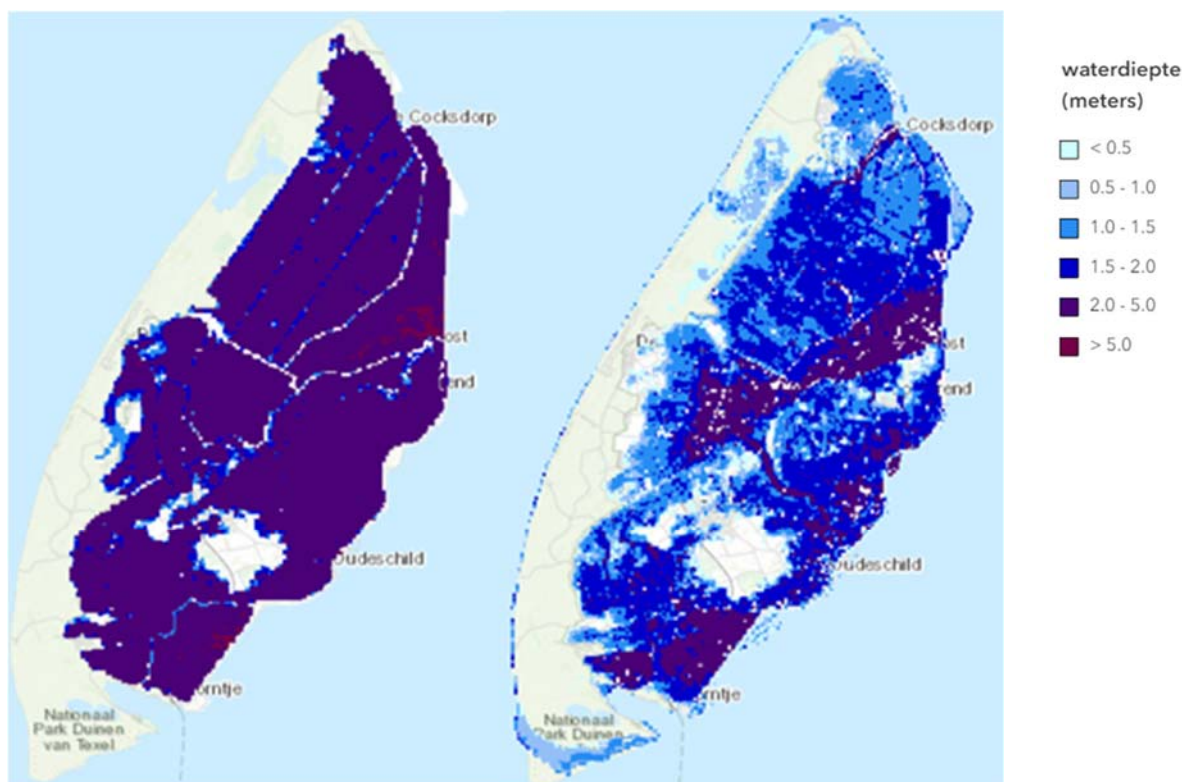
De kosten van rampenplannen zijn relatief goedkoop al vergen die wel een inspanning (inclusief het onderhoud middels oefeningen). De afhankelijkheid van rampenplannen neemt af naarmate de ambitie in het ruimtelijk beleid groter is, echter rampenplannen zullen wel nodig blijven al is het om mensen te waarschuwen en bij te dragen aan het herstel en redding / evacuatie. Extra investeren in waterkeringen (met zwaardere normen) is natuurlijk ook een mogelijkheid, hierdoor neemt de kans op een overstroming af maar er blijft een risico. Het verhogen van deze normen is nu niet aan de orde. Dat vereist dat er ook in dat geval expliciete keuzes nodig zijn voor ruimtelijk beleid en risico acceptatie.

In het huidige onderzoek is vooral gekeken naar het aantal objecten dat wordt blootgesteld, waarbij uitval is verondersteld. Aanvullend zou nog gekeken kunnen worden in welke mate de functie weer kan worden opgestart als het water weg is, of snel hersteld kan worden, zeker als blijkt dat het water enige dagen na een doorbraak is gezakt waardoor grote delen weer droog staan. Nu is verondersteld dat bij blootstelling aan meerdere decimeters water het object uitvalt, onderzocht kan worden bij welke waterdiepte een functie uitvalt.

Voor nieuwbouwlocaties, die beperkt zijn op de eilanden, geldt dat bij de locatiekeuze rekening gehouden kan worden met het overstromingsrisico. Zo kan er onderscheid worden gemaakt in wel en niet overstroombaar gebied of een droge verdieping als vereiste. Binnen het overstroombaar gebied zijn gebieden die hoger liggen dan het gemiddeld hoogtij aantrekkelijker dan gebieden die lager liggen omdat deze eerste gebieden niet overstromen of relatief snel droogvallen.

Binnendijks

Voor het binnendijks gebied neemt de verwachte maximale omvang (en vooral de diepte) van een overstroming toe in de toekomst. De kans op een overstroming blijft echter gelijk omdat waterkeringen worden versterkt. De maximale diepte is echter tijdelijk en alleen tijdens de piek. Nadat de zeewaterstand daalt zal ook water weer richting zee stromen, echter niet alles (met name in bedijkt gebied). Dat betekent dat het van belang is dat inwoners en toeristen een korte tijd kunnen schuilen zodat ze kunnen overleven (waarvoor ook evacuatieplannen nodig zijn). Uit de analyse blijkt dat er voldoende schuilplaatsen zijn voor inwoners en toeristen. Met name toeristen hebben wellicht hulp nodig om deze te vinden wat aandacht vereist.

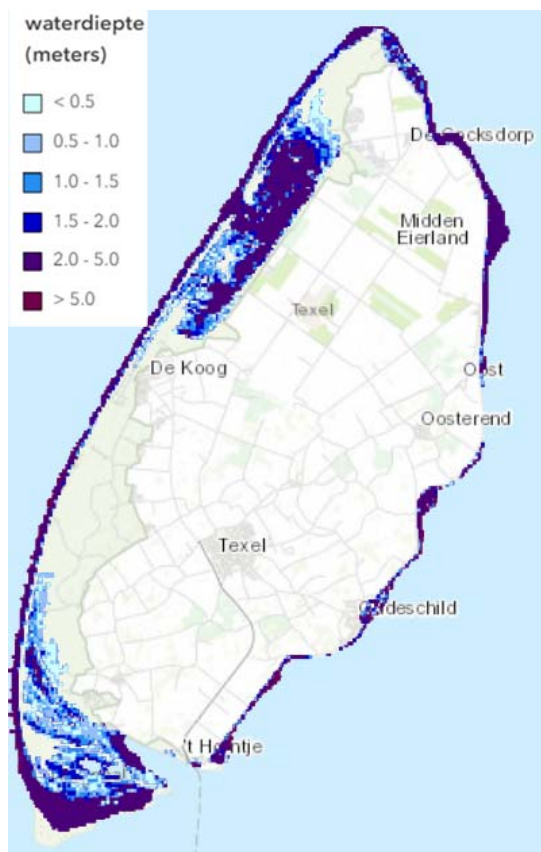

Figuur 27: Waterdieptes in 2100: Links is de maximale waterdiepte tijdens een extreme overstroming. Rechts is de geschatte waterdiepte enkele dagen na een overstroming waarbij het water op vrij verval kan wegstromen door het getijde. (NB: het overstroomde gebied is weergegeven op basis van de huidige normsituatie, in de situatie van 2100 zal er een schil met waterdieptes van maximaal 1 m waterdiepte bij komen afhankelijk van de maaiveldhoogte)

Na het zakken van het water kunnen schuilplaatsen worden verlaten en kan een eerste herstel gaan plaatsvinden. Ook kunnen toeristen en inwoners dan naar de wal reizen. Herstel (en de leefbaarheid) kan worden bespoedigd door middelen, inclusief eten en drinken, veilig te stellen voorafgaand aan de overstroming zodat de periode beter overbrugd kan worden tot de verbindingen met de vast wal hersteld zijn. Een aantal objecten, zoals het energie aanlandpunt zijn cruciaal voor de voorzieningen en de leefbaarheid op het eiland. Overwogen kan worden deze locatie te wijzigen, lokaal te beschermen of in te zetten op een snel herstel. Het is nog onduidelijk wat de herstelmogelijkheden zijn van deze objecten en of uitval kan worden voorkomen bij de kritieke waterdieptes.

Buitendijks

Het buitendijkse gebied is inherent onderdeel van de identiteit van de Waddeneilanden. Voor buitendijks gebied geldt dat hoogwater en overstromingen in de toekomst vaker voorkomen. Dit buitendijks gebied, deels beschermd door duinen en keringen vergt onderhoud. Dit gebied (evenals duinen en voorlanden bij primaire waterkeringen) kan (al dan niet vertraagd) meegroeien met zeespiegelstijging. De snelheid is afhankelijk van de locatie en de mate waarin dit meegroeien – een natuurlijk proces - wordt gestimuleerd.

Figuur 28 Waterdiepte bij een 1/10.000 per jaar situatie in de huidige situatie. In 2100 komt deze situatie ongeveer 1/1.000pj voor. (NB: het overstroomde gebied is weergegeven op basis van de huidige normsituatie, in de situatie van 2100 zal er een schil met waterdieptes van maximaal 1 m waterdiepte bij komen afhankelijk van de maaiveldhoogte <0,5 en 0,5-1,0 m))

5.2 Conclusies en aanbevelingen

Conclusie 1. De studie laat zien dat de impact van zeespiegelstijging anders is voor het binnendijks en buitendijks gebied. Voor het binnendijkse gebied zorgen de waterkeringen voor een ondergrens in de kans van voorkomen van overstromingen. Voor het buitendijks gebied betekent zeespiegelstijging dat overstromingen vaker voorkomen, tenzij het gebied meegroeit met de zeespiegel of dat waterkerende elementen ook worden versterkt. Dit betekent dat er zicht moet zijn op deze waterkerende elementen, welke eisen hieraan gesteld worden en mogelijke ruimtebeslag voor toekomstige versterkingen. Voor Texel geldt dat de impact buitendijks in vergelijking met bijvoorbeeld Vlieland en Terschelling veel beperkter is.

Conclusie 2:

Er zijn voldoende mogelijkheden voor inwoners en toeristen om op het eiland te schuilen. Van de ruim 13.000 in kaart gebrachte objecten heeft meer het merendeel een droge verdieping gedurende de overstroming. In deze schatting is er vanuit gegaan dat tijdens het seizoen dat er dijkdoorbraken mogelijk zijn er vrijwel geen mensen kamperen.

Aanbeveling 1: Zorg dat bewoners en toeristen bekend (kunnen) zijn met mogelijke schuillocaties en wat van hen verwacht wordt om enkele dagen te overleven. Voor de uitwerking van dit handelingsperspectief is risico- en crisiscommunicatie het vertrekpunt. Aanbevolen wordt dat de

veiligheidsregio hiervoor een strategie opstelt op basis van de uitwerking van rampenplannen (waarin ook de mogelijkheden om vooraf het eiland te verlaten nog worden gemaximaliseerd). Aanbevolen wordt ook de eilandgemeentes en recreatiebedrijven bij de uitvoering te betrekken omdat deze daadwerkelijk het contact hebben met de inwoners en toeristen.

Conclusie 3: Voor vitale en kwetsbare objecten kunnen voorzieningen worden getroffen om de te schuilen en de overlevingskansen te vergroten (ambitie 1), en om aanvullend de vitale infrastructuur sneller te herstellen (ambitie 2 of 3) zodat de samenleving op het eiland sneller kan herstellen. Als ontwerpcriterium voor deze vitale objecten is hierbij een extreme overstroming gekozen omdat het vaste land mogelijk ook is getroffen en de eilanden mogelijk de eerste dagen op zichzelf zijn aangewezen. Het aantal objecten (en dus de kosten en de betrokken stakeholders) neemt toe als het ambitieniveau hoger ligt. In Tabel 16 is het aantal kwetsbare objecten opgenomen per ambitieniveau.

TEXEL	BINNENDIJKS			BUITENDIJKS		
	Aantal object en	Obv maximale waterstand (en na een overstroming)		Aantal object en	Obv maximale waterstand bij 1/10.000 gebeurtenis	
AMBITIE 1						
SECTOR		Heden	2100		Heden	2100
NIET ZELFREDZAMEN	16	14 (2)	14 (9)	0	0	0
AANLANDPUNT	1	0 (0)	0 (0)	0	0	0
HULPDIENTEN EN ONDERSTEUNING	9	6 (0)	7 (3)	2	2	2
LEVENS MIDDELEN	13	9 (0)	9 (3)	0	0	0
AMBITIE 2						
WATERHUISHOUDING	15	9 (3)	9 (10)	0	0	0
DRINKWATER	2	1 (0)	1 (1)	0	0	0
ENERGIE	22	19 (4)	19 (13)	3	1	2
VEILIGHEID	1	0 (0)	0 (0)	1	1	1
ICT&TELECOM	17	12 (2)	12 (10)	1	1	1
AMBITIE 3						
LANDBOUW, TUINBOUW EN VISSERIJ	17	2 (1)	2 (1)	0	0	0
GEZONDHEID	17	20 (0)	21 (9)	0	0	0
INFRASTRUCTUUR	17	6 (0)	6 (1)	0	0	0

Tabel 16: Aantal objecten in huidige situatie en 2100 dat kwetsbaar is voor overstromingen in de huidige situatie en in 2100 bij een extreme overstroming. Voor primaire waterkeringen is onderscheid gemaakt in de maximale waterstand tijdens de overstroming en enkele dagen na de overstroming als het water vrij is kunnen afstromen. Voor buitendijks gebied is uitgegaan van het extreemste scenario wat het meest vergelijkbaar is met de binnendijkse situatie.

Aanbeveling 2: De gemeente wordt geadviseerd het ambitieniveau vaststellen waarbij het gaat de kaders die gelden voor verschillende functies en objecten bij voor nieuwe ontwikkelingen en renovatie. Het vastgestelde ambitieniveau zal in omgevingsplannen moeten worden verankerd zodat er duidelijkheid is voor alle stakeholders. Dat betekent dat de gemeente:

- Kaders en richtlijnen opstelt voor het ruimtelijk beleid voor nieuwe ontwikkelingen en renovatie in samenspraak met de ruimtelijke partners (als provincie, waterschappen en Rijkswaterstaat). Het gaat dan om ontwerphoogten (op basis van waterstanden) en randvoorwaarden om van deze ontwerphoogtes af te wijken (bijvoorbeeld als door andere maatregelen de continuïteit van de functie of voldoende snel herstel kan worden geborgd). Geadviseerd wordt om deze te verankeren zodat bij vergunningaanvragen voor nieuwe

ontwikkelingen hieraan getoetst kan worden. De maatgevende waterstanden zoals deze zijn afgeleid in deze studie kunnen worden gebruikt als ontwerprandvoorwaarde voor nieuwe gebouwen.

- In overleg gaan met de beheerders van de vitale objecten over mogelijke maatregelen bij nieuwbouw of renovatie. Hierbij kan worden gekeken naar fysieke maatregelen om de gevolgen op de beoogde locatie te verkleinen, naar andere locaties te kijken. Ook kan worden gekeken naar mogelijkheden voor extra bescherming (met de waterbeheerder) of noodmaatregelen (met de veiligheidsregio). Een belangrijk aspect hierbij is inzicht te krijgen in de verdeling van de kosten en baten en het maken van afspraken hierover. Belangrijk hierbij is te benadrukken dat de kaders gaan over nieuwbouw en vervangingsopgave, en de maatregelen voor waterveiligheid worden gerealiseerd als onderdeel van andere (grotere) investeringen en dat zo wordt verwacht dat de meerkosten beperkt zijn.
- De bereikbaarheid na een overstroming is een aandachtspunt. Overwogen kan worden op termijn te zorgen voor een doorgaande en beschikbare route na een overstroming die de kernen verbindt.

Aanbeveling 3: De gemeente wordt geadviseerd om op basis van de opgedane inzichten te bepalen of er nu al objecten of netwerken acute aandacht vragen. In eerste instantie wordt geadviseerd hiervoor objectgerichte rampenplannen op te stellen, als deze het risico nog niet afdekken zijn mogelijke fysieke maatregelen noodzakelijk.

- Objectgerichte rampenplannen (door de overheid) en continuïteitsplannen (door de (semi)private object eigenaren en zorginstellingen) kunnen het risico reduceren ook voor situaties die nu al kunnen voorkomen. Hierbij kan worden aangesloten bij de ontwikkeling van handelingsperspectieven zoals die worden uitgewerkt door de veiligheidsregio's. Naast de eerdere genoemde uitwerking voor evacuatie en schuilmogelijkheden ligt een nadere uitwerking voor niet- of minder zelfredzamen mensen voor de hand, en het veilig stellen van hulpverleningsmateriaal (incl materiaal van loonbedrijven) en de energie aanland punten voor de hand.
- Indien met deze noodmaatregelen het risico onvoldoende kan worden afgedekt kan worden overwogen om ook fysieke maatregelen te nemen (dit is een politieke keuze). De gemeente zal deze afweging moeten maken en dan het gesprek aangaan met de betrokken beheerders. Als deze enkel vanuit het doel van waterveiligheid worden genomen, en niet gekoppeld aan andere ontwikkelingen, zijn de kosten dus relatief hoog. Tegelijkertijd geldt hierbij dat de ambitie in het Deltaprogramma is om in 2050 klimaatrobust te zijn.

Aanbeveling 4: Het verdient aanbeveling om de typering van vitale objecten eenduidig vast te stellen in omgevingsplannen van de gemeente en de lijst met deze objecten ook te beheren en onderhouden en hierover afspraken te maken met de veiligheidsregio en waterbeheerders.

Deze lijst met objecten kan worden gecombineerd met de overstromingsscenario's uit LIWO die ook continu worden verbeterd door de waterschappen en Rijkswaterstaat. Het verdient dan ook aanbeveling om frequent (bv eens in de 6 jaar gekoppeld aan de actualisatie van de hoogwaterrichtlijn) de overstromingskaarten te actualiseren op basis van LIWO zodat er een actuele en betrouwbare basis ligt onder de omgevingsplannen van de gemeente. . Om dit onderhoud te kunnen doen zijn de volgende acties noodzakelijk:

- De basisdata moeten op orde zijn. Dat betekent dat de gemeente er voor moet zorgen dat het BAG actueel is, inclusief een typering van de objecten naar de klassen van de vitale

objecten en het aantal bouwlagen voor schuilmogelijkheden. De waterbeheerders zullen er voor moeten zorgen dat de overstromingskaarten en kansen actueel zijn.

- Indien aangesloten wordt bij het KRO bestand als basisbestand over objecten (waarin meerdere bronnen inclusief het BAG) worden meegenomen zullen hierover afspraken gemaakt moeten worden met de veiligheidsregio zodat deze informatie toegankelijk is.
- De informatie zal voor beleidsmakers bij de gemeente eenvoudig ontsloten moeten kunnen worden. De viewer zoals ontwikkeld in dit project kan hiervoor een basis bieden.

Conclusie 4. Om de waterkeringen en buitendijks gebied op orde te houden is er wel ruimte nodig die groter wordt naarmate de zeespiegel stijgt.

- Voor Texel kan het ruimtebeslag bij groene dijken rondom de primaire keringen toenemen tot 100 meter of meer al bij 2 meter zeespiegelstijging of meer. Op sommige delen langs de waterkeringen staan 100den woningen in de weg voor klassieke groene waterkeringen wat leidt tot een grote inpassingsopgave. Dit is al het geval bij 1 meter zeespiegelstijging
- Voor het buitendijks gebied geldt dat het stimuleren van het meegroeien van duinen en voorlanden ook ruimtebeslag vraagt. Het stimuleren van deze natuurlijke processen is een keuze. Het gaat hierbij enerzijds over de omvang en anders in andere mogelijke oplossingen als (tijdelijk) onderhoud met machines. Een keuze voor het stimuleren van meegroeien betekent dat er minder periodiek onderhoud nodig is maar vraagt een grotere inspanning dan de huidige geplande suppleties. Een meerwaarde van het stimuleren van meegroeien is dat bijvoorbeeld kerven ook natuurlijke meerwaarde opleveren. Aan de wadkant is dat echter veel lastiger en het handelingsperspectief meer beperkt.

Aanbeveling 5: Conform de ambitie binnen water en bodem sturend om de reserveringszones rondom waterkeringen te actualiseren wordt dan ook aanbevolen om dit voor zowel de waterkeringen als het meegroeien van duinen en voorlanden vast te leggen. Dit vergt een samenspel tussen waterbeheerder en gemeenten. De waterbeheerder zal in kaart moeten brengen wat het benodigde ruimtebeslag is gegeven een wijze van uitvoering. De interactie tussen gemeente en waterschap vindt plaats over de mogelijke wijze van uitvoering van deze maatregelen, zeker als ruimtelijke impact is. De uiteindelijke reserveringszones zullen in de ruimtelijke plannen van waterschap, gemeente en wellicht provincie vastgelegd moeten worden.

Aanbeveling 6: Bepaal eisen en verantwoordelijkheden voor (onderhoud) van beschermingswerken in buitendijks gebied, dit is een taak voor de gemeente omdat deze keringen niet onder verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat of het waterschap vallen. In het buitendijks gebied op Vlieland liggen ook waterkeringen die worden beheerd door de gemeente, er liggen ook keringen waarvan niet bekend is wie deze onderhoud.

Verder zijn de overige aandachtspunten opgesteld:

- De beschikbaarheid en kwaliteit van de buitendijkse overstromingsscenario's is een aandachtspunt. De beschikbaarheid gaat over het ontbreken van voldoende extreme scenario's en scenario's voor het zichtjaar 2100. Op dit moment is klimaatverandering vertaald in een impact op de kans van voorkomen en een toeslag op de waterdiepte van gebieden die reeds overstromingen. De impact van veranderende overstromingspatronen is niet in kaart gebracht. Voor de buitendijkse gebieden is verder de ruimtelijke resolutie van de waterdieptekaarten, de duiding van de sterkte van niet primaire keringen van belang en de correcte begrenzing van deze gebieden. Vanaf 2024 is voorzien dat overstromingen van buitendijkse gebieden door Rijkswaterstaat worden geactualiseerd in het kader van de

Europese Hoogwaterrichtlijn. Aanbevolen wordt dan in meer detail te kijken naar de benoemde aandachtspunten en de nieuwe scenario's over te nemen.

- Een tweede aandachtspunt is de definitie van vitale en kwetsbare objecten. Er bestaat nog geen eenduidige lijst van definities en een duidelijke bron waarin deze objecten (correct) zijn opgenomen. De lijst die nu is samengesteld is gebaseerd op het KRO bestand van de veiligheidsregio's, de BAG en open data van energieleveranciers. Deze lijst is aangevuld op basis van een beheerdersoordeel. Het kan niet met zekerheid worden gezegd dat de huidige lijst compleet en correct is. Voor dit onderzoek is dat niet erg omdat gekeken is naar de huidige objecten met name met als doel om een beeld te vormen van consequenties van een ambitieniveau. Bij de uitwerking gaat het vooral om nieuwe ontwikkelingen waarbij op dat moment gekeken kan worden naar de ambities en ontwerprandvoorwaarden. Het verdient wel aanbeveling om een eenduidige lijst op te stellen die ook wordt beheerd en wordt ontsloten zodat die zowel voor ruimtelijk beleid als voor crisisbeheersing kan worden gebruikt.

Bijlagen

A Meegroeien

De natuurlijke kust kan meegroeien met de zeespiegelstijging (Wegman et al., 2021¹⁶). Dit zorgt op een natuurlijke manier voor het vergroten van de waterveiligheid. In Nederland groeit de zandige kust aan door suppleties. Openingen hoog in de duinenrij kunnen het proces van aanzanding en daarmee meegroeien van de duinenrij versnellen, deze openingen noemen we kerven. Kerven zorgen voor het doorstuiven van zand van het strand in de duinen. Kerven ontstaan soms 'vanzelf' bij een storm maar kunnen ook aangelegd worden. Aan de Waddenzeezijde van de Waddeneilanden waar het slibgehalte hoog is kan geen grootschalige verstuiwing plaatsvinden. Maar de gebieden die onderwater staan bij hoogwater (voorlanden/kwelders) kunnen door het bezinken van slib ook meegroeien. Dit meegroeien van voorlanden kan ongeveer tot springtij hoogte plaatsvinden.

Meegroeien van de kust bestaande uit natuurlijke materialen gaat 'vanzelf'. Echter, dit meegroeien kan wel gestimuleerd worden óf verhinderd. Het stimuleren kan door bijvoorbeeld kerven/stuifkuilen aan te leggen of in het geval van voorlanden/kwelders deze regelmatig onder te laten lopen en het slib te laten bezinken. Obstakels verhinderen vaak het meegroeien van een gebied. Omdat meegroeien te beïnvloeden is, is het een beleidskeuze. Meegroeien kan negatieve effecten hebben op andere functies zoals recreatie als door grote hoeveelheden zand fietspaden onderstuiven of strandpaviljoens vol liggen met zand. Maar het heeft door het vergroten van het volume sediment in het profiel een gunstig effect (op termijn) op de waterveiligheid en regelmatig ook op de ecologie. Voor natuurlijk meegroeien is tijd nodig. Zaak is daarom om op tijd in te zetten op meegroeien van een gebied indien gewenst.

Meegroeien door kerven

Kerven zijn openingen in de eerste duinenrij waar de wind zand doorheen kan blazen. De wind botst vanuit zee vol op de eerste duinenrij, een opening in deze duinenrij zorgt ervoor dat het door de wind meegenomen zand van het strand de duinen in kan waaien. De zee zelf kan echter zelden door een kerf naar binnenstromen omdat de opening van kerven doorgaans rond de 6 m + NAP ligt. De waterveiligheid zal op termijn door kerven verbeteren; de extra toelevering van zand naar het duingebied zorgt ervoor dat de omringende paar honderd meter duingebied nabij de kerf kan meegroeien met zeespiegelstijging. Ook de natuur kan profiteren van kerven: de dynamiek en verspreiding van het kalkrijke zand over het gebied gaat veroudering en verzuring van het landschap tegen (PWN, 2022¹⁷).

Kerven kunnen een middel zijn voor de doorvoer van zand en om het achterliggende gebied te laten groeien, maar er is natuurlijk wel zand nodig. Dit zand is nu ook al beschikbaar door suppleren, maar blijft vaak aan de zeezijde van het duingebied hangen. Duingebieden met kerven zijn, bij voldoende beschikbaarheid van zand, in staat een grotere mate van zeespiegelstijging op te vangen of deze in kortere tijd te compenseren dan duingebieden zonder kerven. Bijvoorbeeld als de relatieve zeespiegelstijging 1 m in 100 jaar bedraagt is het benodigd volume aanzanding in het gebied boven 3 m+NAP ongeveer 6 m³/m/jaar (bij een duinbreedte van 600 m dwars op de kust,

¹⁶ Wegman, C., Ouwerkerk, S. & Leenders, J.L. (2021) Duinen groeien mee met zeespiegel. Land+Water 4 p. 22-23

¹⁷ <https://www.pwn.nl/kerven-de-zeereep-bij-castricum-aan-zee>

Leenders et al., 2018¹⁸). Het gemiddelde volume aanzanding langs de Nederlandse kust is 8,5 m³/m/jaar (Wegman et al., 2021¹⁹). Uit volume analyses van de kerven die wij in een eerdere studie hebben onderzocht blijkt dat volumes aanzanding van 26,5 m³/m/jaar gehaald worden (aan Hollandse kust).

Dit betekent dat kerven in korte tijd een grote hoeveelheid zeespiegelstijging op kunnen vangen. Echter, hier zijn ook kanttekeningen bij te plaatsen. Bijvoorbeeld dat het zand niet perfect verdeeld zal worden over het achterliggende gebied, dat deze volumes aanzanding alleen in de groeifase van de kerven gehaald worden en dat voor het aanleggen van de kerf de top van het primaire duin afgegraven dient te worden waardoor tijdelijk minder hoogte aanwezig is in het primaire duin. Toch geven bovenstaande cijfers voldoende aanleiding om te zeggen dat kerven zorgen voor het versterken van de meegroecapaciteit van de duinen met zeespiegelstijging.

Voor het succesvol aanleggen van kerven moeten verschillende factoren in ogenschouw genomen worden. Zo is waterveiligheid een belangrijke factor. Indien de waterveiligheid op een bepaalde locatie niet op orde is, is de aanleg van een kerf niet mogelijk. Vaak worden kerven aangelegd in brede stukken duingebied. Hierdoor is de impact van het maken van een opening in de eerste duinenrij minder groot. Soms wordt het grensprofiel naar achteren gelegd om de aanleg van een kerf mogelijk te maken (zoals bij De Kerf Schoorl en bij de Noordwestkern). Het is ook mogelijk om te garanderen dat het profiel van een kerf zelf veilig blijft, in deze gevallen is het grensprofiel gewoon aanwezig op de plek van de kerf.

Het strandzand wordt het meest benut voor doorstuiving in de kerf als de aansluiting van de kerf op het strand goed is. Dit is het geval als de opening niet te hoog wordt gelegd (max 8 m + NAP), het strand tot aan de kerf een flauwe helling vertoont en zand zich door de kerf naar het achterland kan verplaatsen.

---

¹⁸ Leenders, J. L., Wegman, C., Bodde, W. & Verheijen, A. (2018) Inpassing veiligheidsontwerp Hondsbossche Duinen. Building with Nature, EcoShape.

¹⁹ Wegman, C., Ouwerkerk, S. & Leenders, J.L. (2021) Duinen groeien mee met zeespiegel. Land+Water 4 p. 22-23

Hoofdkantoor

HKV lijn in water BV
Botter 11-29
8232 JN Lelystad

Nevenvestiging

Informaticalaan 8
2628 ZD Delft

0320 294242
info@hkv.nl
www.hkv.nl

Raadscommissie

Dossiernummer	2021
Extern Zaak ID	3464413
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 oktober 2024
Agendapunt	8
Titel	Aanwijzingsbesluit Functionaris Gegevensbescherming
Organisatieonderdeel	Advies & Ondersteuning
Portefeuillehouder	Burgemeester
Aanleiding	Overig

Bijlagen
Bestuurlijk advies

Geagendeerd	Vergaderdatum
B&W	17 september 2024
Raadscommissie	2 oktober 2024
Raadsvergadering	16 oktober 2024

Toelichting

Alle bestuursorganen van de gemeente dienen op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming een functionaris gegevensbescherming aan te stellen, welke toezicht houdt op de verwerking van persoonsgegevens die onder diens verantwoordelijkheid plaatsvindt. Het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester hebben mevrouw A. Kraan-Vos als zodanig aangewezen. Tevens heeft het college besloten om mevrouw A. Kraan-Vos te benoemen tot functionaris gegevensbescherming in het kader van de Wpg.

Voorgesteld wordt om mevrouw A. Kraan-Vos mede aan te wijzen als functionaris gegevensbescherming van de gemeenteraad.

Advies

Zaaknummer 3464413

**Aanwijzingsbesluit Functionaris
Gegevensbescherming****Paragraaf**

Paragraaf: Bedrijfsvoering

Advies

Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld:

1. om mevrouw A. Kraan-Vos aan te wijzen als functionaris gegevensbescherming voor de gemeenteraad conform artikel 37 lid 1 van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), met terugwerkende kracht vanaf 1 februari 2024.

Toelichting

Alle bestuursorganen van de gemeente dienen op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming een functionaris gegevensbescherming aan te stellen, welke toezicht houdt op de verwerking van persoonsgegevens die onder diens verantwoordelijkheid plaatsvindt. Het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester hebben mevrouw A. Kraan-Vos als zodanig aangewezen. Tevens heeft het college besloten om mevrouw A. Kraan-Vos te benoemen tot functionaris gegevensbescherming in het kader van de Wpg.

Voorgesteld wordt om Astrid Kraan-Vos mede aan te wijzen als functionaris gegevensbescherming voor de gemeenteraad.

Bijlagen

Geen bijlagen

Consequenties

Financieel	☐	Inkoop/Aanbesteding	☐	Belanghebbenden	☐
Personeel/Organisatie	☐	Deregulering	☐	Structuurvisie	☐
Juridisch	☒	Majeure risico's	☐		
Beleid	☐	Beheer	☐		

Aanwijzingsbesluit Functionaris Gegevensbescherming

Samenvatting

Alle bestuursorganen van de gemeente dienen op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming een functionaris gegevensbescherming aan te stellen, welke toezicht houdt op de verwerking van persoonsgegevens die onder diens verantwoordelijkheid plaatsvindt. Het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester hebben mevrouw A. Kraan-Vos als zodanig aangewezen. Tevens heeft het college besloten om mevrouw A. Kraan-Vos te benoemen tot functionaris gegevensbescherming in het kader van de Wpg.

Voorgesteld wordt om mevrouw A. Kraan-Vos mede aan te wijzen als functionaris gegevensbescherming van de gemeenteraad.

Aanwijzingsbesluit Functionaris Gegevensbescherming

Argumenten tot advies

Aanleiding

Op grond van artikel 37 van de AVG is de gemeente verplicht om een functionaris gegevensbescherming (hierna: FG) aan te stellen. Daarnaast schrijft de Wet politiegegevens (Wpg) voor dat een functionaris gegevensbescherming moet worden benoemd als een gemeente buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) in dienst heeft.

Binnen gemeenten kennen we meerdere overheidsorganen die als verantwoordelijke kunnen worden beschouwd voor verwerkingen van persoonsgegevens. De burgemeester is verantwoordelijk voor alle gegevensverwerkingen die te maken hebben met diens veiligheidstaken en de raad is verantwoordelijk voor de verwerkingen door de griffie, de raadscommissies en alle HRM-verwerkingen. Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor alle overige gegevensverwerkingen. Dit betekent dat de gemeentelijke FG voor elk van bovengenoemde overheidsorganen moet worden aangewezen en als zodanig worden aangemeld bij de Autoriteit persoonsgegevens.

De te benoemen kandidaat is overigens sinds 1 februari 2024 in dienst van de gemeente en fungeert sindsdien als FG binnen de gemeentelijke organisatie. De wettelijk vereiste formele aanwijzing als zodanig dient echter nog plaats te vinden. Het onderhavige raads- en collegevoorstel voorziet daar nu in.

Argumenten voor de benoeming van een FG voor de gemeenteraad

De AVG en Wpg verplichten de gemeente een FG aan te stellen. In artikel 38 van de AVG staat de positie van de FG beschreven. Dit artikel borgt dat de FG haar taken onafhankelijk kan verrichten.

Taken van een FG

De taken van de FG staan beschreven in artikel 39 van de AVG en artikel 36 van de Wpg en betreffen onder meer het informeren en adviseren van het bestuur en de medewerkers over hun verplichtingen uit hoofde van de AVG en de Wpg. De FG ziet toe op de naleving van de AVG, Wpg en het privacybeleid binnen de gemeente en is aanspreekpunt voor de Autoriteit Persoonsgegevens (externe toezichthouder) en belanghebbenden. Als zodanig vallen ook de verwerkingen met betrekking tot persoonsgegevens in verband met de taakuitoefening van de gemeenteraad als bestuursorgaan onder het onafhankelijk toezicht van de FG.

Risico bij geen benoeming FG voor gemeenteraad

Indien de gemeente geen FG benoemt, kan de Autoriteit Persoonsgegevens (een) boete(s) opleggen wegens het niet naleven van de AVG.

Daarnaast kunnen inwoners terughoudend worden met het vragen van hulp of het delen van informatie met de gemeente. Dit kan ten koste gaan van de effectiviteit van het gemeentelijke beleid en kan het vertrouwen in de overheid beschadigen.

Alternatieven

Het alternatief is om een andere persoon aan te wijzen of geen FG te benoemen, met alle risico's van dien.

Consequenties van het advies

- **Juridische consequenties**

Op grond van artikel 37 AVG en Artikel 36 Wpg is ieder bestuursorgaan van de gemeente verplicht om een FG aan te stellen.

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie

- Artikel 37-39 AVG
- Artikel 36 van de Wet Politiegegevens (Wpg)
- Titel 5.2 van de Algemene wet bestuursrecht

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Zaaknummer 3464413

Aanwijzingsbesluit Functionaris Gegevensbescherming

Doelenboom

Paragraaf

Paragraaf: Bedrijfsvoering

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Gelet op;

- de artikelen 37-39 van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG);
- artikel 36 van de Wet Politiegegevens (Wpg), en;
- titel 5.2 van de Algemene wet bestuursrecht;

Overwegende

- dat alle bestuursorganen van de gemeente op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming een functionaris gegevensbescherming dienen aan te stellen, welke toezicht houdt op de verwerking van persoonsgegevens die onder diens verantwoordelijkheid plaatsvindt;
- het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester mevrouw A. Kraan-Vos reeds hebben aangewezen als functionaris gegevensbescherming, met terugwerkende kracht tot 1 februari 2024;

Besluit

mevrouw A. Kraan-Vos aan te wijzen als functionaris gegevensbescherming voor de gemeenteraad conform artikel 37 lid 1 van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), met terugwerkende kracht vanaf 1 februari 2024.

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van **2 oktober 2024**,

De griffier,

De voorzitter,

Bijlagen

Geen bijlagen

Advies

Zaaknummer 3467937

**Bindend advies plaatsen lichtmasten voetbalveld
Vliestraat****Programma**

3 Mooi en gastvrij Texel / Texel werkt

Raadsvoorstel

Voorgesteld wordt te besluiten om een positief bindend advies af te geven om rond het B-veld van SV Oosterend aan de Vliestraat 21 zes lichtmasten te plaatsen met een hoogte van 15 meter overeenkomstig de daarvoor aangevraagde omgevingsvergunning.

Toelichting

Er is een aanvraag omgevingsvergunning ingediend om te kunnen afwijken van het tijdelijk deel van het omgevingsplan voor het Vliestraat 21 in Oosterend. Het gaat om het plaatsen van 6 lichtmasten met een hoogte van 15 meter. Maximaal is een hoogte van 12 meter toegestaan. Op basis van de Omgevingswet kan meegewerkt worden aan een afwijking van het omgevingsplan op basis van een omgevingsvergunning voor een Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa). Hiervoor is in deze situatie ook een bindend advies van de gemeenteraad noodzakelijk.

Bijlagen

1. Aanvraag omgevingsvergunning
2. Situatietekening
3. Ontwerptekening masten
4. Onderbouwing (Etfal)

Consequenties

Financieel	☐	Inkoop/Aanbesteding	☐	Belanghebbenden	☐
Personeel/Organisatie	☐	Deregulering	☐	Structuurvisie	☐
Juridisch	☐	Majeure risico's	☐		
Beleid	☒	Beheer	☐		

Bindend advies plaatsen lichtmasten voetbalveld Vliestraat 21

Samenvatting

Het college wil meewerken aan het plaatsen van lichtmasten met een hoogte van 15 meter rond het B-veld op het sportterrein van voetbalvereniging SVO aan de Vliestraat 21 in Oosterend en vraagt de gemeenteraad om hiervoor een bindend advies af te geven om dit mogelijk te maken. Voorwaarde daarbij is dat de aanvraag is voorzien van een onderbouwing waaruit blijkt dat er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locatie (Etfal).

Aanvraag omgevingsvergunning

Voor het plaatsen van 6 lichtmasten rond B-veld op het sportterrein aan de Vliestraat is een aanvraag omgevingsvergunning ingediend. Hieraan kan meegewerkt worden op basis van een vergunning voor een 'Buitenplanse omgevingsplanactiviteit' (Bopa). Omdat de aanvraag niet past in het tijdelijk omgevingsplan moet de gemeenteraad hiermee wel instemmen. Dat kan door een positief bindend advies af te geven. Alleen dan kan de vergunning door het college worden verleend.

Meewerken aan het plan

De lichtmasten zijn hoger (15 meter) dan toegestaan (12 meter) en daarom moet worden afgeweken van het (tijdelijke) omgevingsplan. Het plan moet voldoen aan de eisen zoals die in de Omgevingswet zijn opgenomen. Om af te kunnen wijken van het (tijdelijke) Omgevingsplan moet de ontwikkeling voldoen aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Dat wil zeggen dat het plan moet passen in de omgeving en moet bijdragen aan een goede leefomgeving. De aanvragers hebben daarvoor een onderbouwing aangeleverd waaruit dit blijkt. De lichtmasten zijn nodig om ook hele jaar te kunnen trainen in de avonden. De huidige lichtmasten met een hoogte van 18 meter - met daarin lampen op een hoogte van 15 meter - staan op een voormalig trainingsveld (C-veld) waar tijdelijk een kinderdagverblijf is geplaatst. Binnenkort komen hier ook tijdelijk enkele leslokalen voor de Vliekotter te staan. De nieuwe lichtmasten worden vijftien meter hoog. De lampen in de mast komen op dezelfde hoogte te hangen als in de bestaande masten. De lichtmasten hebben geen nadelige invloed op de omliggende functies (verkeer, wonen en andere).

Vervolgstappen

Als de gemeenteraad akkoord gaat met dit plan geeft zij een positief bindend advies. De omgevingsvergunning om af te kunnen wijken van het tijdelijk Omgevingsplan kan dan verleend worden. Er is dan nog altijd bezwaar en beroep mogelijk.

Bindend advies plaatsen lichtmasten voetbalveld Vliestraat 21

Argumenten tot advies

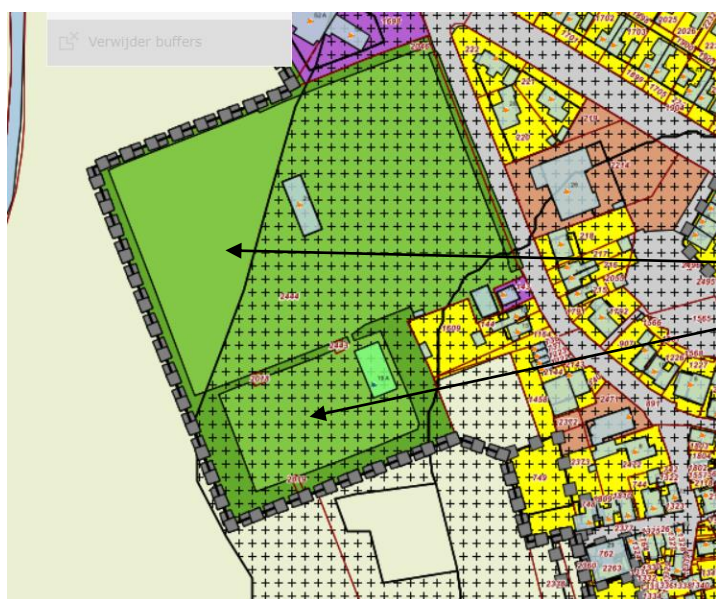
Het C-veld van SVO (het voormalige trainingsveld is niet meer in gebruik voor sport. Hiervoor is onlangs vergunning verleend voor het tijdelijk plaatsen van een kinderdagverblijf. Ook is hier nog tijdelijke huisvesting gepland voor extra klaslokalen voor basisschool de Vliekotter. De nieuwe lichtmasten komen rond het B-veld en worden 15 meter hoog. Daarvoor is vergunning gevraagd.

Waarom is een bindend advies nodig?

In het tijdelijk omgevingsplan voor Oosterend (bestemmingsplan Oosterend) is geregeld dat er lichtmasten geplaatst kunnen worden op gronden met de functie sport. Deze lichtmasten mogen echter niet hoger worden dan 12 meter. De gevraagde masten zijn 15 meter. In de beoordelingsregels van het Omgevingsplan zijn er geen mogelijkheden opgenomen voor een afwijkende hoogte voor lichtmasten. Om af te kunnen wijken van het tijdelijk deel van het Omgevingsplan is het noodzakelijk dat wordt afgewogen of hier sprake is van een 'evenwichtige toedeling van functies aan locatie' (etfal). Dit is de vroegere ruimtelijke onderbouwing. Deze is bij de aanvraag gevoegd.

Is meewerken aan het plaatsen van de lichtmasten wenselijk?

De bestaande masten op het voormalige trainingsveld staan hebben een hoogte van 18 meter. Deze masten zijn vergund in 2001 op basis van een vrijstellingsprocedure (destijds met toepassing van artikel 19 Wro). Op deze masten zitten ook GSM-apparatuur van verschillende telefonieproviders. De lampen op deze masten zitten op 15 meter. Dus dezelfde hoogte als nu in de aanvraag voor de nieuwe lichtmasten. Er wordt gewerkt met energiezuinige ledlampen. Uit het rapport dat is opgesteld blijkt dat er geen nadelige invloed van de lampen op de omgeving is.

Locatie B-veld met 6 nieuwe masten

Voormalig trainingsveld met 4 bestaande masten

De voetbalvereniging heeft meegewerkt aan het beschikbaar stellen van grond voor het tijdelijk plaatsen van de units voor kinderopvang en binnenkort voor extra tijdelijke schoollokalen voor de Vliekotter. De grond was in gebruik als trainingsveld. Het B-veld op het sportterrein wordt nu ook gebruikt als trainingsveld, maar om dit ook in de winter te kunnen gebruiken is verlichting hieromheen noodzakelijk. De hoogte van 15 meter is nodig om het gehele terrein goed te kunnen verlichten. Omdat het veld groter is dan het voormalige trainingsveld is het nodig dat er 6 masten komen te staan (2 meer dan nu). In De Koog, De Cocksdorp en Den Hoorn is ook een maximaal 12 meter hoge lichtmast mogelijk. Op het sportpark Den Burg staan wel masten van 15 meter. Hier biedt het tijdelijk omgevingsplan overigens wel de mogelijkheid om 15 meter hoge lichtmasten te plaatsen.

Financiering van de masten

De masten worden gefinancierd door Stichting Kopwerk en de voetbalvereniging zelf.

Conclusie over het verzoek

Op basis van de aangeleverde stukken zijn er geen belemmeringen voor het plaatsen van de lichtmasten rond het B-veld van voetbalvereniging SVO. Daarom kan er meegewerkt worden aan de aanvraag en vragen wij de raad een positief bindend advies af te geven. De omgevingsvergunning kan daarna verleend worden.

Rol van de gemeenteraad

De gemeenteraad heeft op basis van de Omgevingswet nu een nieuwe rol gekregen in de procedure bij het verlenen van een omgevingsvergunning. Als een aanvraag niet past binnen het (tijdelijk) omgevingsplan en er hiervoor ook geen afwijkmogelijkheid in de beoordelingsregels van het plan zitten dan kan 'buitenplans' worden afgeweken. Het college beslist op de aanvraag.

De gemeenteraad kan aangegeven bij welke buitenplanse afwijkingen zij betrokken wil worden. Voor die (vooraf) aangewezen gevallen moet de raad dan een bindend advies afgeven. Nadat dit bindend advies positief is kan het college de vergunning verlenen. Het bindend advies is de opvolger van de 'verklaring van geen bedenkingen'.

Op 13 juli 2022 heeft de raad vastgesteld voor welke afwijkingen zij advies wil geven. Kort gezegd komt gaat het dan om alle afwijkingen waarvoor geen beleid is vastgesteld en die niet zijn aan te merken als gevallen waarop de oude 'kruimelregeling' (artikel 4, Bijlage II van het Besluit omgevingsrecht) van toepassing was. Dit komt overeen met de gevallen die voorheen voor een verklaring van geen bedenkingen aan de raad werden voorgelegd.

In dit geval gaat het plaatsen van 6 lichtmasten met een hoogte van 15 meter rond het B-veld van voetbalvereniging SVO in Oosterend. Hiervoor zijn geen regels of beleid vastgesteld. Dit betekent dat de raad het bindend adviesrecht heeft. Feitelijk wordt de raad gevraagd of zij mee wil werken aan de gevraagde afwijking. Hierbij heeft de raad de mogelijkheid om desgewenst voorwaarden te stellen. Het college kan niet afwijken van het bindend advies.

Niet meewerken aan dit plan?

Wanneer de gemeenteraad niet mee wil werken aan de aanvraag, dan moet gemotiveerd worden aangegeven wat de reden hiervoor is. In het raadsbesluit moet dan een negatief bindend advies worden geformuleerd. Een negatief bindend advies leidt ertoe dat de omgevingsvergunning door het college dan moet worden geweigerd.

Consequenties van het advies

- **Juridische consequenties**

Het geven van positief bindend advies leidt tot het verlenen van de omgevingsvergunning. Er wordt dan afgeweken van het tijdelijke omgevingsplan. Deze afwijking moet uiteindelijk weer verwerkt worden in het definitieve omgevingsplan. De termijn die daarvoor geldt is 5 jaar na afgifte van de vergunning. Maar die termijn gaat pas in na 1 januari 2032. Dat is de uiterste datum dat de gemeente moet beschikken over een nieuw Omgevingsplan.

Nadat een bindend advies is afgegeven kan het college de omgevingsvergunning verlenen. Het bindend advies maakt onderdeel uit van het besluit op de aanvraag omgevingsvergunning. Tegen het verlenen van de omgevingsvergunning kunnen belanghebbenden bezwaar indienen bij het college. Hierna is er nog beroep mogelijk bij de bestuursrechter.

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie

Omgevingswet, (tijdelijk) Omgevingsplan Texel onderdeel bestemmingsplan Oosterend.

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Zaaknummer 3467937

Bindend advies plaatsen lichtmasten voetbalveld Vliestraat 21

Doelenboom

Programma

3	Mooi en gastvrij Texel / Texel werkt

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Gelet op

- de aanvraag omgevingsvergunning voor de buitenplanse omgevingsplanactiviteit van 15 april 2024 (zaak 3449387) voor de plaatsing van zes lichtmasten met een hoogte van 15 meter rond het B-veld van SV Oosterend aan de Vliestraat in Oosterend;
- de Omgevingswet;
- het (tijdelijk) Omgevingsplan Texel (onderdeel bestemmingsplan Oosterend);

Overwegende

- dat de bestaande lichtmasten staan rond een voormalig trainingsveld dat door de voetbalvereniging beschikbaar is gesteld voor de huisvesting van een kinderopvang en schoollokalen;
- dat met het plaatsen van de lichtmasten rond het B-veld op het sportterrein trainen in de wintermaanden mogelijk wordt;
- dat de aangevraagde lichtmasten een hoogte hebben van 15 meter en daarmee in strijd zijn met de regels van het tijdelijke omgevingsplan;
- dat de functie van het perceel is Sport en dit ongewijzigd blijft;
- dat de aanvraag voorzien is van een goede onderbouwing in de vorm van een Etfal (Evenwichtige toedeling van functies aan locaties);
- dat geen belemmeringen worden gezien om aan de aanvraag mee te werken en toe te staan dat er lichtmasten worden geplaatst die een hoogte hebben van 15 meter;

Besluit

Een positief bindend advies af te geven over de aanvraag omgevingsvergunning van 15 april 2024 voor de plaatsing van zes lichtmasten met een hoogte van 15 meter rond het B-veld van SV Oosterend aan de Vliestraat in Oosterend.

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 16-10-2024,

De griffier,

De voorzitter,

Bijlagen

geen

Plaatsen lichtmasten SVO publiceerbaar

Uw verzoek

Ingediend bij	Gemeente Texel
Soort	Aanvraag vergunning
Activiteit(en)	Afwijken van regels in het omgevingsplan
Doel	Definitief
Status	Ingediend
Verzoeknummer(s)	20240415 01396 000 (ingediend op 15-04-2024)

Project

Naam van dit project

Plaatsen lichtmasten SVO

Projectomschrijving

Omdat we ons trainingsveld vrij hebben gegeven voor het plaatsen van portocabines voor kinderopvang is verlichting langs het B-veld noodzakelijk.

Locatie

Adres

Vliestraat 21, 1794AT Oosterend

Algemeen

U kunt een bijlage toevoegen over het contact met anderen over uw plannen.

Document	Vertrouwelijk
SVO onderbouwing hoogte en constructie nieuwe lichtmasten 21-12-23.pdf	Nee

Voeg als bijlage toe: gegevens over de grens van de locatie.

Geen documenten.

Contact met anderen over uw plannen

Heeft u contact gehad met anderen over uw plannen?

Ja

Hoe heeft u anderen betrokken bij uw plannen?

geen openbare informatie

Welke reacties heeft u gekregen?

geen openbare informatie

Verzoek

Uw verzoek

15-04-2024

Geef uw verzoek een naam

Plaatsen lichtmasten SVO

Toelichting op uw verzoek

geen openbare informatie

Uw referentienummer

geen openbare informatie

Hierbij verklaar ik alle vragen naar waarheid te hebben ingevuld.

Ja

Is er informatie die u later pas opstuurt? Geef hier dan aan welke informatie dat is. Geef ook aan waarom u die pas later opstuurt.

geen openbare informatie

Is er informatie die u niet opstuurt? Geef dan aan waarom. Bijvoorbeeld omdat u die al eerder heeft ingestuurd.

geen openbare informatie

Uw gegevens

E-mailadres en telefoonnummer initiatiefnemer

E-mailadres

geen openbare informatie

Telefoonnummer

geen openbare informatie

Gegevens particuliere initiatiefnemer

Voorletters

geen openbare informatie

Voorvoegsel

geen openbare informatie

Achternaam

geen openbare informatie

Adresgegevens particuliere initiatiefnemer

Straatnaam

geen openbare informatie

Huisnummer

geen openbare informatie

Huisletter

geen openbare informatie

Huisnummertoevoeging

geen openbare informatie

Postcode

geen openbare informatie

Plaats

geen openbare informatie

Is het postadres hetzelfde als het woonadres?

Ja

Vragen en antwoorden

Afwijken van regels in het omgevingsplan

Afwijken van regels in het omgevingsplan

Omschrijf wat u wilt gaan doen.

Plaatsen van 6 lichtmasten van 14.8 meter hoog

Beschrijf hoe en in welke mate de voorgenomen activiteiten of het gebruik in strijd zijn met de regels uit het omgevingsplan.

In het bestemmingsplan mag verlichting niet hoger zijn dan 12 meter

Geef aan waarom u van regels in het omgevingsplan wil afwijken.

Een gespecialiseerd bedrijf heeft uitgerekend dat deze hoogte nodig is om het veld optimaal te verlichten.

Het afwijken van de regels in het omgevingsplan kan gevolgen hebben voor de leefomgeving. Beschrijf deze gevolgen.

Het heeft geen gevolgen voor de leefomgeving

Wilt u tijdelijk afwijken van de regels in het omgevingsplan?

Ja

Tijdelijk afwijken: Geef aan hoe lang u wilt afwijken van de regels in het omgevingsplan.

Voor altijd

Milieueffectrapportage

Wat geldt er voor de activiteiten van deze aanvraag?

Geen 'project-mer-plicht' en geen 'project-mer-beoordelingsplicht'

Bijlagen

Afwijken van regels in het omgevingsplan

Overige gegevens noodzakelijk voor toetsing aan het omgevingsplan

Document	Vertrouwelijk
Lichtmasten situatie foto.pdf	Nee
Lichtmasten SVO 1.jpg	Nee
Lichtmasten SVO 2.jpg	Nee
Lichtmasten SVO 3.jpg	Nee
Lichtmasten SVO 4.jpg	Nee
Lichtmasten SVO 5.jpg	Nee
Lichtmasten SVO 6.jpg	Nee
Lichtmasten SVO 7.jpg	Nee
Offerte VEM verlichting SVO 2023.pdf	Nee
SVO onderbouwing hoogte nieuwe lichtmasten 19-3-2024.pdf	Nee
Technische tekening verlichting SVO.pdf	Nee
Tekening nieuwe lichtmasten SVO.pdf	Nee

Overzichtstekening nieuwe toestand

Document	Vertrouwelijk
Lichtmasten situatie foto.docx	Nee

Rapport archeologische waarde

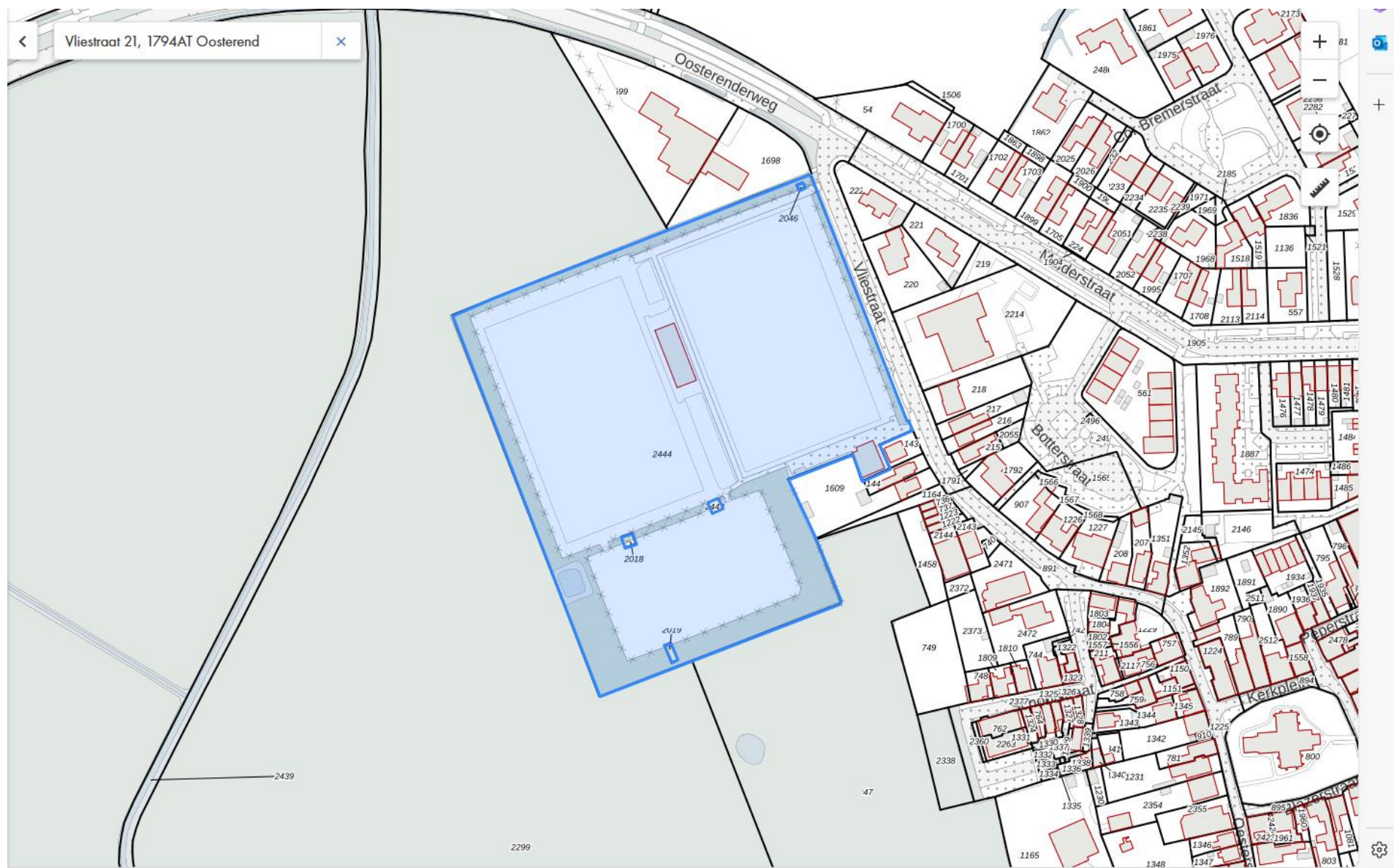
Geen documenten.

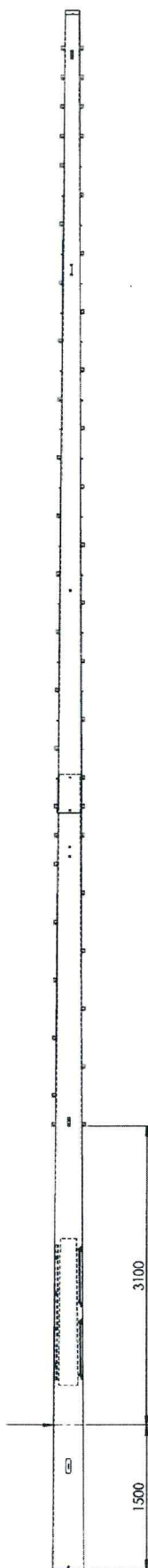
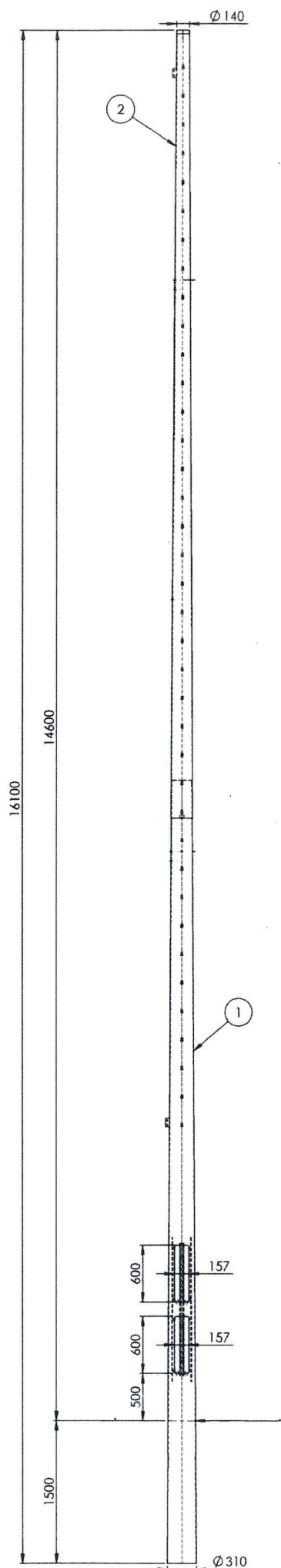
Situatietekening bestaande toestand

Geen documenten.

Situatietekening nieuwe toestand

Document	Vertrouwelijk
Lichtmasten SVO 6.jpg	Nee

artikel nr.	benaming:		
ZZ-MAST-ST	rc sportveldmast lph 15.0 mtr. - grondstuk 1500 mm + kabelgat - 2x deur + glijrail		
klant nr.	offertenr.	order nr.	opmerking: - mast voorzien van bevestiging t.b.v. klimsporten en veiligheidskabel - 2-delige mast

Onderbouwing (ETFAL) lichtmasten SV Oosterend

Opgemaakt op 25 juli 2024, aangepast 29 augustus 2024.

Hoort bij aanvraag omgevingsvergunning van 15 april 2024.

Zaak: 3449387

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het bestuur van de voetbalvereniging SV Oosterend heeft in 2023 Stichting Kopwerk en de gemeente akkoord gegeven om tijdelijke opvang van de kinderopvang de Pepermolen op het C-veld te realiseren.

In ruil hiervoor heeft de voetbalvereniging nieuwe zes lichtmasten mogen aanschaffen welke op het B-veld geplaatst moeten worden. Dit omdat op het C-veld niet meer getraind kan worden en daar de huidige verlichting staat.

1.2 Ligging projectgebied

Het sportcomplex aan de Vliestraat 21 te Oosterend Texel, zie ook de situatieschets in paragraaf 2.2.

1.3 Procedure

Voor de lichtmasten is een omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit (buitenplans – bopa) aangevraagd. Deze wordt behandeld met de reguliere procedure volgens de Omgevingswet. Er is een bindend advies van de gemeenteraad nodig.

1.4 Leeswijzer

Voor de opzet van deze onderbouwing (Etfal) is gebruik gemaakt van een sjabloon. Niet alle punten uit dit sjabloon zijn relevant.

In hoofdstuk wordt eerst een beschrijving gegeven van de het project (hfdst. 2). Daarna wordt ingegaan op de participatie (hfdst. 3), de beleidskaders (hfdst. 4), de landschappelijke inpassing (hfdst. 5), de gevolgen voor de fysieke leefomgeving (hfdst. 6) en de financiële haalbaarheid (hfdst. 7). Deze onderbouwing wordt afgesloten met een conclusie (hfdst. 8).

2. Beschrijving van het project en zijn omgeving

2.1 Huidige situatie

Het sportterrein heeft 3 velden (veld A, B en C genoemd). Veld C was het trainingsveld. Om dit veld staan 4 lichtmasten, met daarin apparatuur van telecomproviders. Het C-veld is echter niet langer in gebruik door SV Oosterend. De trainingen vinden plaats op het B-veld. Het C-veld is (tijdelijk) verhuurd voor de plaatsing van units voor een kinderdagopvang en basisschool De Vliekotter.

Om het B-veld staat geen verlichting en voor oktober 2024 moet er nieuwe verlichting staan anders kan er niet getraind worden.

2.1.1 Ruimtelijke en functionele situatie

De masten rond het C-veld, waar de units op staan, zijn 19 meter hoog, dit is incl. antennes van de providers. De verlichting in deze masten hangt op circa 15 meter, dezelfde hoogte als de nieuwe masten.

De verlichting is noodzakelijk om in de avonduren te kunnen trainen.

2.1.2 (Bouw- en gebruiks)mogelijkheden omgevingsplan

Het B-veld wordt gebruikt voor sport (voetbal) en dat is in overeenstemming met de regels van het tijdelijke omgevingsplan (onderdeel bestemmingsplan Oosterend).

2.2 Toekomstige situatie

Om het B-veld ook in de avonduren te kunnen gebruiken is het nodig dit te verlichten. SV Oosterend wil daarom graag de al aangeschafte lichtmasten voor oktober 2024 definitief laten plaatsen.

De nieuwe lichtmasten hebben een hoogte van 14.8 meter. Een gespecialiseerd bedrijf is ter plekke geweest om alles op te meten en te bekijken. Ze hebben een lichtplan gemaakt en hebben voor het geheel een offerte gemaakt. Zie daarvoor onder meer het Dialux rapport dat als bijlage bij de aanvraag is gevoegd. Er is juist voor de hoogte van 14.8 meter gekozen zodat de lampen goed naar beneden schijnen zodat er minimale of geen lichtoverlast is voor de omgeving. Omdat de lampen op het B-veld komen heeft niemand last wanneer de lampen aan staan. De hoogte van de palen is bepalend om het gehele veld te belichten. Als de palen op de maximale hoogte (bestemmingsplan) van 12 meter komen dan wordt het veld niet op de juiste manier en hoeveelheid belicht.

2.2.1 Ontwikkeling

De elektrakabels zijn al reeds ingegraven en de plekken van de lichtmasten zijn al bepaald. Alles staat klaar om de lichtmasten te plaatsen.

2.2.2 Strijdigheden omgevingsplan

De hoogte van de lichtmasten is in strijd met de bouwregels. Toegestaan is 12 meter, het verschil is 2.8 meter. Het omgevingsplan heeft geen binnenplanse afwijkingsmogelijkheid.

3. Participatie

3.1 Hoe was de voorbereiding?

De aanvraag komt voort uit het buiten gebruik stellen van het C-veld en de verhuur van deze grond. SV Oosterend wilde hieraan meewerken als er nieuwe lichtmasten rond het B-veld zouden komen. Stichting Kopwerk (nieuwe huurder C-veld) ging hiermee akkoord en deze zou in eerste instantie de vergunning voor de lichtmasten regelen. Dat is echter niet gebeurd en daarom heeft SV Oosterend de vergunningaanvraag zelf ingediend.

3.2 Wat vindt de omgeving?

SV Oosterend heeft in de omgeving vragen gesteld of ze bezwaar hadden tegen de te plaatsen nieuwe lichtmasten, allen vinden het prima. In de omgeving wonen ook veel voetballers en die juichen het uiteraard toe. Onder allen vallen een aantal buurtbewoners, ouders van

voetballertjes, leden en vrijwilligers. Er zijn geen handtekeningen gevraagd, iedereen is zo enthousiast dat er nieuwe verlichting komt, dat lijkt daarom overbodig. Er zijn ook geen negatieve reacties gekomen nadat de vergunningaanvraag in de krant heeft gestaan. Veel Oosterenders hebben SV Oosterend in het hart gesloten en de nieuwe verlichting betekend ook een nieuwe impuls voor de club en dus ook voor het dorp.

3.3 Wat vinden andere besturen, etc?

Ook de dorpscommissie van Oosterend is gevraagd wat zij er van vinden en zij vinden het een goed plan, zeker gezien het feit dat de voetbalvereniging zo goed heeft meegewerkt aan Kopwerk en de gemeente. Een voetbalclub is voor een dorp belangrijk. Het gehele bestuur van SV Oosterend is akkoord.

4. Beleidskader

4.1 Toetsing rijksbeleid

Niet van toepassing.

4.2 Toetsing provinciaal beleid/provinciale verordening

De omgevingsverordening van de provincie, noch ander beleid van de provincie, bevat een belemmering voor het plaatsen van de nieuwe lichtmasten.

4.3 Toetsing regionaal beleid

Niet van toepassing.

4.4 Toetsing gemeentelijk beleid

Van toepassing is het tijdelijke omgevingsplan Texel, onderdeel bestemmingsplan Oosterend. Het terrein heeft de bestemming sport. In paragraaf 2.2 zijn de strijdigheden op dit plan beschreven. Er is geen ander beleid van toepassing.

5. Landschappelijke inpassing

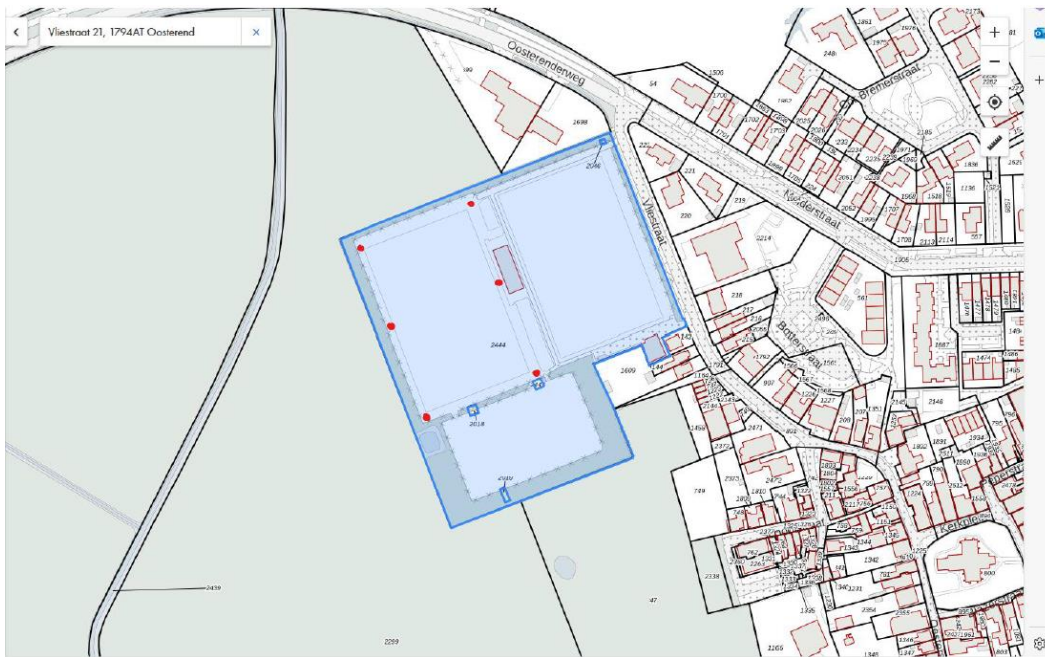
Voor de situatie wordt verwezen naar de foto's die als bijlage zijn toegevoegd aan deze notitie. Hierop zijn de nieuwe palen ingetekend.

Er zijn vanaf twee aanrijwegen foto's genomen. Vanaf de Oosterendweg en vanaf de Nesweg. Zoals te zien is vanaf de Oosterenderweg zullen de palen het dorpszicht minimaal in de weg staan, idem en dan nog minder hebben de nieuwe palen invloed op het dorpszicht vanaf de Nesweg.

De ruimtelijke impact van de nieuwe masten is veel kleiner dan die van de bestaande masten. De nieuwe masten zijn lager en bevatten niet de apparatuur van de telecomproviders.

Vanwege de aanwezigheid van de apparatuur van de telecomproviders kunnen de oude masten niet worden verwijderd. De verlichting in de masten zal echter niet meer gebruikt worden.

5.1 Inrichtingstekening nieuw

- = locatie van de nieuwe masten

5.2 Toetsing beeldkwaliteitsplan

Er is geen beeldkwaliteitsplan van toepassing.

6. Gevolgen voor de fysieke leefomgeving

6.1 M.e.r.-beoordeling

Niet van toepassing.

6.2 Ladder voor duurzame verstedelijking

Niet van toepassing.

6.3 Duurzaamheid

In de lichtmasten komt led verlichting, een duurzame verlichting.

6.4 Gezondheid

De nieuwe lichtmasten zullen geen nadelige gevolgen hebben op ieders zijn gezondheid.

6.5 Verkeer en parkeren

Niet van toepassing. De nieuwe lichtmasten leiden niet tot een hogere parkeerbehoefte of een wijziging van de parkeersituatie.

6.6 Ecologie: soortenbescherming

Geen belemmeringen.

6.7 Ecologie: gebiedsbescherming

Geen belemmeringen.

6.8 Luchtkwaliteit

Niet van toepassing.

6.9 Geluid

Niet van toepassing

6.10 Geur

Niet van toepassing.

6.11 Omgevingsveiligheid

Niet van toepassing

6.12 Trilling

Niet van toepassing.

6.13 Slagschaduw en windhinder

Niet van toepassing.

6.14 Welstand

Niet van toepassing.

6.15 Cultureel erfgoed

Niet van toepassing.

6.16 Bodem

Niet van toepassing.

6.17 Water

Niet van toepassing

7. Financiële haalbaarheid

De nieuwe lichtmasten zijn al voor 50% betaald en na plaatsing zal de overige 50% betaald worden. Deels wordt betaald door/via Stichting Kopwerk en deels wordt het betaald door de SV Oosterend. Hiervoor heeft SV Oosterend genoeg budget.

7.1 Economische uitvoerbaarheid

De uitvoering ligt bij de VEM, dit is een gespecialiseerd bedrijf voor deze werkzaamheden.

7.2 Kostenverhaal

Niet van toepassing.

8. Conclusie evenwichtige toedeling van functies aan locatie

Het is van groot belang dat de lichtmasten op het B-veld worden geplaatst. Er kan dan getraind worden door onze voetballers. Het B-veld is de beste optie om ze te plaatsen.

Deze zes nieuwe lichtmasten, welke op het B-veld komen te staan hebben geen invloed op woningen die in de buurt staan. Er staan namelijk geen woningen direct in de buurt van het B-veld.

Er is geen directe lichthinder op de woningen aan de Vliestraat, Mulderstraat of verder. De lampen op het C-veld, voorheen trainingsveld, gaven veel feller licht en daarmee was er ook geen hinder.

De technische gegevens van de verlichting zijn opgenomen het Dialux rapport dat onderdeel is van de aanvraag.

De boomsingel rond het sportterrein varieert in hoogte (tussen 7 en 14 meter). Dit is ook op te maken uit de foto's die in de bijlage zijn opgenomen.

De lampen zullen één of twee avonden (alleen op ma, di, wo, do of vrijdagavond) aan staan, tijden zijn nog niet bekend, maar ze zijn uiterlijk 21.00 uur uit. Dan eindigen de trainingen.

Op basis van de ervaringen met de bestaande lichtmasten en gezien de afstand is er geen hinder te verwachten voor het verkeer op de Oosterenderweg en de Vliestraat.

Eindconclusie:

Het plaatsen van de lichtmasten geeft geen belemmering/overlast voor het dorpsaanzicht, de bewoners, de wegen om het veld of de veiligheid van bestuurders. Er is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Om die reden is het verzoek mee te werken aan de buitenplanse afwijking.

Bijlage – foto's situatie

Foto 1 – Zicht vanaf de Nesweg met de bestaande lichtmasten (links) en de nieuwe lichtmasten (rechts):

Foto 2 - Zicht vanaf Oosterenderweg/Harkebuurt met de bestaande en de nieuwe lichtmasten:

Foto 3: Zicht vanaf Oosterenderweg/Mulderstraat met de bestaande en de nieuwe lichtmasten:

